

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

St.prp. nr. 1

(2002-2003)

FOR BUDSJETTERMINEN 2003

Statsbudsjettet
medregnet folketrygden

Innhold

1	Hovedtrekk i finanspolitikken ...	7	3	Budsjettets inntekter	61
1.1	Den økonomiske politikken	7	3.1	Innledning.....	61
1.2	Budsjettpolitikken	8	3.2	Skatter og avgifter fra	
1.3	Prioriteringer i statsbudsjettet			Fastlands-Norge	61
	2003.....	10	3.3	Statens forretningsdrift	62
1.4	Sammendrag av statsbudsjettet	13	3.4	Renteinntekter og utbytte	63
1.5	Forslag til vedtak	13	3.4.1	Renteinntekter.....	63
			3.4.2	Utbytte	64
2	Budsjettets prioriteringer.....	20	3.5	Petroleumsinntekter.....	65
2.1	Hovedprioriteringer	20	3.6	Andre inntekter.....	66
2.1.1	Bedre vilkår for verdiskaping		3.7	Lånetransaksjoner	66
	og sysselsetting	20	3.8	Saldering av statsbudsjettet.....	66
2.1.2	Tiltak for de svakeste – i Norge		3.8.1	Overføringer til og fra Statens	
	og internasjonalt	21		petroleumsfond	66
2.1.3	Satsing på kollektivtransport.....	22	3.8.2	Dekning av statens	
2.1.4	Bedre helse og omsorg.....	23		finansieringsbehov.....	67
2.1.5	Økt valgfrihet for småbarnsfamilier	24	4	Budsjettets utgifter	68
2.1.6	Kvalitet i forskning og utdanning ...	24	4.1	Innledning.....	68
2.1.7	Framtidsrettet satsing på miljø		4.2	Driftsutgiftene	69
	og energi	25	4.3	Forretningsdriften	69
2.1.8	Full oppfølging av forsvarsplanene.	26	4.4	Investeringer	70
2.1.9	Lavere skatter og avgifter	26	4.5	Petroleumsvirksomheten.....	70
2.1.10	Et likestilt samfunn	27	4.6	Overføringer til andre	
2.2	Utgifter under de ulike		4.7	statsregnskap	71
	departementene.....	27	4.8	Overføringer til kommune-	
2.2.1	Utenriksdepartementet.....	28	4.8	sektoren	71
2.2.2	Utdannings- og forsknings-		4.8.1	Overføringer til private og	
	departementet.....	29	4.8.2	utlandet	72
2.2.3	Kultur- og kirkedepartementet	30	4.9	Folketrygdens utgifter.....	72
2.2.4	Justis- og politidepartementet	32	4.9	Overføringer til andre.....	79
2.2.5	Kommunal- og regional-		4.10	Renter.....	79
	departementet.....	33	4.10	Lånetransaksjoner	79
2.2.6	Sosialdepartementet.....	35	4.11	Folketrygdens finansierings-	
2.2.7	Helsedepartementet.....	38		behov.....	80
2.2.8	Barne- og familiedeparte-		5	Statsbankene	81
	mentet.....	40	5.1	Statsbankenes utlånsrammer	81
2.2.9	Nærings- og handelsdepartementet	42	6	Bestillingsfullmakt, tilsagns-	
2.2.10	Fiskeridepartementet.....	43		fullmakt og garantifullmakt.....	83
2.2.11	Landbruksdepartementet	44	6.1	Bestillings- og tilsagnsfullmakter ...	83
2.2.12	Samferdselsdepartementet.....	46	6.2	Statlige garantier.....	86
2.2.13	Miljøverndepartementet	47	7	Statlig økonomistyring m.v.	87
2.2.14	Arbeids- og administrasjons		7.1	Tiltak for å styrke økonomi-	
	departementet.....	48	7.2	styringen i staten.....	87
2.2.15	Finansdepartementet	50	7.2	Utvidelse av innsparingsperioden	
2.2.16	Forsvarsdepartementet.....	51		i bevilgningsreglementet § 11,	
2.2.17	Olje- og energidepartementet	52	7.3	femte ledd, fra ett til tre år	89
2.2.18	Ymse utgifter og inntekter	52		Ny lov og instruks for	
2.3	Utviklingstrekk og prioriteringer			Riksrevisjonen - Riksrevisjonens	
	på statsbudsjettets utgiftsside,			rett til dokumentinnsyn.....	90
	1993-2002.....	53			
2.3.1	Utviklingen på politikkområder	56			

Tabell 4.8	Overføringer til andre i 2002 (post 70-89) eksklusive folketrygden.....	79
Tabell 4.9	Utlån og avdrag i 2003.....	80
Tabell 4.10	Lån til statsbankene i 2003	80
Tabell 5.1	Lånerammer for statsbankene i 2001, 2002 og 2003.....	81
Tabell 6.1	Oversikt over bestillingsfullmakter og tilsagnsfullmakter	83
Tabell 8.1	Statsbudsjettets og Statens petroleumsfonds inntekter og utgifter utenom lånetransaksjoner 2002.....	92
Tabell 8.2	Endringer i statsbudsjettets inntekter fra saldert budsjett 2002 til anslag på regnskap 2002	94
Tabell 8.3	Endringer i statsbudsjettets utgifter fra saldert budsjett 2002 til anslag på regnskap 2002	95
Tabell 8.4	Endring i statsbudsjettets lånetransaksjoner og finansieringsbehov fra saldert budsjett 2002 til anslag på regnskap 2002	96
Tabell 8.5	Statsbudsjettets inntekter utenom lånetransaksjoner og overføring fra Statens petroleumsfond 2002. Anslag på regnskap og regnskapsført beløp per 30.6.2002.....	97
Tabell 8.6	Statsbudsjettets utgifter utenom lånetransaksjoner og overføringer til Statens petroleumsfond 2002. Anslag på regnskap og regnskapsført beløp per 30.6.2002	97
Tabell 8.7	Statsbudsjettets inntekter og utgifter utenom lånetransaksjoner og overføring til/ fra Statens petroleumsfond 2002. Anslag på regnskap og regnskapsført beløp per 30.6.2002....	98
Tabell 8.8	Statsbudsjettets lånetransaksjoner og finansieringsbehov 2002. Anslag på regnskap og regnskapsført beløp per 30.6.2002	98

Vedleggstabeller

Tabell 1.1	Hovedtallene i statsbudsjettet for perioden 1997-2003	192
Tabell 1.2	Samlede utgifter etter departement 1997-2003.....	193
Tabell 1.3	Driftsutgifter (postene 1-29) etter departement 1997-2003.....	194
Tabell 1.4	Nybygg, anlegg m.v. (postene 30-49) etter departement 1997-2003.....	195
Tabell 1.5	Overføringer til andre (postene 50-89) etter departement 1997-2003.....	196
Tabell 1.6	Utlån, gjeldsavdrag m.v. (postene 90-99) etter departement 1997-2003.....	197
Tabell 1.7	Skatter og avgifter i perioden 1997-2003	198
Tabell 1.8	Samlede inntekter i perioden 1997-2003	199
Tabell 1.9	Saldert budsjett 2002, utgifter fordelt etter departement og grupper av postnummer	200
Tabell 1.10	Forslag for 2003, utgifter fordelt etter departement og de forskjellige grupper av postnummer.....	201
Tabell 1.11	Statsbankenes innvilgninger 1997-2001, saldert budsjett 2002 og forslag til rammer for 2003.....	202
Tabell 2.1	Hovedoversikt over bevilgingsregnskapet pr. 1. halvår 2002	204
Tabell 2.2	Bevilgningsregnskapet for 1. halvår 2001 og 2002	206
Tabell 2.3	Statens utgifter pr 30. juni 2001 og 2002 fordelt etter programområde	209
Tabell 3.1	Tilsatte etter kjønn, tjenesteforhold og etat/institusjon per 1. mars 2002.....	212
Tabell 3.2	Tilsatte etter tjenesteforhold, kjønn, fylke og kommune per 1. mars 2002. Heltid og deltidsansatte.....	219

Figuroversikt

Figur 2.1	Reell, underliggende utgiftsvekst på statsbudsjettet og BNP-vekst for Fastlands-Norge. Regnskap 1994-2001. Anslag på regnskap 2002 og 2003	55
Figur 2.2	Gjennomsnittlig årlig realvekst i perioden 1993-2002	57
Figur 2.3	Statsbudsjettets utgifter utenom lånetransaksjoner i 2002	58

Oversikt over bokser

Boks 1.1	Artsgruppering av statsbudsjettet 2003.....	15
Boks 2.1	Datagrunnlaget for beregningene	55
Boks 4.1	Statsbudsjettets inndeling.....	68

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

St.prp. nr. 1

(2002-2003)

Den kongelige proposisjon om statsbudsjettet medregnet folketrygden for budsjetterminen 1. januar - 31. desember 2003

*Tilråding fra Finansdepartementet av 20. september 2002,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Bondevik II)*

1 Hovedtrekk i finanspolitikken

1.1 Den økonomiske politikken

Regjeringens hovedmål for den økonomiske politikken er arbeid til alle, økt verdiskaping, videreutvikling av det norske velferdssamfunnet, rettferdig fordeling og bærekraftig utvikling. Et sterkt og konkurransedyktig næringsliv er en forutsetning for å nå disse målene.

På lang sikt er det vekstevnen i fastlandsøkonomien, og ikke oljeinntektene, som bestemmer utviklingen i velferden i Norge. Den økonomiske politikken må derfor legge avgjørende vekt på å fremme verdiskaping og produktivitet både i offentlig og privat sektor.

Regjeringen vil følge retningslinjene for en forsvarlig, gradvis innfasing av oljeinntektene i økonomien som det var bred enighet om ved Stortingets behandling av St.meld. nr. 29 (2000-2001), jf. Innst. S. nr. 229 (2000-2001). Innenfor denne rammen vil Regjeringen prioritere viktige velferdsformål. Bruken av oljeinntekter bør særlig rettes inn mot å redusere skatter og avgifter og mot andre tiltak som kan øke vekstevnen i økonomien. Regjeringen vil forbedre rammevilkårene for

næringsvirksomhet og innrette bruken av oljeinntektene på en slik måte at presset på prisstigning og rente begrenses.

Den økonomiske politikken må bidra til en stabil utvikling i produksjon og sysselsetting. Siktemålet er å ha en fortsatt sterk konkurranseutsatt sektor. Budsjettpolitikken er avgjørende for størrelsesforholdet mellom offentlig og privat sektor. Regjeringen har som målsetting over tid å holde den underliggende veksten i statsbudsjettets utgifter lavere enn veksten i verdiskapingen i Fastlands-Norge.

Regjeringen vil videreføre pengepolitikken slik den ble trukket opp i St.meld. nr. 29 (2000-2001), og som fikk bred tilslutning i Stortinget. Retningslinjene innebærer at pengepolitikken rettes inn mot lav og stabil inflasjon. På den måten har pengepolitikken fått en klar rolle i å stabilisere den økonomiske utviklingen.

Regjeringen vil videreføre det inntektspolitiske samarbeidet. Moderate inntektsoppgjør er nødvendig for å sikre en fortsatt sterk konkurranseutsatt sektor og lav arbeidsledighet.

1.2 Budsjettpolitikken

I henhold til retningslinjene for budsjettpolitikken som ble trukket opp i St.meld. nr. 29 (2000-2001), skal budsjettpolitikken

- gi en jevn og opprettholdbar innfasing av petroleumsinntektene i økonomien, om lag i takt med forventet realavkastning av Petroleumsfondet,
- bidra til å jevne ut svingninger i økonomien for å sikre god kapasitetsutnyttelse og lav arbeidsledighet.

Dagens høye innbetalinger fra petroleumsvirksomheten kan ikke betraktes som inntekter i vanlig forstand, men er for en vesentlig del en omplasing av formue fra olje- og gassressurser til finansfordringer på utlandet. Skal vi ha glede av oljeinntektene på varig basis, må bruken av dem frikoples fra de løpende innbetalingene til staten. Retningslinjene for budsjettpolitikken må ivareta dette hensynet. Staten må opprettholde en betydelig sparing i årene framover. Dette er nødvendig for å dekke store framtidige utgifter til pensjoner, helse mv. En slik strategi sikrer en jevn og opprettholdbar økning i bruken av oljeinntektene.

Det er få eksempler på land som har klart å håndtere en stor naturressursrikdom på en måte som gjør at den er blitt til varig glede. Manglende evne til å holde igjen i offentlige budsjetter og for liten oppmerksomhet mot verdiskaping er åpenbare fallgruver. En hovedutfordring for budsjettpolitikken er derfor å etablere troverdighet for en forsvarlig og opprettholdbar bruk av oljeinntektene.

I Revidert nasjonalbudsjett 2002 ble verdien av Petroleumsfondet ved utgangen av 2002 anslått til 776 mrd. kroner. Fondets størrelse ved utgangen av 2002 anslås nå om lag 110 mrd. kroner lavere enn i Revidert nasjonalbudsjett bl.a. som følge av den negative utviklingen på aksjemarkedet og styrkingen av kronekursen. Muligheten for betydelige svingninger i aksjekurser, oljepris og valutakurser var en av grunnene til at en i St.meld. nr. 29 (2000-2001) sa at ved særskilt store endringer i fondskapitalen fra ett år til det neste, må endringen i bruken fordeles over flere år, basert på et anslag på størrelsen av realavkastningen av Petroleumsfondet noen år fram i tid. Retningslinjen for budsjettpolitikken tilsier dermed at den uventet svake utviklingen i fondskapitalen i 2002 regnet i norske kroner ikke skal slå fullt ut i budsjettopp- legget for 2003, men at en sikter mot en jevn innfasing over tid. Dersom en i 2003 skulle legge opp til en bruk av oljeinntekter tilsvarende 4 pst. av

Petroleumsfondet ved inngangen til året, ville det gitt en nedgang i bruken av oljeinntekter på vel 2 mrd. kroner fra året før, etter en økning på over 5 mrd. kroner i inneværende år. For 2004 gir en slik mekanisk regel en forventet økning i bruken av oljeinntekter på vel 6 mrd. kroner fra året før, fallende til rundt 3 mrd. kroner mot slutten av dette tiåret. Både kortsiktige og langsiktige stabiliseringshensyn tilsier at en jevn økning i bruken av petroleumsinntektene er å foretrekke framfor en politikk der innfasingen svinger betydelig fra år til år. En samlet vurdering av konjunktursituasjonen og utsiktene for økonomien tilsier heller ikke at en bør avstå fra å jevne ut innfasingen av oljeinntektene. På denne bakgrunn legger Regjeringen fram et budsjettforslag med en reell økning i bruken av oljeinntekter på om lag 2 mrd. kroner fra 2002 til 2003.

Hovedtrekkene i budsjettopp- legget for 2003 kan oppsummeres i følgende punkter:

- En reell økning i bruken av oljeinntekter på om lag 2 mrd. kroner målt ved det strukturelle, oljekorrigerte budsjettunderskuddet. Dette innebærer et strukturelt, oljekorrigert budsjettunderskudd i 2003 på 30,7 mrd. kroner.
- En reell, underliggende vekst i statsbudsjettets utgifter i forhold til anslag på regnskap på om lag ½ pst. Regnet i forhold til saldert budsjett for 2002 er den reelle, underliggende utgiftsveksten om lag 2 pst., tilsvarende om lag 10 mrd. kroner. Ses 2002 og 2003 under ett, kan den reelle utgiftsveksten anslås til 1½ pst. i gjennomsnitt pr. år, dvs. noe lavere enn veksten i verdiskapingen i Fastlands-Norge.
- En reduksjon i bokførte skatter og avgifter på om lag 10,6 mrd. kroner i forhold til gjeldende regler for 2002. Av dette er om lag 10 mrd. kroner en konsekvens av vedtak i forbindelse med behandlingen av 2002-budsjettet, mens om lag 600 mill. kroner er forslag til nye skattetil- tak.
- En reell vekst i kommunesektorens samlede inntekter på vel 1¼ pst. regnet i forhold til det inntektsnivået i 2002 som ble lagt til grunn i Kommuneproposisjonen for 2003. Dette tilsva- rer om lag 2,6 mrd. kroner.

Med relativt høy rente og utsikter til om lag normal vekst i norsk økonomi i 2002 og 2003, bør bruken av oljepenger over statsbudsjettet sikte mot en jevn innfasing av oljeinntektene i tråd med de retningslinjene som er trukket opp. Et mer ekspansivt budsjett vil undergrave troverdigheten til budsjettpolitikken. Med et fortsatt stramt arbeidsmarked vil for sterke stimulanser av økonomien gjennom budsjettpolitikken gi høy lønns-

vekst. En slik politikk vil legge et ekstra press på pengepolitikken, noe som kan bidra til høyere rente og en ytterligere styrking av kronen. Dette vil forverre arbeidsvilkårene for konkurranseutsatt næringsliv.

Regjeringen legger vekt på at skatte- og avgiftslettelsene skal bidra til å styrke grunnlaget for en vekstkraftig norsk økonomi. En sentral del av Regjeringens økonomiske politikk er derfor å redusere skatte- og avgiftsnivået. Målet i Semerklæringen er at det skal gjennomføres skatte- og avgiftslettelser på 26 mrd. kroner i løpet av stortingsperioden, utover bortfallet av investeringsavgiften. Regjeringen foreslår nye skatte- og avgiftslettelser på til sammen om lag 1 mrd. kroner påløpt og om lag 600 mill. kroner bokført i 2003. Medregnet vedtak i forbindelse med budsjettet for 2002 som har budsjettvirkning i 2003, blir de samlede skatte- og avgiftslettelsene for 2003 om lag 6,4 mrd. kroner påløpt og knapt 10,6 mrd. kroner bokført. Regjeringens forslag til skatte- og avgiftsopplegg innebærer at de samlede skatte- og avgiftslettelsene for 2002 og 2003 blir vel 17 mrd. kroner påløpt, inklusive avviklingen av investeringsavgiften. En stor del av disse skatte- og

avgiftslettelsene er rettet mot næringslivet. Regjeringen tar sikte på å videreføre den gradvise reduksjonen i skatte- og avgiftsnivået i budsjettene for 2004 og 2005, med vekt på endringer som kommer brede grupper til gode.

Den reelle, underliggende utgiftsveksten fra 2002 til 2003 anslås til ½ pst. regnet i forhold til anslag på regnskap for begge årene. Målt i forhold til saldert budsjett for 2002, anslås den reelle, underliggende utgiftsveksten til om lag 2 pst. Ved beregningen av den reelle, underliggende utgiftsveksten er det korrigert for utgifter til renter, dagpenger og petroleumsvirksomhet. Det er også korrigert for enkelte regnskapsmessige forhold. Det gjelder gjeldssanering i forbindelse med statlig overtakelse av spesialisthelsetjenesten fra fylkeskommunene, innføring av nettobudsjettering av høgskoler og refusjon av flyktningeutgifter fra Utenriksdepartementet til Kommunal- og regionaldepartementet og Utdannings- og forskningsdepartementet. Videre er det korrigert for reduserte rammeoverføringer til kommunesektoren som motsvares av økt skatteandel for kommuner og fylker.

Tabell 1.1 Statsbudsjettets og Statens petroleumsfonds inntekter og utgifter utenom lånetransaksjoner
Mill. kroner

	Saldert budsjett 2002	Anslag på regnskap 2002	Gul bok 2003
1. Statsbudsjettet			
A Statsbudsjettets inntekter i alt	717 569	709 854	717 607
A.1 Inntekter fra petroleumsvirksomhet	203 200	189 577	188 945
A.2 Inntekter utenom petroleumsinntekter	514 369	520 277	528 662
B Statsbudsjettets utgifter i alt	567 699	582 572	579 643
B.1 Utgifter til petroleumsvirksomhet	16 430	19 990	16 190
B.2 Utgifter utenom petroleumsvirksomhet	551 269	562 582	563 453
Statsbudsjettets oljekorrigerede overskudd (A.2-B.2)	-36 900	-42 305	-34 791
+ Overført fra Statens petroleumsfond	36 900	42 305	34 791
= Statsbudsjettets overskudd før lånetransaksjoner	0	0	0
2. Statens petroleumsfond			
Statsbudsjettets netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomhet (A.1-B.1) (overføres til Statens petroleumsfond)	186 770	169 587	172 755
- Tilbakeført til statsbudsjettet	36 900	42 305	34 791
+ Renteinntekter og utbytte i fondet	23 600	22 300	24 000
= Overskudd i Statens petroleumsfond	173 470	149 582	161 964
3. Statsbudsjettet og Statens petroleumsfond samlet			
Overskudd	173 470	149 582	161 964

Kilde: Finansdepartementet

Statsbudsjettets oljekorrigerte underskudd i 2003 anslås nå til 34,8 mrd. kroner. Det oljekorrigerte underskuddet tilsvarer den faktiske bruken av oljeinntekter og dekkes ved en tilsvarende overføring fra Statens petroleumsfond.

Det oljekorrigerte underskuddet på statsbudsjettet er vel 4 mrd. kroner større enn det strukturelle, oljekorrigerte underskuddet. Forskjellen mellom det strukturelle og det oljekorrigerte underskuddet forklares bl.a. av konjunkturkorreksjoner. Det vises til nærmere omtale i kapittel 3 i St.meld. nr. 1 (2002-2003) Nasjonalbudsjettet 2003.

Basert på en forutsetning om gjennomsnittlig oljepris i 2003 på 180 kroner pr. fat, anslås statens netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten til 172,8 mrd. kroner. Av dette går 39,8 mrd. kroner til å dekke statsbudsjettets oljekorrigerte underskudd. Netto avsetning til Statens petroleumsfond, der overføringen til statsbudsjettet er

trukket fra, anslås dermed til 138,0 mrd. kroner. I tillegg kommer renter og utbytte på oppspart kapital i Petroleumsfondet på 24,0 mrd. kroner. Det samlede overskuddet på statsbudsjettet og i Statens petroleumsfond, medregnet rente- og utbytteinntekter i fondet, anslås dermed til 162,0 mrd. kroner i 2003.

Ved utgangen av 2003 anslås den samlede kapitalen i Statens petroleumsfond til om lag 846 mrd. kroner.

Ved at statsbudsjettet etter tilbakeføring fra Statens petroleumsfond gjøres opp i balanse, vil finansieringsbehovet tilsvare statsbudsjettets netto utlån. Utenom gjeldsavdrag på tidligere låneopptak, utgjør finansieringsbehovet 17,6 mrd. kroner. Statsbudsjettets brutto finansieringsbehov medregnet gjeldsavdrag forventes å utgjøre 22,6 mrd. kroner.

Tabell 1.2 Statsbudsjettets lånetransaksjoner og finansieringsbehov

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2002	Anslag på regnskap 2002	Gul bok 2003
<i>Lånetransaksjoner utenom petroleumsvirksomhet</i>			
Utlån, aksjetegning mv.	66 232	85 986	63 563
– Tilbakebetalinger	54 579	54 583	45 943
– Overskudd på statsbudsjettet	0	0	0
= Netto finansieringsbehov	17 620	31 403	17 620
+ Gjeldsavdrag	47 418	47 418	4 984
= Statsbudsjettets brutto finansieringsbehov	65 038	78 821	22 604

Kilde: Finansdepartementet

1.3 Prioriteringer i statsbudsjettet 2003

Regjeringen har, innenfor et stramt budsjett som er godt tilpasset situasjonen i norsk økonomi, funnet plass til å prioritere flere sentrale politikkområder i tråd med Sem-erklæringen:

- *Bedre vilkår for verdiskaping og sysselsetting.* De viktigste tiltakene for næringslivet er reduksjoner i skatter og avgifter. Skatte- og avgiftslettelsene som så langt er vedtatt, har i stor grad vært lettelse rettet mot bedriftene. Dette gjelder bl.a. avviklingen av investeringsavgiften fra 1. oktober 2002 og økte avskrivningssatser fra 1. januar 2002. Det foreslås nye skatte- og avgiftslettelse rettet mot bedriftene også i 2003-budsjettet. Skattefradragssystemet for bedriftsbasert forskning og utvikling utvides til å gjelde alle bedrifter for å stimulere næringslivet til å satse mer på forskning og utvikling. På

løpt innebærer denne utvidelsen en skattelettelse på 400 mill. kroner. Det bevilges 75 mill. kroner til tapsfond og 500 mill. kroner i lånemidler til et nytt distriktsrettet fond under SND for å styrke kapitaltilgangen til norsk næringsliv. Bevilgningene til fylkeskommunene økes slik at det bl.a. kan benyttes midler til kommunale næringsfond. Aetat styrkes med underkant av 220 årsverk. Det vil særlig bli lagt vekt på å styrke oppfølgingen av arbeidsledige. Antallet tiltaksplasser økes med 600 sammenliknet med 2002. Situasjonen i arbeidsmarkedet og behovet for arbeidsmarkedstiltak vil bli vurdert fortløpende.

- *Tiltak for de svakeste - i Norge og internasjonalt.* Regjeringen foreslår en samlet bevilgning på 14 392 mill. kroner til offisiell utviklingshjelp. Dette er en økning på 856 mill. kroner i forhold til saldert budsjett for 2002. Selv om nivået på bruttonasjonalinntekten (BNI) er betydelig

oppjustert, øker BNI-andelen til 0,93 pst. i Regjeringens budsjettforslag. I saldert budsjett 2002 ble BNI-andelsen anslått til 0,92 pst. Regjeringen har som mål å trappe opp bistanden til 1 pst. av BNI innen 2005. Det prioriteres også tiltak for å løfte de svakeste i samfunnet her hjemme. Målet er at ingen skal leve i fattigdom i Norge. Regjeringen vil iverksette tiltak både for å forebygge fattigdom og for å hjelpe personer ut av fattigdom. Tiltak som bidrar til styrket arbeidslivstilknytning vil bli prioritert. Regjeringen legger også opp til et langsiktig, målrettet arbeid for å redusere rusmiddelproblemer. Regjeringen ønsker økt engasjement, bedre samarbeid og bedre styring av ressursene. Det foreslås bevilget om lag 400 mill. kroner til nye tiltak for bekjempelse av fattigdom og tiltak mot rusproblemer.

- *Satsing på kollektivtransport.* Regjeringen foreslår økte bevilgninger til kollektivtransporten og vil særlig styrke framkommelighet og brukervennlighet for kollektivtransporten på veg og bane i de største byene. Statens vegvesen skal kunne disponere 780 mill. kroner til særskilte kollektivtiltak i 2003, mot om lag 540 mill. kroner i 2002. Opprustning av T-banen i Oslo vil bli prioritert innenfor denne rammen. Bevilgningene til investeringer, drift og vedlikehold av jernbanenettet over Jernbaneverkets budsjett foreslås økt med om lag 200 mill. kroner fra saldert budsjett 2002 til 4,4 mrd. kroner. Den landsomfattende skole- og studentrabatten i lokal kollektivtrafikk på 40 pst. som ble innført fra 1. august 2002, videreføres med helårsvirkning på 88 mill. kroner i 2003.
- *Bedre helse og omsorg.* Det foreslås bevilget vel 55 mrd. kroner til spesialisthelsetjenesten i 2003. Forslaget legger til rette for at aktiviteten i sykehusene i 2003 skal kunne videreføres på om lag samme høye nivå som i 2002. Regjeringen foreslår den sterkeste økningen i bevilgningene til psykisk helse siden opptrappingsplanen for psykiatri ble vedtatt av Stortinget. Reelt foreslås bevilgningene til psykisk helse økt med 670 mill. kroner. Den nasjonale kreftplanen fullføres, slik at målet for statlige bevilgninger i perioden 1999-2003 nås. Det bevilges 250 mill. kroner til innføring av en ny skjeringsordning - et egenandelstak 2 - for utgifter til helsetjenester som ikke inngår i folketrygdens nåværende ordning med frikort. Tilsagnsrammen for bygging av sykehjemsplasser og omsorgsboliger utvides slik at handlingsplanen for eldreomsorgen avsluttes med en sam-

let tilsagnsramme på 38 400 sykehjemsplasser og omsorgsboliger.

- *Økt valgfrihet for småbarnsfamilier.* Regjeringens budsjettforslag for 2003 innebærer den største statlige satsingen på barnehagesektoren noensinne. Samlet fremmer Regjeringen forslag om å øke de statlige overføringene til barnehagene over kap. 856 med om lag 1,7 mrd. kroner i forhold til saldert budsjett for 2002. Det foreslås å legge inn 750 mill. kroner til økning av de statlige tilskuddssatsene fra 1. august 2003. Denne økningen kommer i tillegg til prisjusteringen. Økningen i de statlige tilskuddssatsene skal legge til rette for en gjennomsnittlig foreldrebetaling på om lag 2 500 kroner per måned for en fulltids plass både i kommunale og private barnehager. Regjeringen viderefører ordningen med stimuleringstilskudd og legger til grunn etablering av 12 000 nye plasser i 2003 for å nå målet om full barnehagedekning. I tillegg foreslår Regjeringen å øke kontantstøtten med 657 kroner per måned fra 1. august 2003. Dette tilsvarer småbarnstillegget i barnetrygden. Fra samme tidspunkt foreslås småbarnstillegget avviklet. Ordningen med det ekstra småbarnstillegget for enslige forsørgere foreslås videreført som i dag. Den ordinære barnetrygden foreslås nominelt videreført. Regjeringens forslag innebærer at de fleste familier med barn under skolepliktig alder vil nyte godt av enten redusert foreldrebetaling i barnehage eller økt kontantstøtte. Folketrygdens stønad til svangerskapspenge utvides slik at ordningen også blir gjort gjeldende for selvstendig næringsdrivende.
- *Kvalitet i forskning og utdanning.* Regjeringen foreslår å øke bevilgningene både til langsiktig, grunnleggende forskning og til de øvrige prioriterte områdene i forskningspolitikken. Kapitalen i Forskningsfondet foreslås økt med 3 mrd. kroner, slik at fondskapitalen blir 30 mrd. kroner i 2003. Skattefradragordningen for FoU foreslås utvidet til å omfatte alle bedrifter. Regjeringen går inn for norsk deltakelse i EUs 6. rammeprogram for forskning, som starter opp i 2003. Det stimuleres til økt kvalitet bl.a. gjennom en satsing på «Fremragende unge forskere» og en bevilgningsøkning til de 13 sentrene for fremragende forskning som starter opp høsten 2002. Regjeringen foreslår en bevilgning på om lag 510 mill. kroner til Kvalitetsreformen i 2003. Dette er en økning på om lag 220 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2002. I tillegg økes bevilgningene til forskning i universitets- og høyskolesektoren. Det innfø-

- res en ny støtteordning i Statens lånekasse for utdanning for unge elever med rett til videregående opplæring. Ordningen vektlegger hensynet til familier med de laveste inntektene. Det foreslås en bevilgning på vel 380 mill. kroner til kvalitetsutvikling i grunnopplæringen. Ordningen med særskilte tilskudd til bonus- og demonstrasjonsskoler for å stimulere til utviklingsarbeid utvides. Regjeringen vil vurdere å utvide ordningen til også å gjelde lærebedrifter.
- *Fremtidsrettet satsing på miljø og energi.* Både energi- og miljøpolitikken skal bidra til en bærekraftig utvikling. Regjeringen vil styrke innsatsen på flere områder innenfor miljøvernet i 2003. Arbeidet med opprydding i forurensede sedimenter intensiveres. Verneinnsats styrkes gjennom en dobling av tilsagnsfullmakten for nasjonalparker og økt bevilgning til barskogvern. Videre økes bevilgningene til friluftsliv, kulturminnevern og tiltak for å sikre villaksen og fjellreven. Som et ledd i klimapolitikken foreslås en ny tilskuddsordning til produksjon av energi for avgiftspliktige avfallsforbrenningsanlegg og deponier. Enova SF har ansvaret for forvaltningen av midlene til miljøvennlig omlegging av energibruk og energiproduksjon. Omlegging av energibruk og energiproduksjon prioriteres, bl.a. gjennom en samlet tilføring til Energifondet på om lag 480 mill. kroner i 2003. Budsjettet gir rom for å styrke Enovas arbeid. Satsing på forskning knyttet til utvikling av renseteknologi for gasskraftverk videreføres med 50 mill. kroner i budsjettet for 2003.
 - *Full oppfølging av forsvarsplanene.* Regjeringens bevilgningsforslag er i samsvar med Stortingets vedtatte budsjetttramme for 4-årsperioden 2002-2005. Dette er en historisk høy ramme for Forsvaret. De samlede bevilgningene til Forsvaret i 2003-budsjettet utgjør 29,6 mrd. kroner. Det innebærer at forsvarsrammen videreføres på om lag samme reelle nivå som i 2002 regnet i forhold til nivået etter en økt bevilgning på vel 1 mrd. kroner våren 2002. Den viktigste oppgaven for forsvarssektoren i 2003 er å følge opp den omfattende og nødvendige omleggingen av Forsvaret. Forsvaret skal i 2003 ha nødvendige kapasiteter innenfor de operative virksomhetene, og videreføre det internasjonale engasjementet. Innenfor forsvarsrammen for 2003 er 1 019 mill. kroner avsatt til flernasjonale operasjoner. Norge vil også i 2003 engasjere seg aktivt i kampen mot internasjonal terrorisme.
 - *Lavere skatter og avgifter.* Regjeringen foreslår nye skatte- og avgiftslettelser på til sammen om lag 1 mrd. kroner påløpt og om lag 600 mill. kroner bokført i 2003. Medregnet vedtak i forbindelse med budsjettet for 2002 som har budsjettvirkning i 2003, blir de samlede skatte- og avgiftslettelsene for 2003 om lag 6,4 mrd. kroner påløpt og knapt 10,6 bokført. En stor del av skatte- og avgiftslettelsene i 2003 er rettet mot næringslivet. Regjeringen foreslår også lettelse i beskatningen av arbeidsinntekter, ved økt beløpsgrense for minstefradraget og økt innslagspunkt for toppskatten. Videre foreslås det å redusere ligningstakstene på boliger og fritidshus med 5 prosent, øke fradrag for gaver til frivillige organisasjoner til 6 000 kroner og redusere tollsatser. Fradraget for fagforeningskontingent foreslås økt fra 900 kroner til 1 100 kroner.
- I tillegg til disse prioriterte områdene, er det særlig økte utgifter knyttet til etablerte velferdsordninger i folketrygden og tidligere vedtatte skatte- og avgiftslettelser som preger Regjeringens budsjettforslag.
- I femårsperioden 1997-2001 har den årlige realveksten i folketrygden (utenom dagpenger og enkelte andre ytelser) vært på vel 6 mrd. kroner. Det er ikke tegn til at utgiftsveksten vil avta i forhold til dette nivået neste år. Fra 2002 til 2003 anslås nå konsekvensene av eksisterende regelverk i folketrygden (utenom dagpenger og enkelte andre ytelser) å medføre reelt økte utgifter på om lag 6 ½ mrd. kroner i forhold til anslag på regnskap for 2002. I forhold til saldert budsjett anslås realveksten til om lag 8 mrd. kroner. Samlet anslås utgiftene til folketrygden i 2003 nå å utgjøre 214,3 mrd. kroner, mot 197,1 mrd. kroner i saldert budsjett for 2002. Den nominelle veksten i folketrygdens utgifter utgjør dermed 17,2 mrd. kroner når det er tatt hensyn til foreslåtte endringer i 2003.
- Det er særlig de sykdomsrelaterte stønadsordningene som medfører økte utgifter. Utgiftene til uførepensjoner anslås å øke med vel 1 mrd. kroner, mens rehabiliterings- og attføringsytelser øker med om lag 2 mrd. kroner. Tilsvarende øker utgiftene til medisiner og tekniske hjelpemidler med om lag 1 ¼ mrd. kroner. For sykepenger anslås utgiftene å øke med vel 1 mrd. kroner. Det er nå kun en svak reell vekst i utgiftene til alderspensjon, men om noen år vil denne veksten tilta betydelig.
- Høsten 2001 inngikk Regjeringen Stoltenberg en intensjonsavtale med partene i arbeidslivet om

et mer inkluderende arbeidsliv. Avtalen er inngått for en prøveperiode på fire år, fra 3. oktober 2001 til 31. desember 2005. Avtalen skal evalueres av partene høsten 2003. Et av målene i intensjonsavtalen er at det samlede sykefraværet skal reduseres med minst 20 pst. i løpet av avtaleperioden. Etter at avtalen ble inngått, har imidlertid sykefraværet økt betydelig. For 2003 anslås sykefraværet i den perioden folketrygden dekker, å ligge om lag 9 pst. over fraværet i 2001. I løpet av 2003 vil en være midtveis i avtaleperioden. En jevn innfasing av målene i intensjonsavtalen, med en jevn fordeling i fraværsreduksjonen mellom arbeidsgiverperioden og trygdeperioden, skulle tilsi at sykefraværet innen dette tidspunktet var redusert med om lag 10 pst. Forskjellen mellom 9 pst. vekst og 10 pst. fall i sykefraværet utgjør om lag 4,5 mrd. kroner. Hvis den bekymringsfulle utviklingen i sykefraværet varer ved, vil en måtte vurdere økt bruk av økonomiske virkemidler.

I tillegg til den betydelige utgiftsveksten knyttet til de etablerte velferdsordningene, utgjør vedtakene i forbindelse med statsbudsjettet i fjor høst og i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett, en betydelig begrensning i handlingsrommet i statsbudsjettet for 2003. Samlet reduseres de bokførte skatte- og avgiftsinntektene med om lag 10 mrd. kroner fra 2002 til 2003 som følge av disse vedtakene. Det skyldes at en vesentlig del av skattelettelsene først får full virkning i 2003, herunder avviklingen av investeringsavgiften fra 1. oktober i år.

1.4 Sammenheng av statsbudsjettet

Boks 1.1 gir et sammendrag av anslag på regnskap for 2002 og Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2003. Tabellen omfatter statsbudsjettets inntekter, utgifter og lånetransaksjoner. Hver del av budsjettet er deretter inndelt i ulike kategorier med utgangspunkt i bevilgningsreglementets postinndeling. Statsbudsjettets inntekter er gruppert i 5 hovedkategorier, der skatter og avgifter fra Fastlands-Norge og petroleumsinntekter er de viktigste. Utgiftene er inndelt i 8 ulike kategorier. De største utgiftskategoriene er overføringer til private, overføringer til kommunesektoren og driftsutgifter.

Enkelte tall vil ikke alltid være direkte sammenlignbare mellom år. For 2002 er avsetningen på kapittel 2309 Tilfeldige utgifter redusert som følge av tilleggsbevilgninger knyttet til bl.a. lønnsoppgjør og reguleringen av grunnbeløpet i folketrygden fra 1. mai 2002. Bevilgningen på enkelte

områder er dermed økt, mot at bevilgningen på kapittel 2309 reduseres tilsvarende. Videre vil det for eksempel ikke alltid være samsvar mellom bevilgninger på de enkelte områdene i de forskjellige budsjettårene. Dette kan bl.a. skyldes øremerkede bevilgninger til kommuneforvaltningen som legges inn i rammetilskuddet, eller at bevilgninger som tidligere ble ført som overføringer til kommuneforvaltningen, blir endret til å være overføringer til private.

Bevilgningene i boks 1.1 er gruppert etter utgiftsart. Utgifter til enkelte formål kan derfor være bevilget både under driftsutgifter, investeringer og overføringer. For eksempel inkluderer ikke beløpet som gjelder utviklingshjelp under overføringer til private, administrasjonsutgifter som er relatert til utviklingshjelpen. Disse er plassert under driftsutgiftene. På samme måte vil utgifter til formål som veg eller jernbane være fordelt mellom flere utgiftsarter. De ulike bevilgningene som er fordelt mellom forskjellige utgiftskategorier, må derfor sees i sammenheng med bevilgninger til formålet gitt innenfor andre kategorier.

1.5 Forslag til vedtak

Forslag til vedtak som presenteres i denne proposisjonen, er i de fleste tilfeller nærmere omtalt i St.prp. nr. 1 for de enkelte fagdepartementene. Bevilgninger som en ikke har funnet det naturlig å omtale i fagdepartementenes proposisjoner, er kort omtalt i denne proposisjonen. Det gjelder blant annet bevilgningene til kapittel 2309 Tilfeldige utgifter og kapittel 5309 Tilfeldige inntekter, som omtales under avsnitt 2.2.18 Ymse utgifter og inntekter i denne proposisjonen. Renter og avskrivninger fra statens forretningsdrift under kapitlene 5491 og 5603 omtales i avsnitt 3.3 Statens forretningsdrift.

Overføringer til og fra Statens petroleumsfond fastsettes slik at netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomhet i sin helhet overføres til fondet og at statsbudsjettet gjøres opp i balanse (utenom lånetransaksjoner) etter tilbakeføringen fra fondet. Overføringer fra og til Statens petroleumsfond er omtalt i avsnitt 3.8.1.

Statsbudsjettets finansieringsbehov dekkes gjennom lån som er bevilget på kapittel 5999, jf. avsnitt 3.8.2.

Folketrygdens finansieringsbehov er nærmere omtalt i avsnitt 4.11.

For mange utgiftskapitler vises det i forslag til vedtak til et tilhørende inntektskapittel. For en del

av disse inntektskapitlene er det ikke foreslått bevilgning i denne proposisjonen. Det kan imidlertid bli regnskapsført inntekter på disse inntektskapitlene selv om det ikke er budsjettert med et

beløp. Det gjelder f.eks. refusjoner for uforutsette utgifter som etatene pådrar seg i løpet av året. Det vil f.eks. gjelde utgifter til fødselspenger, sykepenger, arbeidsmarkedstiltak eller lærlinger.

Boks 1.1 Artsgruppering av statsbudsjettet 2003. Mill. kroner**Inntekter**

Skatter og avgifter fra Fastlands-Norge	Anslag på regnskap 2002	Gul bok 2003
Skatt på formue og inntekt	130 925	132 870
Arbeidsgiveravgift og trygdeavgift	138 000	146 600
Merverdiavgift og investeringsavgift	131 700	132 900
Tobakksavgift	7 100	7 474
Avgift på bil, bensin mv.	31 770	33 380
Avgift på alkohol	8 182	8 563
Elektrisitetsavgift	6 800	6 868
Avgift på mineralolje og mineralske produkter	4 290	4 602
Tollinntekter	1 681	1 500
Dokumentavgift	3 200	3 369
Avgift på flyging av passasjerer	460	0
Andre avgifter	3 692	3 944
Sum skatter og avgifter fra Fastlands-Norge	467 800	482 070

Inntekter av statens forretningsdrift	Anslag på regnskap 2002	Gul bok 2003
Renter av statens kapital	66	23
Avskrivninger	656	638
Tilbakeføring av midler fra GIEK	412	396
Avsetning til investeringsformål mv.	805	607
Sum statens forretningsdrift	1 939	1 664

Renter og aksjeutbytte	Anslag på regnskap 2002	Gul bok 2003
Renter fra statsbankene	12 775	14 348
Renter av kontantbeholdningen og andre fordringer	3 635	3 883
Andre renteinntekter	1 596	1 941
Aksjeutbytte, ekskl. utbytte fra Statoil	7 334	5 421
Sum renter og aksjeutbytte	25 340	25 592

Andre inntekter	Anslag på regnskap 2002	Gul bok 2003
Spilleoverskudd Norsk Tipping AS	1 707	1 500
Rettsgebyr	1 381	1 670
Inntekter under Folketrygden	3 281	3 265
Overføring fra Norges Bank	8 857	0
Fornebu, salg av eiendom mv.	241	318
Tilfeldige inntekter	700	1 611
Andre inntekter under departementene	9 031	10 971
Sum andre inntekter	25 199	19 335

Petroleumsinntekter	Anslag på regnskap 2002	Gul bok 2003
Skatt og avgift på utvinning av petroleum	89 500	106 600
SDØE, driftsresultat	65 200	54 800
SDØE, andre inntekter	29 832	22 500
Aksjeutbytte fra Statoil	5 045	5 045
Sum petroleumsinntekter	189 577	188 945
Statsbudsjettets inntekter (eksklusive overføring fra Statens petroleumsfond og lånetransaksjoner)	709 854	717 607

Utgifter		
Driftsutgifter (postene 01-29, unntatt post 24)	Anslag på regnskap 2002	Gul bok 2003
Forsvaret	19 305	19 258
Høgskoler ¹⁾	5 041	1 088
Drift av statens veger	5 312	5 502
Politi og påtalemyndigheten	6 891	7 093
Rettsvesen ²⁾	1 327	1 428
Kriminalomsorg	1 619	1 748
Trygdeetaten og trygderetten	4 423	4 773
Skatte,- avgifts- og tolladministrasjon	4 367	4 563
Departementene og Statsministerens kontor	2 799	2 908
Jernbane	2 971	3 114
Arbeidsmarkedsetaten	1 606	1 784
Statens pensjonskasse mv	6 947	5 099
Reserveavsetning ³⁾	1 365	8 012
Lønnsoppgjør. Statsansatte ⁴⁾	1 301	0
Andre driftsutgifter	21 082	21 532
Sum driftsutgifter	86 355	87 901
<p>1) Nettobudsjettering for flere høgskoler fra 2003.</p> <p>2) Utgifter til domstoladministrasjon er inkludert fra 2003.</p> <p>3) I reserveavsetningen for 2002 er utgiftsøkninger knyttet til inntektsoppgjør m.v. i første halvår trukket fra. Regjeringen vil fremme forslag om nedsettelse av reserveavsetningen i nysalderingsproposisjonen for 2002.</p> <p>4) Lønnsoppgjøret for 2002 er ikke fordelt mellom de ulike departementene.</p>		
Overskudd av statens forretningsdrift (post 24)	Anslag på regnskap 2002	Gul bok 2003
Sum overskudd av statens forretningsdrift	-313	-693

Investeringer (postene 30-49)	Anslag på regnskap 2002	Gul bok 2003
Forsvaret	9 169	9 590
Riksveganlegg	4 852	4 710
Statsbygg	740	619
Jernbaneverket	1 288	1 346
Flyplassanlegg	470	0
Bygg utenfor husleieordningen	843	933
Andre investeringsbevilgninger	2 170	1 621
Sum investeringer	19 533	18 820
Overføringer til andre statsregnskap (postene 50-59)	Anslag på regnskap 2002	Gul bok 2003
Statens nærings- og distriktsutviklingsfond	952	206
Tilskudd til Norges forskningsråd	2 920	3 509
Regional næringsutvikling, div fond	560	0
Fond innen kultur, media, billedkunst	502	538
Jordbruksavtalen og Reindriftsavtalen, fond	853	666
Støtte til skipsbygging	1 500	0
Universitetene	6 987	7 619
Høgskolene ¹⁾	2 612	7 194
Andre overføringer	2 023	3 677
Sum overføringer til andre statsregnskap	18 908	23 408
¹⁾ Nettobudsjettering for flere høgskoler fra 2003.		
Overføringer til kommunesektoren (postene 60-69)	Anslag på regnskap 2002	Gul bok 2003
Kompensasjon fylkeskommunene ¹⁾	21 587	0
Rammetilskudd til kommuner og fylkeskommuner	53 082	53 388
Tilskudd til barnehager	5 907	7 491
Tiltak for funksjonshemmede	1 087	0
Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere	2 967	3 206
Tilskudd til undervisning av språklige minoriteter	1 390	1 315
Tilskudd til skolefritidsordninger ²⁾	435	153
Investeringskostnader grunnskolereformen	540	513
Tiltak for eldre	41	0
Tilskudd til nye omsorgsboliger og sykehjemsplasser	2 762	3 210
Fastlønsordningen for fysioterapeuter	202	207
Miljøvern i kommunene	90	18
Tilskudd til kommunale kulturoppgaver	195	159
Rentekompensasjon. Skoleanlegg	70	160
Andre tilskudd	3 725	6 516
Sum overføringer til kommunesektoren	94 080	76 336
¹⁾ Gjeldssanering ved overtakelse av spesialisthelsetjenesten fra 1.1.2002.		
²⁾ Tilskuddet innlemmes i rammetilskuddet til kommunene fra 1.8.03 med 116 mill. kroner.		

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

	Anslag på regnskap 2002	Gul bok 2003
Overføringer til private (postene 70-89)		
Statlig helseforetak	20 660	0
Regionale helseforetak	29 289	52 485
Folketrygden, sykepengeutbetalinger	26 215	29 305
Folketrygden, alderspensjoner	72 440	74 170
Folketrygdens øvrige sosiale formål	56 868	59 485
Folketrygdens helsedel	19 280	19 904
Folketrygden, arbeidsliv	15 590	17 119
Folketrygden, fødsels- og adopsjonspenger	8 445	9 176
Andre pensjoner	1 877	2 095
Barnetrygd	14 960	14 690
Kontantstøtte	2 613	2 787
Jordbruksavtalen	11 403	11 169
Utviklingshjelp	11 703	12 501
Annen internasjonal bistand	417	396
Utdanningsstøtte	8 118	8 244
Betaling for transport- og posttjenester	3 492	3 629
Statens nærings- og distriktutviklingsfond (og fylkeskommunene)	273	188
Film- og medieformål	371	359
Kulturformål	1 942	1 995
Sysselsettingstiltak	3 902	4 063
Husbanken, bostøtte og andre tilskudd	2 700	2 753
Private skoler, folkehøgskoler og høyskoler	2 139	2 735
Pristilskudd	41	0
Andre overføringer	11 715	10 763
Sum overføringer til private	326 453	340 011
	Anslag på regnskap 2002	Gul bok 2003
Renteutgifter		
Renter innenlandsk statsgjeld	17 215	17 482
Renter utenlandsk statsgjeld	353	188
Sum renter	17 568	17 670
	Anslag på regnskap 2002	Gul bok 2003
Petroleumsvirksomheten (kap. 2440, 2442 og 2443)		
SDØE, investeringer	14 300	15 100
SDØE, Pro & contra oppgjør	4 400	0
SDØE, overføring til Statens		
Petroleumsforsikringsfond	800	700
Andre utgifter	490	390
Sum petroleumsvirksomheten	19 990	16 190
Statsbudsjettets utgifter (eksklusive overføring til Statens petroleumsfond og låntransaksjoner)	582 572	579 643

Lånetransaksjoner		
Tilbakebetalinger	Anslag på regnskap 2002	Gul bok 2003
Avdrag fra statsbankene	53 489	43 454
Avdrag, Statkraft SF	425	425
Avdrag, Statnett SF	400	0
Tilbakebetaling av lån, Entra Eiendom AS	0	1565
Andre tilbakebetalinger	269	499
Sum tilbakebetalinger	54 583	45 943
Utlån og avdrag	Anslag på regnskap 2002	Gul bok 2003
Avdrag innenlandsk statsgjeld	45 836	1 049
Avdrag utenlandsk statsgjeld	1 561	3 922
Lån til statsbankene	61 764	53 158
Boliglån til statsansatte	4 272	4 780
Fondet for forskning og nyskaping	17 000	3 000
Lån til regionale helseforetak	1 000	2 000
Andre lånetransaksjoner	1 971	638
Sum utlån og avdrag	133 404	68 547
Netto lånetransaksjoner	78 821	22 604

2 Budsjettets prioriteringer

2.1 Hovedprioriteringer

Regjeringens budsjettforslag er tilpasset situasjonen i norsk økonomi. Budsjettet skal bidra til å styrke grunnlaget for en vekstkraftig økonomi, samtidig som sentrale velferdsordninger styrkes og videreføres. I 2003 har Regjeringen prioritert følgende områder:

- Bedre vilkår for verdiskaping og sysselsetting.
- Tiltak for de svakeste - i Norge og internasjonalt.
- Satsing på kollektivtransport.
- Bedre helse og omsorg.
- Økt valgfrihet for småbarnsfamilier.
- Kvalitet i forskning og utdanning.
- Framtidsrettet satsing på miljø og energi.
- Full oppfølging av forsvarsplanene.
- Lavere skatter og avgifter.

2.1.1 Bedre vilkår for verdiskaping og sysselsetting

Regjeringen vil bedre vilkårene for verdiskaping og sysselsetting gjennom skatte- og avgiftslettelser for næringslivet. Regjeringen legger til rette for å styrke næringslivet i distriktene spesielt, ved å opprette en ny distriktsrettet låneordning i SND. Bevilgningene til fylkeskommunene økes slik at de bl.a. får mulighet til å gi midler til kommunale næringsfond. Det legges også vekt på tiltak som kan bedre økonomiens virkemåte, herunder tiltak for å øke sysselsettingen.

Skatte- og avgiftslettelser for næringslivet

De viktigste tiltakene for næringslivet er reduksjoner i skatter og avgifter. De skatte- og avgiftslettelsene som så langt er vedtatt, har i stor grad vært lettelsers for bedriftene. Dette gjelder bl.a. avviklingen av investeringsavgiften fra 1. oktober 2002 og økte avskrivningssatser fra 1. januar 2002, som alene medfører reduserte bokførte inntekter for staten på nær 7 mrd. kroner i 2003. Det foreslås også nye skatte- og avgiftslettelser for bedriftene i 2003-budsjettet, herunder en utvidelse av skattefradragsordningen for FoU for å stimulere næringslivet til å satse mer på forskning og utvik-

ling. Ordningen foreslås utvidet til å omfatte alle bedrifter uavhengig av bedriftsstørrelse. Fradragssatsen settes til 18 pst. generelt og 20 pst. for bedrifter som tilfredsstiller EUs definisjon av små og mellomstore bedrifter. Den utvidede ordningen vil bygge på de samme regler som den vedtatte ordningen når det gjelder krav til godkjenning fra Norges forskningsråd, hvilke former for forskning som omfattes og hvordan fradraget beregnes. Påløpt innebærer denne utvidelsen en skattelettelse på 400 mill. kroner.

Ny distriktsrettet ordning og kommunale næringsfond

For å styrke næringsgrunnlaget i distriktene og næringssvake områder, foreslår Regjeringen at det opprettes en ny landsdekkende låneordning under SND. Låneordningen foreslås benyttet i det distriktpolitiske virkeområdet, men kan også benyttes utenfor dersom dette bidrar til å styrke næringslivet i distriktene (nettverksbygging). Til låneordningen foreslås det bevilget 500 mill. kroner i lån (innvilgningsramme) og 75 mill. kroner til tilhørende tapsfond i 2003. Regjeringen legger opp til å behandle den videre oppfølgingen av ordningen i forbindelse med det planlagte fremlegget for Stortinget om virkemiddelapparatet. Det vil i den forbindelse bli vurdert å supplere låneordningen med en såkornordning, eventuelt med andre ordninger som kan sikre kapital til bedrifter i en tidlig fase.

Innenfor regional- og distriktpolitikken er det foreslått økte bevilgninger som bl.a. omfatter 50 mill. kroner til fylkeskommunene, slik at fylkeskommunene får mulighet til å gi midler til kommunale næringsfond. Kommunale næringsfond kan bidra til bedriftsetableringer gjennom bred lokal mobilisering og tilrettelegging for næringsutvikling. Lokal kjennskap til næringslivet og behovet for nærhet mellom forvaltning og prosjekthaver tilsier at det er viktig med lokal forvaltning av midler til små prosjekter. Kommunale næringsfond kan fange opp de små prosjektene med utviklingspotensial. Det er også ønskelig, ved hjelp av en slik bevilgning, å stimulere til interkommunalt samarbeid. Omfanget av ordnin-

gen med kommunale næringsfond besluttes av den enkelte fylkeskommune og forutsettes å skje i nær dialog med primærkommune og det regionale partnerskapet.

Tiltak for å bedre økonomiens virkemåte

Tiltak for å bedre økonomiens virkemåte skal bidra til at landets ressurser blir utnyttet så effektivt som mulig. Effektiv ressursbruk er nødvendig for å gi høyest mulig verdiskaping. I denne forbindelse har Regjeringen bl.a. satt i gang et program for modernisering, effektivisering og forenkling i offentlig sektor. De sentrale virkemidlene i Regjeringens moderniseringsprogram for offentlig sektor er desentralisering og delegering innad i staten, og desentralisering av oppgaver til kommunene. Moderniseringsarbeidet konsentreres foreløpig særlig om å skape rammevilkår for brukervalg og konkurranse som sikrer kostnadseffektivitet og kostnadskontroll. Regjeringen tar sikte på å fremme en stortingsmelding om statlige tilsyn i løpet av inneværende år. Regjeringen har videre iverksatt tiltak for forenkling av regelverk og rapporteringsordninger rettet mot næringslivet, og satt i gang en gjennomgang av virkemiddelapparatet overfor næringslivet. Det er nedsatt et utvalg som skal gjennomgå norsk konkurranselovgivning og legge fram forslag om nytt regelverk innen november 2002. Regjeringen vil følge opp Stortingets behandling av St.meld. nr. 22 (2001-2002) Et mindre og bedre statlig eierskap.

På bakgrunn av omfattende forskning og erfaring om hvordan dagpengesystemet kan bidra til å gi ledige best mulige insentiver til å søke arbeid og raskt komme tilbake til arbeidslivet, samtidig som det skal gi en tilstrekkelig inntektssikring, foreslår Regjeringen endringer i dagpengeordningen og permitteringsordningen. Aetat styrkes med i underkant av 220 årsverk, med særlig vekt på å styrke oppfølgingen av arbeidsledige. Antallet tiltaksplasser økes med 600 sammenlignet med 2002.

For en nærmere omtale av tiltak for å bedre økonomiens virkemåte vises det til kapittel 5 i Nasjonalbudsjettet 2003 og fagdepartementenes budsjettproposisjoner.

2.1.2 Tiltak for de svakeste – i Norge og internasjonalt

Internasjonalt

For 2003 foreslås bevilget 14,4 mrd. kroner til offisiell utviklingshjelp (ODA-godkjent bistand).

Dette er en økning på 856 mill. kroner fra saldert budsjett 2002. Bevilgningsforslaget tilsvarer 0,93 pst. av anslått bruttonasjonalinntekt (BNI), en opptrapping fra 0,92 pst. av BNI i saldert budsjett for 2002. Regjeringen har som mål å trappe opp bistanden til 1 pst. av BNI innen 2005.

Fattigdom er vår tids største utfordring. Over en milliard mennesker lever i ekstrem fattigdom. Kløften mellom fattige og rike gjør verden utrygg. Sosial nød og urett er uløselig knyttet til utfordringer på områder som fred og sikkerhet, demokrati og godt styresett, menneskerettigheter, samt økonomisk vekst og miljø. Regjeringen lanserte våren 2002 en handlingsplan for bekjempelse av fattigdom i Sør, som legger grunnlaget for en helhetlig norsk utviklingspolitikk med kampen mot fattigdommen i sentrum. FNs Tusenårsmål har vært retningsgivende for denne handlingsplanen.

Bistand alene kan ikke løse fattigdomsproblemer. I Regjeringens handlingsplan for fattigdomsbekjempelse understrekes det at nasjonale og internasjonale rammebetingelser for internasjonal handel, gjeld og investeringer er av stor betydning. Regjeringen vil gjennomgå GSP-ordningen (tollpreferanser overfor utviklingsland) for å se om det er mulig å forenkle og forbedre dagens ordning. Det vil bli vurdert om antall mottakerland bør endres og om utviklingsland utenom MUL-gruppen bør tilbys større tollreduksjoner enn det som er tilfelle innenfor dagens ordning. Gjennomgangen vil bli sett i sammenheng med pågående forhandlinger i WTO.

I erklæringen fra FNs tusenårsforsamling ble det vist til demokrati, et rettighets- og lovbasert styresett og utfordringer knyttet til fred, nedrustning og menneskerettigheter. Dette er faktorer som er svært viktige for fattige menneskers livssituasjon, og som er avgjørende for stabile utviklingsprosesser.

I sentrum for norsk utviklingspolitikk står styrkingen av samarbeidet med de minst utviklede landene (MUL). MUL omfatter de aller fattigste landene som har fått en særskilt status av FN. FN har som mål at de rike landene skal gi minst 0,15 pst. av sin bruttonasjonalinntekt til MUL. Norge er et av de giverland som oppfyller dette målet. Det er MUL-landene som har størst behov for bistand, og Regjeringen ønsker å øke bistanden til disse landene til 40 pst. av bistandsbudsjettet.

Videre prioriterer Regjeringen

- utdanning
- helse
- hiv/aids
- godt styresett

- handel og næringsutvikling, inklusive primærnæringene
- oppfølging av Johannesburgkonferansen
- fred, forsoning og demokrati
- humanitær bistand.

I Norge

Regjeringen legger høsten 2002 fram en egen stortingsmelding om tiltak mot fattigdom med en samlet ramme på 335 mill. kroner til nye tiltak i 2003. Regjeringens mål er at ingen skal leve i fattigdom i Norge. Regjeringen vil gjennom tiltaksplanen mot fattigdom bidra både til å forebygge fattigdom og til å hjelpe personer ut av fattigdom. Tiltaksplanen mot fattigdom er et ledd i en langsiktig, systematisk og målrettet innsats. De nye tiltakene mot fattigdom i 2003 må ses i sammenheng med Regjeringens politikk for å bedre levekårene for vanskeligstilte grupper på andre områder, som f.eks. innen helse (herunder psykiatrisatsing og tiltak mot rusmiddelmissbruk) og utdanning. Folketrygdens stønader og ytelser utgjør grunnlaget i vårt velferdssystem, og tiltakene for å bedre vanskeligstilte gruppers levekår bygger på dette.

Regjeringen har valgt å satse på tre hovedstrategier i bekjempelsen av fattigdom i Norge. Tiltakene fordeler seg på følgende hovedstrategier:

- Tiltak for å styrke tilknytningen til arbeidslivet.
- Tiltak for å målrette velferdstjenestene.
- Tiltak for å forhindre sosial utstøting.

Denne innsatsen omfatter bevilgninger under flere departementers ansvarsområder. Innenfor rammen av ressurser til arbeidsmarkedstiltak under kap. 1594, er det avsatt midler til 1 200-1 300 nye plasser som ledd i Regjeringens tiltaksplan mot fattigdom. Dette fordeler seg med om lag 1 000 nye plasser til langtids sosialhjelpsmottakere og om lag 300 nye plasser til kvalifiseringstiltak for innvandrere. Denne satsingen vil også være en del av oppfølgingen av Stortingets vedtak om å gjennomføre kvalifiseringsprogram for nyankomne innvandrere i alle kommuner. Regjeringen foreslår også forbedringer i bostøtteordningen for barnefamilier og endringer i overgangsstøtten. Forslaget om å endre bostøtteordningen innebærer at finansieringskravet for dem som bor i de største byene fjernes. Reglene i overgangsstøtten endres slik at stønadsmottakere som ikke har fullført sin utdanning når den 3-årige stønadsperioden er utløpt, får beholde støtten ut skoleåret. Regjeringen foreslår også å styrke behandlings- og omsorgstilbudet for rusmisbrukere og

bostedsløse i de største kommunene. I tillegg inneholder tiltaksplanen tiltak for å hindre frafall fra den videregående skole, samt storbytiltak for ungdom. Samarbeid med frivillige organisasjoner står sentralt i Regjeringens strategi for å forebygge og redusere fattigdom. Regjeringen vil etablere et system for sosial rapportering for å bedre kunnskapen om utviklingen på dette området, og det vil bli lagt vekt på å evaluere alle enkelttiltakene som iverksettes i tiltaksplanen mot fattigdom.

Regjeringen legger opp til et langsiktig, målrettet arbeid for å redusere rusmiddelproblemer. Regjeringen ønsker økt engasjement, bedre samarbeid og bedre styring av ressursene. Regjeringens mål på rusmiddelområdet skal nås gjennom et strategisk arbeid med tiltak som regulerer tilbudet av – og påvirker etterspørselen etter – rusmidler. I tillegg satses det på behandling og skadereduserende tiltak. Som ledd i handlingsplanen foreslår Regjeringen 65,5 mill. kroner i budsjettet for 2003. I tillegg foreslås det under tiltaksplan mot fattigdom en økning på 40,5 mill. kroner til bedre behandlings- og omsorgstiltak for rusmiddelmissbrukere. Satsingen på 65,5 mill. kroner omfatter bevilgninger under flere departementers ansvarsområder. I handlingsplanen foreslår Regjeringen bl.a. å styrke behandlings- og omsorgstilbudene til de tyngste rusmiddelmissbrukerne. Videre foreslår Regjeringen å videreutvikle det legemiddelassisterte rehabiliteringstilbudet og lavterskel helsetiltak. I satsingen inngår også tilrettelegging av et forsøk med sprøyterom, som er i tråd med Stortingets anmodningsvedtak.

2.1.3 Satsing på kollektivtransport

I budsjettforslaget for 2003 prioriteres kollektivtransporten. Regjeringen vil særlig styrke framkommelighet og brukervennlighet for kollektivtransporten på veg og bane i de største byområdene. Bevilgningene til kollektivfelt, terminaler, holdeplasser og signalprioritering økes derfor. Det er avsatt 135 mill. kroner til opprusting av T-banen i Oslo, herav 100 mill. kroner over statsbudsjettet og 35 mill. kroner i bompenger. Det avsettes også 215 mill. kroner til utbygging av T-baneringen i Oslo i 2003. Statens vegvesen vil disponere 780 mill. kroner til kollektivtiltak i 2003, mot om lag 540 mill. kroner i 2002.

Etter forhandlinger mellom Samferdselsdepartementet og NSB AS foreslås det bevilget 1 386 mill. kroner til statlig kjøp av persontransporttjenester for 2003, en økning på 88 mill. kroner fra saldert budsjett for 2002. I avtalebeløpet er det tatt

høyde for innfasing av 36 nye lokaltogsett og 6 nye intercitytogsett i løpet av 2002 og 2003. Bevilningene til investeringer, drift og vedlikehold av jernbanenettet over Jernbaneverkets budsjett, foreslås økt med 4,6 pst. fra saldert budsjett for 2002 til 4 438 mill. kroner. Det er i 2003 satt av 900 mill. kroner til utbygging av nytt dobbeltspor på strekningen Sandvika – Asker, mens det foreslås brukt 45 mill. kroner til planlegging av dobbeltsporet jernbane på strekningen Sandnes – Stavanger og til bygging av ny Lysaker stasjon.

Den landsomfattende skole- og studentrabatten i lokal kollektivtrafikk på 40 pst., som ble innført fra 1. august 2002, foreslås videreført i 2003 med en bevilgning på 88 mill. kroner. I tillegg er det avsatt 42 mill. kroner over Samferdselsdepartementets budsjett til studentrabatt på lengre reiser. Samferdselsdepartementet vil i forbindelse med denne nye bevilgningen på departementets budsjett, vurdere dagens studentrabattordning for lengre reiser med NSB, med sikte på innføring av eventuelle forbedringer fra høsten 2003.

Samferdselsdepartementet forbereder innføring av en insentivordning for å stimulere lokale myndigheter til å iverksette tiltak som reduserer bruken av privatbil og bidrar til økt kollektivtransport, i samsvar med St.meld. nr. 26 (2001-2002) Bedre kollektivtransport. Det tas sikte på at ordningen skal tre i kraft i 2004, og det avsettes midler til forberedelse av ordningen i 2003.

2.1.4 Bedre helse og omsorg

Det foreslås bevilget om lag 2 mrd. kroner mer til drift av sykehusene i 2003 sammenliknet med saldert budsjett for 2002. I forhold til vedtatt budsjett for 2002, som inkluderer tilleggsbevilgninger til drift i 2002 i forbindelse med behandlingen av St.prp. nr. 59 (2001-2002), representerer budsjettforslaget om lag reelt uendret ramme til driftsformål. I tillegg kommer økte midler gjennom opptrappingsplanen for psykisk helse. Sykehusene behandler stadig flere pasienter. Aktiviteten i sykehusene forventes å øke med hele 6 pst. fra 2000 til 2002. Budsjettframlegget legger til rette for at aktiviteten i sykehusene skal kunne videreføres til 2003 på om lag samme høye nivå som i 2002. Dette stiller krav til omstilling og effektivisering i sykehusene.

Pasientbroen til utlandet foreslås videreført innenfor en ramme på 60 mill. kroner i 2003. Utgiften knytter seg til behandling av pasientgrupper der det er vunnet gode erfaringer med behandling i utlandet.

Opptrappingsplanen for psykisk helse 1999–

2006 innebærer at det skal investeres for om lag 6,3 mrd. kroner i løpet av planperioden, og at driftsutgiftene gradvis økes til et nivå som ligger reelt 4,6 mrd. kroner over utgiftsnivået i 1998. Regjeringen ser det som viktig at feltet psykisk helse fortsatt gis høy prioritet. Dette gjelder ikke minst tiltak for barn og unge. Regjeringen følger derfor opp satsingen ved at det i budsjettforslaget for 2003 foreslås en reell økning på 670 mill. kroner til psykisk helse. Dette er den sterkeste økning i løpet av ett år siden opptrappingsplanen ble vedtatt av Stortinget.

Det foreslås at Nasjonal kreftplan styrkes med 44 mill. kroner i 2003. Med dette er kreftplanens mål for statlige bevilgninger nådd.

Det foreslås en ny skjermingsordning – et egenandelstak 2 – for utgifter til helsetjenester som ikke inngår i folketrygdens nåværende ordning med frikort. Ordningen foreslås innført med virkning fra 1. januar 2003. Den nye takordningen foreslås å omfatte fysioterapi, refusjonsberettiget tannbehandling med unntak av kjeveortopedi (tannreguleringer), opphold ved opptreningsinstitusjoner og behandlingsreiser til utlandet (klimareiser). Utgiftstaket i skjermingsordningen foreslås satt til 4500 kroner for 2003. Samtidig foreslås egenandelene for tannbehandling og for opphold ved opptreningsinstitusjoner vesentlig redusert.

Egenbetalingsordningene må ses i sammenheng med forslaget om et egenandelstak 2. Regjeringen ønsker en betydelig bedre skjerming av de få pasientene med svært høye helseutgifter, og foreslår noe økt egenbetaling for de mange som har lavere utgifter.

Det foreslås å gjeninnføre egenandelen for eldre og uførepensjonister for legemidler mv. fra 1. januar 2003. Utgiftstaket i folketrygdens frikortordning (egenandelstak 1) foreslås økt fra 1350 kroner i 2002 til 1850 kroner i 2003.

De øremerkede driftstilskuddene knyttet til handlingsplan for eldreomsorgen ble innlemmet i kommunenes rammetilskudd fra 2002. Tilskudd til bygging av sykehjemsplasser og omsorgsboliger ble etter Stortingets vedtak våren 2002 utvidet med ytterligere 5 000 plasser, som det vil bli gitt tilsagn om i 2002 og 2003. Med dette avsluttes handlingsplan for eldreomsorgen med en samlet tilsagnsramme på 38 400 sykehjemsplasser og omsorgsboliger. Utbyggingen forventes i hovedsak å være gjennomført i løpet av 2005.

Fortsatt er det mange og store utfordringer og uløste oppgaver i eldreomsorgen. Fokuset fremover vil handle mer om kvalitet og tjenesteinnhold enn om bygninger og kapasitet. Regjeringen vil derfor la handlingsplanen for eldreomsorgen bli

avløst av et utviklingsprogram for bedre kvalitet og enklere ordninger i helse- og sosialtjenesten. Regjeringen vil våren 2003 legge fram en stortingsmelding om kvaliteten på de kommunale helse- og sosialtjenestene.

2.1.5 Økt valgfrihet for småbarnsfamilier

Barnehager

Regjeringens mål for barnehagepolitikken er i stor utstrekning sammenfallende med målene i barnehageavtalen som ble inngått av stortingsflertallet i juni 2002. Regjeringens budsjettforslag for 2003 innebærer den største statlige satsingen på barnehagesektoren noensinne. Samlet fremmer Regjeringen forslag om å øke de statlige overføringene til barnehagene over kap. 856 med om lag 1,7 mrd. kroner i forhold til saldert budsjett for 2002.

Regjeringen foreslår å legge inn 750 mill. kroner til økning av de statlige tilskuddssatsene fra 1.8.2003. Denne satsøkningen kommer i tillegg til prisjusteringen. Økningen av de statlige tilskuddssatsene skal legge til rette for en gjennomsnittlig foreldrebetaling på om lag 2 500 kroner per måned for en fulltids plass både i kommunale og private barnehager. Foreløpig er det lagt opp til en satsøkning i kommunale barnehager på vel 20 pst. og en satsøkning til private barnehager på vel 30 pst. Den endelige fordelingen innenfor denne rammen vil Regjeringen komme tilbake til når kostnadsutredningene foreligger. Videre tas det budsjettmessig høyde for etablering av 12 000 nye plasser i 2003. Det er lagt inn 113 mill. kroner for å dekke dette. I tillegg er det lagt inn 186 mill. kroner til en videreføring av ordningen med stimuleringstilskudd.

Det er en prioritert oppgave for Regjeringen å sikre at utbyggingen fullføres for å nå målet om full behovsdekning. Barnehageplass til alle som ønsker det, har vært et sentralt politisk mål de siste 15-20 årene, og det er uheldig at det fortsatt er familier som ikke får tilbud om barnehageplass til sine barn. Barnehageavtalen angir hvor mange nye plasser som skal etableres i årene fram til og med 2005. Fra og med 2003 skal det etableres 32 500 nye plasser. Avtalen legger dermed til grunn at full behovsdekning vil være nådd med 240 000 plasser. Dette tilsvarer en barnehagedekning på om lag 80 pst. for barn i alderen 1-5 år. For å kunne anslå behovet for barnehageplasser, vil Regjeringen sørge for at det gjennomføres årlige behovsundersøkelser.

Regjeringen har satt i gang omfattende kart-

legging og utredning av ulike konsekvenser av innføring av maksimalpris. Resultatene vil foreligge våren 2003. Regjeringen vil derfor komme tilbake til dette spørsmålet i revidert nasjonalbudsjett.

Kontantstøtte og barnetrygd

Regjeringens politikk er å bidra til valgfrihet og en trygg økonomisk situasjon for barnefamiliene gjennom gode økonomiske overføringsordninger. Regjeringen foreslår å øke kontantstøtten med 657 kroner per måned fra 1.8.2003. Dette tilsvarer småbarnstillegget i barnetrygden. Fra samme tidspunkt foreslås småbarnstillegget avviklet. Ordningen med det ekstra småbarnstillegget for enslige forsørgere foreslås videreført som i dag. Den ordinære barnetrygden foreslås nominelt videreført. Småbarnstillegget, kontantstøtten og statstilskuddet til barnehager er alle overføringsordninger som når samme målgruppe – foreldre med barn i alderen 1-3 år. Avvikling av småbarnstillegget innebærer en forenkling av overføringsordningene til barnefamiliene. Regjeringens forslag innebærer at de fleste familier med barn under skolepliktig alder vil nyte godt av enten redusert foreldrebetaling i barnehage eller økt kontantstøtte.

Avviklingen av småbarnstillegget vil isolert sett gi reduserte overføringer til barnefamiliene. For de som ikke benytter barnehageplass vil dette fullt ut kompenseres gjennom tilsvarende økning i kontantstøtten. Familier med barnehageplass vil helt eller delvis få kompensert bortfallet av småbarnstillegget gjennom lavere foreldrebetaling. Dette vil slå noe ulikt ut for den enkelte familie, alt avhengig av hvor mye de betaler i dag i forhold til den betalings-satsen de får etter 1. august 2003. De som i dag betaler gjennomsnittlig foreldrebetaling for heldagsplass i kommunale- eller private barnehager, vil få en nettogevinst allerede i 2003, dersom foreldrebetalingen kommer ned i 2 500 kroner per måned. Dette vil forsterkes når man ser hele småbarnsperioden samlet. Mens bortfallet av småbarnstillegget bare gjelder for alderen 1-3 år, har man fordel av redusert foreldrebetaling helt frem til barnet begynner på skolen.

2.1.6 Kvalitet i forskning og utdanning

Hovedelementene i Kvalitetsreformen i høyere utdanning skal være på plass i løpet av 2003. Regjeringen foreslår en bevilgning på om lag 510 mill. kroner til reformen i 2003. Dette er en økning på om lag 220 mill. kroner i forhold til sal-

dert budsjett 2002. Regjeringen foreslår en bevilgning på 187 mill. kroner til forskning i universitet- og høyskolesektoren. Dette kommer i tillegg til en videreføring av 350 mill. kroner i strategiske forskningsmidler fra 2002.

Den samlede forskningsinnsatsen foreslås økt med om lag 640 mill. kroner. Dette gir rom for økte bevilgninger både til langsiktig, grunnleggende forskning og til de prioriterte områdene i forskningspolitikken. Det foreslås å bevilge midler til en rekke kvalitetshevende tiltak, som de 13 sentrene for fremragende forskning, en ny ordning for fremragende unge forskere og en kraftig styrking av satsingen på vitenskapelig utstyr. Satsingen på funksjonell genomforskning (FUGE) og forskning på nye materialer foreslås utvidet. Av veksten i forskningsbevilgningene i 2003 er 150 mill. kroner midlertidig og vil falle bort når omleggingen av fordelingsnøkkelen for tippemidler er fullført i 2005.

For å stimulere til økt forskningsinnsats i næringslivet, foreslår Regjeringen å utvide ordningen med skattefradrag for FoU-investeringer til å omfatte alle virksomheter. Utvidelsen av ordningen vil medføre en årlig skattelette for næringslivet på om lag 400 mill. kroner. Medregnet denne skatteletten, øker den samlede forskningsinnsatsen med vel 1 mrd. kroner.

Regjeringen foreslår å øke kapitalen i Forskningsfondet med 3 mrd. kroner i 2003. Den totale fondskapitalen blir med dette 30 mrd. kroner, hvorav 14 mrd. kroner er en kompensasjon for bortfall av tippeinntekter til forskning.

Regjeringen går inn for norsk deltakelse i EUs 6. rammeprogram for forskning, som starter opp i 2003. Deltakelsen vil medføre kontingentforpliktelser på 2,6 mrd. kroner over en periode på 10 år. Deltakelsen i EUs rammeprogram er et viktig bidrag til internasjonalisering og kvalitetssikring av norsk forskning.

Regjeringen foreslår å bevilge 50 mill. kroner til å innføre ny støtteordning for unge elever med rett til videregående opplæring fra undervisningsåret 2003-04. Det foreslås å innføre en ny og mer målrettet stipendordning, der hensynet til familier med lavest inntekt er vektlagt. Videre vil det bli gitt et særskilt stipend til læremidler.

Fra høsten 2002 er det innført en ny støtteordning for øvrige elever og studenter. Kostnaden på helårsbasis er anslått til om lag 900 mill. kroner.

Regjeringen har valgt grunnopplæringen som et av de mest sentrale områdene for modernisering og forenkling i offentlig sektor. Arbeidet med modernisering omfatter en rekke tiltak og prosesser som skal heve kvaliteten på tjenestetilbudene,

gi større handlingsrom lokalt, bedre ressursutnytting og brukermedvirkning. Det regjeringsoppnevnte utvalget for kvalitet i grunnopplæringen (Kvalitetsutvalget) har i delinnstillingen «Førsteklasses fra første klasse» lagt fram flere forslag til hvordan kvaliteten i skole og opplæring kan bedres. Delinnstillingen er sendt på høring.

Regjeringen foreslår en samlet bevilgning på om lag 380 mill. kroner til kvalitetsutvikling i grunnopplæringen. Regjeringen har innført en ordning med særskilte tilskudd til bonus- og demonstrasjonsskoler for å stimulere til utviklingsarbeid i grunnopplæringen. Disse skolene har utmerket seg bl.a. gjennom systematisk arbeid for å heve kvaliteten på opplæringen. Regjeringen vil utvide ordningen med bonus- og demonstrasjonsskoler i 2003, samt vurdere å utvide ordningen til også å omfatte lærebedrifter. Regjeringen vil også, i samarbeid med Kommunenes Sentralforbund, lyse ut en kvalitetsspris til gode skoleeiere. Prisen skal stimulere til målrettet arbeid for å heve kvaliteten på opplæringen. Regjeringen vil gjennomføre en bred satsing på bedre opplæring i basisfagene, blant annet gjennom stipend til videreutdanning for lærere i norsk og matematikk. For å stimulere leseinteressen hos elevene, vil Regjeringen styrke kompetansen i bruk av skolebibliotekene.

For å stimulere kommuner og fylkeskommuner til å foreta en særskilt satsing på skoleanlegg, ble det i 2002 innført en låneordning der staten dekker renter på lån til nybygg og rehabilitering. I 2002 skal staten dekke renter på lån innenfor en låneramme på 2 mrd. kroner. Regjeringen vil videreføre denne ordningen, og foreslår at staten i tillegg skal dekke renter knyttet til nye lån i 2003 innenfor en låneramme på 1 mrd. kroner. Rente-kompensasjonen blir bevilget over Kommunal- og regionaldepartementets budsjett. Ordningen må ses i sammenheng med den reelle veksten i kommunesektorens frie inntekter.

2.1.7 Framtidsrettet satsing på miljø og energi

Både miljø- og energipolitikken skal bidra til bærekraftig utvikling. Bevilgningene til barskogvern foreslås økt med om lag 40 mill. kroner, og Regjeringen gjennomfører alle vernevedtak i barskogplanen innen utgangen av 2002. Samtidig foreslår Regjeringen å fjerne skatteletten for investeringer i nye skogsbilveier. For å gjennomføre Nasjonalparkplanen, foreslår Regjeringen en betydelig økning av tilsagnsfullmakten for nasjonalparkene. Dette sikrer at gjennomføringstem-

poet i Nasjonalparkplanen opprettholdes.

For å framskynde arbeidet med opprydding i forurensede sedimenter, er det satt i gang pilot- og forskningsprosjekter i fire fjordområder. Bevilgningen til dette arbeidet foreslås økt med 10 mill. kroner, og arbeidet vil bli ytterligere forsert gjennom en bestillingsfullmakt på 20 mill. kroner. Staten vil bidra med midler til opprydding i områder der det ikke er mulig å identifisere de ansvarlige, eller der det ikke er rimelig å pålegge de ansvarlige de fulle kostnadene. Regjeringen foreslår også økt bevilgning for å utvikle en helhetlig forvaltning av Barentshavet og til gjennomføring av EUs vanddirektiv.

Til omlegging av energibruk og energiproduksjon foreslås det bevilget 318 mill. kroner over statsbudsjettet for 2003, hvorav 279 mill. kroner overføres til Energifondet. Påslag i nettariffen på 0,3 øre/kWh vil tilføre Energifondet om lag 200 mill. kroner, slik at Energifondet totalt sett vil bli tilført om lag 480 mill. kroner i 2003. Budsjettet gir rom for å styrke Enovas arbeid med miljøvennlig omlegging av energibruk og energiproduksjon i 2003. Det foreslås bevilget 8,1 mill. kroner til et investeringsfond for klimatiltak i Østersjøområdet for å prøve ut Kyoto-mekanismene. Satsingen på forskning knyttet til utvikling av renseteknologi for gasskraftverk videreføres med 50 mill. kroner i budsjettet for 2003. Bevilgningene til forskning og utvikling over Olje- og energidepartementets budsjett foreslås økt med om lag 36 mill. kroner. Økningen knytter seg i hovedsak til forskning i skjæringsfeltet mellom energi og miljø. Satsingen er i første rekke relatert til økt innsats innenfor petroleumsforskningen, herunder langtidsvirkninger fra utslipp til sjø. Forskning på anvendelse av naturgass til energiformål, hydrogen og fornybare energikilder er også prioritert.

2.1.8 Full oppfølging av forsvarsplanene

Den viktigste oppgaven for forsvarssektoren i 2003 er å følge opp den omfattende og nødvendige omleggingen av Forsvaret. Målet er å etablere et moderne forsvar med betydelig forbedret operativ evne. Forsvaret skal løse et bredere spekter av oppgaver – oftest sammen med allierte styrker – raskere og mer effektivt enn i dag.

Stortingets vedtak om en økonomisk ramme på 118 039 mill. kroner for perioden 2002-2005 gir en historisk høy ramme for Forsvaret. Dette er samtidig helt nødvendig for å kunne virkeliggjøre omleggingen av Forsvaret, for å skape nødvendig realisme i forsvarsplanleggingen over tid og for å oppnå balanse mellom mål og virkemidler i for-

svarspolitikken. Regjeringen følger opp Stortingets forutsetninger i budsjettforslaget for 2003 med en budsjetttramme på 29,6 mrd. kroner.

Innsparingsmålene for omleggingen som ble presentert i forsvarsbudsjettet for 2002, ligger fast. Omleggingsarbeidet er i rute med hensyn til strukturtiltak og tiltak for driftsinnsparinger. Fokus i det videre arbeidet med å konkretisere og realisere driftsinnsparingsmålet på 2 mrd. kroner i 2005, rettes nå i særlig grad mot følgende:

- Effektivisering knyttet til etableringen av Forsvarets logistikkorganisasjon.
- Realisering av gevinster gjennom program Golf
- forsterket innsats for å sikre ytterligere netto personellavgang.
- Identifisering av ytterligere eiendommer og bygninger til avhending og utrangering.

Forsvaret skal i 2003 ha nødvendige kapasiteter innenfor de operative virksomhetene, og videreføre det internasjonale engasjementet i henhold til politiske beslutninger. Norge vil også i 2003 engasjere seg aktivt i kampen mot internasjonal terrorisme, bl.a. ved å bidra med F-16 kampfly til operasjon «Enduring Freedom». Forsvaret vil opprettholde den styrkeproduksjon som er nødvendig for å kunne etablere den fastsatte styrkestrukturen etter omleggingen.

2.1.9 Lavere skatter og avgifter

En sentral del av Regjeringens økonomiske politikk er å redusere skatte- og avgiftsnivået. Målet i Sem-erklæringen er at det i løpet av stortingsperioden skal gjennomføres 25 mrd. kroner i skatte- og avgiftslettelser, utover bortfallet av investeringsavgiften. Regjeringen legger vekt på at skatte- og avgiftslettelsene skal bidra til å styrke grunnlaget for en vekstkraftig økonomi. Det er et mål for Regjeringen å sikre gode generelle rammebetingelser, slik at Norge kan beholde og tiltrekke seg lønnsom næringsvirksomhet og nødvendig arbeidskraft. De skatte- og avgiftslettelsene som så langt er vedtatt, har i stor grad vært lettelse for bedriftene. Hensynet til en langsiktig og forsvarlig økonomisk politikk tilsier at reduksjonen i skatte- og avgiftsnivået bør skje gradvis.

Vedtak i forbindelse med budsjettet for 2002 gir en samlet skatte- og avgiftslettelse i 2002 på om lag 10,6 mrd. kroner påløpt og vel 6,3 mrd. kroner bokført.

Disse vedtakene fører til ytterligere skatte- og avgiftslettelser i 2003 på vel 5,4 mrd. kroner påløpt og om lag 10 mrd. kroner bokført. Det skyldes at en vesentlig del av skattelettelsene først får full

virkning i 2003.

Regjeringen foreslår nye skatte- og avgiftslettelser på til sammen om lag 1 mrd. kroner påløpt og om lag 600 mill. kroner bokført i 2003. Med Regjeringens forslag blir de samlede skatte- og avgiftslettelsene for 2003 om lag 6,4 mrd. kroner påløpt og om lag 10,6 bokført.

Regjeringen foreslår lettelse i beskatningen av arbeidsinntekter, ved økt beløpsgrense for minstepfradraget og økt innslagspunkt for toppskatten. Videre foreslås det å redusere ligningstakstene på boliger og fritidshus med 5 pst., øke fradraget for gaver til frivillige organisasjoner til 6 000 kroner og redusere tollsatser. Det foreslås også endringer og forenklinger i merverdiavgiftssystemet, bl.a. endrede momsregler for NRK, fritak for tjenester som gjelder alternativ medisin og fritak for utleie av båtplasser.

For å stimulere næringslivet til å satse mer på forskning og utvikling (FoU), går Regjeringen inn for å utvide den nylig innførte skattefradragsordningen for FoU til å gjelde alle bedrifter. På denne måten ønsker Regjeringen å bringe FoU-innsatsen i Norge nærmere målet om gjennomsnittlig OECD-nivå innen 2005.

Regjeringen foreslår å frita arbeidsgivers dekning av ansattes behandlingsforsikringer for skatt, og følger dermed opp anmodningsvedtak fra Stortinget. Fritaket foreslås utvidet til også å omfatte arbeidsgivers direkte dekning av ansattes behandlingsutgifter. Forslagene vil kunne bidra til å bringe syke og skadede arbeidstakere raskere tilbake i arbeid.

Som miljøpolitiske tiltak, foreslår Regjeringen å innføre en avgift på klimagassene HFK og PFK og å legge om avgiften på sluttbehandling av avfall.

Regjeringens forslag til skatte- og avgiftsopplegg innebærer at de samlede skatte- og avgiftslettelsene for 2002 og 2003 blir nesten 17,1 mrd. kroner påløpt, inklusive avviklingen av investeringsavgiften. Regjeringen tar sikte på å videreføre den gradvise reduksjonen i skatte- og avgiftsnivået i budsjettene for 2004 og 2005, med vekt på endringer som kommer brede grupper til gode. Endringer i skatte- og avgiftssystemet i 2004 og 2005 vil blant annet bli vurdert på bakgrunn av Skaug-utvalgets innstilling, som skal foreligge innen utgangen av 2002. Skaug-utvalget er nedsatt av Regjeringen for å vurdere endringer i bl.a. inntekts- og formuesskatten og hvilke prinsipper skatte- og avgiftssystemet bør bygge på. Regjeringen vil legge vekt på at endringer i skattesystemet er forankret i gjennomgående prinsipper. Det er en viktig forutsetning for et stabilt og forutsigbart

skatte- og avgiftssystem.

2.1.10 Et likestilt samfunn

Likestilling mellom kjønnene er en grunnleggende verdi i et demokratisk samfunn. Regjeringen fastslår at likestilling mellom kjønnene skal være et prioritert, felles mål for alle sektorer. Økt rekruttering av kvinner til lederstillinger og økt kvinnerepresentasjon i styrever, er satsningsområder for Regjeringen. Full utnyttelse av begge kjønnsressurser i ledelse både i offentlig og privat sektor, er både et rettferdighetskrav og samfunnsøkonomisk lønnsomt. I barnehager og skoler er det for få menn, og det pågår et arbeid for å øke andelen mannlige ansatte. Barn trenger omsorgspersoner og rollemodeller av begge kjønn. Urimelige lønnsforskjeller mellom manns- og kvinnedominerte yrker er med på å sementere ineffektiv kjønnsdeling og rigiditet i arbeidsmarkedet.

Også i arbeidet med de årlige statsbudsjettene må likestillingshensyn ivaretas. I forbindelse med utarbeidelse av St.prp. nr. 1 (2002-2003) har omtrent halvparten av departementene startet et arbeid med en kjønns- og likestillingsvurdering av budsjettet. Arbeidet omtales nærmere i det enkelte departements budsjettproposisjoner og i et eget vedlegg til Barne- og familiedepartementets budsjettproposisjon.

2.2 Utgifter under de ulike departementene

I omtalen av utgiftene under de enkelte departementene er det tatt inn en tabell som viser utgiftsrammer i saldert budsjett 2002 og forslag til statsbudsjett for 2003. Budsjettrammene for de to årene trenger nødvendigvis ikke å være fullt ut sammenliknbare. I tabellene er det ikke tatt hensyn til bl.a. overføring av oppgaver, med tilsvarende overføring av bevilgninger, mellom departementer. Slike overføringer vil fremstå som en endring i bevilgningsrammene, uten at dette er uttrykk for en reell omprioritering mellom formål.

I tabellen oppgis saldert budsjett for 2002. Tilleggsbevilgninger i 1. halvår er derfor ikke inkludert i 2002-tallene. I den grad tilleggsbevilgninger i 1. halvår er videreført i 2003-budsjettet, vil tabellen vise en endret bevilgning fra 2002 til 2003 som ikke er reell. Det vil for eksempel gjelde virkningen av inntektsoppkjørene våren 2002 som ikke var fordelt på departement i saldert budsjett. Helårsvirkningen av lønnsoppkjørene er imidlertid innarbeidet i 2003-budsjettet.

2.2.1 Utenriksdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert bud- sjett 2002	Forslag 2003	Endring i pst.
<i>Programområde 02 Utenriksforvaltning</i>			
02.00 Administrasjon av utenriktjenesten	1 389,0	1 354,8	-2,5
02.10 Utenriksformål	937,5	1 112,3	18,6
Sum før lånetransaksjoner	2 326,5	2 467,1	6,0
Lånetransaksjoner	0,3	0,3	
Sum Utenriksforvaltning	2 326,8	2 467,4	6,0
<i>Programområde 03 Internasjonal bistand</i>			
03.00 Administrasjon av utviklingshjelpen	625,1	660,1	5,6
03.10 Bilateral bistand	2 406,2	2 604,5	8,2
03.20 Globale ordninger	5 504,7	5 822,3	5,8
03.30 Multilateral bistand	4 692,7	4 964,0	5,8
Sum ODA-bistand før lånetransaksjoner	13 228,8	14 050,9	6,2
Lånetransaksjoner	307,5	341,3	11,0
Sum ODA-bistand	13 536,3	14 392,2	6,3
03.50 Øvrig bistand	416,5	395,5	-5,0
Sum Internasjonal bistand	13 952,8	14 787,7	6,0
Sum Utenriksdepartementet	16 279,6	17 255,1	6,0

Utenriksdepartementets hovedoppgaver

Hovedoppgaven for norsk utenrikspolitikk er å ivareta og fremme Norges interesser overfor utlandet. Dette gjelder først og fremst i forhold til Norges allierte og handelspartnere. Norge er samtidig dypt engasjert i andre deler av verden, bl.a. ved sterk støtte til FN, engasjement i fredsprosesser, arbeid for menneskerettighetene, humanitære innsatser og bistand til fattige land.

Programområde 02 Utenriksforvaltning

For 2003 foreslås bevilget 2 467,4 mill. kroner, en nominell økning på 140,6 mill. kroner (6 pst.) i forhold til 2002. Bevilgningen er knyttet til drift av utenriktjenestens hjemme- og uteapparat, samt Norges medlemskontingenter i internasjonale organisasjoner. Økningen i forhold til 2002-budsjettet er i hovedsak knyttet til finansieringsordningen under EØS-avtalen.

Programområde 03 Internasjonal bistand

For 2003 foreslås bevilget 14 787,7 mill. kroner til internasjonal bistand, fordelt med 14 392,2 mill. kroner til offisiell utviklingshjelp (ODA-bistand) og 395,5 mill. kroner i øvrig bistand.

Offisiell utviklingshjelp (ODA-bistand). Bevilgningsforslaget til offisiell utviklingshjelp utgjør

14 392,2 mill. kroner, en økning på 856 mill. kroner (6 pst.) fra 2002. Forslaget innebærer en opptrapping av bistanden fra til 0,93 pst. av anslått bruttonasjonalinntekt (BNI). I saldert budsjett for 2002 ble andelen anslått til 0,92 pst. av BNI. Regjeringen har som mål å trappe opp den ODA-godkjente bistanden til 1 pst. av BNI innen 2005.

Regjeringens hovedmål i utviklingspolitikken er å bidra til reduksjon av fattigdommen i verden. Sentralt i dette arbeidet står styrkingen av samarbeidet med de minst utviklede landene (MUL). MUL omfatter de aller fattigste landene og har fått en særskilt status av FN.

Satsingene i 2003-budsjettet er knyttet til følgende prioriterte områder:

- Utdanning
- Helse
- Hiv/aids
- Handel og næringsutvikling, inkludert primærnæringene
- Oppfølging av FN-toppmøtet i Johannesburg september 2002 (WEHAB)
- Humanitær bistand
- Fred, forsoning og demokrati.

Øvrig bistand

For 2003 foreslår Regjeringen å bevilge 395,5 mill. kroner, fordelt med 350 mill. kroner til atomsikkerhetstiltak, Øst-Europatiltak og handlingspla-

nen for søkerlandene til EU, 35,5 mill. kroner til internasjonale miljø- og klimatiltak, 5 mill. kroner

til freds- og demokratiltak og 5 mill. kroner til internasjonal strafferettspleie.

2.2.2 Utdannings- og forskningsdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2002	Forslag 2003	Endring i pst.
<i>Programområde 07 Utdannings- og forskningsdepartementet</i>			
07.10 Administrasjon	386,8	414,3	7,1
07.20 Grunnskolen og videregående opplæring ¹⁾	2 938,4	2 537,7	-13,6
07.40 Andre tiltak i utdanningen	2 357,8	2 822,9	19,7
07.50 Voksenopplæring, folkehøgskoler og fagskoleutdanning	1 556,7	1 665,1	7,0
07.60 Høyere utdanning ²⁾	15 736,8	17 263,3	9,7
07.70 Forskning	1 816,4	2 319,2	27,7
07.80 Utdanningsfinansiering	8 274,8	9 661,6	16,8
Sum før lånetransaksjoner	33 067,7	36 684,1	10,9
Lånetransaksjoner	11 366,4	12 926,2	13,7
Sum Utdannings- og forskningsdepartementet	44 434,1	49 610,3	11,6

Det er foretatt enkelte tekniske endringer i budsjettet slik at budsjettallene for 2002 og 2003 ikke er direkte sammenlignbare.

¹⁾Tilskudd til grunnskoleopplæring for innvandrere 16-20 år ble innlemmet i rammetilskuddet til kommunene 1. august 2002. Tilskudd til leirskoleopplæring foreslås innlemmet i rammetilskuddet til kommunene fra 1. januar 2003, mens tilskudd til skolefritidsordninger foreslås innlemmet i rammetilskuddet til kommunene fra 1. august 2003. Tilskudd til seniortiltak i grunnskolen og videregående opplæring foreslås innlemmet fra 1. januar 2003.

²⁾Det innføres nettobudsjettering ved flere høyskoler, noe som reduserer utgiftssiden i budsjettet på kategori 07.60 tilsvarende de tidligere inntektsbevilgningene til høyskolene.

Regjeringens forslag til bevilgning til utdannings- og forskningsformål utgjør 49 610,3 mill. kroner. Dette er en økning på 8,3 pst. i forhold til saldert budsjett 2002, etter at det er korrigert for tekniske endringer.

Regjeringen foreslår en bevilgning på om lag 380 mill. kroner til kvalitetsutvikling i grunnopplæringen. For å stimulere den enkelte skole til innsats, kvalitetsheving og nytenking vil Regjeringen utvide ordningen med bonus- og demonstrasjonsskoler. Regjeringen vil i 2003 vurdere å utvide ordningen til også å gjelde lærebedrifter. Regjeringen vil videre gjennomføre en bred satsing på bedre opplæring i basisfagene, blant annet gjennom stipend til videreutdanning for lærere i norsk og matematikk og en nasjonal strategi for styrking av realfagene. For å stimulere leseinteressen hos elevene, vil Regjeringen styrke kompetansen i bruk av skolebibliotekene. Videre vil tiltak mot uro og problematferd i skolen bli prioritert, samtidig som Regjeringen vil bidra til å fremme bevissthet og ansvarfølelse for grunnleggende verdier i skolen.

Regjeringen satser videre på informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT). Infrastruktur, digitale læremidler og nasjonal utdanningsportal er prioriterte tiltak i Regjeringens satsing på IKT i

utdanningen. I tillegg prioriteres IKT i lærerutdanningen og kompetanseutvikling i IKT for lærere.

For å stimulere kommuner og fylkeskommuner til å foreta en særskilt satsing på skoleanlegg, ble det i 2002 innført en låneordning der staten dekker renter på lån til nybygg og rehabilitering. I 2002 skal staten dekke renter på lån innenfor en låneramme på 2 mrd. kroner. Regjeringen vil videreføre denne ordningen, og foreslår at staten i tillegg skal dekke renter knyttet til nye lån i 2003 innenfor en låneramme på 1 mrd. kroner. Rente-kompensasjonen blir bevilget over Kommunal- og regionaldepartementets budsjett. Ordningen må ses i sammenheng med den reelle veksten i kommunesektorens frie inntekter.

Som et ledd i tiltaksplanen mot fattigdom foreslår Regjeringen å bevilge 8 mill. kroner til forebyggende tiltak for å forhindre frafall i videregående opplæring, blant annet gjennom videreutvikling av oppfølgingstjenesten.

Regjeringen foreslår å redusere tilskuddet til skolefritidsordninger med 217 mill. kroner. Dette vil kunne medføre at brukerbetalingen øker. Tilskuddet innlemmes i rammetilskuddet til kommunene fra 1. august 2003.

Regjeringen foreslår å bevilge 50 mill. kroner til å innføre ny støtteordning for unge elever med rett til videregående opplæring fra undervisningsåret 2003-04. Ordningen innebærer at det innføres en ny og mer målrettet stipendordning, der hensynet til familier med de laveste inntektene blir vektlagt. Ordningen vil også omfatte et behovsprøvet stipend til læremidler, mens låneadgangen faller bort.

Fra undervisningsåret 2002-03 er det innført en ny støtteordning for elever og studenter, med unntak av unge elever i ordinær videregående opplæring. I den nye støtteordningen er kostnadsnormen økt med om lag 1 000 kr per måned til 8 000 kr per måned. Utdanningsstipendet økes samtidig til inntil 40 pst. av støttebeløpet. Regjeringen foreslår en nominell videreføring av støttebeløpet i 2003. På helårsbasis er kostnaden av det nye støttesystemet om lag 900 mill. kroner. Regjeringen foreslår å avvikle ordningen med reisestipend i Norge og Norden.

Hovedelementene i Kvalitetsreformen i høyere utdanning skal være på plass i løpet av 2003. Regjeringen foreslår en bevilgning på om lag 510 mill. kroner til reformen i 2003. Dette er en økning på om lag 220 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2002. Bevilgningen på 350 mill. kroner til forskning i universitets- og høyskolesektoren fra 2002 foreslås videreført. Institusjonene i høyere utdanning foreslås i tillegg styrket med 187 mill. kroner i forbindelse med Regjeringens satsing på forskning. For disse midlene vil Regjeringen blant annet opprette 200 nye stipendiatstillinger fra høsten 2003.

Etableringen av nytt studietilbud i odontologi ved Universitetet i Tromsø vil bli forberedt med sikte på gradvis oppbygning av kapasiteten fra høsten 2004.

Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til de private høyskolene med om lag 30 mill. kroner. Styrkingen skal dekke nye rekrutteringsstillinger, forskningsmidler i det nye finansieringssystemet

for privat høyskoler, styrking av undervisningsfinansieringen, samt midler til gjennomføring av Kvalitetsreformen.

Budsjettforslaget innebærer en styrking av den langsiktige grunnleggende forskningen gjennom Norges forskningsråd med om lag 425 mill. kroner. Om lag 150 mill. kroner av dette er en midlertidig økning som skyldes Stortingets endring av fordelingen av tippemidler. Som et ledd i arbeidet med å øke kvaliteten i norsk forskning er det foreslått en bevilgning på 20 mill. kroner til en satsing på «Fremragende unge forskere» og en styrket satsing på vitenskapelig utstyr på 93 mill. kroner. Videre foreslås 30 mill. kroner benyttet til en styrking av forskningen på nye materialer. Satsingen på funksjonell genomforskning (FUGE) foreslås utvidet med 50 mill. kroner til 150 mill. kroner i 2003. Videre vil en betydelig del av veksten i 2003 gå til de 13 sentrene for fremragende forskning som starter opp høsten 2002.

Samlet sett legger Regjeringen opp til en opptrapping av forskningsinnsatsen med om lag 640 mill. kroner. Veksten vil i all hovedsak komme innenfor de prioriterte områdene i forskningspolitikken. Som en del av satsingen på forskning foreslår Regjeringen å utvide ordningen med skattefradrag for FoU-investeringer til å omfatte alle virksomheter. Utvidelsen av ordningen vil medføre en årlig skattelette for næringslivet på om lag 400 mill. kroner. Medregnet denne skatteletten, øker den samlede forskningsinnsatsen med vel 1 mrd. kroner.

Regjeringen foreslår å øke kapitalen i Forskningsfondet med 3 mrd. kroner i 2003. Det gir en økning i avkastningen i 2004 på ca. 180 mill. kroner. Den totale fondskapitalen blir med dette 30 mrd. kroner, hvorav 14 mrd. kroner er en kompensasjon for bortfall av tippeinntekter til forskning. Den ordinære delen av fondet blir dermed 16 mrd. kroner i 2003. Avkastningen av den ordinære delen av fondet øker med 268 mill. kroner til 793 mill. kroner i 2003.

2.2.3 Kultur- og kirkedepartementet

	Saldert budsjett 2002	Forslag 2003	Mill. kroner Endring i pst.
<i>Programområde 08 Kultur- og kirkeformål</i>			
08.10 Administrasjon	256,4	251,9	-1,8
08.20 Kulturformål	3 231,6	3 344,3	3,5
08.30 Film- og medieformål	693,5	709,2	2,3
08.40 Den norske kirke	896,7	1 023,8	14,2
Sum Kultur- og kirkedepartementet	5 078,2	5 329,2	4,9

Kultur har en viktig plass i en tid med store endringer og omstillinger. Kultur bidrar til å skape identitet og visshet om vår egen historie og gir en robust plattform i en ny tid.

Bevilgningen til kultur- og kirkeformål foreslås økt med 251,0 mill. kroner, tilsvarende en nominell økning på 4,9 pst. i forhold til saldert budsjett 2002.

Regjeringen legger fram et kultur- og kirkebudsjett for 2003 der følgende områder er prioritert:

- styrking av Nasjonalbiblioteket i Mo i Rana
- økt satsing på distriktsmuseene som ledd i videreføring av reformer innenfor museumssektoren
- moderniserings- og samordningstiltak – etablering av fagorganet ABM-utvikling, Statens utviklingscenter for arkiv, bibliotek og museum
- styrking av Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek
- to nye tilskuddsordninger på mediefeltet
- styrking av dåpsopplæringen i Den norske kirke.

Kultur- og kirke departementet vil i samarbeid med institusjoner og fagorgan på kulturfeltet legge til rette for at skolebarn lettere skal få tilgang til, gjøre seg kjent med og få et aktivt og positivt forhold til kulturytringer av alle slag. Det er derfor lagt inn midler til videreføring av prosjektet «Kulturell skolesekk».

St.meld. nr. 22 (1999-2000) om arkiv, bibliotek og museer har fått bred tilslutning i Stortinget, jf. Innst. S. nr. 46 (2000-2001). Regjeringen har fulgt opp denne ved å foreslå bevilgning til distriktsmuseer fordelt over hele landet og til etablering av fagorganet ABM-utvikling.

Regjeringen legger i 2003 fram forslag til rulling av plan for investeringer til nasjonale kulturbygg og tusenårssteder. For 2003 er det lagt inn investeringsmidler til allerede igangsatte prosjekter ved Eidsvoll 1814 Rikspolitisk senter, Jærmuseet, Domkirkeodden, Hundorp, Trøndelag folke-museum, Norveg, Vardø by, Fredriksten Festning, Avaldsnes – Norvegen Historiesenter, Hringariki – Veien kulturminnepark, Telemarkskanalen, Kvæntunet og Glomdalsmuseet. I tillegg er det foreslått bevilgning til Lindesnes Fyr.

For å styrke den audiovisuelle sektoren foreslår Regjeringen å opprette to nye tilskuddsordninger, en tilskuddsordning for fjernsynsproduksjoner av høy kvalitet samt en forsøksordning med tilskudd til prosjektutvikling innen nye medier. Forvaltningen av begge ordningene leg-

ges til Norsk filmfond. Bevilgningen til Norsk filmfond foreslås økt med 17,4 mill. kroner til 234,1 mill. kroner.

Regjeringen foreslår å opprettholde produksjonstilskuddet til avisene på samme nivå som i 2002.

Regjeringen foreslår at NRK tas inn i merverdiavgiftssystemet med full fradragsrett for inngående merverdiavgift og 12 pst. merverdiavgift på kringkastingsavgiften. For at ikke kringkastingsavgiften skal øke som en følge av dette, er det foreslått en bevilgning på Finansdepartementets budsjett hvor NRK blir kompensert for utgiftene knyttet til merverdiavgift. Kringkastingsavgiften for fjernsynsmottakere foreslås økt med 75 kroner til 1 850 kroner inklusiv merverdiavgift.

Budsjettforslaget for Den norske kirke representerer i hovedsak en videreføring av bevilgningsnivået i 2002. Det er tatt hensyn til årsvirkningen av 30 nye prestestillinger, som ble opprettet 1. juni 2002. Ti nye diakonstillinger, som i 2002 er finansiert fra Opplysningsvesenets fond, vil bli finansiert over statsbudsjettet fra 2003.

Det er budsjettert med at staten fra 1. januar 2003 overtar ansvaret for prestenes reise- og boligtelefonutgifter. Kommunene har tidligere hatt dette ansvaret. Merutgiftene for staten er beregnet til 32 mill. kroner. Statens rammetilskudd til kommunene er redusert tilsvarende.

Det generelle statstilskuddet til de kirkelige fellesrådene foreslås videreført med samme bevilgning som i 2002, dvs. 100 mill. kroner. Statstilskuddet til Den norske Sjømannsmisjon er ført opp med 45,5 mill. kroner.

Regjeringen mener dåpsopplæringen i Den norske kirke må styrkes. Det foreslås en økning av bevilgningene til dette formålet med 5 mill. kroner i 2003, bl.a. til nye kateketstillinger. Dåpsopplæringen i Den norske kirke vil bli behandlet i en egen stortingsmelding, som vil foreligge om kort tid.

Det er for 2003 budsjettert med en videreføring av tilskuddet på 25,5 mill. kroner fra Opplysningsvesenets fond til felleskirkelige tiltak.

Den norske kirke er vertskap under generalforsamlingen i Konferansen av Europeiske Kirker, som avholdes i Trondheim i 2003. Generalforsamlingen vil være den største internasjonale kirkekonferanse avholdt i Norge. Det er i budsjettforslaget innarbeidet 5 mill. kroner til generalforsamlingen med bakgrunn i de utgiftsforpliktelser Den norske kirke har i forbindelse med konferansen.

2.2.4 Justis- og politidepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert bud- sjett 2002	Forslag 2003	Endring i pst.
<i>Programområde 06 Justissektoren</i>			
06.10 Administrasjon	209,4	202,7	-3,2
06.20 Rettsvesen	1 315,8	1 427,7	8,5
06.30 Kriminalomsorg	1 663,5	1 817,7	9,3
06.40 Politi og påtalemyndighet	6 730,3	7 106,7	5,6
06.50 Redningstjenesten, samfunnssikkerhet og beredskap	695,2	723,0	4,0
06.60 Andre virksomheter	502,6	546,9	8,8
06.70 Fri rettshjelp, erstatninger, konfliktråd m.m.	754,3	800,9	6,2
06.80 Svalbardbudsjettet	106,0	112,2	5,9
Sum Justissektoren	11 977,1	12 737,9	6,4
Sum Justisdepartementet	11 977,1	12 737,9	6,4

For programområde 06 Justissektoren foreslås en bevilgning på om lag 12 738 mill. kroner i 2003. Dette er en nominell økning på 6,4 pst. i forhold til saldert budsjett for 2002. Hovedtyngden av bevilgningen går til straffesakskjeden, dvs. politiet, påtalemyndigheten, domstolene og kriminalomsorgen.

I 2003 vil hovedsatsingen være knyttet opp mot redusert kriminalitet, god og effektiv konfliktløsning og forebygging, rettssikkerhet for individer og grupper og redusert sårbarhet.

Regjeringen legger vekt på å ha en balansert ressursfordeling og hurtig flyt i hele straffesakskjeden. De senere årene er det fokusert mye på å korte ned den samlede saksbehandlingstiden, fra lovbrudd begås via domstolsbehandling til soning av idømt straff. Særlig innenfor politi og påtalemyndigheten har utviklingen i en del nøkkeltall vært positiv, med flere påtaleavgjorte saker, redusert restansebeholdning, raskere gjennomsnittlig saksbehandlingstid og økt oppklaringsprosent. Denne utviklingen skyldes trolig en kombinasjon av økte bevilgninger og endringer i instruks, arbeidsrutiner mv. Til tross for svært høyt aktivitetsnivå både i domstolene og kriminalomsorgen de siste årene, har tilfanget av saker fra politi og påtalemyndigheten ført til at disse leddene nå er blitt flaskehalser i straffesakskjeden. Resultatet er økte restanser (særlig straffesaker) i domstolene og økende soningskø i fengslene. Domstolene og kriminalomsorgen er derfor prioritert i budsjettforslaget for 2003.

For å få ned soningskøen i fengslene er det nødvendig å utvide den samlede soningskapasiteten. I forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2002 ble det bevilget 33 mill. kroner til kriminalomsorgen, for å få etablert 11 nye fengselsplasser

i Trondheim fengsel og om lag 40 plasser i nye Kongsvinger fengsel gjennom overtakelsen av Vardåsen leir i løpet av høsten 2002. I budsjettforslaget for 2003 er det avsatt midler til helårsdrift og utdanning av fagpersonale knyttet til Vardåsen leir. I løpet av 2003 vil kapasiteten i nye Kongsvinger fengsel (inkludert gamle Kongsvinger fengsel og dublering) øke til om lag 110 plasser, for deretter å bli et ordinært fengsel med 82 plasser. I budsjettforslaget for 2003 er det lagt inn til sammen 28 mill. kroner på Arbeids- og administrasjonsdepartementets kap. 1582, post 32 for å sikre fremdriften i arbeidet med nytt fengsel i Halden og utvide antall varetektsplasser i Bergen. Det legges for begge disse byggesakene opp til at det skal gjennomføres prosjektering og deretter åpen anbudsrunde, slik at man får et tilstrekkelig godt grunnlag for å vurdere om det vil være mest hensiktsmessig med statlig eller privat utbygging. Det foreslås bevilget 13,6 mill. kroner til engangsinvesteringer i Tromsø fengsel, der byggeprosjektet skal være ferdigstilt medio 2004. Prosjektet er todelt, der 20 nye åpne plasser vil være ferdigstilt i 2003 og fem nye lukkede plasser medio 2004. Foruten økte midler til kapasitetsutvidende tiltak i kriminalomsorgen, foreslås det å gjøre prøveordningen med promilleprogram landsdekkende, styrke tiltak for voldskriminelle og øke bruken av overføring av domfelte til institusjon etter straffegjennomføringsloven § 12. I tillegg er det høye aspirantopptaket ved kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS) videreført og økt.

Innenfor domstolene er driftsbudsjettet styrket med 25 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2002, for å øke saksavviklingskapasiteten og legge til rette for å nedarbeide restanser som har bygget seg opp de senere årene. Bevilgningen

skal også gi rom for en styrking av lagmannsrettene, som har behov for flere faste dommere som følge av endring i domstoloven § 10 om tilsatte og ekstraordinære dommere. I tillegg er det satt av midler for å påbegynne arbeidet med den vedtatte sammenslåingen av førsteinstansdomstolene.

På politibudsjettet er det lagt inn 61 mill. kroner for å dekke helårsvirkningen av 100 nyopprettede stillinger til nyutdannede politihøgskolestudenter våren 2002 og styrkingen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2002. Videre er bevilgningen økt med 4 mill. kroner til kontrolltiltak som ledd i Regjeringens samlede satsing på bekjempelse av rusmisbruk. Prognosetallene for asylankomster er endret fra 12 000 til 16 000 nye asylsøkere i 2003, og som en følge av dette er det lagt inn midler til registrering, avklaring av identitet og uttransportering av asylsøkere. Det er omfordelt et mindre beløp fra politibudsjettet til kriminalomsorgen og domstolene for å få til hurtigere flyt i hele straffesakskjeden, uten at dette vil gå på bekostning av politiets aktivitetsnivå på lokalt plan.

Regjeringen fremmet i St.meld. nr. 17 (2001-2002) flere forslag til organisatoriske tiltak for å

styrke samfunnets sivile sikkerhet. Tiltakene vil bli fulgt opp i lys av stortingsbehandlingen av meldingen høsten 2002. Det foreslås å øke bevilgningen til arbeidet med et felles mobilt radionett for nødetatene (brann, helse og politi) basert på TETRA-standarden, slik at pilotprosjektet i Trondheimsområdet kan videreføres ut første halvår 2003. Dette vil være viktig for kvaliteten i anbuds-materiale og den videre risikohåndteringen av prosjektet. Aktivitetsnivået knyttet til samfunnets sikkerhet og beredskap opprettholdes. Bevilgningen til investeringer i materiell og utstyr er imidlertid nedjustert noe, bl.a. som følge av at enkelte engangsinvesteringer ikke videreføres.

Det er foreslått å øke utgiftsrammen på programområde 06 Justissektoren med 22,95 mill. kroner og redusere inntektsrammen med om lag 5 mill. kroner for å gjennomføre endringer i ordningen for fri rettshjelp fra 1. september 2003 (heve inntektsgrensen med 20 000 kroner og avvikle egenandelsordningen). Det er også lagt inn midler til etablering og drift av en gjenopptakelseskommissjon i straffesaker fra 1. september 2003.

2.2.5 Kommunal- og regionaldepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert bud- sjett 2002	Forslag 2003	Endring i pst.
<i>Programområde 13</i>			
13.10 Administrasjon m.m.	217,6	238,4	9,5
13.20 Innvandring	4 481,4	4 717,2	5,3
13.21 Nasjonale minoriteter	2,7	2,8	3,9
13.40 Samiske formål	133,1	140,2	5,3
13.50 Regional- og distriktpolitikk	1 413,5	1 513,5	7,1
13.70 Overføringer til kommuner og fylkeskommuner	70 930,1	53 393,0	-24,7 ¹⁾
Sum programområde 13	77 178,4	60 005,0	-22,3
<i>Programområde 14</i>			
14.10 Bolig og bomiljø	5 769,4	6 444,8	11,7
14.20 Forvaltning av bygningstiltak	31,3	34,7	10,9
Sum før lånetransaksjoner	5 800,7	6 479,5	11,7
Lånetransaksjoner	11 267,0	12 671,0	12,5
Sum programområde 14	17 067,7	19 150,5	12,2
Sum programområde 13 og 14	94 246,1	79 155,4	-16,0

¹⁾Nedgangen skyldes i vesentlig grad en engangsbevilgning til fylkeskommunene i 2002 på om lag 18,7 mrd. kroner knyttet til sykehusreformen (sletting av fylkeskommunal gjeld mv.).

Budsjettoplegget for 2003 innebærer en reell vekst i kommunesektorens samlede inntekter på om lag 2,6 mrd. kroner, eller vel 1¼ pst. regnet i forhold til det inntektsnivået for 2002 som ble lagt

til grunn i Revidert nasjonalbudsjett 2002. Veksten i kommunesektorens samlede inntekter i 2003 blir dermed i overkant av det som ble varslet i Kommuneproposisjonen for 2003.

Regnet i forhold til anslag på regnskap for 2002, anslås veksten til om lag 1,6 mrd. kroner. Bakgrunnen for at inntektsveksten blir lavere når en regner fra anslag på regnskap for 2002, er at kommunesektorens skatteinntekter i 2002 nå anslås å bli 1 mrd. kroner høyere enn anslått i Kommuneproposisjonen. Kommunesektoren får beholde merskatteveksten i 2002.

I forhold til inntektsnivået for 2002 som ble anslått i Kommuneproposisjonen, legges det opp til en reell vekst i de frie inntektene på 500 mill. kroner. Dette er om lag 250 mill. kroner lavere enn det som ble lagt til grunn i Kommuneproposisjonen for 2003. For å få rom til den økningen i øremerkede tilskudd som Stortinget har vedtatt, har det innenfor et stramt budsjettopplegg vært nødvendig å redusere veksten i de frie inntektene noe i forhold til de forutsetninger som lå til grunn i Kommuneproposisjonen. Regnet i forhold til anslag på regnskap anslås det en reell reduksjon i de frie inntektene på om lag 500 mill. kroner. Budsjettforslaget innebærer en reell vekst i kommunesektorens frie inntekter på om lag 1,4 mrd. kroner når man regner fra saldert budsjett 2002.

Om lag 75 pst. av kommunesektorens samlede inntekter består av frie inntekter, hvorav rammeoverføringer utgjør vel 26 pst. og skatteinntekter 49 pst. av samlede inntekter. For 2003 utgjør rammetilskuddene 53,4 mrd. kroner, fordelt med 39,2 mrd. kroner på kommunene og 14,2 mrd. kroner på fylkeskommunene.

Den store nedgangen over programkategori 13.70 fra saldert budsjett 2002 til 2003 har hovedsakelig sammenheng med engangsbevilgninger til fylkeskommunene i 2002 på om lag 18,7 mrd. kroner knyttet til sykehusreformen (sletting av fylkeskommunal gjeld, feriepenge og tilskudd til utstyr).

De viktigste øremerkede satsingene innenfor kommuneopplegget er knyttet til barnehager, investeringer i sykehjemsplasser/omsorgsboliger og psykiatri.

For en nærmere omtale av det økonomiske opplegget for kommunesektoren i 2003 vises det til Kommunal- og regionaldepartementets budsjettproposisjon.

Den store ankomsten av asylsøkere gir seg utslag i behov for høye bevilgninger på hele innvandringsområdet. Bevilgningen på programkategori 13.20 Innvandring foreslås økt fra 4 481,4 mill. kroner i saldert budsjett for 2002 til 4 717,2 mill. kroner i 2003. Integreringstilskuddet, som utbetales til kommunene i forbindelse med bosetting av flyktninger og drift av statlige asylmottak,

utgjør til sammen 4 mrd. kroner av bevilgningen i 2003.

I budsjettforslaget er det lagt inn midler til styrking av kunnskapsnivået og kompetansen i kommunene som følge av et individtilpasset introduksjonsprogram for nyankomne innvandrere. Målet er at nyankomne så raskt som mulig skal komme i arbeid eller under utdanning og bli økonomisk selvhjulpne.

For å bedre tilbudet til enslige mindreårige asylsøkere vil Regjeringen utvikle et mer helhetlig tilbud til enslige mindreårige både i mottaks- og bosettingsfasen.

En velfungerende utlendingsforvaltning står sentralt i Regjeringens moderniseringsprogram. Det vil i 2003 fortsatt være fokus på saksbehandling, produktivitet og service i Utlendingsdirektoratet og i Utlendingsnemnda.

Som et mer langsiktig tiltak for å sikre en rask, smidig og korrekt behandling av saker etter utlendingsloven, er det i 2003-budsjettet lagt inn midler til en særlig satsing på utvikling og kvalitetssikring av tolketjenester.

Over programkategori 13.21 Nasjonale minoriteter foreslås det bevilget 2,8 mill. kroner i 2003 til organisasjons- og prosjektilskudd.

Bevilgningen på programkategori 13.40 Samiske formål foreslås økt fra 133,1 mill. kroner til 140,2 mill. kroner, en økning på 5,3 pst. fra 2002. Av dette er 5 mill. kroner omdisponert til Sametinget fra rammetilskuddet for å styrke tospråklighetsarbeidet i kommuner og fylkeskommuner.

Målet for Regjeringens regional- og distriktspolitikk er å sikre bosetting og levedyktige lokalsamfunn over hele landet. Bevilgningen på programkategori 13.50 Regional- og distriktspolitikk foreslås satt til 1 513,5 mill. kroner. I forhold til saldert budsjett 2002 er dette en nominell økning på 100 mill. kroner. Bevilgningsøkningen omfatter 50 mill. kroner i tilskudd til fylkeskommunene som gir fylkeskommunene mulighet til å bevilge midler til kommunale næringsfond. Prioriteringene for 2003 er i samsvar med kommunal- og regionalministerens distrikts- og regionalpolitiske redegjørelse og Stortingets behandling av St.meld. nr. 19 (2001-2002) Nye oppgaver for lokaldemokratiet - regionalt og lokalt nivå.

Som et ledd i arbeidet med å styrke mulighetene for fylkeskommunen som regional utviklingsaktør og som et ledd i en omfattende forenkling og modernisering av offentlig sektor, foreslås det å desentralisere 1 166,5 mill. kroner av bevilgningen under programkategori 13.50 til fylkeskommunen over en ny post. Det foreslås at 347 mill.

kroner blir bevilget til nasjonale tiltak for regional utvikling.

Regjeringen følger opp Sem-erklæringen innenfor programkategori 14 Bolig, bomiljø og bygningssaker. Regjeringen holder fast ved målsetningene om at alle skal kunne disponere en god bolig i et godt bomiljø og at bygg og anlegg skal holde god kvalitet.

Regjeringen har i tiltaksplanen mot fattigdom lagt vekt på målretting og en individuell tilrettelegging av offentlige virkemidler. Som et ledd i tiltaksplanen, foreslår Regjeringen å forbedre bostøttereglene gjennom å avvike boligfinansieringskravet for målgruppen barnefamilier i sin helhet fra 1. terminutbetaling 2003. Kravet om at boligen skal ha en nøktern og god standard gjelder imidlertid fortsatt.

Innsatsen for bostedsløse er prioritert innenfor ordningen med boligtilskudd til etablering, utbedring og utleieboliger. Bruken av hospits for bosetting av barnefamilier skal reduseres.

Boligpolitiske virkemidler skal også brukes aktivt for å bidra til bosetting av flyktninger i kommunene.

Innenfor en samlet låneramme på 14 mrd. kroner skal Husbanken prioritere etablering og bygging av boliger for vanskeligstilte. Finansiering av nye barnehageplasser er også høyt prioritert innenfor neste års låneramme. Husbanken skal disponere lånerammen til oppføring av boliger jevnt over året.

Regjeringen vil forlenge løpetiden på lån i Husbanken til utleieboliger fra 30 til 50 år, slik at nedbetalingen blir fordelt over flere år. Husleien kan dermed reduseres.

2.2.6 Sosialdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2002	Forslag 2003	Endring i pst.
<i>Programområde 09 Sosiale formål</i>			
09.00 Administrasjon	74,3	72,6	-2,4
09.10 Sosialtjenesten, forebygging av rusmiddelmisbruk m.v.	288,6	0,0	-100,0
09.20 Eldre, funksjonshemmede, rusmisbrukere m.v.	0,0	1 943,3	
09.60 Kontantytelser	1 729,6	2 005,6	16,0
09.70 Eldre og funksjonshemmede	1 583,0	0,0	-100,0
Sum Sosiale formål	3 675,5	4 021,5	9,4
<i>Programområde 29 Sosiale formål, folketrygden</i>			
29.10 Administrasjon	4 574,5	4 918,1	7,5
29.50 Inntektssikring ved sykdom, uførhet og rehabilitering	25 114,5	74 325,0	196,0
29.60 Kompensasjon for merutgifter for nedsatt funksjonsevne m.m.	47 800,6	7 294,0	-84,7
29.70 Alderdom	69 890,0	74 170,0	6,1
29.80 Forsørgertap og eneomsorg for barn m.v.	7 247,1	7 037,5	-2,9
29.90 Diverse utgifter	153,5	130,0	-15,3
Sum Sosiale formål, folketrygden	154 780,2	167 874,6	8,5
Sum Sosialdepartementet	158 455,7	171 896,1	8,5

Sosialdepartementet har endret kapittel og poststruktur fra og med 2003. Dette forklarer de store prosentvise endringene i kolonnen til høyre. Programkategoriene 09.10 Sosialtjenesten, forebygging av rusmiddelmisbruk m.v og 09.70 Eldre og funksjonshemmede er slått sammen til programkategori 09.20 Eldre og funksjonshemmede og tiltak for rusmiddelmisbrukere m.v. Under folketrygden er utgifter til sykepenger, uførhet og medisinsk rehabilitering samlet under programkategori 29.50 Inntektssikring ved sykdom, uførhet og rehabilitering.

Sosialdepartementets samlede budsjettforslag for 2003 er på om lag 171,9 milliarder kroner. Folketrygdens utgifter på om lag 167,9 mrd. kroner utgjør en dominerende andel med nærmere 98 pst. av de samlede utgiftene på Sosialdepartementets budsjett.

Budsjettforslaget innebærer en samlet vekst på 8,5 pst. sammenliknet med saldert budsjett for

2002 målt i løpende priser, eller i overkant av 13,4 mrd. kroner. Korrigert for virkningen av økt grunnbeløp og antatt pris- og lønnsvekst blir realveksten 4,8 mrd. kroner.

Programområde 09 Sosial formål omfatter hovedsakelig tilskudd til tiltak mot rusmiddelmisbruk, tilskudd til tiltak for eldre og funksjonshemmede, tilskudd til vertskommuner for psykisk

utviklingshemmede og kontantytelsene krigspensjon, tilskudd til Pensjonstrygden for sjømenn og Avtalefestet pensjon (AFP).

Under programområde 09 Sosiale formål er det ført opp 4 022 mill. kroner for 2003 mot 3 675 mill. kroner for 2002. Dette tilsvarer en økning på 346 mill. kroner eller 9,4 pst.

Økningen i utgiftene skyldes økte bevilgninger i forbindelse med tiltaksplanen mot fattigdom, handlingsplanen mot rusmiddelproblemer og økt tilskudd til Pensjonstrygden for sjømenn og til Avtalefestet pensjon (AFP).

Tiltaksplan mot fattigdom

Regjeringen legger høsten 2002 fram en egen stortingsmelding om tiltak mot fattigdom med en samlet ramme på 335 mill. kroner til nye tiltak i 2003. Regjeringen har valgt å satse på tre hovedstrategier i bekjempelsen av fattigdom i Norge:

- Tiltak for å styrke tilknytningen til arbeidslivet.
- Tiltak for å målrette velferdstjenestene.
- Tiltak for å forhindre sosial utstøting.

Tiltakene omfatter bevilgninger under flere departementers ansvarsområder. I tillegg til Sosialdepartementet, har både Arbeids- og administrasjonsdepartementet, Kommunal- og regionaldepartementet, Utdannings- og forskningsdepartementet og Barne- og familiedepartementet ansvar for nye tiltak mot fattigdom på 2003-budsjettet.

Regjeringen ønsker et bredt samarbeid om å utvikle gode og målrettede tiltak mot fattigdom. Regjeringen har derfor innledet en dialog med sentrale brukergrupper, interesseorganisasjoner og ulike forskningsmiljøer om hvordan fattigdom mest effektivt kan bekjempes. Frivillige organisasjoner er viktige medspillere til det offentlige i dette arbeidet. Regjeringen vil føre dialog med de frivillige organisasjonene med sikte på å legge til rette for at de skal kunne spille en enda mer sentral rolle i utformingen av velferdstjenester generelt og tiltak mot fattigdom spesielt.

Nærmere omtale av enkelte av tiltakene på tiltaksplanen i 2003:

Innenfor rammen av ressurser til arbeidsmarkedstiltak under kap. 1594, er det avsatt midler til 1 200-1 300 nye plasser som ledd i Regjeringens tiltaksplan mot fattigdom. Dette fordeler seg med om lag 1 000 nye plasser til langtids sosialhjelpsmottakere og om lag 300 nye plasser til kvalifiseringstiltak for innvandrere. Denne satsingen vil også være en del av oppfølgingen av Stortingets vedtak om å gjennomføre kvalifiseringsprogram for nyankomne innvandrere i alle kommuner.

Regjeringen foreslår også forbedringer i bostøtteordningen for barnefamilier og endringer i overgangsstonaden for enslige forsørgere som er under utdanning.

Regjeringen vil bidra til at det utvikles et system for sosial rapportering. Formålet er å fremskaffe informasjon om omfanget og utviklingen av fattigdom, levekårsproblemer og sosial utstøting, som grunnlag for politikkutforming. Det vil også bli lagt avgjørende vekt på evaluering av enkelttiltak og en systematisk gjennomgang av eksisterende velferdsordninger.

For nærmere beskrivelse av de ulike tiltakene i tiltaksplanen mot fattigdom, vises det til egen omtale i Sosialdepartementets budsjettproposisjon og i budsjettproposisjonene til ovenfor nevnte departementer.

Handlingsplan mot rusmiddelmisbruk

Regjeringen legger opp til et langsiktig, målrettet arbeid for å redusere rusmiddelproblemene. Regjeringens mål på rusmiddelområdet skal nås gjennom et strategisk arbeid med tiltak som regulerer tilbudet av – og påvirker etterspørselen etter – rusmidler, og gjennom behandling og skadereuserende tiltak. Som ledd i handlingsplanen foreslår Regjeringen 65,5 mill. kroner i budsjettet for 2003. I tillegg foreslås det under tiltaksplanen mot fattigdom en styrking av behandlings- og omsorgstiltak for rusmiddelmisbrukere og tiltak for sosial inkludering på til sammen 40,5 mill. kroner. Satsingen på 65,5 mill. kroner omfatter bevilgninger under flere departementers ansvarsområder.

Det legemiddelassisterte rehabiliteringstilbudet og lavterskel helsetiltak vil bli utviklet videre, som redegjort for i Helsedepartementets budsjettproposisjon. I dette satsingsområdet inngår også tilrettelegging av et forsøk med sprøyterom, i tråd med Stortingets anmodningsvedtak. For å hindre rekruttering av barn og unge til rusmiddelmisbruk, foreslår Regjeringen å iverksette et prøveprosjekt for å styrke det forebyggende arbeidet på kommunenivå. Videre foreslår Regjeringen å styrke samarbeidet mellom politiet og tollvesenet gjennom felles kompetanseutvikling.

Regjeringen vil også styrke behandlingstilbudet til de tyngste rusmiddelmisbrukere. Sosialdepartementet arbeider derfor blant annet med å gjennomgå organiseringen av behandlingsapparatet for denne gruppen. Den overordnede målsettingen er å få bedre tjenester og bedre behandlingsresultater. Det skal satses på å bygge opp et lang-

siktig oppfølgingsapparat utenfor behandlingssituasjoner og fengsler.

For nærmere beskrivelse av handlingsplanen mot rusmiddelmisbruk vises det til egen omtale i Sosialdepartementets budsjettproposisjon.

Kvalitetsreform i eldreomsorgen

De øremerkede driftstilskuddene knyttet til handlingsplanen for eldreomsorgen ble innlemmet i kommunenes rammetilskudd fra 2002. Tilskudd til bygging av sykehjemsplasser og omsorgsboliger ble etter Stortingets vedtak våren 2002, utvidet med ytterligere 5 000 plasser i 2002-2003. Med dette avsluttes handlingsplanen for eldreomsorgen med en samlet tilsagnsramme på 38 400 sykehjemsplasser og omsorgsboliger. Utbyggingen forventes i hovedsak å være gjennomført i løpet av 2005.

Fokuset fremover vil handle mer om kvalitet og tjenesteinnhold enn om bygninger og kapasitet. Regjeringen vil våren 2003 legge fram en stortingsmelding om kvaliteten på de kommunale helse- og sosialtjenestene.

Programområde 29 Sosiale formål, folketrygden

Programområde 29 Sosiale formål, folketrygden omfatter folketrygdens utgifter til sykepenge, medisinsk rehabilitering mv., alders- og uførepensjoner og stønad til etterlatte og enslige forsørgere. I tillegg kommer ulike kompensasjonsordninger for stønader i forbindelse med sykdom, uførhet og funksjonshemming mv.

Under programområde 29 Sosiale formål foreslås det bevilget 167 875 mill. kroner for 2003 mot 154 780 mill. kroner for 2002. Dette tilsvarer en vekst på 13 095 mill. kroner, eller 8,5 pst. Av utgiftsveksten på om lag 13,1 milliarder kroner utgjør om lag 6,4 mrd. kroner virkningen for 2003 av pensjonsreguleringen per 1. mai 2002. Om lag 4,2 mrd. kroner skyldes økte utgifter til sykepenge som følge av økt fraværstilbøyelighet utover det som var forutsatt i saldert budsjett for 2002, samt økt forventet lønnsvekst og sysselsettingsvekst. Resten av utgiftsveksten skyldes hovedsakelig økt antall uførepensjonister og personer som mottar rehabiliteringsstøtte.

For å få flere i arbeid og å hindre utstøting, har Regjeringen foreslått flere tiltak for å redusere tilgangen til uførepensjon. Det vises nærmere til Ot.prp. nr. 102 (2001-2002) som nå er til behandling i Stortinget. De fleste av tiltakene er en oppfølging av forslag i NOU 2000: 27 (Sandmanutvalgets innstilling). Dette gjelder blant annet forsla-

get om å innføre en ny tidsbegrenset uførestønad som skal revurderes etter 1- 4 år.

Med en tidsbegrenset ytelse ønsker en å markere at ikke alle som søker om uførepensjon, bør ha en varig ytelse. Tidsbegrenset uførestønad skal ytes når det er en viss mulighet for at stønadsmotakeren kan komme tilbake i arbeid på heltid eller deltid, eller trappe opp arbeidsinnsatsen i deltidsstilling.

Det er foreslått at den nye tidsbegrensede stønaden beregnes etter samme regler som rehabiliterings- og attføringspenger. På denne måten vil en markere at dette ikke er en pensjonsytelse. Stønaden skal skattlegges som arbeidsinntekt og regnes som pensjonsgivende inntekt.

Uførepensjonister som forsøker seg i arbeid eller trapper opp arbeidsinnsatsen, risikerer i dag å få samlet lavere inntekt (trygd + arbeid). Med de foreslåtte beregningsreglene vil det alltid lønne seg å arbeide mer.

Regjeringen foreslår en omlegging og forenkling av stønadsordningen til datautstyr for funksjonshemmede. Det foreslås en omlegging der man går fra å låne ut datautstyr fra hjelpemiddelcentralene, til å gi stønad i form av tilskudd til kjøp av utstyr. Denne omleggingen anslås å gi mindreutgifter på 69 mill. kroner i 2003.

Det foreslås at tiden for gjenanskaffelse av bil finansiert av folketrygden, utvides fra 10 til 11 år. Mindreutgiftene anslås til 250 mill. kroner, hvorav 60 mill. kroner i 2003 og 190 mill. kroner i 2004. Samtidig foreslås det innført en adgang til dispensasjon for biler som brukes i forbindelse med arbeid og som kjører langt. Merutgiftene til denne dispensasjonsordningen er anslått til 17 mill. kroner i 2003.

Regjeringen foreslår en omlegging av kriteriene for gravferdshjelp. Den behovsprøvde stønaden økes til 15 000 kroner for 2003, slik at dødsbo uten særlig midler kan få dekket utgiftene til en verdig begravelse. Samtidig foreslås den ordinære gravferdshjelpen på 4 000 kroner avviklet.

Regjeringen foreslår at folketrygdens dekning av sykebehandling ved feriereiser i utlandet fjernes. Dekningen ved opphold i utlandet knyttet til arbeid eller utdanning opprettholdes. Det er anslått at folketrygdens mindreutgifter blir om lag 18 mill. kroner.

I 2001 gikk en over fra søknads- til bestillingsordning for ortopediske hjelpemidler. Dette innebærer en administrativ forenkling, men omleggingen har medført en sterk utgiftsvekst på dette området. Omleggingen foreslås derfor reversert med en anslått innsparing i 2003 på om lag 40 mill. kroner. Regjeringen foreslår å utvide aldersgrensen

for støtte til hjelpemidler til trening, stimulering og attføring fra 18 til 26 år. Merutgiftene anslås til 9 mill. kroner.

2.2.7 Helsedepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert bud- sjett 2002	Forslag 2003	Endring i pst.
<i>Programområde 10 Helsevern</i>			
10.00 Sosial- og helseforvaltning m.m.	1 328,1	1 825,9	37,5
10.10 Kommunehelsetjeneste, forebygging og rehabilitering	488,9	491,9	0,6
10.30 Spesialisttjenester	49 471,4	55 179,6	11,5
10.40 Psykisk helse	2 661,0	2 923,1	9,8
10.50 Legemidler	189,0	172,2	-8,9
10.90 Helse- og sosialberedskap	12,3	12,8	4,1
Sum Helsevern	54 150,8	60 605,4	11,9
<i>Programområde 30 Helsevern, folketrygden</i>			
30.10 Diverse tiltak i spesialisthelsetjenesten m.v.	2 661,2	3 100,3	16,5
30.50 Legehjelp, medisin m.v.	15 452,0	16 578,5	7,3
30.90 Andre helsetiltak	561,5	432,0	-23,1
Sum Helsevern, folketrygden	1 674,7	20 110,7	7,7
Sum Helsedepartementet	72 825,4	80 716,1	10,8

Helsedepartementets samlede budsjettforslag for 2003 er på om lag 80,7 mrd. kroner. Dette fordeles seg med 60,6 mrd. kroner på programområde 10 Helsevern og 20,1 mrd. kroner på folketrygdens programområde 30 Helsevern. Budsjettforslaget innebærer en vekst i løpende priser på 10,8 pst., eller om lag 7,9 mrd. kroner sammenliknet med saldert budsjett for 2002. Av denne økningen utgjør lån til investeringsformål 2 mrd. kroner. Korrigert blant annet for pris- og kostnadsutviklingen fra 2002 til 2003 og fratrukket lån til investeringsformål, representerer budsjettframlegget en reell vekst på om lag 3¼ mrd. kroner sammenliknet med saldert budsjett for 2002. Av dette utgjør folketrygdens programområde 30 Helsevern om lag 1 mrd. kroner.

Det foreslås bevilget om lag 2 mrd. kroner mer til drift av sykehusene i 2003 sammenliknet med saldert budsjett for 2002. I forhold til vedtatt budsjett for 2002, som inkluderer tilleggsbevilgninger til drift i 2002 i forbindelse med St.prp. nr. 59 (2001-2002), representerer budsjettforslaget om lag reelt uendret ramme til driftsformål. I tillegg kommer økte midler gjennom opptrappingsplanen for psykisk helse. Sykehusene behandler stadig flere pasienter. Aktiviteten i sykehusene forventes å øke med hele 6 pst. fra 2000 til 2002. Budsjettframlegget legger til rette for at aktiviteten i sykehusene skal kunne videreføres til 2003

på om lag samme høye nivå som i 2002. Dette stiller krav til omstilling og effektivisering i sykehusene.

Pasientbroen til utlandet foreslås videreført innenfor en ramme på 60 mill. kroner i 2003. Utgiften knytter seg til behandling av pasientgrupper der det er vunnet gode erfaringer med behandling i utlandet.

Opptrappingsplanen for psykisk helse 1999-2006 innebærer at det skal investeres for om lag 6,3 mrd. kroner i løpet av planperioden, og at driftsutgiftene gradvis økes til et nivå som ligger reelt 4,6 mrd. kroner over utgiftsnivået i 1998. Regjeringen ser det som viktig at feltet psykisk helse fortsatt gis høy prioritet. Dette gjelder ikke minst tiltak for barn og unge. Regjeringen følger derfor opp satsingen ved at det i budsjettforslaget for 2003 foreslås en reell økning på 670 mill. kroner til psykisk helse. Dette er den sterkeste økning i løpet av ett år siden opptrappingsplanen ble vedtatt av Stortinget.

Nasjonal kreftplan 1999-2003 har en samlet kostnadsramme på 2 mrd. kroner. Det foreslås satt av 44 mill. kroner mer til kreftplanen i 2003. Med dette er kreftplanens mål for statlige bevilgninger nådd. Innenfor kreftplanens ramme foreslås 10 mill. kroner til styrking av tobakksskadeforebyggende arbeid i 2003, herunder kampanjer i media.

Det foreslås en økning av innsatsen til lege-middelassistert rehabilitering av rusmisbrukere (LAR), lavterskel helsetilbud, evaluering av LAR og til kompetansehevende tiltak på i alt 27 mill. kroner. Regjeringen foreslår gjennom den såkalte Rusreform 1 at det sørge for ansvaret som de regionale helseforetakene har, også skal omfatte deler av rusomsorgen. Det foreslås satt av 10 mill. kroner til forberedelse av Rusreform 1 i 2003.

Det foreslås med virkning fra 1. januar 2003 en ny skjermingsordning – et egenandelstak 2 – for utgifter til helsetjenester som ikke inngår i folketrygdens nåværende ordning med frikort. Gjeldende frikortordning omfatter legehjelp, psykologhjelp, legemidler og sykepleieartikler på blå resept og reiser i forbindelse med behandling. Den nye takordningen foreslås å omfatte fysioterapi, refusjonsberettiget tannbehandling med unntak av kjeveortopedi (tannreguleringer), opphold ved opptreningsinstitusjoner og behandlingsreiser til utlandet (klimareiser). Utgiftstaket i skjermingsordningen foreslås satt til 4500 kroner for 2003. For å skape et rimelig forhold mellom utgiftstaket og egenbetalingen for enkelttjenestene som inngår i ordningen, og dermed redusere den administrative belastningen både for brukerne og trygdeetaten, foreslås egenandelene for tannbehandling og for opphold ved opptreningsinstitusjoner vesentlig redusert. Egenandelen for opptreningsopphold reduseres fra 150 til 120 kroner per døgn. Samlet foreslås bevilget 250 mill. kroner i forbindelse med ordningen.

Egenbetalingsordningene for øvrig må ses i sammenheng med forslaget om et egenandelstak 2. Regjeringen ønsker en betydelig bedre skjerming av de få pasientene med svært høye helseutgifter, og foreslår noe økt egenbetaling for de mange som har lavere utgifter.

Ved behandlingen av statsbudsjettet for 2002 vedtok Stortinget at eldre over 67 år og uførepensjonister fritas for egenandel for legemidler og spesielt medisinsk utstyr på blå resept fra 1. oktober 2002. Egenandelene på blå resept går inn under frikortordningen, og Regjeringen ser fritaket for eldre og uføre som et lite målrettet skjermingstiltak. Det foreslås derfor å gjeninnføre egenandelen fra 1. januar 2003. Antatt innsparing er vel 400 mill. kroner. Utgiftstaket i folketrygdens frikortordning (egenandelstak 1) foreslås økt fra 1350 kroner i 2002 til 1850 kroner i 2003. Det er beregnet en innsparing på 380 mill. kroner. Sett i forhold til utviklingen i konsumprisindeksen er egenandelstaket i 2002 reelt sett 10 pst. lavere enn da ordningen ble innført i 1984. I samme periode er egenandelene for enkelttjenestene som

omfattes av frikortordningen, økt betydelig. Det har ført til at antall utstedte frikort har økt fra 140 000 til nærmere 900 000 per år i løpet av perioden, noe som særlig de siste årene har medført en betydelig administrativ merbelastning for trygde-etaten. Maksimal egenandel per resept for legemidler og sykepleieartikler på blå resept foreslås økt fra 360 til 400 kroner fra 1. januar 2003. Egenandelen for reiser til og fra behandling foreslås økt fra 90 til 95 kroner for enkeltreise og fra 180 til 190 kroner tur/retur. Egenandelen for reiser i forbindelse med fritt sykehusvalg foreslås økt fra 200 til 220 kroner hver vei. Egenandelene for legehjelp, psykologhjelp og fysioterapi foreslås økt med 4 pst. fra 1. juli 2003. Trygden kan gi bidrag til en rekke helseformål som ikke gis pliktmessig refusjon. Etter hovedregelen dekker trygden 90 pst. av utgiftene som overstiger 1200 kroner per 12 måneder. Grensen foreslås hevet til 1500 kroner fra 1. januar 2003. Egenandelen i forbindelse med mammografiscreening foreslås økt fra 114 kroner (tilsvarende egenandelen hos allmennlege) til 200 kroner (tilsvarende egenandelen hos spesialist).

Fra 1. oktober 2002 gis det refusjon fra folketrygden til legemiddelet Remicade i sykehus. Netto merutgifter for 2003 er anslått til 24 mill. kroner. Ved behandlingen av St.prp. nr. 63 (2001-2002) vedtok Stortinget at det skal ytes refusjon for alzheimermedisinene Aricept, Exelon og Reminyl etter blåreseptforskriftens paragraf 9. Refusjon er gitt fra 1. juli 2002. Netto merutgifter for 2003 er anslått til 80 mill. kroner.

Regjeringen foreslår å gi indeksbasert refusjon for utvalgte grupper av byttbare, generiske legemidler på blå resept. Folketrygdens refusjonsbeløp for de enkelte legemiddelgrupper som inngår i systemet, settes for en nærmere fastsatt periode til et veid gjennomsnitt av observerte priser fra produsent, tillagt grossist- og apotekavanse samt merverdiavgift. På grunnlag av denne indeksprisen beregnes refusjon fra folketrygden, uansett prisen på det legemidlet som faktisk utleveres. Dette betyr at apoteket vil øke sine marginer ved å utlevere billigst mulig alternativ blant de byttbare legemidlene. Dette forutsettes å ville redusere den veide gjennomsnittsprisen i markedet, og i neste omgang også folketrygdens utgifter til medisiner når indeksprisen skal settes på nytt. Tiltaket anslås isolert sett å gi en innsparing på 93 mill. kroner i 2003. For å redusere virkning av dette tiltaket på apotekenes økonomi, foreslås det at avansereduksjonene som ble innført 1. januar 2002, reverseres fra og med 1. mars 2003. Dette vil styrke apotekenes inntjening med anslagsvis 18 mill. kroner.

Netto innsparing som følge av tiltaket er dermed anslått til 75 mill. kroner.

For brukere av kommunale hjemmetjenester foreslås det å yte en refusjon på 500 kroner per pasient per år til multidosepakninger. Det skal stimulere til økt bruk av slike pakninger og til mindre kassasjon.

Ytelsene over fraktrerefusjonsordningen for legemidler foreslås halvert i forhold til i 2002. Reduksjonen foreslås gjennomført ved å innføre et bunnfradrag for apotekene. Apotek som har utgifter til forsendelser som overstiger bunnfradraget, vil kunne få ytt fraktrerefusjoner. Endringen innrettes slik at den skjermer apotek i utkantstrøk, der om-

fanget av forsendelser er relativt større enn for apotek i og rundt byene. Tiltaket antas å medføre en innsparing på 25 mill. kroner.

Formidlings- og finansieringsansvaret for behandlingshjelpemidler og tilhørende forbruksmaterieell er i dag delt mellom folketrygden, de regionale helseforetakene og kommunene. Ansvarsfordelingen er tilfeldig og historisk betinget, og delt finansieringsansvar skaper gråsoner for brukerne. Regjeringen foreslår at ansvaret for visse behandlingshjelpemidler med tilhørende forbruksmaterieell overføres fra folketrygden til de regionale helseforetakene fra 1. januar 2003.

2.2.8 Barne- og familiedepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2002	Forslag 2003	Endring i pst.
<i>Programområde 11 Familie - og forbrukerpolitikk</i>			
11.00 Adminstrasjon	78,9	84,0	6,5
11.10 Tiltak for familie- og likestilling	17 698,9	17 616,2	-0,5
11.20 Tiltak for barn og ungdom	6 340,8	8 065,4	27,2
11.30 Forbrukerpolitikk	122,7	125,7	2,4
Sum Familie - og forbrukerpolitikk	24 241,3	25 891,3	6,8
<i>Programområde 28 Fødselspenger</i>			
28.50 Stønad ved fødsel og adopsjon	8 445,0	9 175,7	8,7
Sum Fødselspenger	8 445,0	9 175,7	8,7
Sum Barne- og familiedepartementet	32 686,3	35 067,1	7,3

Regjeringens forslag under Barne- og familiedepartementet omfatter programområde 11 Familie- og forbrukerpolitikk og programområde 28 Fødselspenger. For 2003 foreslås en bevilgning under disse to programområdene på om lag 35 mrd. kroner, hvorav om lag 26 mrd. kroner under programområde 11 og om lag 9 mrd. kroner under programområde 28. Totalt sett innebærer dette en økning av departementets budsjett i forhold til saldert budsjett for 2002 på 7,3 pst.

Barne- og familiedepartementet har som hovedmål å legge til rette for gode oppvekst- og levekår for barn og ungdom, en trygg økonomisk og sosial situasjon for barnefamiliene og full likestilling mellom kvinner og menn. Regjeringen vil løfte frem ekteskapet som den mest stabile samlivsform og stimulere til varige og trygge familierelasjoner, deltakelse i og medansvar for fellesskapet og større bevissthet om menneskeverd og verdivalg. Andre hovedmål er å ivareta forbrukernes rettigheter, interesser og sikkerhet samt bidra

til et mer bærekraftig forbruk og videreutvikle barne-, familie- og forbrukerforvaltningen.

Regjeringens mål for barnehagepolitikken er i stor utstrekning sammenfallende med målene i barnehageavtalen inngått av stortingsflertallet i juni 2002. Regjeringens budsjettforslag for 2003 innebærer den største statlige satsingen på barnehagesektoren noen sinne. Samlet fremmer Regjeringen forslag om å øke de statlige overføringene til barnehagene over kap. 856 med 1,67 mrd. kroner i forhold til saldert budsjett for 2002.

Regjeringen foreslår å legge inn 750 mill. kroner til satsøkning fra 1.8.2003. Denne satsøkningen kommer i tillegg til prisjusteringen. Satsøkningen skal legge til rette for en gjennomsnittlig foreldrebetaling på om lag 2 500 kroner per måned for en fulltids plass både i kommunale og private barnehager. Videre tas det budsjettmessig høyde for etablering av 12 000 nye plasser i 2003. Det er lagt inn 113 mill. kroner for å dekke dette. I tillegg er det lagt inn 186 mill. kroner til en videreføring av ordningen med stimuleringstilskudd.

Det er en prioritert oppgave for Regjeringen å sikre at utbyggingen fullføres for å nå målet om full behovsdekning. Barnehageplass til alle som ønsker det har vært et sentralt politisk mål de siste 15-20 årene, og det er uheldig at det fortsatt er familier som ikke får tilbud om barnehageplass til sine barn. Stortingsavtalen angir hvor mange nye plasser som skal etableres i årene fram til og med 2005. Fra og med 2003 skal det etableres 32 500 nye plasser, og avtalen legger dermed til grunn at full behovsdekning vil være nådd med 240 000 plasser. Dette tilsvarer en barnehagedekning på om lag 80 pst. for barn 1-5 år. For å kunne anslå behovet for barnehageplasser vil Regjeringen sørge for at det gjennomføres årlige behovsundersøkelser.

Regjeringen har satt i gang omfattende kartlegging og utredning av ulike konsekvenser av innføring av maksimalpris. Resultatene vil foreligge våren 2003. Regjeringen vil derfor komme tilbake til dette spørsmålet i Revidert nasjonalbudsjett.

Regjeringen foreslår å øke kontantstøtten med 657 kroner per måned fra 1.8.2003. Dette tilsvarer småbarnstillegget i barnetrygden. Fra samme tidspunkt foreslås småbarnstillegget avviklet. Småbarnstillegget, kontantstøtten og statstilskuddet til barnehager er alle overføringsordninger som når samme målgruppe – foreldre med barn i alderen 1-3 år. Gjennom lavere foreldrebetaling reduseres barnefamiliens utgifter til barnepass. Familier uten barnehageplass nyter imidlertid ikke godt av dette. Regjeringens forslag innebærer at de fleste familier med barn under skolepliktig alder vil nyte godt av enten redusert foreldrebetaling i barnehage eller økt kontantstøtte. Avvikling av småbarnstillegget innebærer en forenkling av overføringsordningene til barnefamiliene. Ordningen med det ekstra småbarnstillegget for enslige forsørgere foreslås videreført som i dag. Den ordinære barnetrygden foreslås nominelt videreført. For nærmere beskrivelse av Regjeringens oppfølging av barnehageavtalen vises det til egen omtale i Barne- og familiedepartementets budsjettproposisjon.

Regjeringen vil fremme forslag om endringer i folketrygdloven når det gjelder svangerskapspenger slik at ordningen også blir gjort gjeldende for selvstendig næringsdrivende.

Å sikre barn og ungdom over hele landet gode oppvekst- og levekår er en viktig utfordring for sentrale og lokal myndigheter. Gjennom ulike støtteordninger og programmer vil Regjeringen støtte opp om arbeid som kan bidra til å styrke oppvekstmiljøet og trekke barn og unge selv med

i diskusjonen og utformingen av oppvekstpolitikken. Regjeringen legger vekt på økt likeverd og innsats for å forebygge og bekjempe vold, mobbing, kriminalitet, rus og rasisme.

Som en del av Regjeringens satsing på tiltaksplan mot fattigdom, foreslås det en styrking av ungdomstiltak i større bysamfunn med 2,5 mill. kroner. Tiltak for barn og unge som står i fare for å bli marginalisert på grunn av dårlige levekår, vil her bli prioritert.

De frivillige barne- og ungdomsorganisasjonene er et av de viktigste talerørene for barn og ungdom. Deres virksomhet, som også har sin egenverdi, fortjener økt støtte. For at en større del av bevilgningene til barne- og ungdomsorganisasjonene skal brukes til å stimulere organisasjonenes egne målsettinger fremfor forvaltning og kontroll, er det utarbeidet forslag til forenkling av forskrift om tilskudd til frivillige barne- og ungdomsorganisasjoner. Disse vil gjøres gjeldende f.o.m tilskuddsåret 2003.

Regjeringen vil fortsatt legge stor vekt på å forbedre barneverntjenestens evne og mulighet til å sette inn egnede tiltak i saker vedrørende omsorgssvikt, overgrep, adferdsproblemer og sosiale og emosjonelle problemer hos barn og unge. Sommeren 2002 la Regjeringen fram en stortingsmelding om barnevernet. Meldingen drøftet sentrale perspektiver på det videre arbeidet med barnevernet. Den nye barnevernsmeldingen legger vekt på at barna får tidligere hjelp, og i større grad enn før utnytter de ressurser som finnes i familie og det nære nettverk. I tråd med stortingsmeldingen legger Regjeringen høsten 2002 fram en odelstingsproposisjon med forslag om statlig overtakelse av fylkeskommunenes oppgaver på barnevern- og familievernområdet.

Bevilgningen til familievern og samlivskurs foreslås økt med til sammen 2 mill. kroner.

Regjeringen vil videreføre arbeidet mot tvangsekteskap og kjønnslemlestelse.

For å nå målet om reell likestilling kreves fortsatt innsats for endring av både kvinnerollene og mansrollene. Regjeringen vil fortsette sitt engasjement for å øke kvinneandelen i styrene i allmennaksjeselskapene til minst 40 pst. og for at det i løpet av våren 2003 minst er 40 pst. kvinneandel i styrene i statsforetak. Regjeringen vil også følge opp arbeidet med likelønn og endringer i likestillingsloven.

Regjeringen vil legge vekt på å videreføre en forbrukerpolitikk som ivaretar forbrukernes rettigheter, interesser og sikkerhet. Forbrukerorganisasjonene spiller en viktig rolle i arbeidet for å artikulere brukernes interesser i forhold til

næringsliv og offentlig tjenesteyting og at forbrukerhensyn balanseres mot andre interesser og hensyn ved offentlige beslutninger. Forbrukerrådet er omdannet til et forvaltningsorgan med særskilte fullmakter, noe som åpner for en effektivisering av organisasjonen. Det er Regjeringens mål at Forbrukerrådet skal kunne gi den enkelte forbruker en fortsatt høy grad av service. Dette er i

tråd med Regjeringens program for modernisering av offentlig sektor.

Regjeringen vil videre styrke barn og unges stilling i forhold til kommersialisering og kjøpepress, og vil arbeide videre for å bevisstgjøre barn og unge om forbrukersamfunnet og reklamens påvirkningskraft. Bevilgningen til forbrukerpolitiske tiltak forslås derfor økt med 1 mill. kroner.

2.2.9 Nærings- og handelsdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2002	Forslag 2003	Endring i pst.
<i>Programområde 17 Nærings- og handelsformål</i>			
17.00 Administrasjon	186,6	195,5	4,8
17.10 Informasjonsteknologi, infrastruktur og rammebetingelser	1 247,5	1 022,7	-18,0
17.20 Forskning, nyskaping og internasjonalisering	4 014,7	2 367,2	-41,0
17.30 Statlig eierskap	25,5	25,5	0,0
Sum Nærings- og handelsformål før lånetransaksjoner	5 474,3	3 610,9	-34,0
Lånetransaksjoner	41 653,8	30 577,4	-26,6
Sum Nærings- og handelsdepartementet	47 128,1	34 188,3	-27,5

Programområdet omfatter forvaltning og tilrettelegging av politikk for næringsvirksomhet, handel og skipsfart. Utgiftene til nærings- og handelsformål, eksklusiv lånetransaksjoner, er redusert med ca. 1 863 mill. kroner eller ca. 34 pst. i 2003 i forhold til saldert budsjett 2002. Reduksjonen skyldes i hovedsak bortfall av tilskudd til verftsstøtteordningen som utgjør 1 500 mill. kroner i 2002. I tillegg er en reduksjon på ca. 280 mill. kroner knyttet til forslag om avvikling av refusjonsordningen for sysselsetting av sjøfolk og avvikling av tilskudd til fergerederier i utenriksfart. For øvrig har 208 mill. kroner av reduksjonen sammenheng med en teknisk omlegging av budsjetteringssystemet for EUs rammeprogram for forskning og teknologi.

Et hovedmål for Regjeringens næringspolitikk er at den legger til rette for økt verdiskaping i norsk økonomi og at næringspolitikken bidrar til å realisere overordnede samfunns mål. Næringspolitikken utformes slik at den stimulerer til omstilling, innovasjon og nyskaping, og er bevisst rettet inn mot å bedre rammevilkårene for næringslivet. Det er særlig viktig å legge til rette for rammevilkår som styrker konkurransekraften for de konkurranseutsatte virksomhetene. Regjeringen prioriterer særlige tiltak for å styrke forskning og næringsutvikling, både gjennom utgiftsbevilgninger og reduserte skatter. Her er det et mål at den statlige satsingen skal bidra til å stimulere til økt forskning, innovasjon og omstilling i det private

næringslivet. I den forbindelse går Regjeringen inn for å utvide skattefradragssystemet for bedriftsbasert forskning og utvikling. Andre viktige elementer for å skape bedre rammevilkår for næringslivet er gjennomgang av virkemiddelapparatet og videreføring av forenklingsarbeidet med lover, regelverk og innrapportering av data mv. Når det gjelder statlig eierskap prioriteres oppfølging av tiltak og forutsetninger i St.meld. nr. 22 (2001-2002) Et mindre og bedre statlig eierskap.

Budsjettvirkningen av Regjeringens forslag til utvidet skattefradragssystem for bedriftsbasert forskning gir et proveny-/inntektstap på ca. 400 mill. kroner på årsbasis, mens den bokførte virkningen anslås til om lag 40 mill. kroner i 2003. Endringen innebærer at skattefradragssystemet skal omfatte alle foretak uavhengig av bedriftsstørrelse mv. Fradragssatsen er 18 pst. generelt og 20 pst. for bedrifter som tilfredsstiller EUs definisjon for små og mellomstore bedrifter. Det foreslås også en økning av bevilgningen til næringsrettet forskning gjennom Norges forskningsråd. Når det gjelder internasjonalt forskningssamarbeid går Regjeringen inn for at Norge skal delta i EUs nye rammeprogram for forskning. Det nye programmet vil kreve til sammen 2,6 mrd. kroner i bevilgninger over en periode på 10 år, hvorav 150 mill. kroner for 2003. På IT-området opprettholdes satsingen på bredbånd gjennom tilskuddsordningen for høyhastighetskommunikasjon (HØYKOM-programmet). Bevilgningen til prøveprosjektet Senter

for informasjonssikring videreføres og økes fra 4,5 til 6,7 mill. kroner. Regjeringen vil videre prioritere arbeidet med å etablere en infrastruktur for elektronisk signatur.

Under programkategori 17.10 er det foreslått en økning av bevilgningene til Brønnøysundregistrene, som er sentral i Regjeringens strategi for å forenkle og digitalisere innrapporteringen av regnskaps- og skattedata for næringslivet. Det forutsettes videre at Sjøfartsdirektoratet prioriterer arbeidet med å bedre sjøsikkerheten for å følge opp Sleipner-kommisjonens anbefalinger på alle vesentlige punkter. De nåværende støtteordningene til sysselsetting av norske sjøfolk foreslås avvirket fra 1. januar 2003.

Det er ikke foreslått bevilgninger til nye skipsbyggingskontrakter for 2003. Den kontraktsrelaterte verftsstøtten ble avvirket fra januar 2001. Bevilgningen på 2002-budsjettet på 1,5 mrd. kroner gjelder kontrakter som ble inngått i 2000.

Postinndelingen for Statens nærings- og distriktsutviklingsfonds (SND) utadrettede virksomhet ble endret for 2002. Samtidig ble bevilgningene til SNDs landsdekkende tilskuddsordninger redusert. For 2003 foreslås en økning av bevilg-

ningen til den landsdekkende innovasjonsordningen på 14 mill. kroner. Budsjettet er basert på at SND gjennomfører en nødvendig nedbemanning og omstillingstiltak i 2002 og 2003.

Regjeringen foreslår en bevilgning på 75 mill. kroner i tapsfond og 500 mill. kroner i kapitalmidler (lån) til en ny distriktsrettet ordning for næringslivet under SND.

Innvilgningsrammen for SNDs lavrisikolåneordning opprettholdes på samme nivå som for 2002. Innvilgning av nye lån under SNDs landsdekkende risikolåneordning anslås å øke noe i 2003. Den betydelige nedgangen i lånetransaksjonene skyldes hovedsakelig at det er budsjettet med mindre opptak av innlån fra SND til refinansiering av lavrisiko- og risikolån. Dette har sammenheng med at SND i 2003 tar sikte på å benytte flere langsiktige innlån enn i 2001 og 2002. Det er om lag tilsvarende reduksjoner i avdragene på inntektsbudsjettet.

Under *Inntekter* på Nærings- og handelsdepartementets områder foreslår Regjeringen at Statens varekrigsforsikring avvirkles i sin nåværende form og at 1,15 mrd. kroner tilbakeføres til statskassen.

2.2.10 Fiskeridepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2002	Forslag 2003	Endring i pst.
<i>Programområde 16 Fiskeri-, havbruks- og kystforvaltning</i>			
16.10 Administrasjon	76,3	82,3	7,8
16.20 Forskning og utvikling	1 080,6	881,0	-18,5
16.30 Fiskeri- og havbruksforvaltning	409,7	330,0	-19,5
16.60 Kystforvaltning	1 102,6	1 147,4	4,1
Sum Fiskeri-, havbruks- og kystforvaltning	2 669,3	2 440,6	-8,6
<i>Programområde 33 Arbeidsliv, folketrygden</i>			
33.40 Arbeidsliv	40,8	36,0	-11,8
Sum Arbeidsliv, Folketrygden	40,8	36,0	-11,8
Sum Fiskeridepartementet	2 710,1	2 476,6	-8,6

Fiskeridepartementets budsjettforslag for 2003 har en utgiftsramme på 2 440,7 mill. kroner under programområde 16. I tråd med vanlig praksis blir en eventuell fiskeriavtale for 2003 fremmet som en egen proposisjon. Når det korrigeres for fiskeriavtalen, at bevilgningen til bygging av nytt forskningsfartøy reduseres med 252 mill. kroner og rammeoverføring fra Miljøverndepartementet på 69,1 mill. kroner som følge av at Kystverket fra 2003 overtar ansvaret for statens beredskap mot akutt forurensing, viser budsjettforslag en nomi-

nell vekst på 44,3 mill. kroner eller 1,9 pst. i forhold til saldert budsjett 2002.

Hovedprioriteringene i Fiskeridepartementets budsjettforslag er tilrettelegging for økt verdiskaping, en styrket sjøsikkerhet og modernisering, effektivisering og forenkling i offentlig sektor.

Satsing på innovasjon og marin forskning og utvikling er en nødvendig forutsetning for å hente ut det betydelige verdiskapingspotensialet som ligger i marin sektor.

Tromsømiljøet vil bli ytterligere styrket som tyngdepunkt for nasjonal forskning knyttet til utvikling av torsk som oppdrettsart. Bevilgningen til avlsprogrammet økes med 3 mill. kroner og det bevilges 3 mill. kroner til å dekke lånekostnader til nytt sjøanlegg ved havbruksstasjonen i Kårvika. I tillegg økes grunnbevilgningen til Fiskeriforskning gjennom Forskningsrådet. Forskningsprogrammet marin bioteknologi i Tromsø (MaBiT) var planlagt avsluttet inneværende år, men videreføres med 5 mill. kroner for 2003 i påvente av en samlet plan for offentlig medvirkning til utvikling av marin bioteknologi i Norge. Det tas sikte på å etablere en nasjonal marin biobank i Tromsø i løpet av 2003.

Prosjektering av en utvidelse av havbruksstasjonen på Matre avsluttes høsten 2002, med sikte på byggestart i 2003. Det er igangsatt forprosjekt for å avklare nødvendige utbyggingsbehov ved havbruksstasjonen på Austevoll.

Ernæringsinstituttet vil fra 1. januar 2003 bli skilt ut fra Fiskeridirektoratet for å sikre et best

mulig skille mellom risikovurdering og forvaltning av tilsyn med sjømat. Instituttet vil fra denne dato bli etablert som et institutt direkte under Fiskeridepartementet. Ernæringsinstituttets budsjett styrkes med 4 mill. kroner for å dekke kostnader ved utskillelsen, og for å øke innsatsen for trygg sjømat og fôr til fisk.

Det bevilges 10 mill. kroner til et marint innovasjonsprogram over SNDs budsjett. Programmet skal gjennom generelle innovative tiltak bidra til utvikling av nyskapende og internasjonalt ledende produkter og produksjonsprosesser, med hovedvekt på marine arter i oppdrett, herunder særlig torsk.

Fiskeridepartementet vil prioritere å styrke og utvide maritim trafikk kontroll for hele norskekysten. Det foreslås derfor bevilget 30 mill. kroner for å fullføre etableringen av Automatic Identification System. Systemet er et hjelpemiddel for å identifisere og overvåke skip, og dermed bedre sjøsikkerheten og trafikk kontrollen i sjøområdene.

2.2.11 Landbruksdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2002	Forslag 2003	Endring i pst.
<i>Programområde 15 Landbruk og mat</i>			
15.00 Mat- og landbruksforvaltning m.m.	112,8	119,7	6,2
15.10 Matvarekvalitet, dyrehelse og plantehelse	777,3	805,0	3,6
15.20 Forskning og utvikling	281,7	298,2	5,8
15.30 Miljø, areal og næring	12 930,2	12 548,0	-3,0
Sum Landbruk og mat	14 102,0	13 770,9	-2,3
Sum Landbruksdepartementet	14 102,0	13 770,9	-2,3

Regjeringen foreslår et budsjett for Landbruksdepartementet på om lag 13,8 mrd. kroner. Dette er en reduksjon på om lag 330 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2002. Reduksjonen skyldes tekniske endringer og gjennomføring av jordbruksavtalen for 2002-2003.

Hovedprioriteringene i budsjettforslaget for Landbruksdepartementet er:

- trygge matvarer av riktig kvalitet
- større variasjon og mangfold i landbruksproduksjonen og dermed økte inntektsmuligheter for den enkelte næringsutøver
- en bærekraftig landbruksproduksjon som medvirker til å løse viktige miljøoppgaver
- en omlegging av skogpolitikken med større vekt på verdiskaping og miljøhensyn og med mer forutsigbare rammevilkår for næringsdrift i skog

- forskning og utvikling.

Landbruksdepartementet legger opp til å benytte 808 mill. kroner til tiltak for å sikre at forbrukerne får trygge matvarer av riktig kvalitet. Dette skal skje gjennom et systematisk kvalitetsarbeid og kontroll i alle ledd i matkjeden. Landbruksdepartementet vil utvide overvåkings- og kontrollprogrammene for sykdom på småfe (TSE) med 32 mill. kroner og styrke den veterinære beredskapen med 20 mill. kroner samt den forskningsbaserte kunnskapsutviklingen på matområdet med 5 mill. kroner.

Landbruksdepartementet vil dessuten fremme bevilgningsforslag knyttet til omstilling ved etablering av Mattilsynet i et tillegg til St.prp. nr. 1 (2002-2003).

Regjeringen mener det er nødvendig å gjøre endringer i landbrukspolitikken som kan medvirke til økt lønnsomhet og økte inntektsmuligheter i landbruket. Et viktig bidrag vil være å gi den enkelte næringsutøveren en mer selvstendig rolle i produksjonen av mat og fellesgoder. Melkeproduksjonen er svært viktig både i omfang og for bøndernes inntektsmulighetene i mange distrikter. Disse produsentene har i dag dårlige muligheter for å utnytte kapitalen sin effektivt. Regjeringen mener det er nødvendig å øke handlingsrommet til disse produsentene og har derfor lagt opp til en noe friere omsetning av melkekvoter.

Regjeringen legger i budsjettforslaget opp til å forbedre skatte- og avgiftsreglene for landbruket ved å utvide inntektsfradraget for jordbruket ved skattlegging. Utvidingen vil ha en provenyvirkning på 200 mill. kroner og en beregnet inntektsverdi for jordbruket før skatt på 300 mill. kroner.

Landbruket sitt bidrag til bosetting og sysselsetting i distriktene forutsetter livskraftige driftsenheter og attraktive arbeidsplasser i næringen. Regjeringen vil derfor medvirke til at aktive brukere skal kunne oppnå en inntektsutvikling på linje med andre grupper i samfunnet. Samtidig tas større hensyn til bruk der jordbruksproduksjon utgjør et viktig bidrag til inntekten.

Regjeringen vil for jordbruksoppgjøret i 2003 legge opp til å videreføre hovedprinsippene i jordbruksavtalen i 2002, bl.a. ved å prioritere bruk der jordbruket gir et viktig bidrag til sysselsetting og inntekt.

Regjeringen ser på videre utvikling av økologisk landbruk som en sentral del av miljøarbeidet i landbruket og som et viktig bidrag til å øke mangfoldet i matvaremarkedet. Regjeringen legger stor vekt på å nå målsetningen om at 10% av det totale jordbruksarealet skal være økologisk innen 2010. Landbruksdepartementet legger i

2003 opp til en samlet innsats over jordbruksavtalen på 115,5 mill. kroner. I tillegg vil Regjeringen øke forskningsinnsatsen innen økologisk jordbruk med 2 mill. kroner.

Regjeringen foreslår en omlegging av skogpolitikken med vektlegging av økt verdiskaping, miljøhensyn og robuste rammevilkår for næringsvirksomhet i skogbruket. Bevilgningen til Verdiskapingsprogrammet for bruk og foredling av trevirke økes med 19 mill. kroner til 39 mill. kroner. Regjeringen foreslår videre forbedringer av skogavgiftsordningen, bl.a. ved at skattefordelssatsen ved investeringer med skogavgift økes til 60 pst., mens budsjettstøtten til skogkultur og transport over statsbudsjettet avvikles. Disse endringene gir skogbruket enklere og mer forutsigbare rammevilkår som på sikt vil kunne medføre økte investeringer og en bedre lønnsomhet i næringen. Sammen med satsing på barskogvern og bioenergi bidrar denne omleggingen også til en styrking av miljødimensjonen i skogbruket.

Landbruksdepartementet vil styrke arbeidet for å få en bedre balanse mellom antall rein og ressursgrunnlaget. Det er fastsatt et øvre tall for rein for sommerbeitedistriktene i Vest-Finnmark, og budsjettet til Reindrifftsforvaltningen er økt med 6 mill. kroner for å følge opp disse vedtakene.

Landbruksdepartementet vil styrke forskningen og den forskningsbaserte kunnskapsutviklingen med i alt 12 mill. kroner. Av dette går 7 mill. kroner til å støtte opp under de tematiske satsingene i Forskningsmeldingen og innsatsområdene i Handlingsplanen for landbruksforskning med særlig vekt på forskning innenfor trygg mat samt klima og energi. Departementet vil følge opp evalueringen som er gjennomført av mat- og landbruksforskninga. Departementet vurderer blant annet flere endringer i organiseringen av forskningsinstituttene.

2.2.12 Samferdselsdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert bud- sjett 2002	Forslag 2003	Endring i pst.
<i>Programområde 21 Innenlands transport</i>			
21.10 Administrasjon m.m.	238,2	256,4	7,6
21.20 Luftfartsformål	1 245,4	806,6	-35,2
21.30 Vegformål	10 967,4	11 193,7	2,1
21.40 Særskilte transporttiltak	209,8	235,2	12,1
21.50 Jernbaneformål	5 560,6	5 845,6	5,1
21.60 Samferdselsberedskap	43,0	56,2	30,7
Sum Innenlands transport	18 264,4	18 393,7	0,7
<i>Programområde 22 Post og telekommunikasjoner</i>			
22.10 Post og telekommunikasjoner	541,3	482,7	-10,8
Sum Post og telekommunikasjoner	541,3	482,7	-10,8
Sum før lånetransaksjoner	18 805,7	18 876,4	0,4
Lånetransaksjoner		250,0	
Sum Samferdselsdepartementet	18 805,7	19 126,4	1,7

Regjeringen foreslår bevilget 19,1 mrd. kroner til ulike formål under Samferdselsdepartementet, en økning på 321 mill. kroner sammenlignet med saldert budsjett 2002.

I budsjettforslaget er særlig kollektivtransporten prioritert. Regjeringen vil styrke kollektivtransporten både på veg og bane i de største byområdene, bl.a. ved å satse på kollektivfelt, terminaler, holdeplasser og signalprioritering, samt opprusting av T-banen i Oslo. Regjeringen viderefører den landsomfattende skole- og studentrabatten som ble innført i 2002. Samferdselsdepartementet har overtatt ordningen med studentrabatt på lengre reiser. I samsvar med signaler i St.meld. nr. 26 (2001-2002) Bedre kollektivtransport, forbereder Regjeringen innføring av en insentivordning for å stimulere lokale myndigheter til å iverksette tiltak som reduserer bruken av privatbil og bidrar til økt kollektivtransport. Det tas sikte på at ordningen skal tre i kraft i 2004.

Samlet budsjettforslag for luftfartsformål er redusert med nærmere 440 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2002. Nedgangen er en teknisk konsekvens av etableringen av Luftfartsverket som statsaksjeselskap fra 1.1.2003, og gir ikke uttrykk for en reell nedgang. Det er budsjettert med en økning av statlig kjøp av flyplasstjenester på de ulønnsomme, statlige regionale lufthavnene på om lag 150 mill. kroner målt mot saldert budsjett 2002. Dette har sammenheng med svekket økonomi i hele luftfarten. Kjøp av flyruter foreslås videreført med om lag samme nominelle beløp som i 2002. Det er tatt høyde for virkningen av

inngåelse av nye anbudskontrakter på store deler av kortbanenettet gjeldende for perioden 1.4.2003 – 31.3.2006.

Det foreslås en bevilgning til vegformål på 11 443,7 mill. kroner, inkludert en lånebevilgning på 250 mill. kroner til bygging av ny Svinesundbru. Ekskl. lånebevilgningen utgjør økningen om lag 230 mill. kroner sammenlignet med saldert budsjett 2002. Det er lagt inn økt satsing på kollektivtiltak på vegbudsjettet. Trafikksikkerhetstiltak og tiltak for bevaring av vegkapitalen er prioritert gjennom økt satsing på drift og vedlikehold, samtidig som det er lagt vekt på rasjonell anleggsdrift på igangsatte prosjekter. En rekke nye prosjekter på stamvegnettet igangsettes, og programmet for legging av fast dekke på riksveger med grusdekke foreslås sluttført.

Til jernbaneformål er det foreslått en samlet bevilgning på 5 845,6 mill. kroner, en økning på 5,1 pst. i forhold til saldert budsjett 2002. Bevilgningen til Jernbaneverket foreslås økt med 196,7 mill. kroner eller 4,6 pst. sammenlignet med saldert budsjett 2002. Til kjøp av persontransporttjenester fra NSB AS er det budsjettert med 1 386 mill. kroner, som er en økning på 88 mill. kroner eller 6,8 pst. i forhold til saldert budsjett 2002.

Samlet budsjettforslag for Post og telekommunikasjoner er på 482,7 mill. kroner. Det er en nedgang på om lag 60 mill. kroner, og skyldes at Postens omfattende omstilling av ekspedisjonsnettet har gitt resultater, slik at behovet for statlig kjøp har gått ned.

2.2.13 Miljøverndepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert bud- sjett 2002	Forslag 2003	Endring i pst.
<i>Programområde 12 Miljøvern og regional planlegging</i>			
12.10 Fellesoppgaver, regional planlegging, forskning, internasjonalt arbeid m.m.	852,6	804,4	-5,7
12.20 Biomangfold og friluftsliv	615,1	649,7	5,6
12.30 Kulturminner og kulturmiljøer	212,1	226,0	6,6
12.40 Forurensning	683,6	621,2	-9,1
12.50 Kart og geodata	348,1	359,2	3,2
12.60 Nord og polarområdene	107,1	109,3	2,1
Sum før lånetransaksjoner	2818,6	2769,7	-1,7
Lånetransaksjoner	45,0	15,5	-65,6
Sum Miljøvern og regional planlegging	2 863,6	2 785,2	-2,7
Sum Miljøverndepartementet	2 863,6	2 785,2	-2,7

Regjeringen foreslår en samlet bevilgning for Miljøverndepartementet på 2 785,2 mill. kroner. Sammenlignet med saldert budsjett for 2002 er dette en nominell nedgang på 2,7 pst. Budsjettreduksjonen skyldes i hovedsak at bevilgningen til miljøtiltak på Kola reduseres og at bevilgningen knyttet til statens beredskapsansvar for akutt forurensning flyttes fra Miljøverndepartementets til Fiskeridepartementets budsjett i forbindelse med overføring av ansvaret for det statlige beredskapsansvaret for akutt forurensning fra Statens forurensningstilsyn til Kystverket. Reduksjonen i bevilgningen til miljøtiltak på Kola er i samsvar med den avtalte utbetalingstakten for tilskuddet i 2003.

I 2003 vil Regjeringen styrke innsatsen i arbeidet med forurensede sedimenter (PCB og miljøgifter), øke bevilgningene til vern av skog og tilsagnsfullmakten til vern av villmarksområder (nasjonalparker), øke bevilgningene til tilrettelegging for friluftsliv, samt videreføre satsingen på kulturminnevern. I tillegg foreslås økt innsats for å sikre villaksen og fjellreven. Arbeidet med forbedret miljø i byer og tettsteder følges opp med forslag til økte bevilgninger. På klimaområdet foreslår Regjeringen at det innføres en ny tilskuddsordning til produksjon av energi for avgiftspliktige avfallsforbrenningsanlegg og deponier, samt at bevilgningen til forskning innenfor klimaområdet øker.

Satsingene i budsjettet følger opp Regjeringens politikk i stortingsmeldingene om rent og rikt hav, klima og bedre miljø i byer og tettsteder samt stortingsproposisjonen om nasjonale laksevassdrag og laksefjorder.

For å framskynde arbeidet med oppryddning i forurensede sedimenter, er det satt i gang pilot- og forskningsprosjekter i fire fjordområder. Dette arbeidet vil fortsette med økt innsats. Staten vil bidra med midler til opprydding i områder der det ikke er mulig å identifisere de ansvarlige, eller der det ikke er rimelig å pålegge de ansvarlige de fulle kostnadene. Regjeringen foreslår også økt bevilgning for å utvikle en helhetlig forvaltning av Barentshavet og til gjennomføring av EUs vanddirektiv.

Regjeringen sikrer at alle vernevedtak i barskogplanen blir fattet innen utgangen av 2002. Bevilgningene til barskogvern øker med om lag 40 mill. kroner. Samtidig foreslår Regjeringen å fjerne skatteletten for investeringer i nye skogsbilveier. Regjeringen foreslår en betydelig økning av tilsagnsfullmakten for nasjonalparkene. Dette sikrer at gjennomføringstempoet i Nasjonalparkplanen opprettholdes.

For å ta vare på den norske villaksstammen vil Regjeringen prioritere kampen mot lakseparasitten *Gyrodactylus salaris*. Det vil også bli satset på å bedre det faglige grunnlaget for regulering av laksefisket. Det er satt av midler til overvåking av bestandene og genbanker for laks. Fortsatt forskning på villaks sikres av midler som Miljøverndepartementet gir til Forskningsrådet. Bevilgningen til marin forskning økes. Arbeidet med å redde fjellreven fra utrydding blir intensivert i 2003.

Forskning og teknologiutvikling er et viktig satsingsområde, og i budsjettet for 2003 foreslår Regjeringen å styrke klimaforskningen med 4 mill. kroner, der en stor del vil gå til forskning på effekter av klimaendringer.

I forbindelse med den foreslåtte omleggingen av sluttbehandlingsavgiften, foreslår Regjeringen en ny ordning for tilskudd til produksjon av energi for avgiftspliktige avfallsforbrenningsanlegg og deponier. Ordningen er planlagt satt i verk fra 1. juli 2003 med en bevilging på 40 mill. kroner. Målet med ordningen er å stimulere til økt energitnyttelse både fra forbrenningsanlegg og deponier.

Regjeringens forslag om etablering av Norsk kulturminnefond ble vedtatt i forbindelse med behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett 2002. Fondet vil være operativt fra 2003 med en avkastning på 6,5 mill. kroner. Regjeringen vil komme tilbake med en vurdering av eventuell økning i fondsbevilgningen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2003. Satsingen på kulturminneområdet fortsetter med en rekke konkrete prosjekter, bl.a. restaureringsprogrammet for stavkir-

kene og nominasjon av to nye områder på Verdensarvslisten. Regjeringen foreslår også å bevilge midler til å erverve det fredede området rundt Yttersjø gård i Larvik kommune.

Friluftslivsområdet fikk et løft i budsjettet for 2002, og Regjeringen foreslår å videreføre denne satsingen i 2003. I tillegg foreslås en økning av bevilgningene til tiltak i nasjonalparker. Midlene vil også dekke tiltak knyttet til allemannsretten, barn og unge, grønt nærmiljø, strandsonen og kvaliteter for friluftslivet i samsvar med de hovedutfordringene som går fram av friluftsmeldingen.

Regjeringen følger opp stortingsmeldingen om bedre miljø i byer og tettsteder gjennom å øke bevilgningen til tiltak for å videreutvikle programmet for attraktive og miljøvennlige tettsteder, gjennomføre pilotprosjekter, samt utforme et rapporteringssystem for utviklingen i miljøtilstanden i byer og tettsteder.

2.2.14 Arbeids- og administrasjonsdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert bud- sjett 2002	Forslag 2003	Endring i pst.
<i>Programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner</i>			
00.10 Det kongelige hus	87,4	110,5	26,4
Sum Konstitusjonelle institusjoner	87,4	110,5	26,4
<i>Programområde 01 Fellesadministrasjon</i>			
01.00 Administrasjon mv.	423,7	448,6	5,9
01.10 Fylkesmannsembetene	729,3	918,7	26,0
01.20 Fellestjenester	430,1	455,1	5,8
01.30 Partistøtte	256,0	211,8	-17,3
01.40 Pensjoner m.m.	7 292,9	5 188,2	-28,9
01.50 Konkurrans- og prispolitikk	89,2	64,9	-27,2
01.60 Statsbygg	1 846,7	1 178,8	-36,2
Sum før lånetransaksjoner	11 067,9	8 466,1	-23,5
Lånetransaksjoner	1 500,0	4 780,0	218,7
Sum Fellesadministrasjon	12 567,9	13 246,1	5,4
<i>Programområde 19 Arbeidsliv</i>			
19.00 Arbeidsmarked	6 054,7	6 335,8	4,6
19.10 Arbeidsmiljø og sikkerhet	541,0	565,2	4,5
Sum Arbeidsliv	6 595,7	6 900,9	4,6
<i>Programområde 33 Folketrygden</i>			
33.30 Arbeidsliv, folketrygden	15 115,0	17 083,0	13,0
Sum Folketrygden	15 115,0	17 083,0	13,0
Sum Arbeids- og administrasjonsdepartementet	34 365,9	37 340,5	8,7

Programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner
Programkategori 00.10 omfatter Kongehuset. Bevilgningen anvendes til Kongehusets utgifter til

offisielle oppgaver, organisasjon (Hofforvaltningen) og infrastruktur for å løse disse oppgavene. Bevilgningen skal også dekke utgifter til løpende indre vedlikehold ved de statseide kongelige eien-

dommene Slottet, Bygdø kongsgård og Oscars-hall.

Programområde 01 Fellesadministrasjon

Regjeringen har vedtatt en handlingsplan for styrking av konkurransepolitikken med formål å oppnå mer effektiv ressursbruk, et konkurranse-dyktig næringsliv og en styrking av forbrukernes stilling. Gjennomføringen av handlingsplanen skal bidra til å styrke alle deler av konkurransepolitiken, men vil være særlig viktig for å implementere konkurransepolitiske hensyn på andre politikkområder. Handlingsplanen er et viktig ledd i Regjeringens program for modernisering og forenkling av offentlig sektor.

Blant annet som følge av lønnsoppgjørene for ansatte i skoleverket de senere årene, øker verdien av pensjonsopptjeningen i Statens Pensjonskasse. Tilsvarende forhold gjør seg gjeldende for statlige høyskoler og universiteter. Dette har medført en økning av de samlede premieinntektene på om lag 2 mrd. kroner i 2003, noe som reduserer de samlede netto pensjonsutgiftene i Statens Pensjonskasse tilsvarende.

Ett av forhandlingsresultatene av tariffoppgjøret 2002-2004 var økning av lånerammen innenfor boliglånsordningen for statsansatte. Det forventes derfor fortsatt økning i netto utbetalinger i 2003 med om lag 0,5 mrd. kroner i forhold til anslaget i St.prp. nr. 63 (2001-02) for inneværende år.

Programområde 19 Arbeidsliv

I 2003 vil det bli lagt vekt på å heve kvaliteten på de tjenester som Aetat tilbyr brukerne. Mer ressurser skal settes av til brukerrettet virksomhet. For å oppnå dette er enkelte rammebetingelser for Aetat bedret, jf. endringene i sysselsettingsloven som ble lagt frem i Ot.prp. nr. 70 (2000 - 2001). Det er lagt til rette for omstilling i etaten, slik at organisasjonen kan tilpasses lokale forskjeller i brukernes behov. Virksomheten foreslås tilført i underkant av 220 nye årsverk i 2003. I lys av et relativt stramt arbeidsmarked vil Aetat særlig rette innsatsen mot kvalifisering, samt formidling av arbeidsledige og yrkeshemmede som har problemer med å skaffe seg arbeid på egen hånd.

Regjeringen arbeider målrettet for å skape en bedre og mer effektiv forvaltning. Utprøving av nye finansieringsordninger i arbeidsmarkedspolitikken er et ledd i dette arbeidet. Både aktivitets- og resultatbaserte finansieringsordninger er i ferd med å bli implementert innenfor deler av arbeidsmarkedspolitikken. Økningen av bemanningen i

Aetat gir grunnlag for en bedre oppfølging av dagpengemottakere, samt økt aktivitet som følge av endring av utlendingslov og forskrift. Det vil bli lagt vekt på å kunne tilby individuelt tilrettelagte tjenestetilbud.

For å bidra til økt fleksibilitet i innrettingen av arbeidsmarkedstiltakene legger Regjeringen opp til at bevilgningene til slike tiltak, som tidligere har vært fordelt på kapitlene 1591 (ordinære arbeidsmarkedstiltak) og 1592 (spesielle arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede), samles under ett nytt kapittel 1594. En opprettholder to separate poster tilsvarende den eksisterende kapittelinn- delingen, men foreslår økt omdisponeringsadgang mellom disse to postene.

Regjeringen foreslår et samlet tiltaksnivå på om lag 30 500 plasser for 2003, hvorav 8 650 plasser er ordinære arbeidsmarkedstiltak og 21 850 plasser er spesielle arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede. Dette er en økning på 600 plasser sammenlignet med 2002-budsjettet. De ordinære arbeidsmarkedstiltakene settes i første rekke inn overfor ungdom, innvandrere og langtidsledige som har behov for kvalifisering og arbeidstrening for å komme i arbeid. Rammen for tiltak for yrkeshemmede gir et godt grunnlag for å møte den økte tilstrømmingen av yrkeshemmede og tilby målrettede tiltak til disse. Arbeidet med å reaktivisere uføre og gjennomføre utprøving på attføring før eventuell uføretrygding, vil fortsette. Innsatsen på tiltaksområdet utgjør en viktig del av Regjeringens satsing for å motvirke fattigdom. Situasjonen på arbeidsmarkedet og behovet for ordinære arbeidsmarkedstiltak vil bli vurdert fortløpende.

Innen arbeidsmiljø- og sikkerhetsområdet vil innsatsen for å fremme inkludering og forebygge utstøting fra arbeidslivet intensiveres ytterligere. Dette skal gjøres gjennom utvikling og utøvelse av bl.a. nye metoder for veiledning, informasjon og tilsyn rettet mot virksomhetene. Det partssammensatte Arbeidslivslovutvalget skal legge frem sin utredning innen 1. desember 2003. Utvalget skal blant annet foreslå tiltak for å oppnå et mer inkluderende arbeidsliv.

Programområde 33 Arbeidsliv, folketrygden

Det legges opp til endringer i dagpengeregelverket med sikte på et effektivt dagpengesystem som gir arbeidssøkere gode insentiver til å søke jobb og ta del i arbeidslivet. Det vil derfor bli lagt frem forslag til enkelte endringer i dagpengeregelverket og regelverket for permitteringer. Dagpengeperioden foreslås forkortet fra 3 til 2 år, antall ventedager før dagpenger utbetales økes fra 3 til 5

dager, ferietillegget fjernes, stillingsandelen pr. uke for rett til dagpenger for delvis sysselsatte økes fra 40 til 50 pst, og kvalifiseringskravet til minsteinntekt heves fra 1,25 G til 1,5 G. Arbeidsgiverperioden ved permitteringer foreslås økt fra 3

til 20 dager for å motvirke unødige permitteringer og slå fast arbeidsgivers ansvar for korte permitteringer. Det vises til omtale under avsnitt 4.8.1 Folketrygdens utgifter.

2.2.15 Finansdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert bud- sjett 2002	Forslag 2003	Endring i pst.
<i>Programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner</i>			
00.30 Regjering	177,5	198,4	11,8
00.40 Stortinget og underliggende institusjoner	892,4	1 071,8	20,1
Sum Konstitusjonelle institusjoner	1 069,9	1 270,2	18,7
<i>Programområde 23 Finansadministrasjon</i>			
23.10 Finansadministrasjon	432,9	376,4	-13,1
23.20 Skatte- og avgiftsadministrasjon	4 513,1	4 727,9	4,8
23.30 Offisiell statistikk	457,1	487,2	6,6
23.40 Andre formål	1 395,6	1 891,3	35,5
Sum Finansadministrasjon	6 798,7	7 482,7	10,1
<i>Programområde 24 Statlig gjeld og fordringer, renter og avdrag, mv.</i>			
24.10 Statsgjeld, renter og avdrag mv.	17 260,3	17 682,0	2,4
24.20 Statlige fordringer, avsetninger mv.	10,0	10,0	0,0
Sum før lånetransaksjoner	17 270,3	17 692,0	2,4
Lånetransaksjoner	47 418,0	4 983,7	-89,5
Sum Statlig gjeld og fordringer, renter og avdrag, mv.	64 688,3	22 675,7	-64,9
Sum Finansdepartementet	72 556,8	31 428,6	-56,7

Programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner omfatter Regjeringen, Statsministerens kontor, Regjeringsadvokaten og Stortinget og underliggende institusjoner. Økningen på 200,3 mill. kroner fra saldert budsjett 2002 skyldes hovedsakelig Stortingets vedtak av 11. juni 2001 om økte ressurser til stortingsgruppene, og Stortingets presidentskaps beslutning av 11. april 2002 om etablering av «Komitehuset» i Akersgaten 18, samt istandsetting av nye lokaler og integrering av disse i Stortingets øvrige bygningsmasse.

Programområde 23 Finansadministrasjon er økt med 684 mill. kroner (10 pst.) fra saldert budsjett 2002. Foruten lønns- og prisjustering skyldes dette hovedsakelig økning i merverdiavgiftskompensasjonen til kommuner og fylkeskommuner, og innføring av merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner og NRK. Samlet foreslås en økt merverdiavgiftskompensasjon på vel 500 mill. kroner i statsbudsjettet for 2003, det vil si 74 pst. av den totale økningen under programområde 23 Finansadministrasjon. Videre er det i statsbud-

sjettet for 2003 foreslått avsatt midler til flere tiltak for å modernisere offentlig sektor, blant annet:

- Utvikling av en internettbasert innrapporteringsskanal for næringslivet og privatpersoner for innrapporteringer til skatteetaten, Statistisk sentralbyrå og Brønnøysundregistrene (AltInn-prosjektet).
- Slutføring av arbeidet med å gjennomføre ny organisering av likningsforvaltningen.
- Utviklingsarbeid på IT-området i skatteforvaltningen, herunder system for likning av næringsdrivende og utvikling av nytt skatteregnskap.
- Omorganisering av toll- og avgiftsetatens ytre forvaltning.

Programområde 24 Statlig gjeld og fordringer, renter og avdrag mv. Utgiftene anslås redusert med 42 012,6 mill. kroner fra saldert budsjett 2002. Endringen er i hovedsak knyttet til forfallsstrukturen på innenlandske statslån og langsiktige kontolån, herunder Folketrygdfondets plasseringer.

2.2.16 Forsvarsdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2002	Forslag 2003	Endring i pst.
<i>Programområde 04 Militært forsvar</i>			
04.00 Militært forsvar mv.	27 655,9	29 612,5	7,1
Sum før lånetransaksjoner	27 655,9	29 612,5	7,1
Lånetransaksjoner	1,0	1,3	26,5
Sum Militært forsvar	27 656,9	29 613,8	7,1

Regjeringens budsjettforslag innebærer en forsvarsramme på 29 614 mill. kroner. Dette utgjør en nominell økning på 7,1 pst. i forhold til saldert budsjett 2002. Forsvarsrammen for 2002 ble økt med 1 043 mill. kroner ved behandlingen av Innst. S. nr. 232 (2001-2002), jf. St.prp. nr. 55 (2001-2002). Medregnet denne rammeøkningen, videreføres forsvarsrammen fra 2002 til 2003 på om lag samme reelle nivå. Innenfor forsvarsrammen for 2003 er 1 019 mill. kroner avsatt til flernasjonale operasjoner.

Den viktigste oppgaven for forsvarssektoren i 2003 er å følge opp den omfattende og nødvendige omleggingen av Forsvaret. Målet er å etablere et moderne forsvar med betydelig forbedret operativ evne. Forsvaret skal løse et bredere spekter av oppgaver – oftest sammen med allierte styrker – raskere og mer effektivt enn i dag.

Stortingets vedtak om en økonomisk ramme på 118 039 mill. kroner for perioden 2002-2005 gir en historisk høy ramme for Forsvaret. Dette er imidlertid helt nødvendig for å kunne virkeliggjøre omleggingen av Forsvaret, for å skape nødvendig realisme i forsvarsplanleggingen over tid og for oppnå balanse mellom mål og virkemidler i forsvarspolitikken. Regjeringen følger opp Stortingets forutsetninger i budsjettforslaget for 2003.

Norge vil også i 2003 engasjere seg aktivt i kampen mot internasjonal terrorisme, bl.a. ved å bidra med F-16 kampfly til operasjon «Enduring Freedom». Utgiftene til sistnevnte i 2003 foreslås dekket innenfor forsvarsrammen. Skulle det imidlertid vise seg å bli behov for omdisponeringer

som kunne få konsekvenser for omlegging eller strukturutvikling, vil Regjeringen isteden foreslå tilsvarende reduserte rammer på budsjettet for flernasjonale operasjoner i 2004, og eventuelt også i 2005.

Innsparingsmålene for omleggingen som ble presentert i forsvarsbudsjettet for 2002, ligger fast. Rapporteringen om omleggingsarbeidet viser at dette så langt i 2002 er i rute med hensyn til strukturtiltak og tiltak for driftsinnsparinger. Fokus i arbeidet med å konkretisere og realisere driftsinnsparingmålet på 2 mrd. kroner i 2005, rettes nå i særlig grad mot:

- Effektivisering knyttet til etableringen av Forsvarets logistikkorganisasjon (FLO).
- Realisering av gevinster gjennom program Golf.
- Forsterket innsats for å sikre ytterligere netto personellavgang.
- Identifisering av ytterligere eiendommer og bygninger til avhending og utrangering.

Innenfor de rammebetingelser prioriteringen av omleggingen setter, vil Forsvaret i 2003 opprettholde aktivitet innenfor kjernevirksomhetene på et tilstrekkelig høyt nivå. Forsvaret skal i 2003 ha nødvendige kapasiteter innenfor de operative virksomhetene, og videreføre det internasjonale engasjementet i henhold til politiske beslutninger. Forsvaret vil opprettholde den styrkeproduksjon som er nødvendig for å kunne etablere den fastsatte styrkestrukturen etter omleggingen.

2.2.17 Olje- og energidepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2002	Forslag 2003	Endring i pst.
<i>Programområde 18 Olje- og energiformål</i>			
18.00 Administrasjon	160,7	175,5	9,2
18.10 Petroleumsforvaltning	316,5	327,6	3,5
18.20 Energi- og vassdragsforvaltning ¹⁾	656,5	682,9	4,0
18.30 Forskningsformål	269,1	304,7	13,2
18.70 Petroleumsvirksomheten	16 430,0	16 190,0	-1,5
Sum Olje- og energiformål	17 832,8	17 680,7	-0,9
Sum Olje- og energidepartementet	17 832,8	17 680,7	-0,9

¹⁾ Inkluderer også NVE Anlegg.

Regjeringen foreslår en samlet bevilgning for Olje- og energidepartementet på 17680,7 mill. kroner. Dersom bevilgningene til petroleumsvirksomheten trekkes ut er forslaget på 1490,7 mill. kroner. Dette er en økning på 87,9 mill. kroner, det vil si 6,3 pst., sammenlignet med saldert budsjett 2002. Økningen er hovedsakelig knyttet til forskning og utvikling samt energi- og vassdragsforvaltning.

Økningen under *administrasjon* (Olje- og energidepartementet) er i hovedsak knyttet til etableringen av et felles nordisk investeringsfond for klimatililtak i Østersjøområdet med 8,1 mill. kroner og økt tilskudd til drift av Norsk Oljemuseum, fra 1 mill. kroner til 3 mill. kroner.

Under *petroleumsforvaltning* (Oljedirektoratet) er økningen knyttet til pris- og lønnsjustering.

Under *energi- og vassdragsforvaltning* er økningen blant annet knyttet til oppfølging av nasjonale strategier for bruk av gass innenlands, implementering av EUs vanddirektiv og satsing på oppgradering av det hydrologiske stasjonsnett. Dagens stasjonsnett er til dels sterkt foreldet og har mangelfull geografisk dekning ut fra kravene i Vannressursloven og EUs vanddirektiv.

Det foreslås bevilget 318 mill. kroner til omlegging av energibruk og -produksjon i 2003. Det foreslås overført 279 mill. kroner til Energifondet i 2003, en videreføring av saldert budsjett 2002. I tillegg vil videreføringen av dagens påslag i nettatiffen på 0,3 øre/kWh tilføre Energifondet om lag 200 mill. kroner på årsbasis. Anslag på produksjonsstøtten til vindkraft øker fra 3,5 mill. kroner i 2002 til 14 mill. kroner i 2003 som følge av økt forventet produksjon fra vindkraftanlegg.

Til *forskning og utvikling* foreslås det en økning på om lag 36,9 mill. kroner i forhold til saldert budsjettet for 2002. Økningen er i første rekke relatert til økt innsats innenfor petroleumsvirksomheten, herunder langtidsvirkninger fra utslipp til sjø. Videre er økningen blant annet knyttet til forskning på anvendelse av naturgass til energiformål, hydrogen og fornybare energikilder. Forskning knyttet til utvikling av renseteknologi for gasskraftverk videreføres med 50 mill. kroner, dvs. samme nivå som i saldert budsjett 2002.

Utgiftene til *statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (SDØE)* budsjetteres til om lag 15,8 mrd. kroner, hvorav 15,1 mrd. kroner er investeringer. Statens andel av fjerningsutgiftene anslås til 130 mill. kroner. Til forvalterselskapet for SDØE-porteføljen; Petoro AS, budsjetteres det med 230 mill. kroner i driftsutgifter. For nærmere omtale vises det til kap. 4.5.

2.2.18 Ymse utgifter og inntekter

Under programområde 26 Ymse utgifter foreslås det bevilget 8,0 mrd. kroner. Bevilgningen er i sin helhet ført under kap. 2309 Tilfeldige utgifter. Bevilgningen står som motpost til tilleggsbevilgninger og overskridelser, blant annet til lønnsoppgjør for statsansatte, regulering av pensjoner i folketrygden, takstforhandlinger for privatpraktiserende leger, psykologer og fysioterapeuter, fiskeriavtalen og uforutsette utgifter.

Regjeringen vil i løpet av høsten fremme et tilleggsnummer til statsbudsjettet for 2003 med forslag om å øke bevilgningene til Fiskeridepartementet og Landbruksdepartementet i forbindelse med opprettelse av det nye mattilsynet. I bevilgningsforslaget på kap. 2309 er det tatt hensyn til økte omstillingskostnader tilsvarende om lag 100 mill. kroner i 2003 knyttet til etableringen av Mattilsynet.

På kapittel 5309 Tilfeldige inntekter foreslås det bevilget 1,6 mrd. kroner. Av dette er vel 1,5

mrd. kroner knyttet til salgsgevinster i forbindelse med salg av eiendommer som eies av Statsbygg, salg av aksjer i forbindelse med omdanning av Verdipapirsentralen til allmennaksjeselskap, auksjonering av den ledige UMTS-konsesjonen og utlysning av konsesjon for et femte riksnett for radio i FM-båndet. Det er usikkerhet knyttet til inntektene som vil tilfalle statsbudsjettet fra flere av disse elementene.

Det planlegges solgt enkelte av Statsbyggs eiendommer i 2003, herunder Vestbanetomta. Salgsgevinsten, det vil si salgsinntekten utover bokført verdi, blir budsjettert på kap. 5309 Tilfeldige inntekter. Bokført verdi av Statsbyggs eiendeler vil isolert sett bli redusert ved salg av eiendom, og den delen av salgsinntekten som tilsvare bokført verdi, vil bli budsjettert på kap. 5491 Avskrivning på statens kapital i statens forretningsdrift. Inntektsøkningen under kap. 5491 motsvares av en parallell økning av Statsbyggs driftsinntekter og avskrivninger under kap. 2445 Statsbygg, postene 24.1 og 24.3. Samlet sett fremkommer på denne måten hele salgssummen som netto økte inntekter på statsbudsjettet.

Ot.prp. nr. 39 (2001-2002) om lov om registrering av finansielle instrumenter (verdipapirregisterloven) ble behandlet av Stortinget 21. juni 2002. Stortinget ga i Innst. O. nr. 47 (2001-2002) sin tilslutning til Regjeringens forslag om at Verdipapirsentralen (VPS) omdannes til et allmennaksjeselskap og at aksjene i det nystiftede allmennaksjeselskapet selges. Stortinget besluttet i tillegg at den delen av vederlaget for aksjene som tilsvare «summen av verdien av VPS' enkelte eiendeler isolert sett fratrukket sentralens forpliktelser», skal overføres til et nytt fond kalt Finansmarkedsfondet. En andel av nettoprovenyet fra salget av Oslo Børs skal også tilføres dette fondet. Regjeringen vil komme tilbake til den nærmere avsetningen til Finansmarkedsfondet når salget av aksjene er gjennomført. Den resterende delen av provenyet fra salget av aksjene i det nystiftede selskapet etter omdannelsen av VPS til allmennaksjeselskap, skal i henhold til Stortingets vedtak, inngå i statskassen uten å være øremerket til noe bestemt formål. Inntekter fra aksjesalget er budsjettert på kap. 5309 Tilfeldige inntekter.

Med bakgrunn i konkursen til Broadband Mobile ASA, er en av de fire konsesjonene for etablering og drift av mobilsystemet UMTS i Norge ledig. I St.meld. nr. 32 (2001-2002) legger Regjeringen opp til at den ledige UMTS-konsesjonen skal auksjoneres ut med et minimumsvederlag på 200 mill. kroner. Auksjonen vil etter planen bli

gjennomført i 2003. Inntektene er bevilget på kap. 5309.

Kultur- og kirke departementet er i samarbeid med telemyndighetene, i ferd med å utrede et femte riksnett for radio i FM-båndet. Foreløpige beregninger viser at dette nettet kan få en dekning på 50 til 70 pst. av befolkningen. Konsesjonen for denne radiokanalen vil bli utlyst i 2003. På samme måte som for «P4-lisensen», foreslår Regjeringen at det innhentes et engangsbeløp samtidig som konsesjonen tildeles. Nærmere vilkår for konsesjonen, endelig tidspunkt for tildeling og prosedyre vil fastsettes i forbindelse med utlysningen.

Utover disse inntektene inntektsføres under kap. 5309 enkelte mindre, uforutsette inntekter som ikke inngår på andre inntektskapitler i statsbudsjettet. For 2003 anslås slike tilfeldige inntekter til å utgjøre 50 mill. kroner.

2.3 Utviklingstrekk og prioriteringer på statsbudsjettets utgiftsside, 1993-2002

Endringer i statsbudsjettets utgifter fra et år til et annet reflekterer dels nye politiske prioriteringer, og dels endrede utbetalinger til å videreføre etablerte regelstyrte overføringsordninger eller andre lovfestede forpliktelser. Over flere år kan fordelingen av utgiftene over statsbudsjettet endres betydelig. Tabell 2.1 viser hvordan statens utgifter i perioden 1993-2002 fordeles på politikkområder. Beregningene tar utgangspunkt i tall fra statsregnskapet og er korrigert for endringer i statsbudsjettets oppstilling. Beregningen er basert på kontoplanen for 2002. I boks 2.1 omtales datagrunnlaget og beregningsmetoden nærmere. Formålet med framstillingen er å belyse utviklingen i ressursbruken i løpet av perioden.

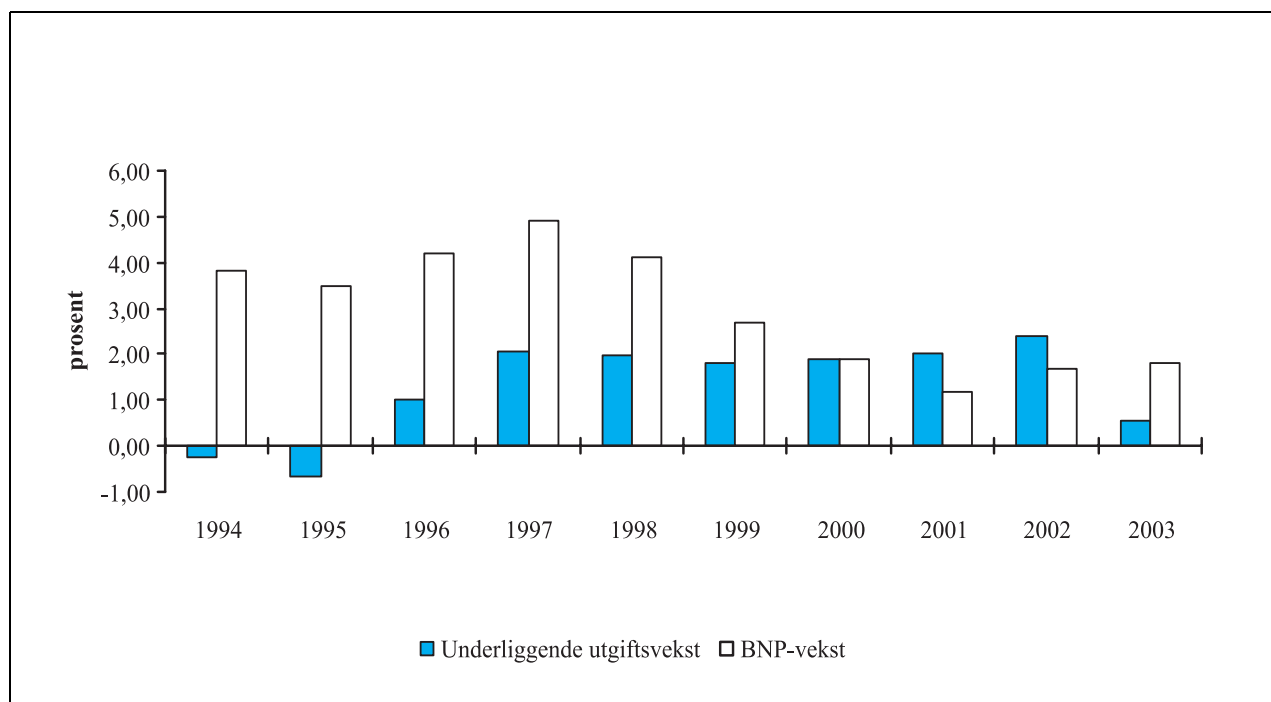
I tillegg til bevilgninger over statsbudsjettet, vil skatte- og avgiftspolitikken være et viktig virkemiddel for prioriteringer i det årlige budsjettopplegget. Ettersom tabell 2.1 kun viser utviklingen i statens utgifter, kan den gi et misvisende bilde av utviklingen og prioriteringen av enkelte områder der skatte- og avgiftspolitikken er viktig for de totale rammevilkårene. Enkeltområder kan dessuten vise sterk eller svak utgiftsvekst uten at dette reflekterer nye prioriteringer, men kan som nevnt være et resultat av demografiske endringer og lovfestede forpliktelser som pensjons- og trygdeutbetalinger.

Rammetilskuddet til kommuner og fylkeskommuner er holdt utenfor fordelingen på politikkom-

råder. Ettersom sentrale velferdstilbud som grunnskolen, primærhelsetjenester og eldreomsorg i hovedsak finansieres av kommunene, vil beregningene for disse områdene ikke gi et komplett bilde av ressursbruken.

Utgiftsveksten må også sees i sammenheng med den generelle makroøkonomiske situasjonen og budsjettets totale ramme. Regjeringen prioriterer lavere skatter og avgifter, noe som bidrar til at utgiftsveksten begrenses. Høy BNP-vekst vil på sikt gi mulighet for høyere utgiftsvekst for offentlig forvaltning. Aktiv stabiliseringspolitikk vil også påvirke rammen for samlet utgiftsvekst i de

enkelte budsjettår. Figur 2.1 viser BNP-veksten for Fastlands-Norge og statsbudsjettets reelle, underliggende utgiftsvekst i perioden 1994-2003. Som det går fram av figuren, har BNP vokst sterkt i perioden, og den reelle, underliggende veksten i statsbudsjettets utgifter har vært tiltakende. I første del av perioden vokste BNP sterkere enn utgiftene på statsbudsjettet, og finanspolitikken har hatt en dempende effekt på økonomien. I de senere år har veksten i statens utgifter vært sterkere, samtidig som det har skjedd en avdemping i den økonomiske veksten.

Figur 2.1 Reell, underliggende utgiftsvekst på statsbudsjettet og BNP-vekst for Fastlands-Norge. Regnskap 1994-2001. Anslag på regnskap 2002 og 2003

Kilde: Finansdepartementet, Statistisk sentralbyrå

Boks 2.1 Datagrunnlaget for beregningene

Grunnlagsdataene i dette avsnittet er hentet fra offisielle regnskaper og budsjetter. I disse kildene er det ikke korrigert for de regnskapsmessige konsekvensene av funksjonsendringer mellom departementene og forvaltningsnivåene, omlegginger i budsjetteringspraksis og omorganiseringer av statlige virksomheter. På denne bakgrunn er det gjort en del korreksjoner i datamaterialet. Dette medfører at det for enkelte områder ikke er samsvar mellom de tallene som er brukt her og de som finnes i andre offisielle dokumenter.

Alle beløp er oppgitt i faste 2002-priser. For 1993 og 1997 er det brukt regnskapstall, mens 2002-tallene er budsjettets stilling inkludert tilleggsbevilgninger gitt i 1. halvår 2002. Realveksten er beregnet ut fra prisutviklingen for statens kjøp av varer og tjenester. Prisdeflaterer er hentet fra SSBs reviderede nasjonalregnskapstall.

For noen bevilgninger har det vært nødvendig å foreta en skjønsmessig gruppering. Låntransaksjoner og petroleumsvirksomhet er holdt utenfor beregningene. Det er i hovedsak korrigert for endringer i kontoplanen. Endringer i regnskapsføring og finansieringsmåte er korrigert der grunnlagsdata er tilgjengelig. Det gjelder f.eks. overgang til nettobudsjettering, endring i regnskapsføring av næringsstøtte (avsetning av tapsreserve) og omdanning av statlige virksomheter. Innenfor helsesektoren er det ikke korrigert for endret finansieringsmåte (innsattsstyrt finansiering) eller statlig overtagelse av spesialisthelsetjenesten i 2002. Også innenfor familie og forbrukerområdet har det skjedd omlegginger som det ikke er korrigert for, bl.a. på skattesiden. Dette reduserer informasjonsverdien i beregningene for disse områdene.

2.3.1 Utviklingen på politikkområder

Tabell 2.1 Bevilgninger over statsbudsjettet fordelt på politikkområder i faste 2002-priser (1993, 1997, 2002) og gjennomsnittlig årlig realvekst 1993-2002 i prosent

Politikkområde	1993	1997	2002	Gjennomsnittlig årlig realvekst		
	Mrd. kroner	Mrd. kroner	Mrd. kroner	1993-1997	1997-2002	1993-2002
Fellesadministrasjon	13,2	14,5	13,2	2	-2	0
Internasjonal bistand	10,6	11,9	13,2	3	2	2
Militært forsvar og sivilt beredskap	30,6	30,6	29,7	0	-1	0
Justissektoren	9,7	10,7	11,8	2	2	2
Utdanning og forskning	24,0	27,5	31,8	3	3	3
Kirke og kultur	6,5	4,7	4,8	-8	1	-3
<i>Kirke og kultur utenom OL</i>	3,9	4,7	4,8	5	1	3
Pensjoner og trygder	142,0	150,3	177,1	1	3	2
Helse og sosialomsorg	22,0	32,6	79,9	10	20	15
<i>Statlig sykehusdrift</i>	7,5	12,8	51,3	14	32	24
<i>Helse og sosialomsorg utenom statlig sykehusdrift</i>	14,4	19,7	28,6	8	8	8
Familie og forbruker	34,3	33,5	35,9	-1	1	0
Miljøvern	3,9	3,2	2,8	-5	-3	-4
Innvandring	3,4	2,1	4,8	-11	18	4
Næringsstøtte og distriktstiltak	35,1	29,4	24,1	-4	-4	-4
Energi utenom petroleumssektoren	1,2	1,6	1,1	7	-7	-1
Arbeidsmarked og arbeidsmiljø	31,7	18,5	14,0	-13	-6	-9
Samferdsel	22,3	20,4	18,8	-2	-2	-2
Rammetilskudd kommuner/ fylkeskommuner ¹⁾	64,5	62,0	75,4	-	-	-
Renter på statsgjeld	19,5	18,4	9,7	-	-	-

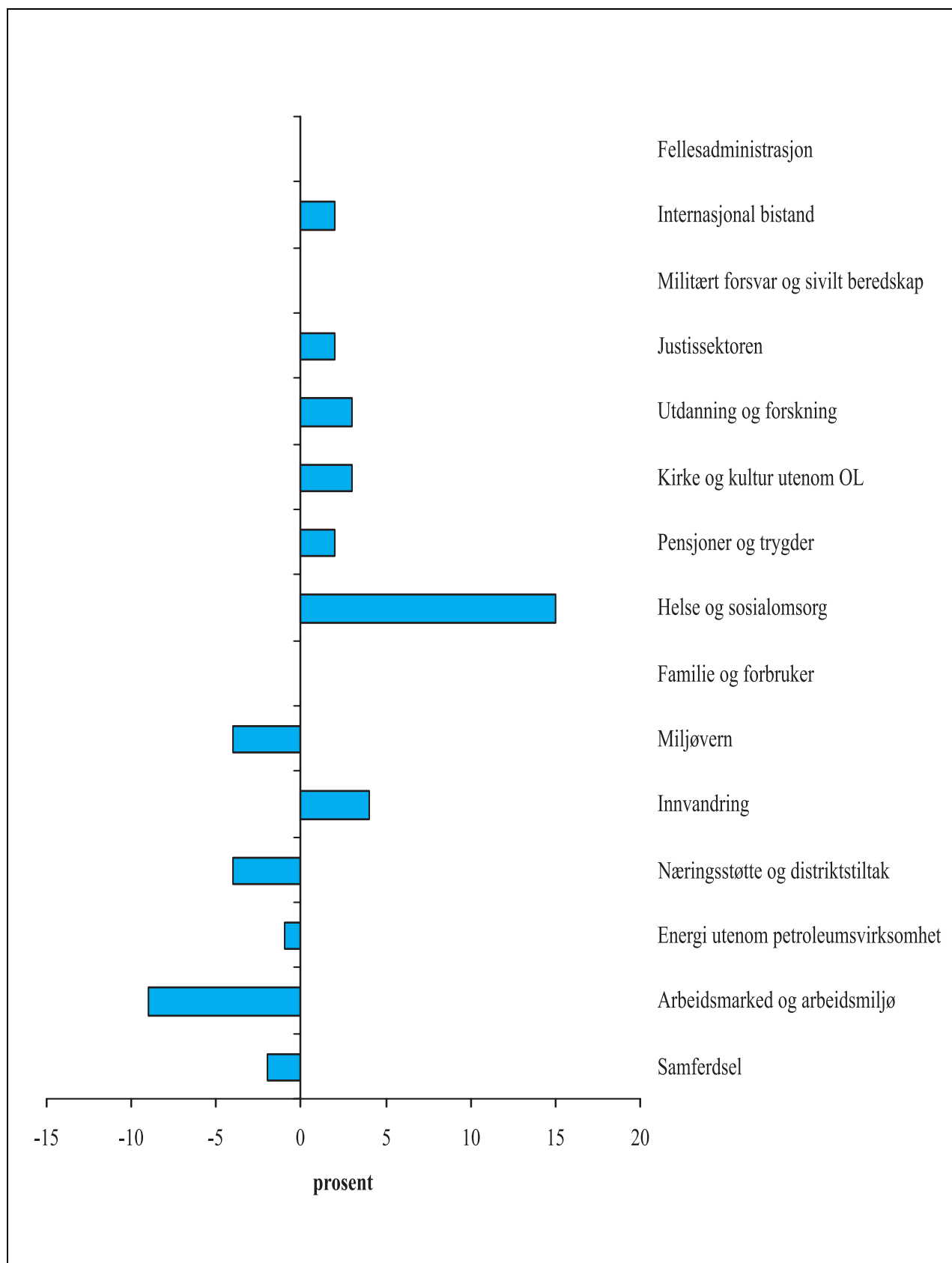
¹⁾Rammetilskuddet er korrigert for endringer i føringen av skatteutjevningfondet.

Kilde: Finansdepartementet

Tabell 2.1 og figur 2.2 viser årlig realvekst oppgitt i hele prosentratert fordelt på politikkområder. Figur 2.3 viser utgiftenes størrelse i 2002.

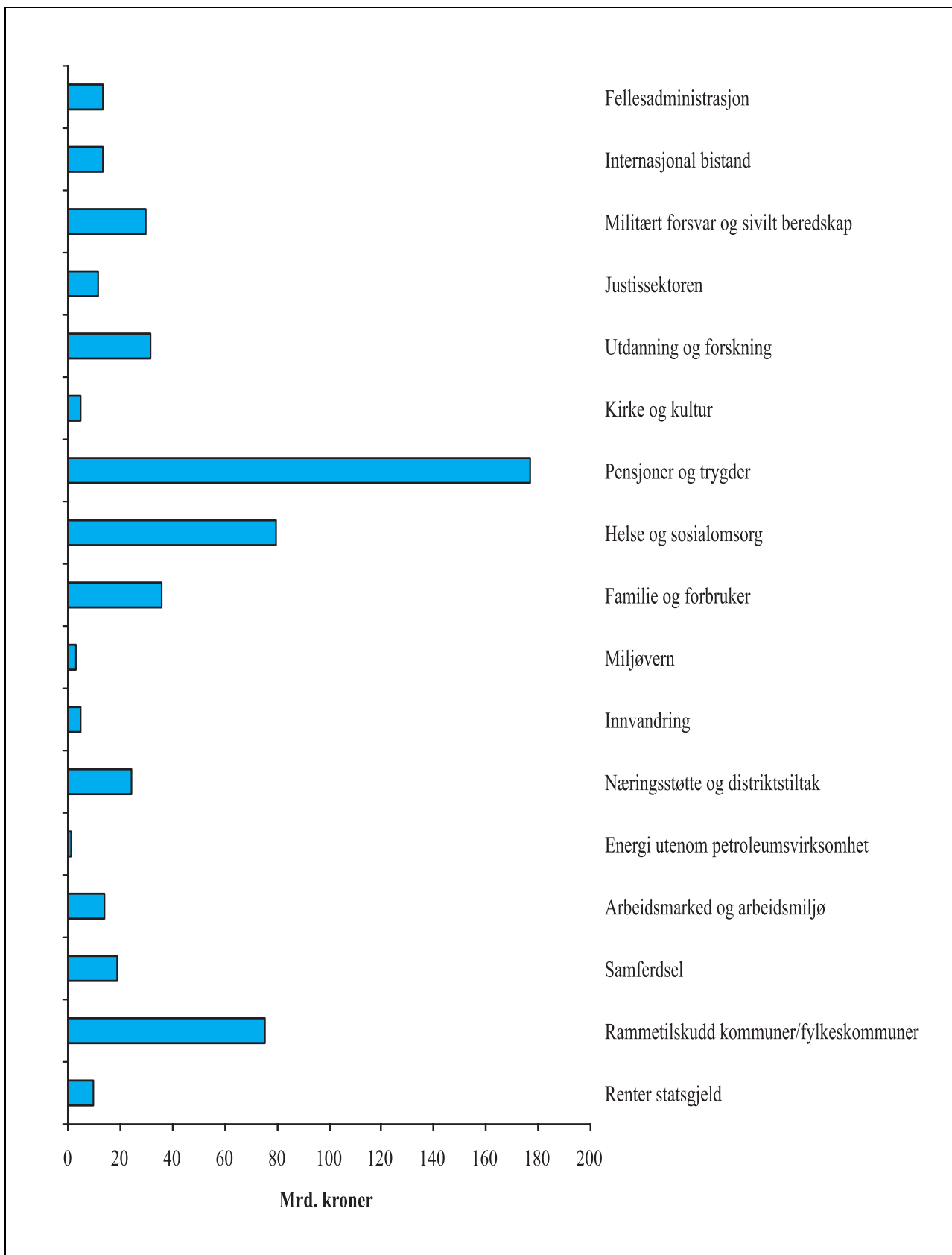
Området fellesadministrasjon omfatter blant annet utgifter til Stortinget, Kongehuset, departementene og underliggende etater som har karakter av fellesadministrasjon. Eksempel på store utgiftsposter på dette området er utgifter til skatte-, avgifts- og tolladministrasjon. Statlig byggeaktivitet og Statsbygg er også inkludert og utgjorde ca. 12 pst. av området bevilgning i 2002. Grunnet igangsettelse og avslutning av byggeprosjekter vil utgiftene til statlig byggevirksomhet variere. Dette forklarer dels den gjennomsnittlige årlige økningen på ca. to pst. fra 1993 til 1997, og fallet på ca. to pst. fra 1997 til 2002. Sett over hele perioden har utgiftene til fellesadministrasjon vært stabil.

Internasjonal bistand øker med om lag to pst. i gjennomsnitt per år i hele perioden. Utgifter til tiltak for flyktninger i Norge er delvis godkjent som offisiell utviklingshjelp (ODA-godkjent bistand). Denne delen utgiftsføres derfor over Utenriksdepartementets budsjett. Det faktiske ansvaret for disse tiltakene ligger derimot hos andre departement (Kommunal- og regionaldepartementet og Utdannings- og forskningsdepartementet). Utgiftene til disse tiltakene utgiftsføres derfor også hos disse departementene og inntektsføres som en intern overføring fra Utenriksdepartementet. Disse utgiftene er derfor ikke inkludert i tallene for internasjonal bistand, selv om de inkluderes i ODA-godkjent bistand. Ettersom dette er utgifter som har økt kraftig, vokser ODA-godkjent bistand mer enn området internasjonal bistand.

Figur 2.2 Gjennomsnittlig årlig realvekst i perioden 1993-2002

Kilde: Finansdepartementet

Figur 2.3 Statsbudsjettets utgifter utenom lånetransaksjoner i 2002

Kilde: Finansdepartementet

Militært forsvar og sivilt beredskap har tilnærmet gjennomsnittlig årlig nullvekst over hele perioden, og viser totalt sett en reell nedgang på ca. 1 mrd. 2002-kroner fra 1993 til 2002. Dette skyldes i hovedsak noe lavere utgifter til militært forsvar i Norge. Utgiftene til militært forsvar i utlandet trekker i motsatt retning.

Justissektorene vokser reelt med om lag to pst. per år i gjennomsnitt over hele perioden. Sektoren omfatter blant annet utgifter til politi, påtalemyndighet, domstolene og kriminalomsorg. Utgiftene til politi og påtalemyndighet utgjør rundt 60 pst. av bevilgningen.

Kirke og kultur har hatt en gjennomsnittlig vekst på ca. tre pst. per år dersom man ser bort fra utgiftene i 1993 til De olympiske vinterleker på Lillehammer.

Pensjoner og trygder omfatter utgifter til Statens Pensjonskasse, Trygdeetaten, alderspensjon, ytelser til uførhet og attføring, sykepenges og enkelte andre pensjoner. Området er det største utgiftsområdet med over 177 mrd. kroner i budsjetterte utgifter i 2002. Utgiftsveksten har i gjennomsnitt ligget på ca. to pst. per år i perioden 1993-2002. Området totalt sett vokste med om lag én pst. per år i gjennomsnitt i perioden 1993-1997 og om lag tre pst. per år i gjennomsnitt i perioden 1997-2002. Ettersom utgiftene samlet sett er store, har veksten bidratt vesentlig til statens totale, underliggende utgiftsvekst. Utgiftene til sykepenge har hatt kraftig prosentvis vekst over hele perioden. Etter 1997 vokser imidlertid også utgifter til uførhet og attføring samt statlige pensjoner sterkt. Utbetalinger til alderspensjoner under Folketrygden stiger jevnt med om lag 1-2 pst. i året over hele perioden.

Helse og sosialomsorg består i hovedsak av utgifter til sykehusdrift, tiltak for eldre og funksjonshemmede, tiltak innen psykiatrien, statlig helseadministrasjon og utgifter til medisiner o.l. Tallene viser en kraftig vekst. Imidlertid skyldes dette dels at staten har tatt på seg en større del av utgiftene til sykehusdrift gjennom innsatsstyrt finansiering av sykehusdrift og dels overtagelsen av ansvaret for spesialisthelsetjenesten fra 1. januar 2002. Denne utgiftsveksten motsvares av reduserte fylkeskommunale utgifter, og det er ikke korrigerert for dette i beregningen. Som mål på ressursbruk i helsesektoren totalt gir derfor disse tallene kun begrenset informasjon. Andre kilder, bl.a. SAMDATA og Helsedepartementets budsjettproposisjon, gir et bedre bilde på ressursbruken i helsevesenet. Også utgifter til helse og sosialomsorg utenom sykehusdrift viser sterk vekst. Dette kan bl.a. knyttes opp til opptrappings-

planene innen eldreomsorg og psykiatri. Utgifter til dekning av medisiner på blå resept er også en viktig kilde til utgiftsvekst.

Familie- og forbrukerområdet omfatter blant annet utgifter til barnetrygd, kontantstøtte, fødsels- og adopsjonspenger, pensjoner og stønader til familier, statlig barnehagestøtte og støtte til boligformål. Området viser en tilnærmet gjennomsnittlig årlig nullvekst over hele perioden, men ligger totalt sett noe høyere i 2002 enn i 1993. Beregningene er ikke korrigerert for endringer på skatte- og avgiftsiden. Reduserte utgifter til pristilskudd og avvikling av merverdiavgiftskompensasjon for matvarer bidrar til å redusere utgiftene på området. Etterlattepensjoner og stønader til enslig mor eller far faller jevnt over hele perioden. Innføring av kontantstøtte og økt driftstilskudd til barnehager trekker veksten opp.

Miljøvern er et lite utgiftsområde med en samlet utgift på under 3 mrd. kroner i 2002. Utgiftene faller med om lag fire pst. i gjennomsnitt i perioden. Dette skyldes dels reduserte tilskudd til kommunale tiltak, bl.a. til avløp. Miljøpolitikken føres i stor grad ved hjelp av skatter, avgifter og reguleringer, og flere departementer har vesentlige bevilgninger til miljøformål, slik at utgiftene over Miljøverndepartementets budsjett alene ikke vil gi et dekkende bilde av den samlede offentlige innsatsen innenfor dette området.

Utgiftene på området innvandring vil variere med antall asylsøkere og flyktninger som søker oppholdstillatelse. Bevilgningen til innvandring falt kraftig fra 1993 til 1997 som følge av redusert antall asylsøkere og flyktninger. Fra og med 1998 økte antallet nyankomne asylsøkere og flyktninger sterkt, og utgiftene på dette området steg meget raskt. Totalt sett viser området en reell, gjennomsnittlig årlig vekst på ca. 4 pst. over hele perioden.

Næringsstøtte og distriktpolitikk inkluderer bl.a. støtte og administrasjon knyttet til primærnæringene, sjøfart, handel og industri, tiltak for næringsutvikling, SND, eksportstøtte inkl. støtte til skipsbygging, støtte til næringsbasert forskning m.m. Området viser en gjennomsnittlig nedgang på ca. fire pst. per år fra 1993 til 2002. Hoveddelen i nedgangen forklares av reduserte direkte utgifter knyttet til jordbruksavtalen. Målt per årsverk har imidlertid summen av budsjettstøtte, skattesubsidier og skjermingsstøtte økt i den samme perioden. Også lavere tapsavsetninger i SND og reduserte tilskudd til skipsbygging trekker utgiftene ned.

Området olje og energi består av bevilgninger til Olje- og energidepartementet, samt energi- og

vassdragsforvaltning. Petroleumsforvaltningen er holdt utenom. Bevilgningen øker prosentvis relativt kraftig i perioden 1993-1997, og reduseres tilsvarende i perioden 1997-2002. Dette skyldes i stor grad ekstraordinære utgifter i 1997 grunnet bl.a. refusjon av dokumentavgift i forbindelse med omorganisering av kraftverk og tilbakeføring av renter til Statkraft. Ettersom utgiftsområdet er lite, gir relativt små endringer i utgiftene store prosentvise utslag.

Utgifter til arbeidsmarkedstiltak, dagpenger og arbeidsmiljø faller sterkt over hele perioden. Årsaken til dette er redusert arbeidsledighet.

Samferdselsutgiftene falt med gjennomsnittlig ca. to pst. per år fra 1993 til 2002. Nedgangen er

relativt jevnt fordelt innenfor området. Investeringene i ny hovedflyplass på Gardermoen og ny jernbaneforbindelse til flyplassen skjedde i regi av egne aksjeselskaper og er derfor ikke inkludert i denne oversikten.

I tabellen framkommer tall for rammetilskuddet til kommuner og fylkeskommuner. Ettersom rammetilskudd kun er én av flere finansieringskilder for kommuner og fylkeskommuner, er det ikke beregnet realvekst for dette området. Kommuneøkonomien omtales utførlig i den årlige kommuneproposisjonen og i rapporten fra Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi.

3 Budsjettets inntekter

3.1 Innledning

Kapittel 3 inneholder en samlet oversikt over statsbudsjettets inntekter. Skatte- og avgiftsopplegget i budsjettforslaget blir nærmere omtalt i St.meld. nr. 1 (2002-2003) Nasjonalbudsjettet 2003, St.prp. nr. 1 (2002-2003) Skatte-, avgifts- og tollvedtak og Ot.prp. nr. 1 (2002-2003) Skatte- og avgiftsopplegget 2003 Lovendringer. De ulike fagproposisjonene inneholder en mer detaljert oversikt over departementenes inntekter.

De samlede inntektsbevilgningene på statsbudsjettet for 2003 er anslått til 820,9 mrd. kroner. Dette er en brutto budsjettstørrelse som inkluderer lånetransaksjoner og overføringene fra Statens petroleumsfond. Statsbudsjettets inntekter, eksklusiv lånetransaksjonene og overføring fra Statens petroleumsfond, er anslått til 717,6 mrd. kroner. Tilbakebetalinger på statens utlån og lån staten må oppta for å dekke finansieringsbehovet, representerer endringer i sammensetningen av statens netto formue. Slike endringer vil framgå av kapitalregnskapet.

Tabell 3.1 Statsbudsjettets inntekter 2003

	Mill. kroner
Skatter og avgifter fra Fastlands-Norge	482 070
Inntekter fra statlig forretningsdrift	1 664
Renter og aksjeutbytte	25 592
Petroleumsinntekter	188 945
Andre inntekter	19 335
Statsbudsjettets inntekter	717 607
Tilbakebetalinger	45 943
Overføring fra statens petroleumsfond	34 791
Statslånemidler	22 604
Sum, brutto inntektsbevilgninger	820 945

Kilde: Finansdepartementet

3.2 Skatter og avgifter fra Fastlands-Norge

Regjeringen legger vekt på at skatte- og avgiftslettelse skal bidra til å styrke grunnlaget for en vekstkraftig norsk økonomi.

En sentral del av Regjeringens økonomiske politikk er derfor å redusere skatte- og avgiftsnivået. Målet i Sem-erklæringen er å gjennomføre 25 mrd. kroner i skatte- og avgiftslettelse utover bortfallet av investeringsavgiften, i løpet av stortingsperioden. Det er et mål for Regjeringen å sikre gode generelle rammebetingelser, slik at Norge kan beholde og tiltrekke seg lønnsom næringsvirksomhet og nødvendig arbeidskraft.

Betydningen av å holde fast ved Regjeringens mål om redusert skattenivå understrekes av dagens høye rentenivå og sterke kronekurs, som bidrar til å svekke norske bedrifters konkurransevne. Hensynet til en langsiktig og forsvarlig økonomisk politikk tilsier imidlertid at reduksjonen i skatte- og avgiftsnivået bør skje gradvis.

I forbindelse med budsjettet for 2002 er det vedtatt endringer som har bidratt vesentlig til å bedre de skattemessige rammebetingelsene for næringsvirksomhet. Samlede skatte- og avgiftslettelse som ble vedtatt i forbindelse med budsjettet og Revidert nasjonalbudsjett for 2002, var om lag 10,6 mrd. kroner påløpt og vel 6,3 mrd. kroner bokført i 2002.

Skatte- og avgiftslettelsene i 2003 beløper seg til vel 6,4 mrd. kroner påløpt og om lag 10,6 mrd. kroner bokført med Regjeringens opplegg. En vesentlig del av skattelettelsene er knyttet til skatte- og avgiftsendringer som ble vedtatt for 2002, men som først får full virkning i 2003. Det gjelder bl.a. investeringsavgiften, som fjernes fra 1. oktober i år og som dermed i hovedsak belaster budsjettet for 2003.

Regjeringen foreslår også noen ytterligere skatte- og avgiftslettelse på til sammen om lag 1 mrd. kroner påløpt og om lag 600 mill. kroner bokført i 2003, inklusive økt jordbruksfradrag. Enkelte endringer som gir økte skatteinntekter, har motposter i form av økte statlige utgifter.

Regjeringens forslag til skatte- og avgiftsopplegg innebærer at de samlede skatte- og avgiftslettelsene for 2002 og 2003 blir vel 17 mrd. kroner påløpt, inklusive avviklingen av investeringsavgiften. Regjeringen legger opp til å videreføre den gradvise reduksjonen i skatte- og avgiftsnivået i budsjettene for 2004 og 2005, med vekt på endringer som kommer brede grupper til gode.

Hovedelementene i Regjeringens forslag til skatte- og avgiftsendringer for 2003 er som følger:

- Innslagspunktene i toppskatten økes med 6,5 pst. til 340 700 kroner i klasse 1 og med 6,4 pst. til 364 000 kroner i klasse 2.
- Øvre grense i minstefradraget økes med 6,4 pst. til 45 700 kroner.
- Det innføres fritak for skatt på behandlingsforsikringer samt på fordel av arbeidsgivers betaling av sykdomsutgifter for ansatte.
- Det gis eget fradrag for gaver til frivillige organisasjoner på inntil 6 000 kroner.
- Fradraget for fagforeningskontingent økes med 22,2 pst. til 1 100 kroner.
- Ligningstakstene på boligeiendommer reduseres med 5 pst.
- Øvre grense i sjømanns- og fiskerfradraget økes med 14,3 pst. til 80 000 kroner.
- Jordbruksfradraget økes for både 2002 og 2003.
- Skattefradragsordningen for FoU utvides til å gjelde alle bedrifter.
- Justeringer i merverdiavgiften på tjenester i alternativ medisin, NRK, båtplasser og fornybare energikilder i Nord-Norge.
- Det innføres miljøavgift på klimagassene HFK og PFK.
- Omlegging av avgiften på sluttbehandling av avfall.
- En rekke tollsatser på landbruksvarer fjernes, og WTO-forpliktelsene om tollreduksjoner følges opp.

Regjeringen har nedsatt et offentlig utvalg som skal vurdere endringer i inntekts- og formueskatten og mål og prinsipper for skatte- og avgiftssystemet. Minst ett av alternativene i utvalgets innstilling skal være provenynøytralt og ett skal inneholde en samlet skattelettelse på 8-10 mrd. kroner. Endringer i skatte- og avgiftssystemet i 2004 og 2005 vil blant annet bli vurdert på bakgrunn av utvalgets innstilling. Regjeringen vil legge vekt på at endringer i skattesystemet er forankret i gjennomgående prinsipper. Dette er en viktig forutsetning for et stabilt og forutsigbart skatte- og avgiftssystem.

Anslagene for skatter og avgifter for 2003 tar utgangspunkt i reviderte tall for 2002. Reviderte tall for 2002 er basert på en gjennomgang av statistikken for innbetalte skatter og avgifter hittil i 2002, samt på de vekstforutsetninger for bl.a. selsksetting, etterspørsel, lønninger og priser som er lagt til grunn i Nasjonalbudsjettet 2003. I tillegg er det tatt hensyn til virkningene av forslaget til skatte- og avgiftsopplegg. For 2002 er det blant

annet innarbeidet at avgiftsinngangen tyder på en raskere reduksjon av investeringsavgiften enn tidligere lagt til grunn.

Anslagene for skatteinntektene til staten i 2003 er også påvirket av forslaget til kommunale og fylkeskommunale skattører gjennom opplegget for kommuneøkonomien. Det er signalisert at skattnes andel av kommunesektorens samlede inntekter skal trappes opp til 50 pst. innen 2006. I 2002 anslås skattnes andel av inntektene til 48,5 pst, og det foreslås at den økes til om lag 49 pst. i 2003. Inntektsutjevningen mellom kommuner bidrar til å redusere omfordelingseffektene mellom kommuner som følge av opptrappingen av skatteandelen. De kommunale skattørene foreslås økt fra 12,4 pst. i 2002 til 12,8 prosent i 2003. De fylkeskommunale skattørene foreslås økt fra 1,9 pst. i 2002 til 3,2 pst. i 2003. At den foreslåtte økningen i skattøren for fylkeskommunene er såpass stor skyldes tekniske forhold vedrørende sykehusreformen i 2002.

Samlede skatter og avgifter til statskassen fra Fastlands-Norge anslås å utgjøre 482,1 mrd. kroner i 2003, en økning på 14,3 mrd. kroner eller 3,1 pst. fra anslag på regnskap for 2002. Økningen inkluderer forutsatt lønns- og prisvekst fra 2002 til 2003, reduserte innbetalte skatter og avgifter som følge av skatte- og avgiftsopplegget, samt opplegget for kommunale og fylkeskommunale skattører. Skatter på inntekt og formue er anslått til 132,9 mrd. kroner i statsbudsjettet for 2003, en økning på 1,5 pst. fra anslag på regnskap for 2002. Den relativt lave veksten er påvirket av økningen i kommunesektorens skattører mot tilsvarende reduksjon i satsene for fellesskatten.

Trygdeavgift og arbeidsgiveravgift til folketrygden i 2003 er samlet anslått til 146,6 mrd. kroner. Det tilsvarer en anslått økning på 6,2 pst. fra 2002. Merverdi- og investeringsavgiften er anslått å utgjøre 132,9 mrd. kroner i 2002, som tilsvarer en økning på 0,9 pst. fra året før. Øvrige særavgifter medregnet tollinntekter, er samlet anslått til 69,7 mrd. kroner i 2003, som tilsvarer en økning på 3,8 pst. fra året før.

3.3 Statens forretningsdrift

Statens forretningsdrift vil i 2003 bestå av virksomheten under forvaltningsbedriftene Statsbygg, Garanti-Instituttet for eksportkreditt (GIEK), Forsvarsbygg, Statens kartverk, Statens Pensjonskasse, samt NVE Anlegg. Den nåværende forvaltningsbedriften Luftfartsverket vil bli

foreslått etablert som statlig aksjeselskap fra 1.1.2003.

I 2003-budsjettet utgjør inntektene fra statens forretningsdrift til sammen knapt 2 mrd. kroner.

Det samlede *avskrivningsbeløpet* for den statlige forretningsdriften føres under kapittel 5491 Avskrivning på statens kapital i statens forretningsdrift. Avskrivningene beregnes på grunnlag av bokført kapital pr. 31. desember året før budsjettåret. Det benyttes et lineært avskrivningssystem der avskrivningstiden for ulike avskrivningsobjekter varierer med forventet levetid. Avskrivningene utgiftsføres under hver enkelt virksomhets driftsbudsjett. Sum avskrivninger i 2003 beløper seg til om lag 638 mill. kroner. Inkludert i summen er nedskrivning av bokført verdi av eiendommer som foreslås solgt av Statsbygg i 2003.

Renter av statens kapital i forretningsdriften tas samlet til inntekt under kapittel 5603 Renter av statens kapital i statens forretningsdrift. Grunnlaget for renteberegning er bedriftenes brutto investeringer fratrukket avskrivninger og bedriftenes egne avsetninger til investeringsformål. Dette regnes som lån fra statskassen. Rentesatsen for det enkelte års låneopptak er lik gjennomsnittlig rente på 5-års statsobligasjoner i 12-månedersperioden fram til 30. september året før budsjettåret. Lånet forutsettes å ha en løpetid på 5 år, og må deretter eventuelt fornyes. Renter av statens

kapital forventes å utgjøre om lag 23 mill. kroner i 2003.

Avsetning til investeringsformål tas til inntekt under hver enkelt virksomhet som foretar slike avsetninger. Avsetningen utgjør en del av kontantoverskuddet fra driften som benyttes til å finansiere investeringer. Det aktuelle beløpet utgiftsføres på driftsbudsjettet under hver enkelt forvaltningsbedrift før driftsresultatet fastsettes, og avsetningene må derfor også føres opp på statsbudsjettets inntektsside. Samlede avsetninger til investeringsformål i 2003 er om lag 607 mill. kroner.

I tabell 3.2 nedenfor er inntektene på statsbudsjettet under statens forretningsdrift splittet opp. Budsjetteringen av Forsvarsbygg er foreløpig ikke i tråd med ordinære regler for forvaltningsbedrifter, bl.a. som følge av at det ikke er etablert åpningsbalanse. Det er derfor ikke ført opp noe beløp for Forsvarsbygg i tabellen. GIEK har verken avskrivninger, renteutgifter eller avsetninger til investeringsformål. I tillegg til tallene nevnt i tabellen er det særskilte inntekter under forretningsdriften fra GIEK og fra salg av eiendom på Fornebu. Inntektene under GIEK er på 398 mill. kroner og er knyttet til utbytte fra GIEK Kredittforsikring og tilbakeføring fra gammel portefølje og SUS/Baltikum-ordningen. Inntektene knyttet til Fornebu er drøyt 318 mill. kroner.

Tabell 3.2 Renter, avskrivninger og avsetninger til investeringsformål i 2003 fordelt på de enkelte forvaltningsbedrifter og NVE Anlegg

	Avskrivninger	Renter	1 000 kroner Avsetning til investerings- formål
Statsbygg	588 835	16 596	600 000
Statens kartverk	13 500	3 290	
Statens Pensjonskasse	31 043	1 727	6 766
NVE Anlegg	4 800	1 800	
Samlet forretningsdrift	638 178	23 413	606 766

Beregning av rente for mellomværende med statskassen

Forvaltningsbedriftens mellomværende med statskassen kan betraktes som en bruks- og kassakredittkonto for håndtering av kortsiktige likviditetssvingninger. For samtlige virksomheter under statens forretningsdrift skal det beregnes renter av mellomværende med statskassen. Renten er knyttet opp mot renten på statssertifikater etter en nærmere bestemt beregningsregel slik at den reflekterer rentenivået i Norge.

Kap. 5603 Renter av statens kapital i statens forretningsdrift, post 81 Renter av mellomregnskapet, budsjetteres ikke.

3.4 Renteinntekter og utbytte

3.4.1 Renteinntekter

Statens renteinntekter, bortsett fra renteinntekter fra kapitalinnskudd i statlig forretningsdrift og petroleumsvirksomhet, består i hovedsak av ren-

ter fra statsbankene, renter av statens kontantbeholdning i Norges Bank og renter av lån til statsforetak og statsaksjeselskaper. Renteinntektene fra statsbankene og kontantbeholdningen anslås til 18,2 mrd. kroner i 2003, det vil si en økning i forhold til anslag på regnskap for 2002 på 1,8 mrd. kroner.

Renteinntektene fra statsbankene (Husbanken, Statens lånekasse for utdanning, SIVA og SND (inkl. tidligere Landbruksbanken)) anslås til 14,3 mrd. kroner i 2003. Dette er en økning på 1,6 mrd. kroner i forhold til anslag på regnskap for 2002. Statens renteinntekter fra statsbankene er knyttet til rentene på statssertifikater og obligasjoner.

3.4.2 Utbytte

Statens samlede inntekter fra utbytte er budsjettert til om lag 10 466 mill. kroner for 2003. Dette er en reduksjon i forhold til vedtatt utbytte for

2002 på om lag 1 915 mill. kroner. Reduksjonen skyldes i stor grad reduserte utbytteanslag for selskaper under Nærings- og handelsdepartementet. I tillegg er utbytteanslaget for Posten Norge, SNDs lavrisikolåneordning og Vinmonopolet redusert. Reduksjonen i utbytte for SNDs lavrisikolåneordning har sammenheng med kostnadene knyttet til den pågående omstillingsprosessen i SND. I forhold til vedtatt utbytte for 2002, er utbytteanslaget for Statnett økt med 210 mill. kroner til 450 mill. kroner, som tilsvarer 90 pst. av anslått årsresultat etter skatt i 2002. For Statkraft foreslås et utbytte på 90 pst. av forventet årsresultat etter skatt. På grunn av den krevende budsjettsituasjonen er foreslått utbytte fra Statnett og Statkraft økt i forhold til fastsatt utbyttepolitikk for selskapene. Tabellen nedenfor viser anslag på regnskap for utbytte fra de enkelte selskapene i 2002 og forslag i Gul bok 2003. Det vises for øvrig til nærmere omtale i de enkelte departementers budsjettproposisjoner.

Tabell 3.3 Utbytte fra statlig eide selskaper

Kap.	Post	Selskap	Mill. kroner	
			Anslag på regnskap 2002	Gul bok 2003
5460	80	GIEK Kredittforsikring	2,0	2,0
5616	81	Kommunalbanken AS	29,2	30,8
5618	80	Posten Norge AS	300,0	54,0
5620	83	SND, lavrisikolåneordningen	39,1	0,0
5620	84	SND Invest AS ¹⁾	0,0	
5630	80	Norsk Eiendomsinformasjon as	5,0	5,0
5631	80/81	A/S Vinmonopolet - statens overskuddsandel og utbytte	33,1	22,7
5651	80	Selskaper under Landbruksdepartementet ²⁾	0,8	0,8
5652	80	Statskog SF	8,5	8,5
5656	80	Selskaper under Nærings- og handelsdepartementet ^{3) 4)}	6 531,0	4 772,0
5670	81	Entra Eiendom AS ¹⁾	80,0	
5671	81	BaneTele AS	8,0	16,0
5680	80	Statnett SF	240,0	450,0
5685	80	Statoil ASA ⁴⁾	5 045,0	5 045,0
5692	80	Den nordiske investeringsbank	59,0	59,0
Inntektsramme for utbytte			12 380,7	10 465,8

¹⁾ SND Invest AS og Entra Eiendom AS er overført til Nærings- og handelsdepartementet. Eventuelt utbytte fra selskapene budsjetteres derfor på kap. 5656, post 80.

²⁾ Veterinærmedisinsk oppdragssenter.

³⁾ Norsk Hydro ASA, Telenor ASA, Statens Bankinvesteringsfond, Olivin A/S, Arcus AS, Statkraft SF, Eksportfinans ASA, Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S, SND Invest AS.

⁴⁾ Regjeringen har ikke beregnet anslag på utbytte i 2003 for børsnoterte selskaper, men har teknisk videreført utbetalt utbytte i 2002.

3.5 Petroleumsinntekter

Inntektene fra petroleumsvirksomheten omfatter skatt og avgift på utvinning, (inkludert CO₂ - avgift), aksjeutbytte fra Statoil og inntekter fra Statens direkte økonomiske engasjement i petrole-

umsvirksomheten (SDØE). Inntektene fra SDØE omfatter i hovedsak driftsresultat, kalkulatoriske avskrivninger og renter.

Tabell 3.4 Inntekter fra petroleumsvirksomheten

	Mill. kroner	
	Anslag på regnskap 2002	Gul bok 2003
Driftsresultat SDØE	65 200	54 800
Avskrivninger og renter under SDØE	21 441	22 500
Salg av andeler av SDØE	8 391	0
Skatt og avgift på utvinning, inkl. CO ₂ -avgift	89 500	106 600
Aksjeutbytte fra Statoil	5 045	5 045
Sum inntekter fra petroleumsvirksomheten	189 577	188 945

Kilde: Finansdepartementet

Driftsresultat fra SDØE er anslått til 54 800 mill. kroner for 2003. Dette er en reduksjon på 10 400 mill. kroner i forhold til anslag på regnskap for 2002. Nedgangen skyldes hovedsakelig at det er lagt til grunn en lavere oljepris i 2003. Det legges til grunn en gjennomsnittlig oljepris på 200 kroner per fat i 2002 og 180 kroner per fat i 2003. Salget av 6,5 pst. av SDØE i 2002 er inntektsført med 8,4 mrd. kroner.

De kalkulatoriske størrelsene avskrivninger og renter inngår som utgifter ved beregningen av SDØEs driftsresultat, samtidig som de føres som inntekter på egne poster. På denne måten skiller man ut den delen av driftsinntektene som dekker nedskrivning av investeringer og finansieringskostnadene ved investeringene.

Betalte skatter og avgifter fra petroleumsvirksomheten, inkludert CO₂-avgift, er anslått til 106 600 mill. kroner i 2003. Dette er 17 100 mill. kroner høyere enn anslag på regnskap for 2002.

Påløpte skatter og avgifter anslås til 105 500 mill. kroner i 2002 og 99 100 mill. kroner i 2003. Forskjellen mellom betalte skatter og påløpte skatter har sammenheng med reglene om innbetaling av terminskatt. Disse gjør at det er et etterlep i betalte skatter i forhold til påløpte skatter.

Når det gjelder aksjeutbytte fra Statoil foreligger det ikke offentlig informasjon med foreløpig prognose for årsresultat. Regjeringen har derfor ikke beregnet anslag for utbytte for 2002 til utbetaling i 2003. I budsjettet for 2003 legges det foreløpig til grunn hva som ble betalt i utbytte i 2002. Statens samlede netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten er summen av inntekter fra petroleumsvirksomheten fratrukket utgiftene. Tabellen under viser hvordan netto kontantstrømmen framkommer. En nærmere omtale av utgiftene til petroleumsvirksomheten er gitt i avsnitt 4.5.

Tabell 3.5 Kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2002	Anslag på regnskap 2002	Gul bok 2003
Inntekter SDØE	91 300	95 032	77 300
Utgifter SDØE	-16 040	-19 600	-15 830
Skatt og avgift på utvinning inkl CO ₂ -avgift	107 300	89 500	106 600
Aksjeutbytte fra Statoil	4 600	5 045	5 045
Andre inntekter og utgifter	-390	-390	-360
Netto kontantstrøm	186 770	169 587	172 755

Kilde: Finansdepartementet

3.6 Andre inntekter

Inntektsbevilgninger som kommer inn under andre inntekter er salg av materiell, leieinntekter, oppdragsinntekter, salg av eiendommer, overføringer fra andre statsregnskap og inntekter under folketrygden, jf. boks 1.1. Av større inntektsbevilgninger som er gruppert under andre inntekter, kan nevnes:

- Spilleoverskudd Norsk Tipping AS.
- Rettsgebyr.
- Inntekter under folketrygden.

Andre inntekter inkluderer også bevilgningen for kapittel 5309 Ymse inntekter hvor det foreslås bevilget 1,6 mrd. kroner, jf. omtale i avsnitt 2.2.18 Ymse utgifter og inntekter.

3.7 Lånetransaksjoner

Postene fra 90 til 99 på statsbudsjettets inntektside inneholder avdrag på lån fra staten, salg av statens aksjer og obligasjoner samt opptak av lån. Postene beskriver endringer i sammensetningen av statens formue som framkommer i statens kapitalregnskap. Først og fremst dreier det seg om avdrag og tilbakebetalinger fra statsbanker og statsbedrifter. Tilbakebetalingene anslås å utgjøre 45,9 mrd. kroner i 2003.

Tabell 3.6 Avdrag 2003

	Mill. kroner
Avdrag, Husbanken	6 679
Avdrag, Statens lånekasse for utdanning	5 000
Avdrag, Statens nærings- og distriktsutviklingsfond	30 200
Avdrag, Statkraft SF	425
Avdrag, Entra Eiendom AS	1 565
Andre tilbakebetalinger	2 074
Sum	45 943

Kilde: Finansdepartementet

3.8 Saldering av statsbudsjettet

3.8.1 Overføringer til og fra Statens petroleumsfond

Loven om Statens petroleumsfond slår fast at fondet skal underbygge de langsiktige hensyn ved anvendelse av petroleumsinntektene. Statens samlede netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten skal i sin helhet overføres til fondet fra statsbudsjettets utgiftsside på kapittel 2800. Sammen med avkastningen på fondets kapital utgjør denne overføringen fondets inntekter. Den delen av fondets inntekter som forutsettes anvendt over statsbudsjettet til å dekke opp det oljekorrigerte underskuddet, overføres deretter fra fondet til statsbudsjettets inntektsside. Det blir dermed avsatt midler i fondet dersom overføringen fra fondet til statsbudsjettet er lavere enn netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten. Det er akkumulert kapital i fondet fra og med 1995.

Anslagene på overføringer til og fra Statens petroleumsfond vil bli endret i løpet av budsjettåret basert på oppdaterte anslag på kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten og statsbudsjettets oljekorrigerte underskudd. Tilbakeføringen fra fondet vil bli endelig fastsatt ut fra anslag på statsregnskapet i forbindelse med nysalderingen av budsjettet i desember 2003. Fondets forskrifter sier at statsbudsjettets netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten i sin helhet skal overføres til fondet. Denne overføringen fastlegges dermed først endelig ut fra regnskapsførte netto petroleumsinntekter som fremkommer først etter terminavslutning.

Tabell 3.7 Statens petroleumsfond. Inntekter og utgifter 2002-2003

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2002	Anslag på regnskap 2002	Gul bok 2003
Netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomhet	186 770	169 587	172 755
- Overført til statskassen	36 900	42 305	34 791
+ Renter og utbytte	23 600	22 300	24 000
= Overskudd i Statens petroleumsfond	173 470	149 582	161 964
+ Netto verdipapir/valutakursgevinst (realiserte og urealiserte)		-102 918	18 036
= Kapitaløkning i løpet av året		46 664	180 000
Kapital i fondet per 31.12. (målt til markedsverdi)		666 000	846 000

Kilde: Finansdepartementet

3.8.2 Dekning av statens finansieringsbehov

Statsbudsjettet gjøres opp i balanse før låne-
transaksjoner. Brutto finansieringsbehov bestem-

mes derfor av differansen mellom utlån og tilba-
kebetalinger og bevilges over kapittel 5999 Stats-
lånemidler post 90. Brutto finansieringsbehov
anslås til 22,6 mrd. kroner i 2003.

4 Budsjettets utgifter

4.1 Innledning

Kapittel 4 inneholder en oversikt over statsbudsjettets utgifter, gruppert etter utgiftsart. I kapittel 2 er Regjeringens politiske prioriteringer i budsjettet beskrevet nærmere. I avsnitt 2.2 omtales utgiftene under de enkelte departementene. Fagproposisjonene gir mer utfyllende og detaljerte framstillinger. Beskrivelsen av utgiftene i dette kapitlet følger i grove trekk budsjettets artsinndeling, jf. boks 4.1, med unntak av at

- driftsresultat i statlig forretningsdrift er utskilt fra de øvrige driftsutgiftene
- overføringene er delt opp i fire typer
- petroleumsutgiftene er skilt ut fra de øvrige utgiftsartene og danner en egen kategori

De samlede forslag til utgiftsbevilgninger på statsbudsjettet for 2003 utgjør 820,9 mrd. kroner. Da er lånetransaksjoner og overføringer til Statens petroleumsfond inkludert. Statsbudsjettets utgifter, eksklusiv lånetransaksjonene og overføringen til petroleumsfondet, er på 579,6 mrd. kroner.

Boks 4.1 Statsbudsjettets inndeling

Statsbudsjettet er inndelt i kapitler som igjen er inndelt i poster. Stortingets bevilgningsvedtak er knyttet til beløpet under den enkelte post. Kapitlene nummereres fortløpende i ulike nummerserier for de ulike departementene, mens nummereringen av postene følger et fastlagt mønster, hvor postnummeret brukes som kode for hva slags type utgift eller inntekt det er tale om. Bevilgningsreglementet krever at de ulike utgiftene og inntektene skal inndeles i fire avdelinger. Dette skjer ved å inndeles postnummerseriene i følgende avdelinger:

Utgifter

1. Statens egne driftsutgifter: Postene 1-29
2. Nybygg og anlegg mv.: Postene 30-49
3. Overføringer til andre: Postene 50-89
4. Utlån, statsgjeld mv.: Postene 90-99

Inntekter

1. Salg av varer og tjenester: Postene 1-29
2. Inntekter i samband med nybygg, anlegg mv.: Postene 30-49
3. Overføringer fra andre: Postene 50-89
4. Tilbakebetalinger mv.: Postene 90-99

Tabell 4.1 Statsbudsjettets utgifter i 2003

	Mill. kroner
Statens egne driftsutgifter	87 901
Statlig forretningsdrift (driftsresultat)	-693
Investeringer	18 820
Petroleumsvirksomheten	16 190
Overføringer til andre statsregnskap	23 408
Overføringer til kommunesektoren	76 336
Overføringer til private	340 011
Renteutgifter	17 670
Statsbudsjettets utgifter	579 643
Avdrag, utlån, aksjeinnskudd mv.	68 547
Overføring til Statens petroleumss- fond	172 755
Sum, brutto utgiftbevilgninger	820 945

Kilde: Finansdepartementet

4.2 Driftsutgiftene

Driftsutgiftene er budsjettert over postene 1-29. Post 24 Driftsresultat er imidlertid behandlet i avsnitt 4.3 Forretningsdriften. Driftsutgiftene omfatter lønn til statsansatte og kjøp av varer og tjenester til statlige virksomheter. I forslaget til statsbudsjett for 2003 utgjør driftsutgiftene 87,9 mrd. kroner.

Det blir ikke bevilget driftsutgifter og driftsinntekter for statsaksjeselskap, statsforetak og statlige virksomheter som er omgjort til stiftelser da disse ikke er inkludert i statsbudsjettet. Førings- og utgifter og inntekter innenfor statens forretningsdrift er underlagt egne bestemmelser, jf. avsnitt 4.3. Det bevilges heller ikke driftsutgifter på 01-29-post for statlige nettobudsjetterte virksomheter.

Tabell 4.2 gir en oversikt over de største utgiftsområdene innenfor statens driftsutgifter. De spesifiserte utgiftsgruppene summerer seg til 65,3 mrd. kroner eller 74 prosent av driftsutgiftene. Tabellen viser at store statsetater som Forsvaret, samferdselsetatene, politi og rettsvesen og forvaltningen av skatte- og trygdesystemet representerer de største driftsutgiftene.

Reserveavsetningen under kapittel 2309 Tilfeldige utgifter post 1 Driftsutgifter foreslås bevilget med 8,0 mrd. kroner. Denne bevilgningen skal benyttes til å dekke utgifter til trygdeoppgjør, lønnsoppgjør for statsansatte og til å dekke andre tilleggsbevilgninger i løpet av det kommende budsjettåret. Ved regnskapsavslutningen vil således

ikke hele det bevilgede beløpet på denne posten bli regnskapsført som driftsutgifter.

Den største andelen av beløpet under Statens Pensjonskasse er utgifter til pensjoner til statsansatte som dekkes etter lov om Statens Pensjonskasse. Den resterende del av beløpet omfatter driftsbevilgninger til Statens Pensjonskasse, utgifter til tjenstepensjon gitt som gavepensjon av statskassen og arbeidsgiveravgift til folketrygden på pensjonsinnskuddet.

Tabell 4.2 Driftsutgifter i 2003

	Mill. kroner
Forsvaret	19 258
Trafikktilsyn, drift og vedlikehold av statens veger	5 502
Politi og påtalemyndigheten	7 093
Rettsvesen	1 428
Kriminalomsorg	1 748
Trygdeetaten og trygderetten	4 773
Skatte-, avgifts- og tolladministrasjon	4 563
Departementene og Statsministerens kontor	2 908
Jernbane	3 114
Arbeidsmarkedsetaten	1 784
Statens Pensjonskasse mv.	5 099
Reserveavsetning	8 012
Andre driftsutgifter	22 619
Sum driftsutgifter	87 901

Kilde: Finansdepartementet

4.3 Forretningsdriften

Driftsresultatet til statens forretningsdrift består av de ulike forvaltningsbedriftenes driftsinntekter fratrukket driftsutgifter, avskrivninger, renter og eventuelle avsetninger til reguleringsfond. Driftsresultatet skal ifølge bevilgningsreglementet føres opp i statsbudsjettets utgiftsdel, under post 24. Denne bestemmelsen omfatter forvaltningsbedriftene under kapitlene 2445-2470, samt NVE Anlegg under kapittel 2490. I tillegg er kapittel 1320, post 24 Statens vegvesens produksjon nettobudsjettert. Statsaksjeselskap, statsforetak eller andre statsbedrifter som er organisert som egne rettssubjekter, tas ikke med på statsbudsjettet med brutto inntekter og utgifter.

Tabell 4.3 gir en oversikt over de budsjetterte driftsresultatene i statens forretningsdrift og Statens vegvesens produksjon, samt NVE Anlegg som er organisert som en resultatenhet innenfor Norges vassdrags- og energidirektorat. Brutto

driftsinntekter tas inn i budsjettet på underpost med minus foran, siden de føres på budsjettets utgiftsside. Et negativt tall for 24-posten totalt, betyr dermed at det er et netto driftsoverskudd. Unntaket fra bruttoprinsippet gjelder bare driftsbudsjettet. For investeringsutgifter, tilskudd mv. følges det vanlige bruttoprinsippet for føringer i statsbudsjettet også for forretningsdriften, og beløpene inngår i oversiktene over de ulike utgiftsartene. Selv om alle investeringer i forretningsdriften blir utgiftsført brutto, blir renter beregnet som om statens nettoinvestering skulle være et lån fra statskassen, og det foretas avskrivninger på grunnlag av bokført kapital. Avskrivninger og renter blir ført som underposter på post 24, og det samlede avskrivnings- og rentebeløp for alle forretninger tas til inntekt på statsbudsjettets inntektsside (det vises til avsnitt 3.3).

Tabell 4.3 Driftsresultat for forretningsdriften 2003

	Mill. kroner
Statsbygg	-551
Statens kartverk	-4
Statens vegvesens produksjon	-110
Statens Pensjonskasse	-32
NVE Anlegg	4
Sum driftsresultat for forretningsdriften	-693

Kilde: Finansdepartementet

4.4 Investeringer

Utgiftene til investeringer er ført under postene 30-49 og omfatter nybygg og anlegg, vedlikehold, ombygginger og utstyrsanskaffelser som er så betydelige at de har karakter av investering. Investeringer innenfor forretningsdriften vil også

framkomme i statens balansekonto som fast kapital, mens investeringer i konsumkapital ikke aktiveres.

Størstedelen av statens investeringer foretas innenfor Forsvaret og i samferdselssektoren. I tillegg utgjør de statlige byggebevilgningene, som er samlet under Statsbygg, en stor del av investeringsomfanget. Utgifter til vedlikehold, utstyrsanskaffelser og ombygginger er fordelt på de ulike etatenes utgiftskapitler. Nedenstående tabell viser de dominerende statlige investeringsformålene. De spesifiserte formålene utgjør 91 prosent av investeringsomfanget. Investeringer i petroleumsvirksomheten er ikke inkludert og omtales særskilt under avsnitt 4.5.

Tabell 4.4 Investeringer 2003

	Mill. kroner
Forsvaret	9 590
Riksveganlegg	4 710
Statsbygg	619
Bygg utenfor husleieordningen	933
Jernbaneverket	1 346
Andre bevilgninger til investeringer	1 621
Sum investeringer	18 820

Kilde: Finansdepartementet

4.5 Petroleumsvirksomheten

Utgiftene til petroleumsvirksomheten består av Statens direkte engasjement i petroleumsvirksomhetens (SDØEs) andel av investeringene på norsk kontinentalsokkel, overføringer til Statens petroleumsforsikringsfond, utgifter til forvaltning av SDØE og utgifter knyttet til disponering av innretninger på norsk kontinentalsokkel. Budsjetterte utgifter for 2003 framgår av tabell 4.5.

Tabell 4.5 Utgifter til petroleumsvirksomheten

	Mill. kroner	
	Anslag på regnskap 2002	Gul bok 2003
SDØE – Investeringer	14 300	15 100
SDØE – Pro & contra oppgjør	4 400	0
Fjerningsutgifter under SDØE	100	30
SDØE – Overføringer til Statens petroleumsforsikringsfond	800	700
Forvaltning av SDØE-andelene	250	230
Fjerningsutgifter etter fjerningstilskuddsloven	140	130
Sum utgifter til petroleumsvirksomheten	19 990	16 190

Kilde: Finansdepartementet

SDØEs andel av investeringene på sokkelen forventes i 2003 å bli 15 100 mill. kroner. Dette er en økning på 800 mill. kroner i forhold til anslag på regnskap for 2002. De største prosjektene i kategorien for vedtatte prosjekter er i 2003 Snøhvit, Skirne og Bygve.

Fjerningsutgifter under SDØE er budsjettert til 30 mill. kroner i 2003, dvs. en reduksjon på 70 mill. kroner fra anslag på regnskap for 2002. Staten dekker også fjerningskostnader i henhold til fjerningstilskuddsloven. Disse utgiftene er for 2003 budsjettert med 130 mill. kroner.

Overføringene til Statens petroleumsforsikringsfond anslås til 700 mill. kroner i 2003. Dette er en reduksjon på 100 mill. kroner i forhold til anslag på regnskap 2002. Overføringene gjenspeiler hva SDØE alternativt måtte ha betalt i forsikringspremier i det private forsikringsmarkedet.

Petoro AS ble opprettet i 2001 for å forvalte SDØE-andelene, og overtok ansvaret fra Statoil 17. juni 2001. Utgiftene knyttet til drift av Petoro AS er anslått til 230 mill. kroner for 2003, en reduksjon på 20 mill. kroner i forhold til anslag på regnskap 2002. Reduksjonen har blant annet sammenheng med at det i 2002 ble bevilget midler til et etableringsprosjekt. Den foreslåtte bevilgningen tar hensyn til at Petoro AS fra 1. januar 2003 blir merverdiavgiftspliktig.

Inntektene fra petroleumsvirksomheten er omtalt under avsnitt 3.5.

4.6 Overføringer til andre statsregnskap

Utgiftspostene fra 50 til 59 gjelder overføringer til andre statsregnskap. Disse overføringspostene brukes blant annet til overføringer til statlige fond eller avsetningskonti i Norges Bank. Når Stortinget har vedtatt en bevilgning, overfører det respektive departement midlene til et slikt fond, og utbetaling fra fondene skjer dels i det året tilsagn blir gitt og dels i påfølgende år. Viktige eksempler er overføringer til fond under SND som skal dekke framtidige tap på lån og garantier.

Postene brukes også til overføringer til statlige institusjoner hvor brutto drifts- og investeringsutgifter holdes utenom statsbudsjettet, men gis som en netto bevilgning. Slike institusjoner er underlagt departemental instruksjonsmyndighet og kan ikke defineres som selvstendige rettssubjekter. Norges forskningsråd er en slik type statsinstitusjon. Forskningsrådet får sin basisbevilg-

ning fra ulike departementer. I tillegg mottar forskningsrådet program- og prosjektbevilgninger fra alle departementene. Det ble innført nettobudsjettering for universitetene i 2001 og for enkelte høyskoler i 2002. Det foreslås at ytterligere enkelte høyskoler innfører nettobudsjettering fra 2003. Bevilgningene føres derfor på 50-post slik det framgår av tabell 4.6. Den dominerende bevilgningen på 50-post er overføring til Statens petroleumsfond. Denne overføringen er ikke med i tabell 4.6, men er nærmere omtalt i avsnitt 3.8.1.

Tabell 4.6 Overføringer til andre statsregnskap 2003

	Mill. kroner
Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND)	206
Tilskudd til Norges forskningsråd	3 509
Fond innen kultur, media, billedkunst	538
Jordbruksavtalen og Reindriftsavtalen, fond	666
Universitetene	7 619
Høgskolene	7 194
Andre overføringer	3 677
Sum overføringer til andre statsregnskap	23 408

Kilde: Finansdepartementet

4.7 Overføringer til kommunesektoren

Kommunesektorens virksomhet styres først og fremst ved de rammene for kommunenes og fylkeskommunenes inntekter som Stortinget fastsetter. Kommunesektorens inntekter består av skatteinntekter, overføringer fra staten og gebyrinntekter som er betaling for enkelte kommunale tjenester. Rammene for kommunesektorens virksomhet bestemmes derfor i hovedsak ved omfanget av overføringene over statsbudsjettet, og maksimalsatser for de kommunale og fylkeskommunale skattørene. For 2003 anslås kommunesektorens samlede inntekter til 203 mrd. kroner, hvorav skatteinntektene utgjør 99,5 mrd. kroner og overføringer 70,3 mrd. kroner. Videre mottar kommunesektoren om lag 6 mrd. kroner i tilskudd for å dekke utgifter til flyktninger, asylsøkere og kompensasjon for merverdiavgift. Oversikt over de viktigste overføringene til kommunesektoren er vist i boks 1.1. Det vises videre til avsnitt 3.3 i St.meld. nr. 1 (2002-2003) Nasjonal-

budsjettet 2003 og til Kommunal- og regionaldepartementets fagproposisjon for en mer detaljert redegjørelse.

Overføringene til kommunesektoren over statsbudsjettet føres opp på budsjettets utgiftsside på postnumrene 60-69. Overføringene består dels av ubundne rammetilskudd og dels av øremerkede tilskudd. I budsjettforslaget for 2003 utgjør de ubundne overføringene om lag 75 pst. av de samlede overføringene.

Rammetilskuddene over statsbudsjettet var i saldert budsjett for 2002 på 52,2 mrd. kroner, fordelt med 38,1 mrd. kroner til kommunene og 14,1 mrd. kroner til fylkeskommunene. For 2003 foreslås det bevilget 39,2 mrd. kroner i rammetilskudd til kommunene og 14,2 mrd. kroner til fylkeskommunene, dvs. totalt 53,4 mrd. kroner.

Øremerkede tilskudd

I budsjettforslaget for 2003 er det foreslått øremerkede tilskudd til kommunesektoren på 52 ulike budsjettposter. Totalt fordeles vel 22 mrd. kroner gjennom disse tilskuddene, som inkluderer utgifter til flyktninger, asylsøkere og kompensasjon for merverdiavgift. De største øremerkede bevilgningene gjelder barnehager, flyktninger og asylsøkere, tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser, tilskudd til tiltak innenfor psykisk helse samt kompensasjon for merverdiavgift. Det er også mange relativt små øremerkede tilskuddsordninger. Om lag 54 pst. av de øremerkede postene er på under 100 mill. kroner, og bevilgningene på disse utgjør om lag 5 pst. av det totale beløp som bevilges til øremerkede tilskudd.

De øremerkede tilskuddsordningene er forskjellige med hensyn til i hvilken grad kriteriene for fordeling av tilskuddsmidlene kan forventes å påvirke prioriteringene i de kommuner og fylkeskommuner som mottar tilskuddene. En del tilskuddsordninger er utformet som et tilskudd per produsert enhet av en viss tjeneste. Andre fordeles på ulike kommuner og fylkeskommuner etter objektive kriterier som kommunene selv på kort sikt i liten grad kan påvirke. Noen ordninger kan ses på som betaling fra staten for kommunale og fylkeskommunale tjenester som kun utføres i enkelte kommuner eller fylkeskommuner. Med noen unntak er de øremerkede ordningene ikke ment å skulle fullfinansiere den aktiviteten de er beregnet for.

Frie inntekter

Begrepet kommunesektorens «frie inntekter» omfatter sektorens skatteinntekter og de overføringene fra staten som ikke er øremerkede, dvs. rammetilskuddene. Rammetilskuddene til kommunene og fylkeskommunene består av innbyggertilskuddet med inntekts- og utgiftsutjevning, Nord-Norge-tilskuddet, regionaltilskuddet (kun til kommuner), skjønnstilskuddet, forsøk med ramrefinansiering av øremerkede tilskudd (kun til kommuner) og et hovedstadstillegg. Rammetilskuddet for 2003 inkluderer i tillegg et storbytilskudd. Disse overføringene regnes som en del av de «frie inntektene» fordi staten som hovedregel ikke stiller betingelser for at tildeling av midlene skal benyttes til bestemte formål. Den enkelte kommune og fylkeskommune kan derfor innenfor rammen av sine frie inntekter, selv prioritere ressursinnsatsen mellom ulike formål, forutsatt at tjenestetilbudet oppfyller minimumskrav fastsatt i lov og forskrifter.

For 2003 anslås kommunesektorens frie inntekter til 152,9 mrd. kroner. Av dette anslås skatteinntektene å utgjøre 99,5 mrd. kroner. Nivået på skatteinntektene avhenger av skattegrunnlaget og av nivået på de kommunale og fylkeskommunale skattørene. For en nærmere omtale av forslagene til kommunale og fylkeskommunale skattører for 2003, vises det til kap. 2 i St.prp. nr. 1 (2002-2003) Skatte- og avgiftsvedtak.

4.8 Overføringer til private og utlandet

4.8.1 Folketrygdens utgifter

Folketrygdens budsjett omfatter utgifter under programområdene 28 Fødselspenger, 29 Sosiale formål, 30 Helsevern og 33 Arbeidsliv. Ansvaret for de ulike delene av folketrygden er fordelt mellom seks departementer. Barne- og familiedepartementet (BFD) har ansvaret for programområde 28 Fødselspenger. Sosialdepartementet (SOS) har ansvaret for programområdene 29 Sosiale formål. Helsedepartementet (HD) har ansvaret for område 30 Helsevern. Arbeids- og administrasjonsdepartementet (AAD) har ansvaret for størstedelen av programområde 33 Arbeidsliv. I tillegg har Fiskeridepartementet (FID) ansvaret for ett kapittel på programområde 33 Arbeidsliv.

Regjeringens samlede forslag til utgifter på alle folketrygdens programområder for 2003 er på

214 280 mill. kroner. Dette er en økning på 17 225 mill. kroner, eller nærmere 9 pst. i forhold til 2002.

Sykepenges

Sykefraværet, inkl. langtidsfraværet økte sterkt fra 1994 til 2000. Etter den sterke veksten siden midten av 1990-tallet, flatet veksten noe ut i 2001. I 2001 utgjorde tallet på sykepengedager betalt av trygden 12,9 dager per sysselsatt lønnstaker (statsansatte inkludert), mot 12,5 i 2000. Dette gir en vekst på vel 3 pst., mens veksten fra 1999 til 2000 var på 11½ pst. Sykefraværet ligger nå på et historisk høyt nivå, og økningen i 2002 er anslått til 6 pst. sammenlignet med 2001. For 2003 er veksten anslått til 3 pst.

Folketrygden vil i 2002 dermed dekke i gjennomsnitt 13,7 sykepengedager per sysselsatt lønnstaker (inkludert statsansatte), og 14,1 sykepengedager i 2003. Sykepengeutgiftene antas i 2003 å øke nominelt med om lag 4,2 mrd. kroner i forhold til saldert budsjett for 2002.

Intensjonsavtalen om et mer inkluderende arbeidsliv ble inngått for en periode på fire år, fram til 31.12.05. Avtalen skal bidra til å redusere sykefraværet og bruken av uførepensjon, samt ta bedre i bruk eldre arbeidstakeres ressurser og arbeidskraft i arbeidslivet. Avtalen retter et klart fokus på forebygging og tilrettelegging. Det er et erklært prinsipp at arbeidsplassene skal fungere som hovedarena for dette arbeidet. Samlet bidrar Regjeringen med mer enn 1,2 mrd. kroner til tiltak som skal fremme et mer inkluderende arbeidsliv. Hittil er hver fjerde ansatt i kommunal virksomhet og hver femte ansatte i statlig virksomhet omfattet av avtalen. I privat sektor er det foreløpig vel 5 pst. av de ansatte som arbeider i IA-virksomheter («inkluderende arbeidslivsvirksomheter»). Regjeringen forventer at langt flere statlige, kommunale og spesielt private virksomheter etter hvert inngår avtaler og at de virksomheter som har inngått avtalen, følger opp avtalens intensjoner og mål.

Intensjonsavtalens mål er at sykefraværet skal gå ned med minst 20 pst. i løpet av avtaleperioden, sammenlignet med nivået for 2. kvartal 2001. Til nå har utviklingen gått i feil retning med en fortsatt sterk økning i sykefraværet. Den anslåtte veksten i sykefraværet på 6 pst. i 2002 sammenlignet med 2001 krever en utflating av fraværsveksten i siste halvår. Den anslåtte veksten i sykefraværet på 3 pst. i 2003 sammenlignet med 2002 krever en ytterligere utflating.

Selv med en noe redusert fraværsvekst heretter i 2002 og videre i 2003, vil en være svært langt

fra målene i Intensjonsavtalen. Avtalen skal evalueres etter 2. kvartal 2003. Hvis den bekymringsfulle utviklingen i sykefraværet varer ved, vil en måtte vurdere økt bruk av økonomiske virkemidler.

Det ble i 1999 opprettet et 4-årig prosjekt som omfatter et sekretariat for en idébank for sykefraværarbeid, forankret hos partene i arbeidslivet. Denne vil bli evaluert i 2002, og det vil bli tatt stilling til hvordan arbeidet skal videreføres.

Medisinsk rehabilitering

Rehabiliteringspenger ytes etter utløpet av stønadstiden for sykepenges fra folketrygden. Rehabiliteringspenger gis bare mens personen er i aktiv behandling med utsikt til bedring av arbeids evnen. Fra 1997 til 2001 har det vært en økning i utgifter til rehabiliteringspenger på om lag 29 pst. målt i fast grunnbeløp. Fra 2000 til 2001 viser utgiftstallene og antall stønadsmottakere fortsatt sterk vekst. Utviklingen må sees i sammenheng med økningen i antall langtidssykmeldte som har brukt opp sykepenge rettighetene og dermed gått ut maksimal sykepengeperiode med overgang til rehabiliteringspenger.

I 2001 kom om lag 66 pst. av tilgangen direkte fra sykepenges. I 2002 viser imidlertid veksten i antallet som har gått ut sykepengeperioden, en avtagende tendens. Fra 2000 til 2001 økte utgiftene til rehabiliteringspenger med om lag 24 pst. i løpende kroner. Utviklingen på sykepengeområdet og iverksettingen av Intensjonsavtalen om et mer inkluderende arbeidsliv tilsier en avtagende vekst på området de nærmeste årene. Antall stønadsmottakere forventes å stige med 16 pst. i 2002 og 11 pst. i 2003.

Utgifter til hjelpemidler til bedring av funksjonsevnen har økt relativt jevnt siden midten av 1990-tallet. Utgiftsveksten flatet ut i 2001, og lå på omtrent samme nivå som i 2000. Trygdeetaten har siden 1998 praktisert en ordning hvor det overføres midler fra stønadsbudsjettet til driftsbudsjettet slik at trygdeetaten selv kan utføre tjenester i tilknytning til formidling, gjenbruk og vedlikehold av hjelpemidler. Hvis man ser stønadsutgifter og driftsutgifter under ett, økte utgiftene til hjelpemidler fra 2 515 mill. kroner i 2000 til 2 573 mill. kroner i 2001. Dette representerer en nominell økning på 2,3 pst.

Det har vært en økning i antall betjente brukere på 17 pst. siden 1996 (antall personer som i løpet av ett år er registrert med ett eller flere utlån fra en hjelpemiddelsentral). Både i 2000 og 2001 økte antall betjente brukere med om lag 3,3 pst. I

2001 var antall betjente brukere om lag 152 600 personer, en økning på 3 500 fra året før.

Utgiftene framover ventes å stige bl.a. fordi den teknologiske utvikling gjør at det kommer hjelpemidler på stadig nye områder. Den teknologiske utviklingen fører også til at produktene fort blir umoderne, noe som igjen vanskeliggjør en ytterligere økning av gjenbruksandelen. Forventet økning i antallet personer i de høyeste aldersklassene vil også bidra til at antallet hjelpemiddelbrukere øker. I perioden 2002-2006 forventes det en årlig volumvekst på rundt 7 pst.

Uførhet

Fra 1996 til 1999 var det en tiltakende vekst i tilgangen av nye uførepensjonister. Denne trenden ble brutt i 2000. Mens tilgangen av nye uførepensjonister i 1999 var på vel 33 500, var antallet i 2000 og 2001 redusert til henholdsvis 29 700 og 25 300.

Tallet på uførepensjonister øker likevel, da tilgangen fortsatt er større enn avgangen. Samlet antall uførepensjonister økte med omlag 10 000 i 2000 og med ytterligere 6 000 i 2001. Ved utgangen av 2001 var det vel 285 000 uførepensjonister. Det antas at antallet uførepensjonister vil øke til omtrent 293 000 personer i løpet av 2002 og til vel 301 000 i løpet av 2003. Det forventes en økning i utgiftene til uførepensjon på 6,7 pst. i nominelle kroner.

Den reduserte veksten i antall uførepensjonister i 2000 og 2001 skyldes både at antall søknader om uførepensjon har gått ned og at antall avslag har økt. Begge deler må sees i sammenheng med bl.a. tiltakene som ble vedtatt i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2000 om innskjerping av attføringskravet og skjerpet kvalitetssikring ved behandling av uføresaker. Som følge av disse tiltakene er en del personer som ellers ville fått uførepensjon, i stedet blitt overført til attføring eller rehabilitering med sikte på tilbakeføring til arbeid.

Siden høsten 2001 har det vært en tendens til økning i antall uføresøknader. Dette kan nok delvis forklares med at det ikke har vært mulig å tilbakeføre deler av gruppen på attføring/rehabilitering til arbeid, og at disse igjen søker om uførepensjon.

I 2001 igangsatte trygdeetaten og Aetat et arbeid for å få flere uførepensjonister tilbake i arbeid. Mange uførepensjonister under 50 år ble innkalt til samtale for å drøfte mulighetene for å komme tilbake til arbeid, eventuelt øke sin arbeidsinnsats. Ved utgangen av juli 2002 har nærmere 3 200 uførepensjonister meldt fra at de vil

forsøke å komme tilbake i arbeid helt eller delvis, og nærmere 1 000 har allerede kommet i arbeid.

Regjeringen ønsker å begrense tilgangen til uførepensjon gjennom blant annet å innføre en ny tidsbegrenset uførestønad som skal revurderes etter 1 - 4 år (Ot.prp. nr. 102 (2001-2002)). Forslaget om tidsbegrenset uførestønad er en oppfølging av forslag i Sandmanutvalgets innstilling. Forslaget om å innføre en tidsbegrenset uførestønad markerer at ikke alle uføre bør ha en varig ytelse. For mange uføre kan arbeidsevnen bedre seg etter en tid. Gjennom oppfølging i stønadsperioden og eventuell tilrettelegging i form av attføringstiltak ved revurdering av stønaden, er målet at flest mulig skal komme tilbake i arbeid på heltid eller deltid.

Alderdom

Utgiftene til alderspensjon har steget jevnt de siste årene. Dette skyldes først og fremst høyere gjennomsnittlig utbetaling som følge av at nye pensjonister har større opptjening i tilleggspensjonssystemet enn eldre pensjonister. Antallet alderspensjonister har holdt seg tilnærmet konstant de siste fem årene. Det har vært en liten reduksjon fra 2000 til 2001, og det forventes at denne trenden vil fortsette i 2002 og 2003. Andelen alderspensjonister med tilleggspensjon antas å bli om lag 90 pst. ved utgangen av 2003. Den økte opptjeningen av tilleggspensjon fører isolert sett til at det blir færre minstepensjonister.

Siden folketrygden ble etablert i 1967, har det skjedd store endringer både i samfunnet og i det samlede pensjonssystemet. Folk lever lenger og har flere år som pensjonister, kvinnene har gått ut i arbeidslivet, og arbeidsmarkedet er i stadig endring. Samtidig har de økonomiske kårerne blitt vesentlig bedre. De siste årene er det gjennomført flere store utredninger om ulike pensjonsspørsmål i Norge.

I forbindelse med Langtidsprogrammet 2002-2005, ble det våren 2001 nedsatt en pensjonskomisjon med medlemmer fra de politiske partiene på Stortinget og uavhengige eksperter. Kommisjonen la i september i år fram en foreløpig rapport om mål, prinsipper og veivalg for pensjonssystemet. Regjeringen vil ta stilling til spørsmålet om pensjonsreform når den endelige rapporten foreligger. Det gis i Nasjonalbudsjettet uttrykk for følgende hovedmål for en reform: Trygghet for folketrygdens fremtid ved at systemet gjøres økonomisk bærekraftig, stimulering til økt arbeidsinnsats og en fortsatt garantert minstepensjon.

Enslige forsørgere

Antall stønadsmottakere med overgangsstønad ved utgangen av året gikk ned fra om lag 40 000 i 2000 til om lag 26 000 i 2001, dvs. en nedgang på om lag 35 pst. Hovedårsaken til den sterke nedgangen fra 2000 til 2001 er at tidsbegrensningen for overgangsstønad (3 år pluss inntil 2 år ved utdanning) ble satt i verk 1. januar 1998 (med overgangsregler for dem som på det tidspunktet mottok stønad). Denne omleggingen fikk full effekt fra 1. januar 2001. Bortfall av retten til overgangsstønad for samboere fra 1. juli 1999 bidro ytterligere til å redusere antall stønadsmottakere. Nedgangen i tallet på enslige forsørgere med stønad til barnetilsyn må sees i sammenheng med at det er blitt innført inntektsprøving og krav om dokumentasjon av tilsynsutgiftene. Fra 2000 til 2001 har antall eneforsørgere som kun mottar stønad til barnetilsyn, økt med over 60 pst. Årsaken er at endringer i reglene for overgangsstønad førte til at antallet personer som mottok både overgangsstønad og stønad til barnetilsyn, ble redusert med 8 700 fra 2000 til 2001. Andelen enslige forsørgere (med ytelser fra folketrygden) som er delvis selvforsørget (dvs. med inntekt over 1½ grunnbeløp) har økt fra 57 pst. i 1999 til 63 pst i 2001.

Senter for samfunnsforskning i Bergen (SEFOS) har på oppdrag fra Sosialdepartementet evaluert reformen for enslige forsørgere. SEFOS poengterer at enslige forsørgere er en svært heterogen gruppe. Det konkluderes med at reformen har virket godt for flertallet av enslige forsørgere. Langt flere enn før har kommet tidligere ut i arbeid og utdanning. Rapporten bekrefter inntrykket av at reformen stort sett fungerer etter intensjonen.

Fødsels- og adopsjonspenger

Foreslått bevilgning under programområde 28 Fødsels- og adopsjonspenger er på om lag 9 176 mill. kroner. Totalt sett innebærer dette en økning i forhold til saldert budsjett 2002 på ca. 9 pst. Programområde 28, kap. 2530 Fødsels- og adopsjonspenger omfatter fødselspenger til yrkesaktive, engangsstønad ved fødsel og adopsjon, feriepenger av fødselspenger til arbeidstakere og adopsjonspenger m.v. Det er lagt til grunn en vekst i utbetalingene til fødselspenger per mottaker som er om lag 3/4 prosent poeng høyere enn den generelle lønnsveksten. Dette må ses i sammenheng med at fedre er gitt rett til selvstendig oppføring av fødselspenger fra 1. juli 2000, og at

fedre vanligvis har høyere lønn enn mødre. Det er videre lagt til grunn en mindre reduksjon i antallet mottakere av fødselspenger fra 2002 til 2003.

Stønadsordningene under dette kapitlet skal kompensere for inntektsbortfall i forbindelse med fødsel og adopsjon og sikre økonomisk støtte til kvinner som ikke har rett til løpende fødsels- og adopsjonspenger. Stønadsordningene under kap. 2530 Fødsels- og adopsjonspenger er hjemlet i folketrygdlovens kap. 14. Regjeringen vil fremme forslag om endringer i folketrygdloven slik at ordningen med svangerskapspenge blir gjort gjeldende for alle yrkesaktive gravide kvinner.

Finansiering av helsetjenester

Folketrygdens bidrag til finansiering av helsetjenester, bl.a. lege- og psykologhjelp, syketransport og medisiner på blå resept, er budsjettert under programområde 30 Helsevern. Programområdet har over lang tid vært preget av betydelig utgiftsvekst, og den underliggende veksten er fortsatt sterk. I budsjettet for 2003 foreslås det bevilget 20 111 mill. kroner, mot 18 675 mill. kroner i saldert budsjett for 2002. Korrigert bl.a. for forventet pris- og kostnadsvekst, representerer dette en underliggende realvekst på om lag 1 mrd. kroner.

Fastlegeordningen ble innført 1. juni 2001. Kun 0,5 pst. av befolkningen har valgt å stå utenfor ordningen. I forbindelse med fastlegeordningen er kommunalt driftstilskudd til allmennleger erstattet av et basistilskudd per innbygger på legens liste. For fastlønte allmennleger er ordningen med fastlønnstilskudd som et forenklet oppgjør fra folketrygden til kommunen erstattet av stykkprisrefusjoner til kommunen etter samme takstsystem som for privatpraktiserende leger.

I 2001 ble det solgt legemidler med markedsføringstillatelse for 12,6 mrd. kroner, noe som innebar en nominell vekst fra året før på om lag 9,6 pst. Blant de tyngste enkeltkomponentene i denne veksten er legemidler for behandling av hjerte-/karlidelser, muskel- og skjelettlidelser og legemidler til behandling av sykdommer i sentralnervesystemet. Det offentlige dekker om lag to tredeler av legemiddelomsetningen. Hovedtyngden av kostnadene for det offentlige er knyttet til folketrygdens refusjonsordning (blåreseptordningen), men det medgår også betydelige beløp til medikamentell behandling på helseinstitusjoner, særlig sykehus.

Praksis for fastsettelse av maksimalpriser for reseptpliktige legemidler ble endret med virkning fra 1. juli 2000. Under den nye praksisen fastsettes

maksimalprisene i hovedsak med henblikk på salgsprisene i land innenfor EØS-området, men med unntak av Hellas, Italia, Frankrike og Portugal. Som hovedregel settes prisen lik gjennomsnittet i de tre billigste av sammenlikningslandene. Den endrede prisfastsettelsen har bidratt til en prisnedgang på legemidler og innsparing for folketrygden.

Dagpenger ved arbeidsledighet

Dagpengebevilgningen for 2002 er på 7 011 mill. kroner. For 2003 foreslås en dagpengebevilgning på 7 770 mill. kroner. Arbeidsledigheten ventes å øke svakt fra i år til neste år, og arbeidsmarkedet er det siste året blitt noe mindre stramt. Det er imidlertid store bransjevise forskjeller. Det er først og fremst innenfor enkelte tjenesteytende næringer i privat sektor, bl.a. innen IKT-sektoren, at sysselsettingen har falt markert det siste året. Samtidig er det fortsatt flere virksomheter som melder om problemer med å få tak i kvalifisert arbeidskraft. Arbeidsledigheten anslås i Nasjonalbudsjettet 2003 å øke til 3,9 pst. i år og 4,0 pst. i 2003.

I bevilgningen for 2003 er det videre tatt hensyn til forslag om en rekke endringer i dagpenge- og permitteringsordningen. I sum er disse endringene anslått å gi en innsparing på 430 mill. kroner i 2003. Den samlede innsparingseffekten forventes imidlertid å bli langt større i de etterfølgende år, fordi flere av endringene bare gjelder for nye tilfeller. Dagpengesystemet skal gi økonomisk trygghet for arbeidsledige mens de finner nytt arbeid, men skal samtidig oppmuntre den enkelte til å søke arbeid. For å balansere disse hensynene, mener Regjeringen det er viktig å holde på en høy grad av inntektskompensasjon ved ledighet, men begrense den maksimale stønadperioden. Systemet skal samtidig være innrettet mot personer som har hatt fast og reell tilknytning til arbeidslivet og arbeidsinntekt som viktigste kilde til livsopphold, og det skal oppmuntre til aktiv arbeidssøking. Regjeringen vil derfor foreslå justeringer i systemet som i større grad målretter ordningen mot denne gruppen. Forslagene har støtte i nyere forskning og bygger på erfaring fra Norge og andre land om hvordan utformingen av dagpenge-systemet påvirker insentivene til å søke arbeid. De er samtidig motivert ut fra ønsket om å få en mer kostnadseffektiv dagpengeordning.

På denne bakgrunn foreslår Regjeringen følgende endringer i dagpenge- og permitteringsordningen:

- Reduksjon av maksimal stønadperiode fra 3 til 2 år. Det er dokumentert at reduksjon i dagpengeperiodens varighet øker avgangen fra ledighet til arbeid. En slik reduksjon vil være en delvis reversering av økningen i maksimal stønadperiode som fant sted i løpet av 1990-tallet. Endringen vil ikke medføre budsjettmessige konsekvenser før i 2005.
- Avvikling av ferietillegget i dagpengeordningen. Dette tillegget, som kommer i tillegg til dagpengeutbetalingen og tilsvarer 9,5 pst. av utbetalingen, gis til ledige som har mottatt dagpenger lengre enn 8 uker. Ferietillegget kommer til utbetaling året etter opptjening. I dagens situasjon, der over halvparten av de arbeidsledige er ledige i mindre enn 3 måneder, vil de fleste mottakerne være tilbake i jobb når de mottar ferietillegget. Ferietillegget har således karakter av å være en lite målrettet overføring. For ledige som velger å ta ut ferie, skal dagpengeutbetalingen stenges av i ferieperioden. Svært få melder imidlertid fra om at de tar ferie, og mottar både dagpenger og ferietillegg. Endringen vil ikke medføre budsjettmessige konsekvenser før i 2004.
- Økning av antall ventedager før en mottar dagpenger fra tre til fem dager. Dette vil øke egenandelen for stønadssøkeren og således motivere til mer aktiv arbeidssøking.
- Økning av kravet til delvis ledighet fra 40 til 50 pst. for delvis sysselsatte. Delvis sysselsatte er ofte lite aktive arbeidssøkere, og noen kan ha delvis sysselsetting i kombinasjon med delvis trygd som en ønsket tilpasning. En stor andel av delvis sysselsatte dagpengemottakere jobber innenfor privat og offentlig tjenesteyting, bl.a. innen helse- og omsorgssektoren. En slik endring vil gjøre det mindre attraktivt å tilpasse seg som delvis sysselsatt og kan bidra til at disse arbeidstakerne øker sitt arbeidstilbud.
- Heving av kvalifikasjonskravet til minsteinntekt fra 1,25 G (67 700 kroner) til 1,5 G (81 200 kroner). Dagpengeregelverket skal primært gi midlertidig inntektssikring for dem som har hatt en fast og reell tilknytning til arbeidslivet og arbeidsinntekt som viktigste kilde til livsopphold. En skjerping av kravet til tidligere tilknytning til arbeidslivet kan bidra til raskere overgang til arbeid for ungdom som har avsluttet utdanningsløp.
- Utvidelse av arbeidsgivers periode med lønnsplikt i permitteringsperioden fra 3 til 20 dager. For at permitteringsordningen i større grad skal beholdes situasjoner der virksomhetene opplever uventede endringer i aktiviteten,

foreslås det å utvide arbeidsgivers periode. Permitteringsordningen benyttes i dag regelmessig av mange bedrifter, noe som kan tyde på at det i et visst omfang finner sted en tilpassning der bedriftens lønnskostnader veltes over på trygdesystemet. Erfaringer viser at det er relativt liten avgang fra permittering og over i annen jobb. Unntaket for fiskerisektoren foreslås videreført.

Yrkesrettet attføring

Det var 41 900 mottakere av attføringspenger i 2001. Antall mottakere har økt betydelig i 1. halvår 2002. Hittil i 2002 er det registrert en økning på om lag 13,5 pst. sammenlignet med gjennomsnittlig antall i 2001. Det legges til grunn en fortsatt økt men noe avdempet tilstrømming i 2003. Økningen må sees i sammenheng med at flere prøves på attføring før uførepensjon kan innvilges.

Samlet bevilgning for 2003 under kap. 2543 Ytelser til yrkesrettet attføring foreslås satt til 8 843 mill. kroner.

Nye beregningsregler for rehabiliteringspenger og attføringspenger, jf. Ot.prp. nr. 48 (1998-99) og Innst.O. nr. 65 (1999-2000) ble innført fra 01.01.2002. Som følge av Stortingets vedtak ved behandlingen av Innst.S. nr. 141 (2001-2002), jf. Dokument nr. 8:62 (2001-2002) og Dokument nr. 8:67 (2001-2002) har Arbeids- og administrasjonsdepartementet videreført overgangsordningene for alle dem som ved regelendringenes ikrafttredelse var under attføring. Videre er det gitt forskrift om kompensasjon for ekstrautgifter som mottakerne av attføringspenger er påført som følge av forsinkelser i utbetalingene.

Det har vært foretatt en gjennomgang av utbetalingene og regelverket for attføringsstønadene. Gjennomgangen viser en markert økning i utbetaling til kurs/skoleavgifter til dyrere kurs de senere år. Samtidig er det ikke funnet indikasjoner på at dyre kurs i større grad fører til raskere overgang til ordinært arbeid. For å få en mer effektiv utnyttelse av attføringsstønader, foreslår Regjeringen at det innføres et tak på 50 000 kroner per år i støtte til skolegang/utdanning kombinert med en øvre grense for hele skolegangsløpet

på 100 000 kroner. Dette anslås å gi en innsparing på 50 mill. kroner i 2003, og vil gjelde kun for nye tilfeller. Videre vil det arbeides med innføring og bruk av rammeavtaler ved kjøp av kurs/skolegang fra private kursarrangører.

Det er videre fremmet forslag, jf. Ot.prp. nr. 102 (2001-2002) om å heve minstestøtelsen for rehabiliterings- og attføringspenger fra 1,6 G til 1,8 G.

Utgiftsutviklingen i folketrygden

Sosialdepartementets del av folketrygdens utgifter omfatter programområde 29 Sosiale formål, Helsedepartementets del omfatter programområde 30 Helsevern, Barne- og familiedepartementets utgifter omfatter programområde 28 Fødselspenger, mens Arbeids- og administrasjonsdepartementets utgifter omfatter programkategori 33.30 Arbeidsliv, med dagpenger og ytelser til yrkesrettet attføring. I tabell 4.7 fremstilles realveksten i trygdeutgiftene fra år til år, i faste 2003-kroner og i prosent. Det er benyttet en gruppering av utgiftsformål som sikrer forholdsvis ensartede utgiftsforløp innen hver gruppe.¹

Dagpenger ved arbeidsledighet er ikke tatt med i tabellen. Det samme gjelder forskuttering av underholdsbidrag, idet denne ordningen har en stor, separat inntektsside. Enkelte mindre ordninger er videre utelatt.

Realveksten fremkommer ved at sykepenger og fødselspenger er korrigert for lønnsvekst. De G-regulerte ytelsene er korrigert for utviklingen i folketrygdens grunnbeløp (G). For de G-regulerte ytelsene vil regulering av grunnbeløpet utover konsumprisindeksen følgelig ikke fremkomme som realvekst. For de øvrige ytelsene vises det til forklaringene i tabellen.

Tabellen illustrerer bl.a. endring i sykepengeutgiftene som følge av endring i fraværstilbøyeligheten og sysselsettingen. For uførepensjon gjenspeiler realveksten både økt uførepensjonering og økt poengopptjening.

I tabellen er tallene i 2003-kolonnen ikke justert for nye budsjettforslag med virkning fra 2003, som bidrar til å redusere realveksten med om lag 1 mrd. kroner.

¹ Sykepenger gjelder kap. 2650 unntatt tilretteleggingstilskudd og refusjon bedriftshelsetjenester, rehabiliterings- og attføringspenger gjelder kap. 2652, kap. 2655.73 og kap. 2543, mens uførepensjon gjelder kap. 2655.70-72, 74 og 76 og alderspensjon kap. 2670. Familiestønader gjelder kap. 2680 og kap. 2683, unntatt post 76 Forskuttering av underholdsbidrag. Medisiner og tekniske hjelpemidler gjelder kap. 2751 (blåreseptmedisiner) og deler av kap. 2752 (refusjon egenbetaling for blåreseptmedisiner) og de hjelpemiddelrelaterte poster på kap. 2661. Andre helseformål gjelder hovedsakelig programområde 30 Helsevern, unntatt ovennevnte medisinerutgifter under kap. 2751 og kap. 2752. Kontantstønader ellers gjelder de resterende stønadsordningene under programområde 29 Sosiale formål (bl.a. grunn- og hjelpestønad). Det er korrigert for større tekniske endringer i perioden. for eksempel endringen i beregningsregler for attførings- og rehabiliteringspenger fra 2002.

Tabell 4.7 Realvekst¹⁾ innenfor budsjettmessig sentrale ordninger i folketrygden før 2003-tiltak

	Mill. faste 2003-kroner ¹⁾						
Stønadsutgifter	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
<i>Sykepenger</i>	20 024	21 166	22 801	25 279	26 250	28 097	29 190
- mill. kroner	2 076	1 142	1 635	2 478	971	1 847	1 093
- prosent	11,6%	5,7%	7,7%	10,9%	3,8%	7,0%	3,9%
<i>Rehabiliterings- og attføringspenger</i>	9 471	9 795	10 266	11 325	13 129	14 724	16 792
- mill. kroner	395	324	471	1 059	1 804	1 595	2 068
- prosent	4,4%	3,4%	4,8%	10,3%	15,9%	12,1%	14,0%
<i>Uførepensjon</i>	29 460	31 402	32 879	34 131	34 984	35 834	36 990
- mill. kroner	939	1 942	1 477	1 252	853	850	1 156
- prosent	3,3%	6,6%	4,7%	3,8%	2,5%	2,4%	3,2%
<i>Alderspensjon</i>	68 787	71 388	72 705	73 173	73 540	73 923	74 165
- mill. kroner	1 190	2 601	1 317	468	367	383	242
- prosent	1,8%	3,8%	1,8%	0,6%	0,5%	0,5%	0,3%
<i>Familiestønader</i>	6 682	7 139	6 713	6 422	5 458	5 288	5 268
- mill. kroner	-50	457	-426	-291	-964	-170	-20
- prosent	-0,7%	6,8%	-6,0%	-4,3%	-15,0%	-3,1%	-0,4%
<i>Fødselspenger</i>	8 957	8 725	9 038	9 117	9 146	9 121	9 169
- mill. kroner	112	-232	313	79	29	-25	48
- prosent	1,3%	-2,6%	3,6%	0,9%	0,3%	-0,3%	0,5%
<i>Medisiner og tekniske hjelpemidler</i>	8 614	9 861	10 666	11 580	12 250	13 652	14 899
- mill. kroner	701	1 247	805	914	670	1 402	1 247
- prosent	8,9%	14,5%	8,2%	8,6%	5,8%	11,4%	9,1%
<i>Andre helseformål</i>	7 839	8 077	8 364	8 955	9 689	10 648	11 171
- mill. kroner	458	238	287	591	734	959	523
- prosent	6,2%	3,0%	3,6%	7,1%	8,2%	9,9%	4,9%
<i>Øvrige kontantstønader</i>	3 131	3 138	3 132	3 257	3 250	3 359	3 449
- mill. kroner	85	7	-6	125	-7	109	90
- prosent	2,8%	0,2%	-0,2%	4,0%	-0,2%	3,4%	2,7%
Realvekst:							
- total årlig endring	5 906	7 726	5 873	6 675	4 457	6 950	6 447

¹⁾ For de G-regulerte ytelsene er alle beløp omregnet til någjeldende G (per 1.5.2002, kr. 54 170). For sykepenger og fødselspenger benyttes årslønnsvekst i alt. For andre helseformål benyttes dels konsumprisindeksen og dels lønnsjustering. Øvrige kontantstønader er justert med konsumprisindeksen. Vedrørende medisiner og tekniske hjelpemidler: for medisiner er det lagt til grunn at det ikke skjer reell prisstigning (siden den observerte prisstigningen motsvares av en kvalitetsforbedring, og de nominelle tall gir et dekkende bilde av realveksten), mens konsumprisen er benyttet for tekniske hjelpemidler.

Kilde: Finansdepartementet

Hovedtrekkene i tabellen er:

- Det har over lengre tid vært en sterk realvekst i sykepengeutgiftene. Fraværet per arbeidstaker har økt med opp mot 10 pst. i flere år i andre halvdel av 1990-tallet. Det er fortsatt en betydelig vekst i sykefraværet. Det lagt til grunn en årlig vekst i sykefraværet på 6 pst. for 2002 og 3 pst. for 2003. Arbeidsgiverperioden ble utvidet fra 14 til 16 kalenderdager fra 1. april 1998. Uten denne utvidelsen ville vekstratene for årene 1998 og 1999 begge vært høyere, til sammen om lag 4 prosentpoeng.
- Antall personer på medisinsk rehabilitering økte fra i underkant av 29 000 i 1999 til knapt 39 000 to år senere. Antall mottakere er antatt å øke med 16 pst. i 2002 og 11 pst. i 2003. Også for yrkesrettet attføring er det lagt til grunn en betydelig vekst. Veksten har sammenheng med økningen i sykefraværet og økt satsing på midlertidige ytelser for å unngå uførepensjonering.

- Utgiftene til uførepensjon har økt betydelig, særlig fra 1998. Antallet uførepensjonister var 246 500 ved utgangen av 1997 og forventes å være om lag 292 700 ved utgangen av 2002 og om lag 301 500 ved utgangen av 2003. Minstepensjonsøkningen fra 1. mai 1998 medførte en ekstra vekst i utgiftene til uførepensjon på vel 1½ pst. samlet for årene 1998 og 1999.
- Utgiftene til alderspensjon viser en moderat vekst. Det er fortsatt reell vekst i tilleggspensjonene på grunn av økt pensjonsopptjening, men antallet pensjonister er relativt stabilt. Det var omlag 628 000 alderspensjonister ved utgangen av 1997 og det forventes å bli om lag 621 600 i 2003, dvs. samlet en mindre nedgang over perioden. Fra om lag 2010 vil veksten i antall alderspensjonister bli høy. Økt minstepensjon fra 1. mai 1998 medførte en samlet utgiftsvekst i 1998 og 1999 på om lag 3 pst. for alderspensjon.
- Utgiftene til familiestønader har vært avtakkende de senere årene. Omleggingen av finansieringsordningen for enslige forsørgere med høyere overgangsstonad, men kortere varighet, medførte vekst i utgiftene i 1998, men har deretter bidratt til en betydelig utgiftsreduksjon.
- Det er en sterk vekst i utgiftene til medisiner og tekniske hjelpemidler. Veksten i utgiftene til medisiner kan forklares både ved økning i forbruket og en overgang til nye og dyrere legemidler.
- Utgiftsveksten på trygdeområdet har som helhet vært sterk over mange år. Dette skyldes mest økt tilstrømning til ordningene og faktisk regelverkspraksis m.v., og i mindre grad regelutvidelser eller satsøkninger. Utviklingen får dermed et preg av automatisk utgiftsvekst.

4.8.2 Overføringer til andre

Utgiftspostene fra 70-89 omfatter overføringer til private, f. eks. husholdninger, organisasjoner, private bedrifter mv. Postene omfatter også overføringer til statlige og kommunale foretak som er organisert som selvstendige rettssubjekter, samt overføringer til utlandet. Dette omfatter bl.a. statlig og regionale helseforetak, tilskudd til internasjonale organisasjoner og bistandsmidler. Utgifter under folketrygden er omtalt nærmere i avsnitt 4.8.1. Andre overføringer til private beløper seg i det foreslåtte budsjettet for 2003 til 130,9 mrd. kroner. Overføringene inkluderer et bredt spekter av ordninger som er forskjellige med hensyn til målgrupper, formål og bevilgningsstørrelse. Tabell 4.8

viser de store overføringene til private utenom folketrygden.

Overføringer som er forhandlingsbasert (jordbruksavtalen, takster for leger, psykologer og fysioterapeuter) er budsjettert som om gjeldende avtaler videreføres. Bevilgningene vil på vanlig måte bli korrigert når forhandlingene er sluttført.

Tabell 4.8 Overføringer til andre i 2002 (post 70-89) eksklusive folketrygden

	Mill. kroner
Regionale helseforetak	52 485
Pensjoner	2 095
Barnetrygd	14 690
Kontantstøtte	2 787
Jordbruksavtalen	11 169
Utviklingshjelp	12 501
Annen internasjonal bistand	396
Utdanningsstøtte	8 244
Betaling for transport- og posttjenester	3 629
Statens nærings- og distriktutviklingsfond (og fylkeskommunene)	188
Film- og medieformål	359
Kulturformål	1 995
Husbanken, bostøtte og andre tilskudd	2 753
Private skoler, folkehøgskoler og høgskoler	2 735
Sysselsettingstiltak	4 063
Andre overføringer	10 764
Sum overføringer til private	130 853

Kilde: Finansdepartementet

4.9 Renter

Statens renteutgifter består av renter på innenlandsk og utenlandsk statsgjeld samt andre renteutgifter. Statens renteutgifter på statsgjelden (kap. 1650) anslås til 17,7 mrd. kroner i 2003. Dette fordeles seg med 17,5 mrd. kroner til renter på innenlandsk gjeld og 0,2 mrd. kroner på utenlandsgjelden. De samlede renteutgiftene anslås økt 0,1 mrd. kroner fra anslag på regnskap for 2002.

4.10 Lånetransaksjoner

Postene fra 90 til 99 på statsbudsjettets utgiftsside inneholder bevilgninger som endrer sammensetningen av statens formuesportefølje i kapitalregnskapet. De største postene er avdrag på statsgjeld

og utlån til statsbankene. Samlet utlån og avdrag er i 2003 budsjettert med 68,5 mrd. kroner.

Avdrag på statsgjeld i 2003 er budsjettert med 5,0 mrd. kroner. Avdrag på statsgjeld og andre lånetransaksjoner vil bli finansiert ved opptak av nye lån og eventuelt ved trekk på kontantbeholdningen.

Tabell 4.9 Utlån og avdrag i 2003

	Mill. kroner
Avdrag innenlandsk statsgjeld	1 049
Avdrag utenlandsk statsgjeld	3 922
Lån til statsbankene	53 158
Boliglån til statsansatte	4 780
Fondet for forskning og nyskaping	3 000
Lån til regionale helseforetak	2 000
Andre lånetransaksjoner	638
Sum utlån og avdrag	68 547

Kilde: Finansdepartementet

Tabell 4.10 Lån til statsbankene i 2003

	Mill. kroner
Statens lånekasse for utdanning	9 921
Husbanken	12 671
Statens nærings- og distriktsutviklingsfond	30 500
Statens miljøfond	16
SIVA	50
Sum utlån	53 158

Kilde: Finansdepartementet

4.11 Folketrygdens finansieringsbehov

Folketrygden inngår som en ordinær del av statsbudsjettframlegget. Fram til og med statsbudsjettet for 2002 var de ulike departementers budsjettforslag vedrørende folketrygdens utgifter samlet i et eget vedlegg (St.prp. nr. 1 (2001-2002) Folketrygden). Vedlegget til statsbudsjettet for 2002

inneholdt forslag vedrørende folketrygdutgiftene under Arbeids- og administrasjonsdepartementet, Barne- og familiedepartementet, Fiskeridepartementet og det daværende Sosial- og helsedepartementet. Fra og med forslag til statsbudsjett medregnet folketrygden for budsjetterterminen 2003, er de ulike departementers utgiftsforslag under folketrygden innarbeidet i de respektive fagproposisjoner.

Folketrygdens utgifter omfatter følgende programområder (med bevilgningsforslag for 2003 angitt i parentes): Stønad ved fødsel og adopsjon (9 175,7 mill. kroner), Arbeidsliv (17 119,0 mill. kroner), Sosiale formål (167 874,6 mill. kroner), Helsevern (20 110,7 mill. kroner), med samlet foreslått sum 214 280,0 mill. kroner for 2003.

Folketrygdens utgifter inngår således i det samlede budsjettframlegg på linje med andre statsutgifter, men er på inntektssiden formelt knyttet opp til de store avgiftsordningene (arbeidsgiveravgift og trygdeavgift) og enkelte gebyrer og refusjoner m.v., jf. folketrygdloven 28. februar 1997 nr. 19, del VIII, Finansielle bestemmelser.

Folketrygdens inntekter beregnet på denne måten er for 2003 anslått til 149 882,9 mill. kroner, med følgende hovedelementer: Trygdeavgift 62 300,0 mill. kroner, arbeidsgiveravgift 84 300,0 mill. kroner (jf. kap. 5700), samt enkelte mindre inntekter (vederlag, gebyrer, ulike refusjoner, dividende m.v., jf. kap. 5701, 5704, 5705) på til sammen 3 282,9 mill. kroner.

Differansen mellom folketrygdens utgifter og inntekter utgjør et samlet beregnet finansieringsbehov for folketrygden i 2003 på 64 397,1 mill. kroner. En del av dekningen av folketrygdens utgifter skal skje fullt ut gjennom tilskudd fra staten, dvs. uten henvisning til de store avgiftsordningene eller andre særskilt spesifiserte inntekter, jf. folketrygdloven § 23-10 tredje ledd. Utgiftene som skal dekkes ved direkte overføringer fra staten er anslått til 13 585,2 mill. kroner for 2003, jf. romertallsvedtak II, Folketrygden.

5 Statsbankene

Omtalen av statsbankene omfatter Den Norske Stats Husbank (Husbanken), Statens lånekasse for utdanning og Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND). Landbruksbanken ble integrert i SND fra 1.1.2000, og Kommunalbanken ble omdannet til aksjeselskap 1.11.1999.

Utlånsvirksomheten til Husbanken og SNDs lavrisikolåneordning styres av innvilgningsrammer, dvs. rammer for hvor mye som kan innvilges av nye lån. Innvilgningsrammene for SNDs distriktsrettede risikolåneordning bestemmes av størrelsen på tapsfondet. For SNDs landsdekkende risikolåneordning, avgjør SND selv hvor mye som skal lånes ut. Tap på ordningen skal dekkes av bevilgningen på kap. 2420, post 55, som også kan benyttes til tilskudd og garantier. Statens lånekasse for utdanning har ikke noen eksplisitt ramme knyttet til utlånene. Nye innvilgninger av

lån i Lånekassen følger av regler om bl.a. studenttall, kostnadsnorm og stipendandel.

Alle statsbankene finansierer sine utlån ved å låne fra staten. Bevilgningene til statsbankene er ført under kapitler på de respektive fagdepartementenes budsjetter. Det vises til budsjettproposisjonene til Kommunal- og regionaldepartementet, Utdannings- og forskningsdepartementet og Nærings- og handelsdepartementet.

5.1 Statsbankenes utlånsrammer

Tabellen nedenfor viser faktiske innvilgninger av nye lån i 2001, saldert budsjett for 2002 og forslag til innvilgningsrammer for 2003 for statsbanker med utlånsramme.

Tabell 5.1 Lånerammer for statsbankene i 2001, 2002 og 2003

Statsbank	Mill. kroner		
	Regnskap 2001	Saldert budsjett 2002	Forslag 2003
Statens lånekasse for utdanning	8 290	8 165	9 921
Husbanken	13 000	13 000	14 000
SND	2 620	1 985	2 650
<i>Lavrisikoordningen¹⁾</i>	2 000	1 500	1 500
<i>Risikolåneordningene</i>			
- <i>Distriktsrettede</i>	390	385	500
- <i>Landsdekkende</i>	230	100	150
<i>Distriktsrettet ordning</i>			500
Sum	23 910	23 150	26 571

¹⁾Lavrisikolåneordningen omfatter også lån til landbruksformål og grunnfinansiering til fiskeriformål.

Kilde: Finansdepartementet

For 2003 legges det til grunn en total innvilgningsramme for statsbankene på 26 571 mill. kroner. Dette innebærer en økning på 3 421 mill. kroner, eller 14,8 pst., i forhold til 2002. Økningen skyldes økt utlånsramme i Husbanken, etablering av ny distriktsrettet ordning under SND og økte anslag for innvilgninger av nye lån i Statens lånekasse for utdanning og SNDs risikolåneordninger.

Anslag for innvilgninger av nye lån i Statens lånekasse for utdanning settes til 9 921 mill. kroner, mens anslag for innvilgninger av nye lån

under SNDs risikolåneordninger settes til 500 mill. kroner for distriktsrettet ordning og 150 mill. kroner for landsdekkende ordning.

Regjeringen foreslår å øke Husbankens utlånsramme til 14 000 mill. kroner. Husbanken skal prioritere etablering og bygging av boliger for vanskeligstilte. Finansiering av nye barnehageplasser er også høyt prioritert. Husbanken skal disponere utlånsrammen til oppføring av boliger jevnt over året. For lån til nybygging skal prosjekter med

livsløpsstandard og prosjekter med gode miljøkvaliteter og god ressursbruk bli prioritert.

Regjeringen foreslår at løpetiden for lån til utleieboliger forlenges fra 30 år til 50 år. Dette vil redusere husleien og dermed bidra til lavere boustgifter for leietakerne.

Regjeringen foreslår at utlånsrammen for SNDs lavrisikolåneordning videreføres med 1 500 mill. kroner.

For å styrke næringsgrunnlaget i distriktene og næringssvake områder, foreslår Regjeringen at det opprettes en ny landsdekkende låneordning. Låneordningen foreslås benyttet i det distriktspo-

litiske virkeområdet, men kan også benyttes utenfor dersom dette bidrar til å styrke næringslivet i distriktene (nettverksbygging). Til låneordningen foreslås det bevilget 500 mill. kroner i lån (innvilgningsramme) og 75 mill. kroner til tilhørende tapsfond i 2003. Regjeringen legger opp til å behandle den videre oppfølgingen av ordningen i forbindelse med det planlagte fremlegget for Stortinget om virkemiddelapparatet. Det vil i denne forbindelse bli vurdert å supplere låneordningen med en såkornordning, eventuelt med andre ordninger som kan sikre kapital til bedrifter i en tidlig fase.

6 Bestillingsfullmakt, tilsagnsfullmakt og garantifullmakt

6.1 Bestillings- og tilsagnsfullmakter

I sammenheng med budsjettforslaget for 2003 er det foreslått innhentet bestillings- og tilsagnsfullmakter for i alt 32 296 mill. kroner mot 33 685 mill. kroner i 2002.

Forslagene til bestillingsfullmakter utgjør i alt 24 672 mill. kroner mot 25 974 mill. kroner i 2002. Under Forsvarsdepartementet er det fore-

slått bestillingsfullmakter på 23 694 mill. kroner mot 24 406 mill. kroner i 2002.

Det fremmes forslag om tilsagnsfullmakter på i alt 7 624 mill. kroner mot 7 711 mill. kroner i 2002. Utover fullmaktene i tabell 6.1 eksisterer det enkelte tilsagnsfullmakter uten en beløpsramme, f.eks. en fullmakt som hjemler at Statens lånekasse for utdanning kan gi tilsagn om støtte for vårhalvåret 2004 etter de samme satser som for høsthalvåret 2003.

Tabell 6.1 Oversikt over bestillingsfullmakter og tilsagnsfullmakter

Kap.	Betegnelse	Bestillings- fullmakter 1 000 kroner	Tilsagns- fullmakter 1 000 kroner
161	Næringsutvikling:		
	Nærings- og handelstiltak		100 000
	Finansieringsordning for utviklingstiltak		1 500 000
	Institusjonsutvikling i utviklingsland		80 000
163	Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter:		
	Humanitær bistand og menneskerettigheter	25 000	
164	Fred, forsoning og demokrati:		
	ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA-godkjente OSSE-land ...	20 000	
170	FN-organisasjoner mv.:		
	Verdens matvareprogram (WFP)	10 000	
197	Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak:		
	Tilskudd til atomsikkerhetstiltak, prosjektsamarbeidet med Russland/SUS og handlingsplanen for søkerlandene til EU		265 000
202	Læringscenteret:		
	Tilskudd til læremidler m.v.		20 000
226	Kvalitetsutvikling i grunnskolen og videregående opplæring:		
	Spesielle driftsutgifter		100 000
248	Særskilte IKT-tiltak i utdanningen:		
	Spesielle driftsutgifter		15 000
270	Studier i utlandet og sosiale formål for elever og studenter:		
	Tilskudd til bygging av studentboliger		196 000
285	Norges forskningsråd:		
	Forskningsformål		37 500
320	Allmenne kulturformål:		
	Nasjonale kulturbygg		112 900
322	Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom:		
	Utsmykking av offentlige bygg		8 300

Tabell 6.1 fortsetter

Kap.	Betegnelse	Bestillings- fullmakter 1 000 kroner	Tilsagns- fullmakter 1 000 kroner
440	Politidirektoratet - politi- og lensmannsetaten:		
	Driftsutgifter	80 000	
581	Bolig- og bomiljøtiltak:		
	Tilskudd til boligkvalitet.....		40 600
	Boligtilskudd til etablering, utbedring og utleieboliger.....		200 100
586	Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser:		
	Oppstartingsstilskudd		3 161 500
621	Tilskudd til kommunale tjenester, organisasjoner m.v.:		
	Tilskudd til omsorgstjenester		1 000
	Tilskudd til døvblinde og døve		7 000
707	Nasjonalt folkehelseinstitutt:		
	Driftsutgifter	4 000	
	Formidlingsvirksomhet.....	70 000	
732	Regionale helseforetak:		
	Tilskudd til helseforetakene		42 000
920	Norges forskningsråd:		
	Tilskudd		172 500
923	Forsknings- og utviklingskontrakter:		
	Tilskudd		100 000
930	Statens veiledningskontor for oppfinnere:		
	Utviklingsarbeider og stipend		1 000
1062	Kystverket:		
	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	3 000	
	Tilskudd til fiskerihavneanlegg		20 000
1148	Naturskade, erstatninger og sikring:		
	Tilskudd til sikringstiltak m.m.		2 000
	Naturskade, erstatninger		50 000
1350	Jernbaneverket:		
	Drift, vedlikehold og investeringer	650 000	
1380	Post- og teletilsynet:		
	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	4 000	
1400	Miljøverndepartementet:		
	Tilskudd til kompetanseformidling og informasjon om miljøvennlig produksjon og forbruk		2 300
	Miljøtiltak i nikkerverkene på Kola		31 900
1426	Statens naturoppsyn:		
	Skjærgårdsparker m.v.	1 500	
1427	Direktoratet for naturforvaltning:		
	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder		11 200
	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner.....		51 000
	Statlige erverv, barskogvern		124 300
	Statlige erverv, nasjonalparker		58 200
	Tilskudd til naturinformasjonssentra.....		2 000
1429	Riksantikvaren:		
	Vern og sikring av fredete og bevaringsverdige kulturminner og kulturmiljøer		6 500

Tabell 6.1 fortsetter

Kap.	Betegnelse	Bestillings- fullmakter 1 000 kroner	Tilsagns- fullmakter 1 000 kroner
	Brannsikring og beredskapstiltak		2 000
1441	Statens forurensningstilsyn:		
	Opprydningstiltak	20 000	
1465	Statens kjøp av tjenester i Statens kartverk		
	Betaling for statsoppdraget	90 000	
1594	Arbeidsmarkedstiltak:		
	Ordinære arbeidsmarkedstiltak		363 781
	Spesielle arbeidsmarkedstiltak		533 782
1700	Forsvarsdepartementet:		
	Forskning og utvikling		5 000
1725	Fellesinstitusjoner og -utgifter under Forsvarsdepartementet:		
	Driftsutgifter	30 000	
1731	Hæren:		
	Driftsutgifter	820 000	
1732	Sjøforsvaret:		
	Driftsutgifter	400 000	
1733	Luftforsvaret:		
	Driftsutgifter	1 181 000	
1760	Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg:		
	Driftsutgifter	144 000	
	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	21 028 000	
1790	Kystvakten:		
	Driftsutgifter	25 000	
1791	Redningshelikoptertjenesten:		
	Driftsutgifter	66 000	
1820	Norges vassdrags- og energidirektorat:		
	Tilskudd til sikringstiltak		2 500
1825	Omlegging av energibruk og energiproduksjon:		
	Overføring til Energifondet.....		130 000
	Naturgass		20 000
1830	Energiforskning:		
	Norges forskningsråd		33 000
2422	Statens miljøfond:		
	Statens miljøfond, lån		14 600

Kilde: Finansdepartementet

6.2 Statlige garantier

For 2003 bes det om fullmakt til å gi nye garantier innenfor følgende totale garantirammer under disse ordningene:

<i>Utenriksdepartementet</i>	
Import fra U-land	50 mill. kroner
<i>Nærings- og handelsdepartementet</i>	
Statens nærings- og distriktsutviklingsfond	100 mill. kroner
Svensk-norsk Industrifond	80 mill. SEK
<i>GIEK</i>	
- samfunnsdelen, inkl. gammel alminnelig ordning	40 000 mill. kroner
- eksport/investering i U-land	1 500 mill. kroner
<i>Samferdselsdepartementet</i>	
Ferger i riksvegsamband	1 205 mill. kroner
<i>Finansdepartementet</i>	
Den nordiske investeringsbank	

- grunnkapital til Den nordiske investeringsbank	716 mill. euro
- prosjektinvesteringsslån	341 mill. euro
- miljølån	63,5 mill. euro

Det vises for øvrig til spesifisert oversikt over statens garantiansvar og utbetalinger i 2001 i St. meld. nr. 3 (2001-2002) Statsrekneskapen medrekna folketrygda for 2001, vedlegg 4.

Økonomireglementet for staten med tilhørende funksjonelle krav fastsetter normalvilkår for statlige garantier. Normalvilkårene er basert på tidligere generelle behandlinger i Stortinget av garantisaker, senest på grunnlag av Dokument nr. 3:6 (1995-96) Riksrevisjonens undersøkelse om forvaltningen av statlige garantiordninger, jf. Innst. S. nr. 218 (1995-96). Stortinget har imidlertid akseptert unntak fra normalvilkårene for flere av de eksisterende ordningene. Det forutsettes at de tidligere godtatte unntakene kan legges til grunn også for garantier som gis i 2003. De nærmere vilkårene for de enkelte garantiordningene er for øvrig omtalt i departementenes fagproposisjoner.

7 Statlig økonomistyring m.v.

7.1 Tiltak for å styrke økonomistyringen i staten

I Gul bok orienteres det årlig om Finansdepartementets tiltak for å fremme resultatorientert styring, effektiv ressursutnyttelse og god økonomistyring i staten. Gjennomføring av de reformene som ble innført ved ikrafttredelse av Økonomireglementet for staten med tilhørende funksjonelle krav i 1997 (økonomiregelverket), er i all hovedsak avsluttet. Erfaringsinnhenting, som ble gjennomført i 2000, viser at de grunnleggende systemene og strukturene stort sett er på plass i statlige virksomheter.

Finansdepartementet vil videreutvikle og oppdatere økonomiregelverket for staten. Den første samlede revisjon av økonomiregelverket siden ikrafttredelsen i 1997, avsluttes ved årsskiftet 2002/2003. Departementet tar sikte på å iverksette den reviderte versjonen av økonomiregelverket i løpet av første halvår 2003.

Finansdepartementet vil i 2003 videreføre og iverksette nye tiltak for å styrke økonomistyringen og fremme god praksis innenfor områdene etatsstyring, forvaltning av tilskudd og intern styring i virksomheter. Tiltak for å videreutvikle og fremme god regnskapsskikk i staten vil også stå sentralt. Tiltakene er nærmere omtalt nedenfor.

Samordning av ressurser innen statlig økonomistyring

Finansdepartementet tar sikte på å samordne ressurser innenfor statlig økonomistyring i én virksomhet underlagt departementet. Virksomheten vil primært ivareta funksjoner og oppgaver som i dag utføres av Finansdepartementet, Skattedirektoratet og skattefogdkontorene. Samordningen vil etter planen skje fra og med årsskiftet 2003/2004.

Siktemålet er å styrke den statlige økonomistyringen og bedre ressursutnyttelsen på området.

Revisjon av økonomiregelverket

Økonomiregelverket for staten fastsetter hovedprinsipper og normer for statlig økonomistyring, regnskapsførsel og betalingsformidling. Videre

fastsettes enkelte form- og prosesskrav for departementenes styring av underliggende virksomheter (etatstyring) og intern styring i virksomhetene. Regelverket gjelder for statlige virksomheter som får sine bevilgninger fastsatt over statsbudsjettet, dvs. etater, direktorater, tilsyn, nettobudsjetterte virksomheter, forvaltningsbedrifter og hele sentraladministrasjonen. Alle statlige tilskudd, overføringer og anskaffelser er også omfattet av hele eller deler av økonomiregelverkets bestemmelser.

Finansdepartementet startet i 2001 en gjennomgang og revisjon av økonomiregelverket for staten. Gjennomgangen omfatter blant annet følgende:

- Erfaringene med økonomiregelverket i de om lag 5 årene det har gått siden det trådte i kraft.
- Synspunkter fra brukerne av regelverket slik de kom til uttrykk gjennom Erfaringsprosjektet som Finansdepartementet gjennomførte i 2000.
- Teknologisk utvikling i perioden etter at regelverket ble fastsatt, blant annet knyttet til bruk av elektroniske løsninger.
- Overordnede krav om effektiv ressursbruk i statsforvaltningen.

Formålet med revisjonen er å videreutvikle og forenkle økonomiregelverket. Forenklinger må samtidig vurderes i lys av behovet for å ivareta kvalitet og sikkerhet i regnskapsføringen og den øvrige økonomistyringen i statlige virksomheter.

Første fase av gjennomgangen av regelverket ble slutført i 2001. Finansdepartementet fastsatte da reviderte funksjonelle krav til økonomiforvaltningen i staten (kap. 1-10) som trådte i kraft 1. september 2001. Endringene var konsentrert om forenklinger på områdene regnskapsføring og betalingsformidling for å legge til rette for å redusere ressursbruken på grunnleggende regnskaps- og økonomioppgaver i virksomhetene, jf. nærmere omtale av disse endringene i Gul bok 2002. Skatteetaten, som tilbyder av økonomitjenester til statlige virksomheter, bidrar aktivt i å gjøre endringer kjent og tilgjengelige.

Finansdepartementet har igangsatt et arbeid med sikte på en samlet revisjon av økonomiregelverket. Den omfatter alle deler av regelverket,

både Økonomireglementet for staten, som fastsettes ved kongelig resolusjon, og funksjonelle krav til økonomiforvaltningen i staten, som fastsettes av Finansdepartementet. Revisjonen tar blant annet utgangspunkt i de mer langsiktige tilrådingene fra Erfaringsprosjektet. Målsetningene for revisjonen er å:

- Klargjøre de bærende styringsprinsippene, herunder lederansvar.
- Gjennomføre strukturelle endringer som kan bidra til at regelverket blir et bedre og lettere tilgjengelig rammeverk for økonomistyring i departementer og virksomheter.
- Klargjøre absolutte bestemmelser og anbefalinger. Anbefalinger skal i større grad legges utenfor regelverket i form av «eksempler på god praksis», veiledningsmaterieell og beskrivelser.
- Åpne for større grad av virksomhetstilpasning av bestemmelser, der rutinene i den enkelte virksomhet kan tilpasses ut fra vurderinger av vesentlighet og risiko.
- Åpne for større differensiering av reglene for forvaltning av tilskudd. På dette området er det nedsatt en arbeidsgruppe med representanter fra flere departementer.
- Oppdatere regelverket i forhold til teknologisk utvikling og åpne for ulike typer elektroniske løsninger.

I hele forenklingsarbeidet legges det vekt på aktiv brukermedvirkning. Departementer og virksomheter inviteres til å delta i arbeidsgrupper og referansegrupper, og synspunkter og vurderinger fra de viktigste brukergruppene vil bli systematisk innhentet. Gjennomgangen av hele økonomiregelverket er planlagt avsluttet ved årsskiftet 2002/2003, med ikrafttredelse i løpet av første halvår 2003.

Veiledningsmateriale i økonomi- og regnskapsarbeid

Finansdepartementet har utarbeidet et veiledningsmateriale som inneholder råd om praksis og forklarer begreper innen økonomi- og regnskapsarbeid i staten. Veiledningsmaterialet er internettbasert og kalles «Nyttige **ORD** og begreper innen Statlig Økonomistyring» (**ORDSØK**). **ORDSØK** er ment å være et hjelpemiddel for økonomi- og regnskapsmedarbeidere i statlige virksomheter. Første versjon av veiledningsmaterialet lanseres i oktober 2002, og dekker områdene betalingsformidling, inntekter, lønn og anskaffelser. Formålet er å gi medarbeidere i statlige virksomheter råd

og eksempler om regnskapsføring, delegering av fullmakter, tilpasning av systemer og rutiner med mer, innenfor de nevnte områdene i økonomiregelverket. I tillegg gis det henvisninger til andre aktuelle lover, forskrifter og regelverk.

Gode eksempler på styringspraksis

Mål- og resultatstyring er det bærende styringsprinsippet i økonomiregelverket. Delegering av myndighet til enkeltvirksomheter og lederansvar for resultatoppnåelse er sentrale elementer. Økonomiregelverket gir statlige virksomheter stor fleksibilitet og handlingsrom både i departementenes styring av underliggende virksomheter og i den interne styringen i virksomhetene. Ansvar for å finne de operasjonelle løsningene som passer for styringen og kontrollen av den aktuelle virksomheten, er på mange områder delegert til det enkelte departement og virksomhet.

Finansdepartementet har i 2002 satt i gang et prosjekt som har som mål å identifisere, systematisere og presentere eksempler på god praksis når det gjelder styring og kontroll av underliggende virksomheter. Målet er å bidra til erfaringsutveksling mellom departementene som grunnlag for læring, videreutvikling og forbedringer på dette området. Eksempelene skal vise hvordan enkelte departementer på en god måte har tilpasset de bestemmelsene som regelverket fastsetter for den enkelte virksomhet. Videre skal eksemplene vise hvordan departementer har utfyllt bestemmelsene, foretatt veivalg eller utviklet nye virkemidler. Statskonsult bistår Finansdepartementet i prosjektet.

Som et ledd i prosjektet gjennomføres det flere seminarer der målsettingen er å identifisere problemområder og utveksle eksempler på god praksis. Prosjektet vil i tillegg til seminarene, presentere en samling av gode eksempler. I løpet av 2002 vil gode eksempler bli gjort tilgjengelig på internett og vil i løpet av 1. halvår 2003 foreligge som rapporter.

Etablering av god regnskapsskikk i staten

Det sentrale statsbudsjettet og statsregnskapet i Norge føres etter et kontantprinsipp. Økonomiregelverket for staten åpner for at statlige virksomheter kan føre sitt interne regnskap etter andre prinsipper enn kontantprinsippet. Erfaringsinnhenting som Finansdepartementet gjennomførte i 2000, viser at et klart flertall av de statlige virksomhetene fører sitt interne regnskap etter et

tilnærmet periodiseringsprinsipp for flere transaksjonstyper.

Det er foreløpig ikke etablert noen felles regnskapsregler og regnskapsprinsipper for føring etter et periodiseringsprinsipp i de interne regnskapene. Veiledende regnskapsregler og regnskapsprinsipper som kan benyttes for regnskapsføring internt i statlige virksomheter, vil være et sentralt virkemiddel for å oppnå bedre intern styring og sikre god beslutningsinformasjon. Finansdepartementet ønsker derfor å etablere felles normer og prinsipper for de interne regnskapene i statlige virksomheter basert på internasjonale standarder.

Som ledd i første fase av arbeidet, vil Finansdepartementet gjennomføre en kartlegging av anvendte regnskapsregler og regnskapsprinsipper. Kartleggingen vil omfatte virksomhetenes eksterne og interne regnskap, herunder sammenhengen mellom virksomhetens balanse og rapporteringen til statens kapitalregnskap. Kartleggingen vil bli gjennomført for et utvalg av statlige forvaltningsorgan, statlig forretningsdrift, virksomheter med særskilte fullmakter og statsforetak (helseforetak). Det legges opp til å presentere resultatene av kartleggingen i løpet av første halvår 2003.

Innrapporteringsløsning for det sentrale statsregnskapet

Ny systemløsning for føringen av det sentrale statsregnskapet ble tatt i bruk høsten 1999. Rapporteringen til det sentrale statsregnskapet skal etter dette som hovedregel gjøres elektronisk. Ved halvårsrapporteringen for 2002 ble 350 av totalt 450 regnskapsrapporter sendt inn elektronisk. Av gjenværende regnskapsrapporter på papir, gjelder over halvparten politietaten, som vil ta ny rapporteringsform i bruk i forbindelse med pågående omorganisering til færre administrative enheter. Finansdepartementet har satt i gang et arbeid med å legge til rette for internett-basert innsending av rapporter. Denne løsningen vil bli prøvet ut for virksomheter som fortsatt rapporterer på papir.

Rammeavtaler om kontoholds- og betalingstjenester

Betalingsformidlingen for staten skjer gjennom statens konsernkontoordning. Ordningen gjelder for departementene og underliggende virksomheter og sikrer at alle statlige midler daglig samles i Norges Bank. Ordningen skal også bidra til å vide-

reutvikle tilbudet av betalingstjenester tilpasset statens behov, sikre at alle statlige virksomheter får tilgang på tidsriktige og gode betalingstjenester og forenkle anskaffelsesprosessen for virksomhetene.

Konsernkontoordningen er basert på at Finansdepartementet på vegne av staten inngår en avtale om et konsernkontosystem i Norges Bank og rammeavtaler med banker om tjenester knyttet til inn- og utbetalinger og kontohold. Hver statlig virksomhet velger en eller flere banker for sine betalingstjenester blant de bankene som det er inngått rammeavtale med. Staten har for tiden rammeavtaler med Den norske Bank, Gjensidige NOR Sparebank og Nordea. Avtalene løper til utgangen av 2003.

Finansdepartementet er i ferd med å foreta en tilbudskunngjøring som skal gi grunnlag for nye rammeavtaler. Som grunnlag for videreutvikling av avtalene, har departementet innhentet synspunkter fra statlige virksomheter på de gjeldende avtalene og forslag til forbedringer. Tilbakemeldingene fra brukerne er overveiende positive, med en del konkrete utviklingspunkter som Finansdepartementet ønsker å følge opp i de nye avtalene. Tilbudskunngjøringen skjer i henhold til regelverket om offentlige anskaffelser. Det tas sikte på at nye rammeavtaler skal være på plass medio 2003, slik at det blir en viss tidsmessig overlappning med de gjeldende avtalene.

7.2 Utvidelse av innsparingsperioden i bevilgningsreglementet § 11, femte ledd, fra ett til tre år

Hovedregelen i bevilgningsreglementet § 7 er at det ikke er adgang til å overskride et bevilget utgiftsbeløp. Ved vedtak i Stortinget 11. juni 1991 fikk imidlertid bevilgningsreglementet et tillegg i § 11, femte ledd, om at Kongen kan fastsette regler som gir Finansdepartementet fullmakt til å bemyndige institusjoner til å overskride bevilgninger til driftsutgifter med inntil 5 pst. til investeringsformål mot tilsvarende innsparing i neste budsjett-termin (se St.prp. nr. 65 (1990-91) og Innst. S. nr. 176 (1990-91)).

Ved kongelig resolusjon av 25. oktober 1991 er det fastsatt regler som gir Finansdepartementet en slik fullmakt. Med denne hjemmelen har Finansdepartementet fastsatt at hvert departement, med unntak av Forsvarsdepartementet, har myndighet til å samtykke i overskridelse av tildelt driftsbevilgning med maksimum 5 pst. til lønn-

somme investeringer i driftsmidler, mot tilsvarende innsparing i påfølgende budsjettertermin.

Det er satt strenge krav til de investeringer som skal realiseres gjennom bruk av fullmakten. Det enkelte departements samtykke må bygge på en lønnsomhetsanalyse som viser at tiltaket vil gi en varig effektiviseringsgevinst. Samtykket skal også angi om virksomheten selv skal beholde effektiviseringsgevinsten, eller om departementet vil omdisponere den til andre formål.

Den gjeldende fullmakten er lite brukt. Dette kan blant annet skyldes den korte innsparingsperioden. En lengre innsparingsperiode kan gjøre det mer attraktivt å benytte ordningen, slik at mindre, lønnsomme tiltak som blir aktuelle gjennom budsjettåret i større grad enn i dag kan realiseres. Et forslag om å utvide innsparingsperioden i § 11, femte ledd fra ett til flere år, har vært på høring i departementene. Høringsinstansene var gjennomgående positive til forslaget, og de fleste av dem anbefalte en innsparingsperiode på tre år.

En utvidet innsparingsperiode på tre år vil medføre noe økt administrasjon og større kontrollkrav. Omleggingen forventes på den annen side å føre til at flere lønnsomme prosjekter kan bli realisert.

Det foreslås derfor å endre bevilgningsreglementet § 11, femte ledd. Innsparingsperioden foreslås økt til tre år. Innsparingsperioden bør ikke bli lengre, ettersom kontrollkravene vil øke med lengden av innsparingsperioden. Det kan imidlertid lempes på kravene til dokumentasjon om investeringens lønnsomhet i forhold til de krav som hittil har vært stilt med hjemmel i bevilgningsreglementet § 11, femte ledd. Kravene til dokumentasjon og kontroll av at innsparingen faktisk skjer vil ikke bli lempet på.

Overskridelsen og innsparingene skal fremgå av forklaringene til statsregnskapet. Finansdepartementet vil utarbeide nærmere retningslinjer om hvorledes innsparingen i praksis skal skje.

Fullmakten må ses i sammenheng med den eksisterende fullmakt til å overføre inntil 5 pst. av ubrukt driftsbevilgning til neste budsjettertermin. Til sammen vil disse fullmakter gjøre det mulig i ett år å disponere 10 pst. mer enn årets bevilgning, basert på innsparing i foregående og de påfølgende tre terminer.

Det foreslås å endre bevilgningsreglementet § 11, femte ledd til:

«Kongen kan fastsette regler som gir Finansdepartementet fullmakt til å bemyndige departementene og underordnede institusjoner til å overskride bevilgninger til driftsutgifter med inntil 5 pst. til investeringsformål mot tilsvaren-

de innsparing i løpet av de tre følgende budsjetterterminer.»

7.3 Ny lov og instruks for Riksrevisjonen - Riksrevisjonens rett til dokumentinnsyn

Stortingets behandling av Innst. S. nr. 111 (2001-2002)

Riksrevisjonen la 9. november 2000 frem Dok. nr. 3:2 (2000-2001) om Riksrevisjonens kontroll med statsrådets (departementenes) forvaltning av statens interesser i selskaper, banker mv. for 2000. For 2000 hadde Riksrevisjonen merknader til statsrådets forvaltning av Selskapet for industrivekst SF (SIVA). Merknaden gikk ut på at Riksrevisjonen er nektet innsyn i et dokument som omhandler spørsmål knyttet til Kommunal- og regionaldepartementets forvaltning av statens eierinteresser i SIVA.

I forbindelse med Stortingets behandling av Dok. 3:2 (2000-2001) anmodet flertallet i kontroll- og konstitusjonskomiteén i Innst. S. nr. 111 (2001-2002) Regjeringen om å redegjøre for i hvilke andre saker Riksrevisjonen har blitt nektet dokumentinnsyn, og begrunnelsen for disse avslag. Flertallet i komiteén uttalte videre at det vil være en fordel for alle parter å få klarhet i dagens praksis på dette feltet, før utkastet til ny lov for Riksrevisjonen legges frem for Stortinget.

Regjeringens forståelse og praktisering av gjeldende rett

Etter lov 8. februar 1918 om statens revisjonsvesen kan Riksrevisjonen «gjennom departementet eller direkte av offentlige myndigheter og tjenestemenn kreve enhver opplysning eller redegjørelse, som den finner nødvendig for at utføre sitt hverv». Riksrevisjonens rett til innsyn i forvaltningens dokumenter er ikke eksplisitt nevnt i lovbestemmelsen.

Når det gjelder Riksrevisjonens rett til innsyn i forvaltningens saksdokumenter, uttalte Justisdepartementets lovavdeling i brev av 11. juli 1980:

«Forarbeidene til lovens (lov 8. februar 1918 om statens revisjonsvesen) § 2 annet ledd kan ... tyde på at det har vært meningen å gi Riksrevisjonen en viss adgang til dokumentinnsyn hos forvaltningen. Lovavdelingen antar at det som utgangspunkt vil være en naturlig avgrensning å la innsynsretten omfatte dokumenter i den utstrekning de kan sies å inneholde

bevis i relasjon til de spørsmål Riksrevisjonen har til oppgave å kontrollere. Det er neppe grunnlag for rent generelt å unnta forvaltningens interne dokumenter fra denne innsynsretten. Riksrevisjonens innsynsrett må i en viss utstrekning antas å være mer omfattende enn den som følger av lov 19. juni 1970 nr. 69 om offentlighet i forvaltningen. Det må f.eks. antas at Riksrevisjonen kunne kreve lagt fram notater som er utarbeidd på bakgrunn av telefonsamtaler, møter m.v. i anledning anbudsinnbydelser e.l. [...] Etter Lovavdelingens mening er det temmelig klart at heller ikke Riksrevisjonen vil kunne kreve fremlagt regjeringsnotater.»

Om adgangen til å gjennomgå internt materiale i forbindelse med forvaltningsrevisjon heter det i uttalelsen fra Lovavdelingen:

«Det kan likevel være tvilsomt om Riksrevisjonen for dette formål har adgang til å kreve framlagt notater som inneholder forvaltningens interne overveielser og diskusjoner. Særlige betenkeligheter reiser seg dersom man lar framleggingsplikten i denne henseende også omfatte overveielser av politisk karakter, herunder notater utarbeidd av statsråden og statssekretæren. Langt på veg gjelder dette også når slike notater blir utarbeidd til departementets politiske ledelse. [...] I sin uttalelse om Ingvaldsen-utvalgets utredning synes Regjeringen å ha forutsatt at det framleis i en viss utstrekning skal være mulig å foreta fortrolige overveielser i forvaltningen, jf. uttalelsen inn tatt i Innst. S. nr. 277 side 28-29. Uttalelsen ble ikke imøtegått under Stortingets behandling av saken. På den annen side synes Riksrevisjonen å forutsette at den har en meget omfattende adgang til forvaltningens dokumenter, arkiver m.m.»

Senere praksis har tatt utgangspunkt i Lovavdelingens uttalelse.

Riksrevisjonens forslag til ny § 4 i ny lov for Riksrevisjonen vil innebære at Riksrevisjonen får rett til innsyn i Regjeringens og departementenes interne dokumenter. Etter merknadene til den foreslåtte bestemmelsen skal innsynsretten ikke omfatte regjeringsnotater.

På bakgrunn av Lovavdelingens uttalelse og den praksis som har vært fulgt, mente både Regjeringen Stoltenberg og Regjeringen Bondevik at Riksrevisjonens forslag til ny § 4 ville innebære en utvidelse av Riksrevisjonens innsynsrett sammenlignet med dagens rettstilstand. Regjeringen Stol-

tenberg ga sin uttalelse i brev til Stortingets presidentskap datert 30. april 2001, mens Regjeringen Bondevik ga sin uttalelse til utvalget som utreder Stortingets kontrollfunksjon i brev av 29. januar 2002.

Nærmere om departementenes praksis

I lys av anmodningen fra flertallet i kontroll- og konstitusjonskomitéen, har en undersøkt departementenes praksis på ny. Undersøkelsen bekrefter at departementene har fulgt en praksis i tråd med de prinsipper som er trukket opp i uttalelsen fra Justisdepartementets lovavdeling av 11. juli 1980 ved sine vurderinger av hvilke dokumenter Riksrevisjonen skal gis tilgang til. Mange departementer har dessuten utarbeidet egne interne retningslinjer for håndtering av innsynsbegjæringer fra Riksrevisjonen i samsvar med Lovavdelingens fortolkning.

Med unntak av korrespondansen angående det interne notat fra Regionalpolitisk avdeling om «SIVA - Framtidig organisering og geografidimensjon» til politisk ledelse i Kommunal- og regionaldepartementet, som foranlediget Riksrevisjonens merknader i Dok. nr. 3:2 (2000-2001), er en imidlertid ikke kjent med at det foreligger saker hvor Riksrevisjonen skriftlig har tatt opp avslag på innsyn i dokumenter som inneholder departementenes interne politiske overveielser.

I enkelte departementer har innsynsbegjæringer fra Riksrevisjonen blitt behandlet på samme måten som innsynsbegjæringer fra pressen, det vil si ved at Riksrevisjonen går igjennom departementenes postlister og påfører hvilke dokumenter de ønsker innsyn i. Det har i denne forbindelse ikke vært uvanlig at departementene har gitt avslag på begjæringer om innsyn i konkrete dokumenter. Disse avslagene har vært begrunnet med at de aktuelle dokumentene inneholdt interne politiske overveielser. Riksrevisjonen har ikke påklaget disse avslagene.

Det er i tillegg grunn til å anta at det har forekommet at Riksrevisjonen muntlig har bedt om og muntlig fått avslag på innsyn i departementenes interne dokumenter som inneholder politiske overveielser. Så lenge en eventuell anmodning om innsyn ikke er fulgt opp skriftlig fra Riksrevisjonens side, er det imidlertid ikke mulig å kartlegge dette systematisk i ettertid.

8 Gjennomføringen av inneværende års budsjett

8.1 Endringer på statsbudsjettet for 2002

8.1.1 Statsbudsjettets balanse

De samlede inntektene og utgiftene for 2002 som Stortinget vedtok ved budsjettbehandlingen i fjor høst, utgjorde henholdsvis 717,6 mrd. kroner og 567,7 mrd. kroner. Inntekter og utgifter fra petroleumsvirksomhet er inkludert, mens overføringer til og fra Statens petroleumsfond og lånetransaksjoner er holdt utenom. Statsbudsjettets netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten ble anslått til 186,8 mrd. kroner. Beløpet ble i sin helhet vedtatt overført til Statens petroleumsfond. Det oljekorrigerte overskuddet var -36,9 mrd. kro-

ner i saldert budsjett 2002. Dette underskuddet ble dekket ved en overføring fra Statens petroleumsfond. Netto avsetning i petroleumsfondet for 2002 ble dermed anslått til 149,9 mrd. kroner. Inkludert 23,6 mrd. kroner i renter og utbytte ble petroleumsfondets overskudd anslått til 173,5 mrd. kroner.

Anslag på regnskap for 2002 viser nå et oljekorrigert underskudd på 42,3 mrd. kroner, som er 5,4 mrd. kroner høyere enn da budsjettet ble vedtatt av Stortinget i fjor høst. Samtidig anslås statsbudsjettets netto kontantstrøm fra oljevirkosomhet å bli 17,2 mrd. kroner lavere enn forutsatt i saldert budsjett. Inklusive renter og utbytte på 22,3 mrd. kroner forventes nå overskuddet i Statens petroleumsfond å bli 149,6 mrd. kroner i 2002.

Tabell 8.1 Statsbudsjettets og Statens petroleumsfonds inntekter og utgifter utenom lånetransaksjoner 2002

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett	Endring fra saldert budsjett	Anslag på regnskap
<i>1. Statsbudsjettets stilling</i>			
A Statsbudsjettets inntekter i alt	717 569	-7 715	709 854
A.1 Inntekter fra petroleumsvirksomhet	203 200	-13 623	189 577
A.2 Inntekter utenom petroleumsinntekter	514 369	5 908	520 277
B Statsbudsjettets utgifter i alt	567 699	14 873	582 572
B.1 Utgifter til petroleumsvirksomhet	16 430	3 560	19 990
B.2 Utgifter utenom petroleumsvirksomhet	551 269	11 313	562 582
Statsbudsjettets oljekorrigerte overskudd (A.2-B.2)	-36 900	-5 405	-42 305
+ Overført fra Statens petroleumsfond	36 900	5 405	42 305
= Statsbudsjettets overskudd før lånetransaksjoner	0	0	0
<i>2. Statens petroleumsfond</i>			
Statsbudsjettets netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomhet (A.1-B.1) (overføres til Statens petroleumsfond)	186 770	-17 183	169 587
- Overført til statsbudsjettet	36 900	5 405	42 305
+ Renteinntekter og utbytte i fondet	23 600	-1 300	22 300
= Overskudd i Statens petroleumsfond	173 470	-23 888	149 582
<i>3. Statsbudsjettet og Statens petroleumsfond samlet</i>			
Overskudd	173 470	-23 888	149 582
4. Statsbudsjettets finansieringsbehov, brutto	59 071	19 750	78 821

Kilde: Finansdepartementet

Statsbudsjettet gjøres opp i balanse etter tilbakeføring fra Statens petroleumsfond. Statsbudsjettets finansieringsbehov vil derfor være knyttet til netto utlån og gjeldsavdrag på tidligere opptatte lån. Brutto finansieringsbehov ble i saldert budsjett anslått til 59,1 mrd. kroner. Bruttofinansieringsbehovet anslås nå til 78,8 mrd. kroner.

Folketrygden

Folketrygdens inntekter og utgifter er inkludert i statsbudsjettet. Folketrygdens finansieringsbehov, som framkommer ved at folketrygdens inntekter bare delvis finansierer folketrygdens utgifter, dekkes ved et statstilskudd gitt gjennom et eget vedtak. Ved salderingen av budsjettet høsten 2001 samtykket Stortinget i at det anslåtte finansieringsbehovet på 57,6 mrd. kroner ble dekket.

Tilleggsbevilgninger som er vedtatt hittil i år, øker utgiftene under folketrygden med 6,1 mrd. kroner. For 2. halvår legges det til grunn en netto økning i bevilgningene på 0,6 mrd. kroner under folketrygden. Folketrygdens inntekter fra trygdeavgiften og arbeidsgiveravgiften anslås å bli 1,8 mrd. kroner høyere enn lagt til grunn i saldert budsjett. Folketrygdens finansieringsbehov anslås derfor nå til 62,5 mrd. kroner.

Det vil bli fremmet et forslag til vedtak på finansieringsbehovet basert på bevilgningsendringer gjennom året, i nysalderingsproposisjonen senere i høst.

Statens petroleumsfond

Av redegjørelsen foran framgår det at nettoinntektene fra petroleumsvirksomhet anslås å bli 17,2 mrd. kroner lavere enn lagt til grunn i saldert budsjett. Statsbudsjettets netto kontantstrøm skal etter lov om Statens petroleumsfond i sin helhet overføres til fondet. Anslaget for netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomhet ble i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2002 redusert med 4,3 mrd. kroner, i hovedsak som følge av nedjusteringen av anslaget for skatte- og avgiftsinntekter. Oppdaterte anslag medfører at overføringen til Statens petroleumsfond på kapittel 2800 nå anslås redusert med ytterligere 12,9 mrd. kroner. Endringen skyldes hovedsakelig at nye anslag for

skatte- og avgiftsinntekter fra petroleumsvirksomheten er lavere enn tidligere lagt til grunn. I tillegg anslås investeringsutgiftene til Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (SDØE) å øke. Salget av 6,5 pst. av SDØE er innarbeidet i tallene for kontantstrømmen.

I henhold til retningslinjene for petroleumsfondet, jf. St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 10 (1995-96), skal det ved framleggelsen av Gul bok for det kommende år vurderes om det er nødvendig å fremme egen proposisjon med forslag til endringer i kapittel 5800 Overføring fra fondet, eller om dette kan vente til nysalderingen. Kapittel 5800 skal økes hver gang det vedtas svekkelser av budsjettbalansen, f.eks. gjennom tilleggsbevilgninger som ikke dekkes av avsetningen for tilleggsbevilgninger under kapittel 2309. Samlet overføring fra fondet er i saldert budsjett fastsatt til 36,9 mrd. kroner. Redegjørelsen i dette kapitlet viser at det oljekorrigerte underskuddet for 2002 nå anslås til 42,3 mrd. kroner, eller 5,4 mrd. kroner høyere enn bevilget beløp. Det er i anslag på regnskap for 2002 lagt til grunn at anslag på tilleggsbevilgninger som vil bli fremmet i 2. halvår dekkes ved reduserte avsetninger for ymse utgifter, bortsett fra 0,5 mrd. kroner til kompensasjon til fylkeskommunene i forbindelse med statlig overtakelse av ansvaret for spesialisthelsetjenesten. Det er imidlertid fortsatt usikkerhet knyttet til behovet for tilleggsbevilgninger i 2. halvår og dermed også anslaget for det oljekorrigerte underskuddet i 2002. Regjeringen vil derfor komme tilbake med oppdaterte anslag for, og eventuelle forslag om, endret overføring fra Petroleumsfondet til statskassen i nysalderingsproposisjonen for 2002.

8.1.2 Statsbudsjettets inntekter

I tabell 8.2 er det gitt en oversikt over inntektene i saldert budsjett og anslag på regnskap for 2002, og i tabell 8.3 er det gitt en tilsvarende oversikt over budsjettets utgifter. I anslag på regnskap for 2002 er det bl.a. innarbeidet vedtatte tilleggsbevilgninger i 1. halvår. I tillegg er det utarbeidet nye anslag for skatte- og avgiftsinntekter, renteinntekter og renteutgifter og inntekter fra petroleumsvirksomheten.

Tabell 8.2 Endringer i statsbudsjettets inntekter fra saldert budsjett 2002 til anslag på regnskap 2002

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett	Endring fra saldert budsjett	Anslag på regnskap
<i>Inntekter utenom petroleumsinntekter</i>	514 369	5 908	520 277
Skatter og avgifter	462 441	5 359	467 800
Renter og utbytte	25 485	-55	25 430
Andre inntekter	26 444	603	27 047
<i>Petroleumsinntekter</i>	203 200	-13 623	189 577
Skatter og avgifter	107 300	-17 800	89 500
Inntekter fra Statlig petroleumsvirksomhet (SDØE)	91 300	3 732	95 032
Aksjeutbytte fra Statoil	4 600	445	5 045
=Inntekter før lånetransaksjoner	717 569	-7 715	709 854
+Tilbakebetaling av utlån	54 579	4	54 583
+Overført fra Statens petroleumsfond	36 900	5 405	42 305
=Totale inntekter	809 048	-2 306	806 742

Kilde: Finansdepartementet

Inntekter utenom petroleumsinntekter

Inntekter utenom petroleumsinntekter anslås nå å bli 5,9 mrd. kroner høyere enn i saldert budsjett.

Skatter og avgifter

Anslagene for skatter og avgifter fra Fastlands-Norge er satt opp med 5,4 mrd. kroner siden saldert budsjett. Direkte skatter og trygdeavgift er økt med 5,4 mrd. kroner. Merverdi- og investeringsavgiften har økt med 1,8 mrd. kroner, mens øvrige særavgifter og toll samlet sett er redusert med 1,8 mrd. kroner. De reviderte tallene for 2002 er basert på en gjennomgang av statistikken for innbetalte skatter og avgifter hittil i år, samt nye anslag for bl.a. sysselsetting, etterspørsel, lønninger og priser.

Statens renteinntekter og utbytte i 2002

Bevilgningene for utbytte er i 1. halvår samlet sett økt med 1,4 mrd. kroner. Denne økningen skyldes i hovedsak et økt utbytte fra Statkraft SF på 950 mill. kroner. Statens renteinntekter utenom renter fra statlig petroleumsvirksomhet, er for 2002 anslått til 18,1 mrd. kroner. Dette er en reduksjon på 1,5 mrd. kroner i forhold til saldert budsjett for 2002.

Andre inntekter

Anslaget for andre inntekter økes med 0,6 mrd. kroner etter saldert budsjett. Hovedforklaringen på de økte inntektene er økte uforutsette inntekter (bl.a. inntekter fra Jahre-boet) på 0,2 mrd. kroner, økte inntekter på 0,2 mrd. kroner under Utlendingsdirektoratet som følge av økte refusjoner av ODA-godkjente utgifter til flyktninger og asylsøkere, og økte inntekter på 0,1 mrd. kroner i garantipremier fra statsforetak.

Petroleumsinntekter

Inntektene fra SDØE omfatter i hovedsak driftsresultat, avskrivninger og renter, i tillegg til salg av andeler på 6,5 pst.. Inntektene fra SDØE anslås til 95,0 mrd. kroner i 2002. I saldert budsjett var inntektene fra SDØE anslått til 91,3 mrd. kroner.

Videre omfatter inntektene fra petroleumsvirksomheten skatt og avgift på utvinning, inkludert CO₂-avgift, samt aksjeutbytte fra Statoil. Betalte skatter og avgifter fra petroleumsvirksomheten, inkludert CO₂-avgift, anslås til 89,5 mrd. kroner i 2002. Anslaget er 15,7 mrd. kroner lavere enn i saldert budsjett 2002.

8.1.3 Statsbudsjettets utgifter

Tabell 8.3 Endringer i statsbudsjettets utgifter fra saldert budsjett 2002 til anslag på regnskap 2002

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett	Endring fra saldert budsjett	Anslag på regnskap
<i>Utgifter utenom petroleumsutgifter</i>	551 269	11 313	562 582
Driftsutgifter	90 492	4 063	94 554
Nybygg, anlegg mv	10 458	-213	10 245
Renter	17 248	320	17 568
Overføringer	425 977	14 163	440 140
Ymse utgifter	7 095	-7 020	75
<i>Utgifter til petroleumsvirksomhet</i>	16 430	3 560	19 990
Investeringer	15 300	-1 000	14 300
Andre utgifter	1 130	4 560	5 690
= Utgifter før lånetransaksjoner	567 699	14 873	582 572
+ Lånetransaksjoner	113 650	19 754	133 404
+Overført til Statens petroleumsfond	186 770	-17 183	169 587
= Totale utgifter	868 119	17 444	885 563

Kilde: Finansdepartementet

Utgifter utenom petroleumsutgifter

Utgifter utenom lånetransaksjoner og utgifter til petroleumsvirksomhet forventes å øke med 11,3 mrd. kroner fra saldert budsjett til regnskap for 2002. Regjeringen foreslo i St.prp. nr. 63 (2001-2002) Omprioriteringer og tilleggsbevilgninger på statsbudsjettet 2002, økte utgifter på 6,0 mrd. kroner. I proposisjoner fremmet før Revidert nasjonalbudsjett 2002 ble det fremmet forslag som økte utgiftene med til sammen 3,6 mrd. kroner. I tillegg har anslagene for dagpenger og renteutgiftene økt siden budsjettet ble vedtatt i fjor høst. Det er også lagt til grunn en ytterligere kompensasjon på 0,5 mrd. kroner til fylkeskommunene som følge av statens overtakelse av ansvaret for spesialisthelsetjenesten.

Driftsutgifter, utgifter til nybygg og anlegg og overføringer

Driftsutgiftene anslås nå å bli 4,1 mrd. kroner høyere enn i saldert budsjett. Av dette utgjør lønnsoppgjøret for statsansatte og statsbudsjettets bidrag til Statens pensjonskasse 1,7 mrd. kroner. Overføringer til private og kommuneforvaltningen er økt med 14,1 mrd. kroner siden saldert budsjett. Av dette utgjør trygdereguleringen fra 1. mai til sammen om lag 4,5 mrd. kroner. Utover dette er det allerede bevilget, eller vil bli foreslått bevilget, 2,9 mrd. kroner i kompensasjon til fyl-

keskommunene knyttet til statens overtakelse av ansvaret for spesialisthelsetjenesten, 2,2 mrd. kroner til styrking av sykehusøkonomien og om lag 0,8 mrd. kroner i generell styrking av kommunesektoren. Overslagsbevilgningene under folketrygden økte med 1,3 mrd. kroner 1. halvår.

Renteutgifter

Anslaget for renteutgifter på statens gjeld er økt med 0,3 mrd. kroner i forhold til saldert budsjett.

Tilfeldige utgifter

I saldert budsjett var det avsatt 7,1 mrd. kroner under kapittel 2309 Tilfeldige utgifter. Avsetningen ble økt med 0,8 mrd. kroner i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2002, bl.a. som følge av nye anslag for lønnsveksten. Lønns- og trygdeoppgjørene er nå gjennomført og fordelt på driftsutgifter og overføringer til private. De økte bevilgningene til inntektsoppgjør utgjør samlet 6,5 mrd. kroner. Kapittel 2309 skal også dekke overskridelsestillatelser som Finansdepartementet har fullmakt til å gi. Beløpet skal være tilstrekkelig til å dekke gitte overskridelsesfullmakter og beløp som regnskapsføres direkte på posten. Det bør derfor normalt stå igjen om lag 75 mill. kroner på kapitlet etter ny saldering av budsjettet i høst. I tabell 8.3 er det forutsatt at det settes av 75 mill. kroner. Forskjellen mellom anslag på regnskap

for reserveavsetningen i boks 1.1 og i tabell 8.3 skyldes at reserveavsetningen, foruten 75 mill. kroner, er fordelt mellom utgiftstyper i tabell 8.3.

Utgifter til petroleumsvirksomhet

Utgiftene til petroleumsvirksomhet består av andelen av investeringene på sokkelen som dekkes av SDØE, overføringer til Statens petroleumsvirksomhet

forsikringsfond og utgifter knyttet til disponering av innretninger på sokkelen.

Utgiftene til petroleumsvirksomheten anslås til 20,0 mrd. kroner i 2002. Dette er 3,6 mrd. kroner høyere enn i saldert budsjett 2002. Endelig avregning (pro & contra oppgjør) i forbindelse med salg av SDØE-andeler er inkludert med 4,4 mrd. kroner.

8.1.4 Statsbudsjettets finansieringsbehov

Tabell 8.4 Endring i statsbudsjettets lånetransaksjoner og finansieringsbehov fra saldert budsjett 2002 til anslag på regnskap 2002

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett	Endring fra saldert budsjett	Anslag på regnskap
Utlån, aksjetegning mv.	66 232	19 754	85 986
- Tilbakebetalinger	54 579	4	54 583
=Netto finansieringsbehov	11 653	19 750	31 403
+Gjeldsfradrag	47 418	0	47 418
=Statsbudsjettets brutto finansieringsbehov	59 071	19 750	78 821

Kilde: Finansdepartementet

Netto finansieringsbehov

Anslaget for utlån, aksjetegning mv. er økt med 19,8 mrd. kroner siden saldert budsjett, hvorav økt fondskapital i Fondet for forskning og nyskaping utgjør 14,0 mrd. kroner. I tillegg er det bevilget 1,0 mrd. kroner i økte utlån til helseforetakene og 2,8 mrd. kroner til utlån til boliglån for statsansatte.

Tilbakebetalinger av lån forventes nå å bli 54,6 mrd. kroner. Statsbudsjettet anslås på denne bakgrunn nå å ha et netto finansieringsbehov på 31,4 mrd. kroner, mot anslått 11,7 mrd. kroner i saldert budsjett.

Brutto finansieringsbehov

Forventet nedbetaling av statsgjeld i 2002 anslås uendret i forhold til saldert budsjett 2002, dvs. 47,4 mrd. kroner. Statsbudsjettets brutto finansieringsbehov i 2002 anslås dermed til 78,8 mrd. kroner.

8.2 Statsregnskapet medregnet folketrygden for 1. halvår 2002

Gjennomgangen av anslag på regnskap for 2002 er basert på den informasjonen som ligger i regnskapet for 1. halvår. Dette avsnittet gir en oversikt over statsregnskapet per 30.6.2002. Regnskapstallene er sammenstilt med anslag på regnskap. Tabellene i avsnittet viser også hvor stor andel av bevilgningen som er regnskapsført.

8.2.1 Inntekter

De totale inntektene utenom lånetransaksjoner utgjør 265,5 mrd. kroner i perioden 1. januar - 30. juni 2002. Det tilsvarer 51 pst. av bevilgningen. Overføringen fra Statens petroleumsvirksomhet er da ikke inkludert. De største inntekstpostene framgår av tabell 8.5.

Tabell 8.5 Statsbudsjettets inntekter utenom lånetransaksjoner og overføring fra Statens petroleumsfond 2002. Anslag på regnskap og regnskapsført beløp per 30.6.2002

		Mill. kroner	
	Anslag på regnskap	Regnskap per 30.6.2002	Regnskap i pst. av bevilgning
<i>Inntekter utenom petroleumsinntekter</i>	520 277	265 503	51,0
Skatter og avgifter	467 800	236 863	50,6
Renter og utbytte	25 430	9 834	38,7
Andre inntekter	27 047	18 807	69,5
<i>Petroleumsinntekter</i>	189 577	99 790	52,6
Skatter og avgifter	89 500	46 842	52,3
Inntekter fra Statlig petroleumsvirksomhet (SDØE)	95 032	47 903	50,4
Aksjeutbytte og renteinntekter fra Statoil	5 045	5 045	100,0
=Inntekter før lånetransaksjoner	709 854	365 293	51,5

Kilde: Finansdepartementet

8.2.2 Utgifter

Statsregnskapet medregnet folketrygden viser at det per 30. juni 2002 er regnskapsført utgifter på

292,3 mrd. kroner utenom lånetransaksjoner og overføring til Statens petroleumsfond. Det utgjør 52 pst. av bevilgningen. Tabell 8.6 viser hvordan beløpet fordeler seg på utgiftsarter.

Tabell 8.6 Statsbudsjettets utgifter utenom lånetransaksjoner og overføringer til Statens petroleumsfond 2002. Anslag på regnskap og regnskapsført beløp per 30.6.2002

		Mill. kroner	
	Anslag på regnskap	Regnskap per 30.6.2002	Regnskap i pst. av bevilgning
<i>Utgifter utenom petroleumsutgifter</i>	562 582	292 293	52,0
Driftsutgifter	94 554	45 519	48,1
Nybygg, anlegg mv.	10 245	4 704	45,9
Renteutgifter	17 568	9 707	55,3
Overføringer	440 140	232 350	52,8
Ymse utgifter	75	13	17,7
<i>Utgifter til petroleumsvirksomhet</i>	19 990	6 105	30,5
Investeringer	14 300	5 907	41,3
Andre utgifter	5 690	198	3,5
= Utgifter før lånetransaksjoner	582 572	298 398	51,2

Kilde: Finansdepartementet

8.2.3 Resultat

Tabell 8.7 Statsbudsjettets inntekter og utgifter utenom lånetransaksjoner og overføring til/ fra Statens petroleumsfond 2002. Anslag på regnskap og regnskapsført beløp per 30.6.2002

	Mill. kroner		
	Anslag på regnskap	Regnskap per 30.6.2002	Regnskap i pst. av bevilgning
<i>A Statsbudsjettets inntekter i alt</i>	709 854	365 293	51,5
A.1 Inntekter fra petroleumsvirksomhet	189 577	99 790	52,6
A.2 Inntekter utenom petroleumsinntekter	520 277	265 503	51,0
<i>B Statsbudsjettets utgifter i alt</i>	582 572	298 398	51,2
B.1 Utgifter til petroleumsvirksomhet	19 990	6 105	30,5
B.2 Utgifter utenom petroleumsvirksomhet	562 582	292 293	52,0
Statsbudsjettets netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomhet (A.1-B.1)	169 587	93 685	55,2
Statsbudsjettets oljekorrigerte overskudd (A.2-B.2)	-42 305	-26 789	63,3

Kilde: Finansdepartementet

Utenom oljevirkosomheten viser regnskapet for 1. halvår 2002 et underskudd før lånetransaksjoner på 26,8 mrd. kroner. Brutto finansieringsbehov for å finansiere utlån og gjeldsavdrag var 25,1 mrd. kroner i 1. halvår.

For nærmere detaljer vedrørende statsregnskapet for 1. halvår 2002 vises til tabellene i vedlegg 2.

Tabell 8.8 Statsbudsjettets lånetransaksjoner og finansieringsbehov 2002. Anslag på regnskap og regnskapsført beløp per 30.6.2002

	Mill. kroner		
	Anslag på regnskap	Regnskap per 30.6.2002	Regnskap i pst. av bevilgning
Utlån, aksjetegning m.v.	85 986	33 319	38,7
- Tilbakebetalinger	54 583	20 756	38,0
= Netto finansieringsbehov	31 403	12 563	40,0
+ Gjeldsavdrag	47 418	12 539	26,4
= Statsbudsjettets brutto finansieringsbehov	78 821	25 102	31,8

Kilde: Finansdepartementet

For nærmere detaljer vedrørende statsregnskapet for 1. halvår 2002 vises til tabellene i vedlegg 2.

Finansdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om statsbudsjettet medregnet folketrygden for 2003.

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om statsbudsjettet medregnet folketrygden for 2003 i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag
til vedtak om statsbudsjettet medregnet folketrygden for
budsjetterminen 1. januar til 31. desember 2003

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

I

Oversikt over statsbudsjettet medregnet folketrygden for budsjetterminen 2003 i 1000 kroner

Utgifter					
	Samlede utgifter	Drifts- utgifter	Nybygg, anlegg m.v.	Overfør- inger til andre	Utlån, gjelds- avdrag m.v.
Det kongelige hus	110 515	11 700	-	98 815	-
Regjering	198 440	198 440	-	-	-
Stortinget og underliggende institusjoner	1 071 800	868 100	119 100	84 600	-
Høyesterett	51 050	51 050	-	-	-
Utenriksdepartementet	17 255 100	2 747 773	19 500	14 146 217	341 610
Utdannings- og forskningsdepartementet	30 027 767	3 509 262	121 465	23 391 832	3 005 208
Kultur- og kirkedepartementet	5 329 177	1 887 535	36 782	3 404 810	50
Justis- og politidepartementet	12 686 823	11 671 289	73 142	942 392	-
Kommunal- og regionaldepartementet	66 185 116	1 876 542	5 481	64 303 093	-
Sosialdepartementet	4 021 500	248 900	2 700	3 769 900	-
Helsedepartementet	60 605 416	1 744 966	22 520	56 837 930	2 000 000
Barne- og familiedepartementet	25 891 345	300 549	-	25 590 796	-
Nærings- og handelsdepartementet	3 282 600	1 035 415	4 400	2 215 435	27 350
Fiskeridepartementet	2 430 325	1 698 900	329 025	402 400	-
Landbruksdepartementet	13 770 900	1 052 657	11 007	12 707 236	-
Samferdselsdepartementet	19 126 400	8 911 400	6 085 100	3 879 900	250 000
Miljøverndepartementet	2 758 932	1 249 932	243 087	1 265 913	-
Arbeids- og administrasjonsdepartementet	20 084 165	9 559 786	1 156 704	4 587 675	4 780 000
Finansdepartementet	30 158 395	5 592 510	173 730	19 408 455	4 983 700
Forsvarsdepartementet	29 613 813	19 428 640	9 590 145	593 763	1 265
Olje- og energidepartementet	1 480 080	825 680	12 500	641 900	-
Ymse utgifter	8 011 746	8 011 746	-	-	-
Statsbankene	63 485 225	535 870	5 000	9 786 855	53 157 500
Petroleumsvirksomheten	16 190 000	30 000	15 100 000	1 060 000	-
Statens forretningsdrift	83 359	-582 869	666 228	-	-
Folketrygden	214 280 011	4 772 500	142 200	209 365 311	-
Statens petroleumsfond	172 755 000	-	-	172 755 000	-
Sum utgifter	820 945 000	87 238 273	33 919 816	631 240 228	68 546 683
			Statsbudsjet- tet Folke- trygden ikke medregnet	Folke- trygden	Statsbud- sjettet medregnet Folke- trygden
1. Inntekter (ekskl. tilbakebetalinger m.v. og overføringer fra Statens Petroleumsfond)			567 724 417	149 882 900	717 607 317
2. Utgifter (ekskl. utlån, avdrag på statsgjeld m.v.)			538 118 306	214 280 011	752 398 317
Driftsutgifter			82 465 773	4 772 500	87 238 273
Nybygg anlegg m.v.			33 777 616	142 200	33 919 816
Overføringer til andre			249 119 917	209 365 311	458 485 228
Overføringer til Statens petroleumsfond			172 755 000	-	172 755 000
3. Overskudd før lånetransaksjoner før overføring fra Statens petroleumsfond (1-2)			29 606 111	-64 397 111	-34 791 000
4. Overføring fra Statens petroleumsfond			34 791 000	-	34 791 000
5. Overskudd før lånetransaksjoner (3+4)			64 397 111	-64 397 111	-

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Inntekter					
	Samlede inntekter	Drifts-inntekter	Inntekter i samband med nybygg, anlegg m.v.	Skatter, avgifter og andre overføringer	Tilbakebetalinger m.v.
Skatt på formue og inntekt.....	132 870 000	-	-	132 870 000	-
Arbeidsgiveravgift og trygdeavgift.....	146 600 000	-	-	146 600 000	-
Tollinntekter.....	1 500 000	-	-	1 500 000	-
Merverdiavgift og avgift på investeringer	132 900 000	-	-	132 900 000	-
Avgifter på alkohol.....	8 563 000	-	-	8 563 000	-
Avgifter på tobakk.....	7 474 000	-	-	7 474 000	-
Avgifter på motorvogner	33 380 000	-	-	33 380 000	-
Andre avgifter.....	18 783 461	-	-	18 783 461	-
Sum skatter og avgifter	482 070 461	-	-	482 070 461	-
Renter av statens forretningsdrift	23 413	-	-	23 413	-
Avskrivninger,avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg m.v.	1 960 351	36 507	1 527 944	395 900	-
Sum inntekter av statens forretningsdrift	1 983 764	36 507	1 527 944	419 313	-
Renter fra statsbankene	14 348 000	-	-	14 348 000	-
Renter av kontantbeholdning og andre fordringer.....	5 823 640	-	-	5 823 640	-
Utbytte ekskl. Statoil	5 420 752	-	-	5 420 752	-
Renteinntekter og utbytte (eksl. statens forretningsdrift og Statoil)	25 592 392	-	-	25 592 392	-
Inntekter under departementene.....	19 015 700	11 189 805	430 300	7 395 595	-
Overføring fra Norges Bank.....	-	-	-	-	-
Tilbakeføring av midler fra Statens banksikringsfond	-	-	-	-	-
Sum andre inntekter.....	19 015 700	11 189 805	430 300	7 395 595	-
Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet.....	77 300 000	54 800 000	16 000 000	6 500 000	-
Skatt og avgift på utvinning av petroleum.....	106 600 000	-	-	106 600 000	-
Aksjeutbytte fra Statoil	5 045 000	-	-	5 045 000	-
Sum petroleumsinntekter	188 945 000	54 800 000	16 000 000	118 145 000	-
Tilbakebetalinger.....	45 942 683	-	-	-	45 942 683
Statens petroleumsfond	34 791 000	-	-	34 791 000	-
Sum inntekter.....	798 341 000	66 026 312	17 958 244	668 413 761	45 942 683
			Statsbudsjettet Folketrygden ikke medregnet	Folketrygden	Statsbudsjettet medregnet Folketrygden
Låntransaksjoner:					
6. Utlån gjeldsavdrag, aksjetegning m.v i alt			68 546 683	-	68 546 683
Utlån til statsbanken.....			53 157 500	-	53 157 500
Gjeldsavdrag.....			4 983 700	-	4 983 700
Andre utlån, aksjetegning m.v.....			10 405 483	-	10 405 483
7. Tilbakebetalinger m. v.....			45 942 683	-	45 942 683
8. Utlån m.v. (netto) (6 - 7)			22 604 000	-	22 604 000
9. Samlet finansieringsbehov - av kontantbeholdning og lånemidler (8 - 5)			-41 793 111	64 397 111	22 604 000

Kap. Post	Kroner	Kroner
Utgifter:		
Det kongelige hus		
1	H. M. Kongen og H. M. Dronningen:	
1	Apanasje	7 000 000
50	Det Kgl. Hoff	93 850 000
		<u>100 850 000</u>
2	H. K. H. Kronprinsen og H. K. H. Kronprinsessen:	
1	Apanasje	4 700 000
50	H. K. H. Kronprinsens og H. K. H. Kronprinsessens stab mv.	4 965 000
		<u>9 665 000</u>
	Sum Det kongelige hus	<u>110 515 000</u>
Regjering		
20	Statsministerens kontor (jf. kap. 3020):	
1	Driftsutgifter	53 480 000
		<u>53 480 000</u>
21	Statsrådet (jf. kap. 3021):	
1	Driftsutgifter	102 700 000
		<u>102 700 000</u>
24	Regjeringsadvokaten (jf. kap. 3024):	
1	Driftsutgifter	36 130 000
21	Spesielle driftsutgifter	6 130 000
		<u>42 260 000</u>
	Sum Regjering	<u>198 440 000</u>
Stortinget og underliggende institusjoner		
41	Stortinget (jf. kap. 3041):	
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	533 100 000
32	Kjøp av leiligheter, <i>kan overføres</i>	6 000 000
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	113 100 000
70	Tilskudd til partigruppene	84 600 000
		<u>736 800 000</u>
42	Forsvarets ombudsmannsnemnd:	
1	Driftsutgifter	3 800 000
		<u>3 800 000</u>
43	Stortingets ombudsmann for forvaltningen (jf. kap. 3043):	
1	Driftsutgifter	33 000 000
		<u>33 000 000</u>
44	Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste:	
1	Driftsutgifter	3 600 000
		<u>3 600 000</u>
51	Riksrevisjonen (jf. kap. 3051):	
1	Driftsutgifter	294 600 000
		<u>294 600 000</u>
	Sum Stortinget og underliggende institusjoner	<u>1 071 800 000</u>
Høyesterett		
61	Høyesterett (jf. kap. 3061):	
1	Driftsutgifter	51 050 000
		<u>51 050 000</u>
	Sum Høyesterett	<u>51 050 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Utenriksdepartementet			
Administrasjon av utenriktjenesten			
100	Utenriksdepartementet (jf. kap. 3100):		
1	Driftsutgifter	337 180 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	6 537 000	
70	Erstatning av skader på utenlandske ambassader	700 000	
71	Diverse tilskudd	36 215 000	380 632 000
101	Utenriksstasjonene (jf. kap. 3101):		
1	Driftsutgifter	797 195 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	16 000 000	
70	Hjelp til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn	120 000	
90	Lån til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn	360 000	813 675 000
102	Særavtale i utenriktjenesten:		
1	Driftsutgifter	145 490 000	145 490 000
103	Regjeringens fellesbevilgning for representasjon:		
1	Driftsutgifter	7 000 000	7 000 000
104	Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet:		
1	Driftsutgifter	8 350 000	8 350 000
	Sum administrasjon av utenriktjenesten		<u>1 355 147 000</u>
Utenriksformål			
115	Presse-, kultur- og informasjonsformål:		
1	Driftsutgifter	19 875 000	
70	Tilskudd til presse, kultur- og informasjonsformål, <i>kan overføres</i>	36 785 000	56 660 000
116	Deltaking i internasjonale organisasjoner:		
70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	700 593 000	
71	Finansieringsordningen under EØS-avtalen, <i>kan overføres</i>	355 000 000	1 055 593 000
	Sum utenriksformål		<u>1 112 253 000</u>
Administrasjon av utviklingshjelpen			
140	Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen:		
1	Driftsutgifter	152 998 000	152 998 000
141	Direktoratet for utviklingssamarbeid (NORAD):		
1	Driftsutgifter	175 510 000	175 510 000
142	NORADs administrasjon av utenriksstasjonene:		
1	Driftsutgifter	211 110 000	
42	Krise- og evakueringstiltak, <i>kan overføres</i>	1 500 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 000 000	214 610 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
143	Utenriksdepartementets administrasjon av utenriksstasjonene:		
1	Driftsutgifter	117 028 000	117 028 000
	Sum administrasjon av utviklingshjelpen		660 146 000
Bilateral bistand			
150	Bistand til Afrika:		
70	Malawi, <i>kan overføres</i>	75 000 000	
71	Mosambik, <i>kan overføres</i>	230 000 000	
72	Tanzania, <i>kan overføres</i>	210 000 000	
73	Uganda, <i>kan overføres</i>	140 000 000	
74	Zambia, <i>kan overføres</i>	130 000 000	
78	Regionbevilgning for Afrika, <i>kan overføres</i>	975 000 000	
79	Tiltak under utfasing, <i>kan overføres</i>	43 000 000	1 803 000 000
151	Bistand til Asia:		
70	Bangladesh, <i>kan overføres</i>	100 000 000	
71	Nepal, <i>kan overføres</i>	65 000 000	
78	Regionbevilgning for Asia, <i>kan overføres</i>	333 000 000	
79	Tiltak under utfasing, <i>kan overføres</i>	16 000 000	514 000 000
152	Bistand til Midtøsten:		
78	Regionbevilgning for Midtøsten, <i>kan overføres</i>	150 500 000	150 500 000
153	Bistand til Mellom-Amerika:		
78	Regionbevilgning for Mellom-Amerika, <i>kan overføres</i>	131 000 000	
79	Tiltak under utfasing, <i>kan overføres</i>	6 000 000	137 000 000
	Sum bilateral bistand		2 604 500 000
Globale ordninger			
160	Sivilt samfunn og demokratiutvikling:		
1	Driftsutgifter	18 500 000	
50	Fredskorpset	120 000 000	
70	Sivilt samfunn, <i>kan overføres</i>	960 000 000	
72	Demokratistøtte/partier, <i>kan overføres</i>	5 000 000	
73	Kultur, <i>kan overføres</i>	80 000 000	
75	Internasjonale ikke-statlige organisasjoner og nettverk, <i>kan overføres</i>	123 800 000	1 307 300 000
161	Næringsutvikling (jf. kap. 3161):		
70	Nærings- og handelstiltak, <i>kan overføres</i>	64 000 000	
72	Finansieringsordning for utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	195 000 000	
73	Institusjonsutvikling i utviklingsland, <i>kan overføres</i> ..	18 000 000	
75	NORFUND - tapsavsetning	143 750 000	
90	NORFUND - grunnfondskapital ved investeringer i utviklingsland	341 250 000	762 000 000
162	Overgangsbistand (gap):		
70	Overgangsbistand (gap), <i>kan overføres</i>	400 000 000	400 000 000
163	Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter:		
70	Naturkatastrofer, <i>kan overføres</i>	220 000 000	
71	Humanitær bistand og menneskerettigheter, <i>kan overføres</i>	1 143 000 000	1 363 000 000
164	Fred, forsoning og demokrati:		
70	Fred, forsoning og demokratiltak, <i>kan overføres</i>	298 400 000	

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Kap. Post		Kroner	Kroner
71	ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA-godkjente OSSE-land, <i>kan overføres</i>	922 000 000	
72	Utvikling og nedrustning, <i>kan overføres</i>	1 700 000	1 222 100 000
165	Forskning, kompetanseheving og evaluering:		
1	Driftsutgifter	102 500 000	
70	Forskning og høyere utdanning, <i>kan overføres</i>	255 000 000	357 500 000
166	Tilskudd til ymse tiltak:		
70	Ymse tilskudd, <i>kan overføres</i>	41 154 000	
71	Internasjonale prosesser og konvensjoner mv., <i>kan overføres</i>	62 000 000	103 154 000
167	Flyktningetiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA):		
21	Spesielle driftsutgifter	648 500 000	648 500 000
	Sum globale ordninger		<u>6 163 554 000</u>

Multilateral bistand

170	FN-organisasjoner mv.:		
70	FNs utviklingsprogram (UNDP)	703 000 000	
71	FNs befolkningsprogram (UNFPA)	230 000 000	
72	FNs barnefond (UNICEF)	327 000 000	
73	Verdens matvareprogram (WFP), <i>kan overføres</i>	220 000 000	
74	FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR)	170 000 000	
75	FNs organisasjon for palestinske flyktninger (UNRWA)	100 000 000	
76	Tilleggsmidler via FN-systemet mv., <i>kan overføres</i>	1 340 000 000	
78	Bidrag andre FN-organisasjoner mv.	105 500 000	
79	Ekspertes, juniorekspertes og FNs fredskorps, <i>kan overføres</i>	45 000 000	3 240 500 000
171	Multilaterale finansinstitusjoner:		
70	Verdensbanken, <i>kan overføres</i>	584 000 000	
71	Regionale banker og fond, <i>kan overføres</i>	499 000 000	
72	Samfinansiering via finansinstitusjoner, <i>kan overføres</i>	290 500 000	1 373 500 000
172	Gjeldslette:		
70	Gjeldslettetiltak, <i>kan overføres</i>	350 000 000	350 000 000
	Sum multilateral bistand		<u>4 964 000 000</u>

Øvrig bistand

197	Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak:		
70	Tilskudd til atomsikkerhetstiltak, prosjektsamarbeidet med Russland/SUS og handlingsplanen for søkerlandene til EU, <i>kan overføres</i>	350 000 000	
71	Fred og demokratitiltak (ikke-ODA-land), <i>kan overføres</i>	5 000 000	
76	Tilskudd til internasjonale klima- og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	35 500 000	390 500 000
198	Frivillige bidrag, FNs-fredsarbeid:		
70	Internasjonal strafferettspleie, <i>kan overføres</i>	5 000 000	5 000 000
	Sum øvrig bistand		<u>395 500 000</u>
	Sum Utenriksdepartementet		<u>17 255 100 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Utdannings- og forskningsdepartementet			
Administrasjon			
200	Utdannings- og forskningsdepartementet (jf. kap. 3200):		
1	Driftsutgifter	152 327 000	
21	Spesielle driftsutgifter	2 146 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 293 000	156 766 000
202	Læringssenteret (jf. kap. 3202):		
1	Driftsutgifter	73 019 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	7 326 000	
70	Tilskudd til læremidler m.v., <i>kan overføres,</i> <i>kan nyttes under post 21</i>	35 132 000	115 477 000
203	Statens utdanningskontorer (jf. kap. 3203):		
1	Driftsutgifter	108 612 000	
21	Spesielle driftsutgifter	1 200 000	109 812 000
204	Foreldreutvalget for grunnskolen (jf. kap. 3204):		
1	Driftsutgifter	5 600 000	5 600 000
206	Samisk utdanningsadministrasjon:		
50	Tilskudd til Sametinget	26 689 000	26 689 000
	Sum administrasjon		414 344 000
Grunnskolen og videregående opplæring			
221	Grunnskolen (jf. kap. 3221):		
1	Driftsutgifter	5 992 000	
60	Tilskudd til virkemiddeltiltak i Nord-Norge, <i>kan overføres</i>	10 870 000	
61	Tilskudd til institusjoner	35 049 000	
62	Tilskudd til Fjellheimen leirskole	3 943 000	
63	Tilskudd til skolefritidsordninger, <i>kan overføres</i>	153 203 000	
65	Tilskudd til opplæring for språklige minoriteter i grunnskolen	662 613 000	
67	Tilskudd til kommunale musikk- og kulturskoler, <i>overslagsbevilgning</i>	91 059 000	
69	Kompensasjon for investeringskostnader ved grunnskolereformen	512 825 000	1 475 554 000
222	Statens grunnskoler og grunnskoleinternat (jf. kap. 3222):		
1	Driftsutgifter	43 381 000	43 381 000
223	Videregående opplæring:		
1	Driftsutgifter	7 098 000	
60	Tilskudd til landslinjer	144 351 000	
65	Tilskudd til opplæring for språklige minoriteter i videregående opplæring	26 178 000	
70	Tilskudd til bedrifter som tar inn lærlinger med spesielle behov	6 961 000	
71	Tilskudd til drift av opplæringsråd	8 353 000	
72	Tilskudd til internasjonale utdanningsprogram	40 647 000	
73	Tilskudd til studieopphold i utlandet	7 319 000	

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Kap. Post		Kroner	Kroner
74	Tilskudd til Røde Kors Nordisk United World College	21 497 000	262 404 000
224	Fellestiltak i grunnskolen og videregående opplæring:		
1	Driftsutgifter	115 123 000	
61	Tilskudd til opplæring innenfor kriminalomsorgen ..	100 384 000	
64	Tilskudd til opplæring i finsk	7 341 000	
68	Det samiske utdanningsområdet, <i>kan overføres</i>	35 712 000	
70	Tilskudd	8 259 000	266 819 000
226	Kvalitetsutvikling i grunnskolen og videregående opplæring:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	381 818 000	381 818 000
232	Statlige skoler med opplæring på videregående nivå (jf. kap. 3232):		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 60</i>	103 824 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 873 000	107 697 000
	Sum grunnskolen og videregående opplæring		<u>2 537 673 000</u>

Andre tiltak i utdanningen

240	Private skoler m.v.:		
70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	1 775 146 000	
75	Tilskudd til privatskoleorganisasjoner	487 000	1 775 633 000
243	Kompetansesentra for spesialundervisning (jf. kap. 3243):		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under postene 21 og 60</i>	656 029 000	
21	Spesielle driftsutgifter	39 901 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 481 000	
60	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner, <i>kan overføres</i>	129 056 000	
75	Til disposisjon for departementet	1 910 000	833 377 000
248	Særskilte IKT-tiltak i utdanningen:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	166 218 000	
70	Tilskudd til IKT-tiltak, <i>kan nyttes under post 21</i>	3 008 000	169 226 000
249	Andre tiltak i utdanningen:		
1	Driftsutgifter	2 604 000	
21	Spesielle driftsutgifter	16 627 000	
61	Tilskudd til Nordland kunst- og filmskole	2 141 000	
62	Moskvaskolen	1 037 000	
72	Tilskudd til den franske og den tyske skolen i Oslo .	5 195 000	
73	Tilskudd til internatdriften ved Krokeide yrkesskole	17 042 000	44 646 000
	Sum andre tiltak i utdanningen		<u>2 822 882 000</u>

Voksenopplæring, folkehøgskoler og fagskoleutdanning

251	Fagskoleutdanning:		
70	Teknisk fagskole	110 648 000	110 648 000
253	Folkehøgskoler:		
21	Spesielle driftsutgifter	2 483 000	
60	Tilskudd til fylkeskommunale folkehøgskoler, <i>kan nyttes under post 70</i>	50 737 000	

Kap. Post	Kroner	Kroner
70 Tilskudd til andre folkehøgskoler, <i>kan nyttes under post 60</i>	455 880 000	509 100 000
254 Tilskudd til voksenopplæring (jf. kap. 3254):		
60 Tilskudd til norskopplæring for innvandrere	625 916 000	
70 Tilskudd til studieforbund	201 494 000	
72 Tilskudd til kvinneuniversitetene, Norsk fredssenter og Studiesenteret Finnsnes	7 613 000	
73 Tilskudd til voksenopplæringsorganisasjoner	8 700 000	843 723 000
256 VOX - Voksenopplæringsinstituttet (jf. kap. 3256):		
1 Driftsutgifter	46 868 000	
21 Spesielle driftsutgifter	13 492 000	60 360 000
258 Forskning, utviklingsarbeid og fellestiltak i voksenopplæringen:		
21 Spesielle driftsutgifter	80 585 000	80 585 000
259 Kompetanseutviklingsprogrammet:		
21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	60 718 000	60 718 000
Sum voksenopplæring, folkehøgskoler og fagskoleutdanning		1 665 134 000

Høgre utdanning

260 Universitetet i Oslo:		
50 Statstilskudd	2 778 775 000	2 778 775 000
261 Universitetet i Bergen:		
50 Statstilskudd	1 623 346 000	1 623 346 000
262 Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet:		
50 Statstilskudd	2 232 589 000	2 232 589 000
263 Universitetet i Tromsø:		
50 Statstilskudd	984 309 000	984 309 000
264 Norges handelshøgskole:		
50 Statstilskudd	211 905 000	211 905 000
265 Arkitektthøgskolen i Oslo:		
50 Statstilskudd	75 726 000	75 726 000
268 Norges idrettshøgskole:		
50 Statstilskudd	99 912 000	99 912 000
269 Norges musikkhøgskole (jf. kap. 3269):		
1 Driftsutgifter	110 058 000	
21 Spesielle driftsutgifter	1 200 000	
45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 359 000	113 617 000
270 Studier i utlandet og sosiale formål for elever og studenter:		
71 Tilrettelegging av studier i utlandet	4 537 000	
73 Tilskudd til studentbarnehager	76 360 000	
74 Tilskudd til velferdsarbeid	57 115 000	
75 Tilskudd til bygging av studentboliger, <i>kan overføres</i>	199 959 000	337 971 000
273 Statlige kunsthøgskoler (jf. kap. 3273):		
1 Driftsutgifter	185 544 000	
21 Spesielle driftsutgifter	1 407 000	
45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	36 065 000	223 016 000
274 Statlige høgskoler (jf. kap. 3274):		
1 Driftsutgifter	101 834 000	
21 Spesielle driftsutgifter	3 321 000	
45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	798 000	

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Kap. Post		Kroner	Kroner
50	Statstilskudd	6 467 690 000	
70	Tilskudd	1 410 000	6 575 053 000
278	Norges landbrukshøgskole:		
50	Statstilskudd	414 007 000	414 007 000
279	Norges veterinærhøgskole (jf. kap. 3279):		
1	Driftsutgifter	190 761 000	
21	Spesielle driftsutgifter	59 099 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	14 408 000	264 268 000
281	Fellesutgifter for universiteter og høyskoler (jf. kap. 3281):		
1	Driftsutgifter	433 965 000	
21	Spesielle driftsutgifter	1 299 000	
30	Fellesmidler, <i>kan overføres</i>	25 200 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	20 237 000	
70	Tilskudd til utgivelse av lærebøker	7 209 000	
71	Tilskudd til Stiftelsen for helsetjenesteforskning	5 026 000	
72	Stipendmidler for etterutdanning av kunstnere	2 027 000	
73	Tilskudd til internasjonale programmer	61 908 000	
76	Tilskudd til NORDU-net, <i>kan overføres</i>	22 930 000	
77	Tilskudd til Falstadsenteret	2 140 000	
78	Tilskudd til Universitets- og høyskolerådet	6 520 000	
79	Ny universitetsklinikk i Trondheim, <i>kan overføres</i>	236 589 000	
90	Kapitalinnskudd i forskningsstiftelser m.v.	5 208 000	830 258 000
282	Privat høyskoleutdanning:		
70	Tilskudd	503 785 000	503 785 000
	Sum høyere utdanning		17 268 537 000

Forskning

283	Meteorologisk institutt (jf. kap. 3283):		
1	Driftsutgifter	251 575 000	
21	Spesielle driftsutgifter	68 263 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	9 751 000	
72	Internasjonale samarbeidsprosjekter, <i>kan overføres</i> ...	42 129 000	371 718 000
285	Norges forskningsråd:		
52	Forskningsformål	952 750 000	
55	Administrasjon	196 736 000	1 149 486 000
286	Fondet for forskning og nyskaping (jf. kap. 3286):		
50	Overføring til Norges forskningsråd	528 821 000	
90	Fondskapital	3 000 000 000	3 528 821 000
287	Forskningsinstitutter og andre tiltak (jf. kap. 3287):		
21	Spesielle driftsutgifter	3 503 000	
50	NOVA	21 686 000	
52	Norsk Utenrikspolitisk Institutt	15 513 000	
54	Forskningsstiftelser	43 516 000	
71	Tilskudd til andre private institusjoner	18 423 000	
72	Til disposisjon for departementet	2 312 000	
73	Niels Henrik Abels matematikkpris	12 400 000	117 353 000
288	Internasjonale samarbeidstiltak (jf. kap. 3288):		
21	Spesielle driftsutgifter	4 442 000	
72	Internasjonale grunnforskningsorganisasjoner	129 198 000	

Kap. Post	Kroner	Kroner
75 UNESCO	18 179 000	151 819 000
Sum forskning		5 319 197 000
Sum Utdannings- og forskningsdepartementet		30 027 767 000

Kultur- og kirke departementet

Administrasjon m.m.

300 Kultur- og kirke departementet:		
1 Driftsutgifter	90 004 000	90 004 000
305 Lotteritilsynet (jf. kap. 3305):		
1 Driftsutgifter	55 765 000	55 765 000
310 Tilskudd til trossamfunn m.m. og private kirkebygg:		
70 Tilskudd til tros- og livssynssamfunn, <i>overslagsbevilgning</i>	98 222 000	
75 Tilskudd til private kirkebygg	5 000 000	
76 Tilskudd til råd for tro og livssyn	2 895 000	106 117 000
Sum administrasjon m.m.		251 886 000

Kulturformål

320 Allmenne kulturformål:		
1 Driftsutgifter	36 367 000	
50 Norsk kulturfond	237 282 000	
51 Fond for lyd og bilde	25 000 000	
52 Norges forskningsråd	2 048 000	
53 Samiske kulturformål	30 244 000	
60 Lokale og regionale kulturbygg, <i>kan overføres</i>	8 000 000	
73 Nasjonale kulturbygg, <i>kan overføres</i>	61 924 000	
74 Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd, <i>kan overføres</i>	105 918 000	
75 Kulturprogram, <i>kan overføres</i>	6 879 000	
76 Hundreårsmarkeringen 1905-2005, <i>kan overføres</i>	23 500 000	
78 Ymse faste tiltak	20 462 000	
79 Til disposisjon	7 000 000	
80 Tilskuddsordning for frivillig virksomhet	15 075 000	
81 Kulturell skolesekk, <i>kan overføres</i>	12 780 000	592 479 000
321 Kunstnerformål:		
1 Driftsutgifter	11 980 000	
72 Stipend basert på gjennomført utdanning, <i>overslagsbevilgning</i>	11 117 000	
73 Kunstnerstipend m.m., <i>kan overføres</i>	87 986 000	
74 Garantiinntekter, <i>overslagsbevilgning</i>	82 537 000	
75 Vederlagsordninger	92 671 000	286 291 000
322 Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom (jf. kap. 3322):		
1 Driftsutgifter	113 430 000	
21 Store utstillinger	1 207 000	
45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	12 510 000	
50 Utsmykking av offentlige bygg	7 273 000	
72 Knutepunktinstitusjoner	30 651 000	
73 Nasjonalmuseet for kunst, <i>kan nyttes under post 1</i>	6 156 000	

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Kap. Post		Kroner	Kroner
75	Offentlig rom, arkitektur og design	18 021 000	
78	Ymse faste tiltak	42 108 000	231 356 000
323	Musikkformål (jf. kap. 3323):		
1	Driftsutgifter	109 489 000	
70	Nasjonale institusjoner	145 925 000	
71	Region-/landsdelsinstitusjoner	95 352 000	
72	Knutepunktinstitusjoner	21 091 000	
74	Landsdelsmusikere i Nord-Norge	13 116 000	
78	Ymse faste tiltak	21 336 000	406 309 000
324	Teater- og operaformål (jf. kap. 3324):		
1	Driftsutgifter	85 696 000	
70	Nasjonale institusjoner	494 417 000	
71	Region-/landsdelsinstitusjoner	182 260 000	
73	Region- og distriktsopera	15 948 000	
78	Ymse faste tiltak	27 070 000	
90	Kjøp av aksjer	50 000	805 441 000
325	Samordnings tiltak for arkiv, bibliotek og museer:		
1	Driftsutgifter	50 288 000	
73	Prosjekt- og utviklingstiltak	13 762 000	64 050 000
326	Språk-, litteratur- og bibliotekformål (jf. kap. 3326):		
1	Driftsutgifter	224 718 000	
21	Spesielle driftsutgifter	8 354 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	17 522 000	
73	Noregs Mållag	1 457 000	
74	Det Norske Samlaget	6 596 000	
75	Språkteknologi, Norsk Ordbok m.v.	7 684 000	
78	Ymse faste tiltak	60 410 000	326 741 000
328	Museums- og andre kulturvernformål (jf. kap. 3328):		
1	Driftsutgifter	31 332 000	
21	Arkeologiske og andre oppdrag	14 090 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 852 000	
60	Tilskuddsordning for museer	150 531 000	
70	Nasjonale institusjoner	163 512 000	
72	Knutepunktinstitusjoner	19 089 000	
73	Museumsreformen	42 080 000	
78	Ymse faste tiltak	35 318 000	458 804 000
329	Arkivformål (jf. kap. 3329):		
1	Driftsutgifter	159 078 000	
21	Spesielle driftsutgifter	5 715 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 898 000	
78	Ymse faste tiltak	4 105 000	172 796 000
	Sum kulturformål		<u>3 344 267 000</u>

Film- og medieformål

334	Film- og medieformål (jf. kap. 3334):		
1	Driftsutgifter	111 573 000	
21	Spesielle driftsutgifter	3 232 000	
50	Norsk filmfond, <i>kan nyttes under post 71</i>	234 121 000	
71	Filmtiltak m.m., <i>kan overføres,</i> <i>kan nyttes under post 50</i>	21 355 000	
72	Knutepunktinstitusjoner	5 783 000	
75	Medieprogram, <i>kan overføres</i>	10 000 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
78	Ymse faste tiltak	20 443 000	
79	Til disposisjon	1 315 000	407 822 000
335	Pressestøtte:		
52	Norges forskningsråd	1 600 000	
71	Produksjonstilskudd	239 346 000	
73	Anvendt medieforskning og etterutdanning	15 269 000	
75	Tilskudd til samiske aviser	11 236 000	
76	Tilskudd til ymse publikasjoner	29 550 000	
77	Distribusjonstilskudd til avisene i Finnmark	1 560 000	298 561 000
336	Informasjonsberedskap - kringkasting:		
70	Informasjonsberedskap	2 799 000	2 799 000
	Sum film- og medieformål		<u>709 182 000</u>

Den norske kirke

340	Kirkelig administrasjon:		
1	Driftsutgifter	112 487 000	
21	Spesielle driftsutgifter	3 365 000	
71	Tilskudd til kirkelige formål	138 875 000	
72	Tilskudd til kirkelig virksomhet i kommunene	100 000 000	
73	Tilskudd til virksomheten ved Nidaros domkirke	3 000 000	
74	Tilskudd til Oslo domkirke	1 000 000	
79	Til disposisjon, <i>kan overføres</i>	5 750 000	364 477 000
341	Presteskippet:		
1	Driftsutgifter	622 592 000	
21	Spesielle driftsutgifter	2 523 000	625 115 000
342	Nidaros domkirke m.m.:		
1	Driftsutgifter	34 250 000	34 250 000
	Sum Den norske kirke		<u>1 023 842 000</u>
	Sum Kultur- og kirke departementet		<u>5 329 177 000</u>

Justis- og politidepartementet

Administrasjon

400	Justisdepartementet (jf. kap. 3400):		
1	Driftsutgifter	193 862 000	
71	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	8 806 000	202 668 000
	Sum administrasjon		<u>202 668 000</u>

Rettsvesen

410	Tingrettene og lagmannsrettene (jf. kap. 3410):		
1	Driftsutgifter	1 153 741 000	
21	Spesielle driftsutgifter	105 687 000	1 259 428 000
411	Domstoladministrasjonen (jf. kap. 3411):		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 410, post 1</i>	46 000 000	46 000 000
414	Domsutgifter:		
1	Driftsutgifter	71 242 000	71 242 000
	Sum rettsvesen		<u>1 376 670 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Kriminalomsorg			
430	Kriminalomsorgens sentrale forvaltning (jf. kap. 3430):		
1	Driftsutgifter	1 570 654 000	
21	Spesielle driftsutgifter	46 718 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	60 998 000	
70	Tilskudd	8 889 000	1 687 259 000
432	Kriminalomsorgens utdanningssenter (KRUS) (jf. kap. 3432):		
1	Driftsutgifter	130 478 000	130 478 000
	Sum kriminalomsorg		<u>1 817 737 000</u>
Politi og påtalemyndighet			
440	Politidirektoratet - politi- og lensmannsetaten (jf. kap. 3440):		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 441, post 1</i>	5 605 319 000	
21	Spesielle driftsutgifter	58 736 000	
22	Søk etter omkomne på havet, i innsjøer og vassdrag, <i>kan overføres</i>	15 163 000	
70	Tilskudd	6 246 000	5 685 464 000
441	Oslo politidistrikt (jf. kap. 3441):		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 440, post 1</i>	1 152 572 000	1 152 572 000
442	Politihøgskolen (jf. kap. 3442):		
1	Driftsutgifter	169 932 000	169 932 000
443	Oppfølging av innsynsloven:		
1	Driftsutgifter	5 467 000	
70	Erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	2 000 000	7 467 000
445	Den høyere påtalemyndighet (jf. kap. 3445):		
1	Driftsutgifter	82 225 000	82 225 000
446	Den militære påtalemyndighet (jf. kap. 3446):		
1	Driftsutgifter	4 548 000	4 548 000
448	Grensekommisæreren (jf. kap. 3448):		
1	Driftsutgifter	4 492 000	4 492 000
	Sum politi og påtalemyndighet		<u>7 106 700 000</u>
Redningstjenesten, samfunnssikkerhet og beredskap			
450	Sivile vernepliktige (jf. kap. 3450):		
1	Driftsutgifter	229 151 000	229 151 000
451	Samfunnssikkerhet og beredskap (jf. kap. 3451):		
1	Driftsutgifter	333 430 000	
70	Overføringer til private	340 000	333 770 000
455	Redningstjenesten (jf. kap. 3455):		
1	Driftsutgifter	45 395 000	
21	Spesielle driftsutgifter	5 444 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	7 064 000	
71	Tilskudd til frivillige organisasjoner i redningstjenesten	5 316 000	
72	Tilskudd til nød- og sikkerhetstjenester	58 184 000	121 403 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
456	TETRA - felles radiosamband for nødetatene (jf. kap. 3456):		
1	Driftsutgifter	33 575 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	5 080 000	38 655 000
	Sum redningstjenesten, samfunnssikkerhet og beredskap		<u>722 979 000</u>
Andre virksomheter			
460	De særskilte etterforskningsorganene:		
1	Driftsutgifter	6 739 000	6 739 000
466	Særskilte straffesaksutgifter m.m.:		
1	Driftsutgifter	535 500 000	535 500 000
467	Norsk Lovtidend:		
1	Driftsutgifter	2 390 000	2 390 000
468	Kommisjonen for begjæring om gjenopptakelse av straffesaker (jf. kap. 3468):		
1	Driftsutgifter	2 300 000	2 300 000
	Sum andre virksomheter		<u>546 929 000</u>
Fri rettshjelp, erstatninger, konfliktråd m.m.			
470	Fri rettshjelp (jf. kap. 3470):		
1	Driftsutgifter	6 219 000	
70	Fri sakførsel	342 212 000	
71	Fritt rettsråd	238 504 000	
72	Tilskudd til spesielle rettshjelpiltak	18 331 000	605 266 000
471	Statens erstatningsansvar:		
1	Driftsutgifter	729 000	
70	Erstatning til voldsofre, <i>overslagsbevilgning</i>	60 000 000	
71	Erstatningsansvar m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	50 670 000	111 399 000
474	Konfliktråd:		
1	Driftsutgifter	3 480 000	
60	Overføringer til kommunene, <i>kan overføres</i>	30 667 000	34 147 000
475	Bobehandling:		
1	Driftsutgifter	44 437 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	5 664 000	50 101 000
	Sum fri rettshjelp, erstatninger, konfliktråd m.m.		<u>800 913 000</u>
Svalbardbudsjettet			
480	Svalbardbudsjettet:		
50	Tilskudd	112 227 000	112 227 000
	Sum Svalbardbudsjettet		<u>112 227 000</u>
	Sum Justis- og politidepartementet		<u>12 686 823 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Kommunal- og regionaldepartementet			
Administrasjon m.m.			
500	Kommunal- og regionaldepartementet (jf. kap. 3500):		
1	Driftsutgifter	163 166 000	
21	Spesielle forsknings- og utredningsoppdrag, <i>kan overføres</i>	9 549 000	
22	KOSTRA-rapporteringssystem for kommunene og fylkeskommunene, <i>kan overføres</i>	1 142 000	
45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	5 481 000	
50	Forskningsprogrammer under Norges forskningsråd	18 019 000	197 357 000
502	Valguttgifter:		
1	Driftsutgifter	29 000 000	29 000 000
503	Arbeidsretten, meklingsinstitusjonen m.m. (jf. kap. 3503):		
1	Driftsutgifter	10 500 000	
21	Spesielle driftsutgifter	1 500 000	12 000 000
	Sum administrasjon m.m.		238 357 000
Innvandring			
520	Utlendingsdirektoratet (jf. kap. 3520):		
1	Driftsutgifter	372 980 000	
21	Spesielle driftsutgifter, statlige mottak	1 051 220 000	
22	Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelse	66 070 000	1 490 270 000
521	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere (jf. kap. 3521):		
60	Integreringstilskudd, <i>kan overføres</i>	2 952 811 000	
62	Kommunale innvandrertiltak	42 450 000	
70	Bosettingsordningen og integreringstilskudd, oppfølging	2 440 000	
71	Kunnskapsutvikling, <i>kan overføres</i>	43 733 000	
72	Tilbakevending for flyktninger, <i>kan overføres</i>	11 300 000	
73	Tilskudd til innvandrersorganisasjoner og annen frivillig virksomhet	22 420 000	
74	Statsautorisasjonsordningen for tolker m.m.	1 560 000	
75	Transport av flyktninger / reiseuttgifter til og fra utlandet	35 200 000	3 111 914 000
522	Senter mot etnisk diskriminering (jf. kap. 3522):		
1	Driftsutgifter	6 300 000	6 300 000
523	Kontaktutvalget mellom innvandrere og myndighetene (jf. kap. 3523):		
1	Driftsutgifter	3 800 000	3 800 000
524	Utlendingsnemnda (jf. kap. 3524):		
1	Driftsutgifter	91 500 000	
21	Spesielle driftsutgifter, nemdbehandling	13 370 000	104 870 000
	Sum innvandring		4 717 154 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Nasjonale minoriteter			
526	Nasjonale minoriteter:		
70	Tilskudd til nasjonale minoriteter	2 805 000	2 805 000
	Sum nasjonale minoriteter		<u>2 805 000</u>
Samiske formål			
540	Sametinget (jf. kap. 3540):		
50	Sametinget	129 800 000	
54	Avkastning av Samefolkets fond	4 650 000	134 450 000
541	Tilskudd til samiske formål:		
70	Tilskudd til samiske formål	1 300 000	
72	Samisk språk, informasjon, o.a.	2 500 000	3 800 000
542	Kompetansesenter for urfolks rettigheter:		
1	Driftsutgifter	1 900 000	1 900 000
	Sum samiske formål		<u>140 150 000</u>
Regional- og distriktspolitikk			
551	Regional utvikling og nyskaping:		
60	Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling .	1 166 500 000	1 166 500 000
552	Nasjonalt samarbeid for regional utvikling:		
21	Kunnskapsutvikling, informasjon, m.v.	10 000 000	
72	Nasjonale tiltak for regional utvikling	337 000 000	347 000 000
	Sum regional- og distriktspolitikk		<u>1 513 500 000</u>
Overføringer gjennom inntektssystemet til kommuner og fylkeskommuner			
571	Rammetilskudd til kommuner (jf. kap. 3571):		
21	Kunnskapsutvikling og drift av inntektssystemet	5 195 000	
60	Innbyggertilskudd	33 268 723 000	
62	Nord-Norge-tilskudd	1 077 719 000	
63	Regionaltilskudd	582 838 000	
64	Skjønnstilskudd, kan nyttes under kap. 572 post 64 ...	3 069 700 000	
65	Hovedstadstilskudd	152 609 000	
67	Storbytilskudd	70 000 000	
68	Forsøk med rammefinansiering av øremerkede tilskudd	941 216 000	39 168 000 000
572	Rammetilskudd til fylkeskommuner (jf. kap. 3572):		
60	Innbyggertilskudd	12 567 542 000	
62	Nord-Norge-tilskudd	406 524 000	
64	Skjønnstilskudd, kan nyttes under kap. 571 post 64 ...	1 181 300 000	
65	Hovedstadstilskudd	69 634 000	14 225 000 000
	Sum overføringer gjennom inntektssystemet til kommuner og fylkeskommuner		<u>53 393 000 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Bolig og bomiljø			
580	Bostøtte:		
70	Bostøtte, <i>overslagsbevilgning</i>	1 932 800 000	1 932 800 000
581	Bolig- og bomiljøtiltak:		
60	Handlingsprogram for Oslo indre øst	50 000 000	
71	Tilskudd til boligkvalitet, <i>kan overføres</i>	74 000 000	
73	Tilskudd til opplysning, informasjon m.m.	2 200 000	
75	Boligtilskudd til etablering, utbedring og utleieboliger, <i>kan overføres</i>	665 000 000	
78	Tilskudd til utvikling av bomiljø, boligforvaltning og boligpolitikk, <i>kan overføres</i>	36 100 000	
79	Tilskudd til radonforebyggende tiltak i boliger, <i>kan overføres</i>	10 400 000	837 700 000
582	Skoleanlegg:		
60	Rentekompensasjon	160 000 000	160 000 000
585	Husleietvistutvalget i Oslo (jf. kap. 3585):		
1	Driftsutgifter	4 650 000	4 650 000
586	Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser:		
60	Oppstartingsstilskudd, <i>kan overføres</i>	1 943 900 000	
63	Tilskudd til kompensasjon for utgifter til renter og avdrag	1 266 400 000	3 210 300 000
	Sum bolig og bomiljø		<u>6 145 450 000</u>
Bygningssaker			
587	Statens bygningstekniske etat (jf. kap. 3587):		
1	Driftsutgifter	34 700 000	34 700 000
	Sum bygningssaker		<u>34 700 000</u>
	Sum Kommunal- og regionaldepartementet		<u>66 185 116 000</u>
Sosialdepartementet			
Administrasjon			
600	Sosialdepartementet (jf. kap. 3600):		
1	Driftsutgifter	69 900 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 700 000	72 600 000
	Sum administrasjon		<u>72 600 000</u>
Eldre, funksjonshemmede og rusmiddelmissbrukere m.v.			
620	Utredningsvirksomhet, forskning m.m.:		
21	Spesielle driftsutgifter	57 000 000	
50	Norges forskningsråd	49 100 000	
60	Prøveløslatelse, <i>kan overføres</i>	89 700 000	195 800 000
621	Tilskudd til kommunale tjenester, organisasjoner m.v.:		
21	Spesielle driftsutgifter	94 600 000	

Kap. Post	Kroner	Kroner
60 Tilskudd til omsorgstjenester, <i>kan overføres</i>	41 400 000	
61 Tilskudd til vertskommunene m.v.	922 400 000	
63 Tilskudd til rusmiddeltiltak, <i>kan overføres</i>	168 200 000	
66 Tilskudd til assistenter for funksjonshemmede	47 300 000	
70 Frivillig rusmiddelforebyggende arbeid m.v., <i>kan overføres</i>	106 000 000	
71 Tilskudd til frivillig arbeid	68 000 000	
72 Tilskudd til Landsbystiftelsen	55 000 000	
73 Tilskudd til døvblinde og døve	49 400 000	
74 Tilskudd til pensjonistenes og funksjonshemmedes organisasjoner m.v.	113 400 000	
75 Kompetansesentra m.m.	48 400 000	
76 Tilskudd til opphold i institusjon for eldre med særskilte behov	6 000 000	1 720 100 000
622 Statens institutt for rusmiddelforskning:		
1 Driftsutgifter	27 400 000	27 400 000
Sum eldre, funksjonshemmede og rusmiddelmisbrukere m.v.		1 943 300 000

Kontantytelser

660 Krigspensjon:		
70 Tilskudd, militære, <i>overslagsbevilgning</i>	269 000 000	
71 Tilskudd, sivile, <i>overslagsbevilgning</i>	662 000 000	931 000 000
664 Pensjonstrygden for sjømenn:		
70 Tilskudd	388 600 000	388 600 000
666 Avtalefestet pensjon (AFP):		
70 Tilskudd	686 000 000	686 000 000
Sum kontantytelser		2 005 600 000
Sum Sosialdepartementet		4 021 500 000

Helsedepartementet

Administrasjon

700 Helsedepartementet (jf. kap. 3700):		
1 Driftsutgifter	98 500 000	
45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 000 000	102 500 000
Sum administrasjon		102 500 000

Sosial- og helseforvaltning m.m.

701 Forsknings- og forsøksvirksomhet:		
21 Spesielle driftsutgifter	86 000 000	
50 Norges forskningsråd	110 500 000	196 500 000
702 Nemnd for bioteknologi:		
1 Driftsutgifter	6 550 000	6 550 000
703 Helsetjenesten for innsatte i fengsel:		
60 Tilskudd til kommuner	74 350 000	74 350 000

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Kap. Post		Kroner	Kroner
704	Norsk Pasientskadeerstatning (jf. kap. 3704):		
1	Driftsutgifter	60 000 000	
50	Tilskudd til NPE som statlig fond	292 070 000	352 070 000
705	Personelltiltak:		
1	Driftsutgifter, Statens helsepersonellnemnd	5 000 000	
21	Tilskudd til personell i allmennlegetjenesten og tannhelsetjenesten	50 700 000	
60	Tilskudd til rekrutteringsplanen	60 650 000	
61	Tilskudd til turnustjeneste	107 120 000	
71	Tilskudd Nordiska Hälsovårdshögskolan mv.	12 390 000	235 860 000
706	Sosial- og helsedirektoratet (jf. kap. 3706):		
1	Driftsutgifter	366 350 000	366 350 000
707	Nasjonalt folkehelseinstitutt (jf. kap. 3707):		
1	Driftsutgifter	290 290 000	
21	Formidlingsvirksomhet	124 260 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres	6 300 000	420 850 000
708	Statens helsetilsyn (jf. kap. 3708):		
1	Driftsutgifter	60 340 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres	510 000	60 850 000
709	Pasientskadenemnda (jf. kap. 3709):		
1	Driftsutgifter	10 000 000	10 000 000
	Sum sosial- og helseforvaltning m.m.		1 723 380 000

Kommunehelsetjenesten, forebygging og rehabilitering

711	Statens rettsstoksikologiske institutt (jf. kap. 3711):		
1	Driftsutgifter	48 190 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres	8 230 000	56 420 000
715	Statens strålevern (jf. kap. 3715):		
1	Driftsutgifter	52 530 000	
21	Oppdragsutgifter	32 210 000	84 740 000
716	Kreftregisteret:		
70	Tilskudd	35 120 000	35 120 000
718	Rehabilitering:		
21	Spesielle driftsutgifter	20 060 000	
61	Rehabilitering, helsetiltak for rusmiddelmissbrukere	203 780 000	223 840 000
719	Helsefremmende og forebyggende arbeid:		
1	Driftsutgifter	320 000	
21	Tilskudd til helsefremmende og forebyggende tiltak i helse- og sosialsektoren, kan overføres	32 790 000	
70	Forebygging av HIV og seksuelt overførbare sykdommer - smittevern, kan overføres	25 140 000	
71	Tilskudd til opplysningstiltak, forebyggelse av uønskede svangerskap m.v., kan overføres	19 950 000	
72	Stiftelsen AAN-Alternativ til abort i Norge	13 570 000	91 770 000
	Sum kommunehelsetjenesten, forebygging og rehabilitering		491 890 000

Spesialisthelsetjenester

732	Regionale helseforetak:		
21	IT og elektronisk samhandling m.m.	110 130 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
70	Tilskudd til helseforetakene, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 71, 72, 73, 74 og 75</i>	309 290 000	
71	Tilskudd til Helse Øst RHF, <i>kan overføres</i>	10 668 000 000	
72	Tilskudd til Helse Sør RHF, <i>kan overføres</i>	6 439 000 000	
73	Tilskudd til Helse Vest RHF, <i>kan overføres</i>	5 078 900 000	
74	Tilskudd til Helse Midt-Norge RHF, <i>kan overføres</i>	3 728 800 000	
75	Tilskudd til Helse Nord RHF, <i>kan overføres</i>	3 460 300 000	
76	Innsatsstyrt finansiering av sykehus, <i>overslagsbevilgning</i>	16 852 800 000	
77	Refusjon poliklinisk virksomhet ved sykehus m.v., <i>overslagsbevilgning</i>	3 829 700 000	
78	Tilskudd til regionsykehus.....	2 118 600 000	
90	Lån til investeringsformål i helseforetak.....	2 000 000 000	54 595 520 000
739	Andre utgifter:		
21	Forsøk og utvikling i sykehussektoren, <i>kan nyttes under post 75</i>	117 386 000	
70	Behandlingsreiser til utlandet.....	67 950 000	
71	Tilskudd til Norsk Pasientforening m.fl.	4 880 000	
75	Kreftbehandling m.m., <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	340 900 000	
77	Luftambulanse.....	52 920 000	584 036 000
	Sum spesialisthelsetjenester		<u>55 179 556 000</u>

Psykisk helse

742	Forpleining, kontroll og tilsyn med psykiatriske pasienter:		
1	Driftsutgifter.....	23 350 000	
70	Tilskudd.....	4 050 000	27 400 000
743	Statlige stimulerings tiltak for psykisk helse:		
21	Spesielle driftsutgifter.....	26 290 000	
62	Tilskudd til psykisk helsearbeid i kommuner, <i>kan overføres</i>	1 306 800 000	
70	Kompetanse, utredninger og utviklingsarbeid, <i>kan overføres</i>	264 840 000	
72	Tilskudd til Modum bads nervesanatorium.....	78 700 000	
73	Tilskudd til psykososialt arbeid for flyktninger, <i>kan overføres</i>	22 550 000	
75	Tilskudd til styrking av psykisk helsevern, <i>kan overføres</i>	1 165 350 000	2 864 530 000
744	Tvungen omsorg for psykisk utviklingshemmede:		
70	Fagenhet for tvungen omsorg.....	31 170 000	31 170 000
	Sum psykisk helse		<u>2 923 100 000</u>

Legemidler

750	Statens legemiddelverk (jf. kap. 3750 og 5578):		
1	Driftsutgifter.....	110 920 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 480 000	114 400 000
751	Apotekvesenet og legemiddelfaglige tiltak (jf. kap. 3751 og 5577):		
70	Tilskudd.....	57 790 000	57 790 000
	Sum legemidler		<u>172 190 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Helse- og sosialberedskap			
797	Helse- og sosialberedskap:		
1	Driftsutgifter	12 800 000	12 800 000
	Sum helse- og sosialberedskap		12 800 000
	Sum Helsedepartementet		60 605 416 000
Barne- og familiedepartementet			
Administrasjon			
800	Barne- og familiedepartementet (jf. kap. 3800):		
1	Driftsutgifter	80 922 000	
21	Spesielle driftsutgifter	3 091 000	84 013 000
	Sum Administrasjon		84 013 000
Tiltak for familie og likestilling			
830	Foreldreveiledning og samlivstiltak:		
21	Spesielle driftsutgifter	4 055 000	
70	Tilskudd	3 740 000	7 795 000
840	Tilskudd til krisetiltak:		
21	Spesielle driftsutgifter	1 700 000	
60	Tilskudd til kommuner til krisetiltak, <i>overslagsbevilgning</i>	61 444 000	
70	Tilskudd til voldsforebyggende tiltak m.v.	1 500 000	64 644 000
841	Familievern og konfliktløsning:		
21	Spesielle driftsutgifter, meklingsgodtgjørelse, <i>overslagsbevilgning</i>	10 090 000	
22	Kompetanseutvikling og opplæring, meklingskorpset mv	3 530 000	
70	Utviklings- og opplysningsarbeid m.v.	8 691 000	22 311 000
844	Kontantstøtte:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 846 post 50</i>	3 000 000	
70	Tilskudd, <i>kan nyttes under kap. 856 post 60, overslagsbevilgning</i>	2 787 195 000	2 790 195 000
845	Barnetrygd:		
70	Tilskudd	14 690 100 000	14 690 100 000
846	Familie- og likestillingspolitisk forskning, opplysningsarbeid m.v.:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 50</i>	7 192 000	
22	Refusjon av utgifter til DNA-analyser	4 570 000	
50	Forskning, <i>kan nyttes under post 21, kap. 844 post 21 og kap. 856 post 21</i>	9 458 000	
70	Tilskudd	4 190 000	
71	Særlige familiepolitiske tiltak	825 000	
72	Tiltak for lesbiske og homofile	2 500 000	28 735 000
847	Likestillingssenteret:		
50	Basisbevilgning	5 805 000	5 805 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
848	Likestillingsombudet (jf. kap. 3848):		
1	Driftsutgifter	6 334 000	6 334 000
	Sum tiltak for familie og likestilling		<u>17 615 919 000</u>
Tiltak for barn og ungdom			
850	Barneombudet (jf. kap. 3850):		
1	Driftsutgifter	7 834 000	7 834 000
852	Adopsjonsstøtte:		
70	Tilskudd til foreldre som adopterer barn fra utlandet, <i>overslagsbevilgning</i>	15 928 000	15 928 000
854	Tiltak i barne- og ungdomsvernet (jf. kap. 3854):		
1	Driftsutgifter -Fylkesnemndene for sosiale saker	75 958 000	
21	Spesielle driftsutgifter	25 563 000	
50	Forskning, <i>kan nyttes under post 71</i>	10 518 000	
64	Tilskudd for enslige mindreårige flyktninger og asylsøkere, <i>overslagsbevilgning</i>	211 038 000	
70	Tilskudd til Rostad ungdomsheim og Rostad ettervernsheim	2 025 000	
71	Utvikling og opplysningsarbeid m.v., <i>kan nyttes under post 50</i>	20 416 000	345 518 000
856	Barnehager:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 846 post 50</i>	15 384 000	
50	Tilskudd til samiske barnehagetilbud	8 413 000	
60	Driftstilskudd til barnehager, <i>overslagsbevilgning, kan nyttes under kap. 844 post 70</i>	7 298 314 000	
61	Stimuleringsstilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	186 000 000	
64	Prøveprosjekt Oslo indre Øst	7 000 000	7 515 111 000
857	Barne- og ungdomstiltak:		
21	Spesielle driftsutgifter	2 000 000	
50	Forskning, <i>kan nyttes under post 71</i>	5 124 000	
70	Barne- og ungdomsorganisasjoner	70 274 000	
71	Utviklingsarbeid, <i>kan nyttes under post 50</i>	3 866 000	
72	Styrking av oppvekstmiljøet m.v., <i>kan overføres</i>	5 165 000	
73	Ungdomstiltak i større bysamfunn, <i>kan overføres</i>	19 734 000	
75	Frivillig barne- og ungdomsarbeid lokalt (Frifond) ..	33 500 000	
79	Tilskudd til internasjonalt ungdomssamarbeid m.v., <i>kan overføres</i>	20 661 000	160 324 000
858	Barne-, ungdoms- og familieforvaltning (jf. kap. 3858):		
1	Driftsutgifter	16 023 000	16 023 000
859	UNG i Europa (jf. kap. 3859):		
1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	4 967 000	4 967 000
	Sum tiltak for barn og ungdom		<u>8 065 705 000</u>
Forbrukerpolitikk			
860	Forbrukerrådet (jf. kap. 3860):		
50	Basisbevilgning	72 412 000	72 412 000
862	Positiv miljømerking:		
70	Driftstilskudd til offentlig stiftelse for positiv miljømerking	3 758 000	3 758 000

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Kap. Post		Kroner	Kroner
865	Forbrukerpolitiske tiltak og internasjonalt samarbeid:		
21	Spesielle driftsutgifter, forskning, utviklings- og opplysningsarbeid	10 391 000	10 391 000
866	Statens institutt for forbruksforskning:		
50	Basisbevilgning	21 202 000	21 202 000
867	Forbrukertvistutvalget (jf. kap. 3867):		
1	Driftsutgifter	4 421 000	4 421 000
868	Forbrukerombudet (jf. kap. 3868):		
1	Driftsutgifter	13 524 000	13 524 000
	Sum forbrukerpolitikk		125 708 000
	Sum Barne- og familiedepartementet		25 891 345 000

Nærings- og handelsdepartementet

Administrasjon

900	Nærings- og handelsdepartementet (jf. kap. 3900):		
1	Driftsutgifter	149 025 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	26 500 000	
70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	16 900 000	
71	Tilskudd til Skipsfartens beredskapssekretariat	3 100 000	195 525 000
	Sum administrasjon		195 525 000

Informasjonsteknologi, infrastruktur og rammebetingelser

901	Styret for det industrielle rettsvern (jf. kap. 3901):		
1	Driftsutgifter	177 400 000	177 400 000
902	Justervesenet (jf. kap. 3902):		
1	Driftsutgifter	86 250 000	
21	Spesielle driftsutgifter	100 000	86 350 000
904	Brønnøysundregistrene (jf. kap. 3904):		
1	Driftsutgifter	181 400 000	181 400 000
905	Norges geologiske undersøkelse (jf. kap. 3905):		
1	Driftsutgifter	102 600 000	
21	Spesielle driftsutgifter	33 000 000	135 600 000
906	Bergvesenet (jf. kap. 3906):		
1	Driftsutgifter	10 340 000	
30	Sikrings- og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	4 400 000	14 740 000
907	Sjøfartsdirektoratet (jf. kap. 3907):		
1	Driftsutgifter	213 900 000	
21	Spesielle driftsutgifter	8 300 000	222 200 000
908	Skipsregistrene (jf. kap. 3908):		
1	Driftsutgifter	8 050 000	8 050 000
909	Tilskudd til sysselsetting av sjøfolk:		
70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	40 000 000	
71	Tilskudd til fergerederier i utenriksfart i NOR, <i>overslagsbevilgning</i>	50 000 000	90 000 000
912	Bedriftsrettet informasjonsformidling:		
70	Tilskudd	13 200 000	13 200 000
913	Standardisering:		
70	Tilskudd	26 500 000	26 500 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
914	Spesielle IT-tiltak:		
21	Senter for informasjonssikring, <i>kan overføres</i>	6 700 000	
22	Samordning av IT-politikken, <i>kan overføres</i>	9 100 000	
50	Tilskudd til høyhastighetskommunikasjon, <i>kan overføres</i>	51 500 000	67 300 000
	Sum informasjonsteknologi, infrastruktur og rammebetingelser		1 022 740 000
Forskning, nyskaping og internasjonalisering			
920	Norges forskningsråd:		
50	Tilskudd	844 535 000	844 535 000
922	Norsk Romsenter (jf. kap. 3922):		
70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	252 300 000	252 300 000
923	Forsknings- og utviklingskontrakter:		
70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	100 000 000	100 000 000
924	Internasjonalt samarbeid og utviklingsprogrammer:		
70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	25 500 000	
71	EUs rammeprogram for forskning og teknologi, <i>kan overføres</i>	350 000 000	375 500 000
929	Bedriftsrettet kompetanseoverføring:		
70	Tilskudd	42 000 000	42 000 000
930	Statens veiledningskontor for oppfinnere:		
1	Driftsutgifter	8 250 000	
70	Utviklingsarbeider og stipend, <i>kan overføres</i>	8 400 000	16 650 000
934	Internasjonaliseringstiltak:		
70	Eksporthremmende tiltak, <i>kan overføres</i>	184 000 000	
71	Internasjonalt teknologisamarbeid	21 000 000	
73	Støtte ved kapitalvareeksport	26 800 000	231 800 000
935	Internasjonale investeringstiltak:		
70	Tilskudd til Nordisk Prosjekteksportfond, <i>kan overføres</i>	3 400 000	
92	Innskudd i Den europeiske bank for gjenoppbygging og utvikling (EBRD)	27 350 000	30 750 000
937	Reiselivstiltak:		
1	Driftsutgifter	2 000 000	
70	Tilskudd til internasjonal markedsføring	101 300 000	
71	Tilskudd til Svalbard Reiseliv AS	2 000 000	105 300 000
938	Omstillingstiltak:		
71	Omstillingstilskudd til Sør-Varanger, <i>kan overføres</i> ...	40 000 000	40 000 000
	Sum forskning, nyskaping og internasjonalisering		2 038 835 000
Statlig eierskap			
950	Forvaltning av statlig eierskap (jf. kap. 3950 og 5656):		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	12 500 000	12 500 000
953	Kings Bay AS:		
70	Tilskudd	13 000 000	13 000 000
	Sum statlig eierskap		25 500 000
	Sum Nærings- og handelsdepartementet		3 282 600 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Fiskeridepartementet			
Administrasjon			
1000	Fiskeridepartementet (jf. kap. 4000):		
1	Driftsutgifter	72 850 000	
70	Tilskudd diverse formål	500 000	
71	Tilskudd til kystkultur, <i>kan overføres</i>	2 000 000	75 350 000
1001	Deltakelse i internasjonale organisasjoner:		
70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	6 900 000	6 900 000
	Sum administrasjon		<u>82 250 000</u>
Forskning og utvikling			
1020	Havforskningsinstituttet (jf. kap. 4020):		
1	Driftsutgifter	222 000 000	
21	Spesielle driftsutgifter	126 000 000	348 000 000
1021	Drift av forskningsfartøyene (jf. kap. 4021):		
1	Driftsutgifter	94 900 000	
21	Spesielle driftsutgifter	47 000 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	55 000 000	196 900 000
1023	Fiskeri-, havbruks- og transportrettet FoU (jf. kap. 4023):		
1	Driftsutgifter	31 500 000	
21	Spesielle driftsutgifter	8 500 000	
50	Tilskudd Norges forskningsråd, <i>kan overføres</i>	230 000 000	
70	Tilskudd Fiskeriforskning i Tromsø, <i>kan overføres</i>	32 700 000	
71	Tilskudd til utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	33 400 000	336 100 000
	Sum forskning og utvikling		<u>881 000 000</u>
Fiskeri- og havbruksforvaltning			
1030	Fiskeridirektoratet (jf. kap. 4030):		
1	Driftsutgifter	304 600 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 600 000	306 200 000
1050	Diverse fiskeriformål:		
71	Sosiale tiltak, <i>kan overføres</i>	3 000 000	
73	Tilskudd til Fiskerinæringens Kompetansesenter, <i>kan overføres</i>	5 000 000	
74	Erstatninger, <i>kan overføres</i>	2 000 000	
78	DNA-register for vågehval, <i>kan overføres</i>	1 500 000	
79	Informasjon ressursforvaltning, <i>kan overføres</i>	2 000 000	13 500 000
	Sum fiskeri- og havbruksforvaltning		<u>319 700 000</u>

Kap. Post	Kroner	Kroner
Kystforvaltning		
1062	Kystverket (jf. kap. 4062):	
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 45</i>	761 050 000
21	Spesielle driftsutgifter	3 300 000
30	Maritim infrastruktur, <i>kan overføres, kan nyttes under post 24</i>	211 900 000
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	53 525 000
60	Tilskudd til fiskerihavneanlegg, <i>kan overføres</i>	27 400 000
70	Tilskudd Redningsselskapet	56 000 000
		1 113 175 000
1070	Elektroniske navigasjonshjelpemidler (jf. kap. 4070):	
1	Driftsutgifter	27 200 000
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	7 000 000
		34 200 000
	Sum kystforvaltning	1 147 375 000
	Sum Fiskeridepartementet	2 430 325 000

Landbruksdepartementet

Mat- og landbruksforvaltning m.m.

1100	Landbruksdepartementet (jf. kap. 4100):	
1	Driftsutgifter	111 330 000
45	Store utstyrskjøp og vedlikehold - ordinære forvaltningsorganer, <i>kan overføres, kan nyttes under post 50</i>	7 894 000
50	Store utstyrskjøp og vedlikehold - forvaltningsorganer med særskilte fullmakter	207 000
70	Tilskudd til driften av Staur gård	300 000
	Sum mat- og landbruksforvaltning m.m.	119 731 000

Matvarekvalitet, dyrehelse og plantehelse

1107	Statens dyrehelsetilsyn (jf. kap. 4107):	
1	Driftsutgifter	215 082 000
70	Tilskudd til veterinær beredskap	65 000 000
73	Tilskudd til tiltak mot dyresykdommer, <i>overslagsbevilgning</i>	14 718 000
		294 800 000
1110	Statens landbrukstilsyn (jf. kap. 4110):	
1	Driftsutgifter	105 661 000
1112	Forvaltningsstøtte, utviklingsoppgaver og kunnskapsutvikling m.m.:	
50	Forvaltningsstøtte og utviklingsoppgaver, Veterinærinstituttet	113 765 000
51	Forvaltningsstøtte, utvikling og kunnskapsformidling, Planteforsk	46 988 000
52	Støtte til fagsentrene, Planteforsk	13 051 000
		173 804 000
1114	Statens næringsmiddeltilsyn (jf. kap. 4114):	
1	Driftsutgifter	230 776 000
	Sum matvarekvalitet, dyrehelse og plantehelse	230 776 000
		805 041 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Forskning og utvikling			
1137	Forskning og utvikling:		
50	Forskningsaktivitet	142 683 000	
51	Basisbevilgninger til forskningsinstitutter m.m.	155 490 000	298 173 000
	Sum forskning og utvikling		<u>298 173 000</u>
Miljø, areal og næring			
1140	Miljø- og næringstiltak i jordbruket:		
50	Næringsøkonomisk dokumentasjon og analyse	18 967 000	
77	Miljørettet prosjektarbeid m.m., <i>kan overføres</i>	35 881 000	54 848 000
1142	Miljø- og næringstiltak i skogbruket:		
50	Forvaltningsstøtte, utvikling og kunnskapsformidling i skogbruket, Skogforsk	12 968 000	
51	Tilskudd til Utviklingsfondet for skogbruket	3 442 000	
71	Tilskudd til verdiskapingstiltak i skogbruket, <i>kan overføres</i>	39 000 000	
76	Ressurs- og miljøtiltak i skogbruket, <i>kan overføres</i>	18 728 000	74 138 000
1143	Statens landbruksforvaltning (jf. kap. 4143):		
1	Driftsutgifter	145 267 000	
70	Tilskudd til beredskap i kornsektoren, <i>kan overføres</i>	13 267 000	
71	Omstillingsstøtte til slakteri, <i>kan overføres</i>	6 100 000	
72	Erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	102 000	164 736 000
1145	Jordskifterettene (jf. kap. 4145):		
1	Driftsutgifter	142 967 000	142 967 000
1146	Norsk institutt for jord- og skogkartlegging (jf. kap. 4146):		
1	Driftsutgifter	65 634 000	65 634 000
1147	Reindriftsforvaltningen (jf. kap. 4147):		
1	Driftsutgifter	35 940 000	
45	Store utstyrskjøp og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 113 000	
70	Tilskudd til fjellstuer	636 000	
71	Omstillingstiltak i Indre Finnmark, <i>kan overføres</i>	2 145 000	41 834 000
1148	Naturskade - erstatninger og sikring:		
70	Tilskudd til sikringstiltak m.m., <i>kan overføres</i>	20 356 000	
71	Naturskade, erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	70 000 000	90 356 000
1150	Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m. (jf. kap. 4150):		
50	Fondsavsetninger, <i>overslagsbevilgning</i>	620 300 000	
70	Markedsregulering, <i>kan overføres</i>	246 500 000	
73	Pristilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	2 241 066 000	
74	Direkte tilskudd, <i>kan overføres</i>	6 744 385 000	
77	Utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	363 060 000	
78	Velferdsordninger, <i>kan overføres</i>	1 573 854 000	11 789 165 000
1151	Til gjennomføring av reindriftsavtalen:		
51	Tilskudd til Utviklings- og investeringsfondet	45 300 000	
72	Tilskudd til organisasjonsarbeid	5 600 000	
75	Kostnadssenkende og direkte tilskudd, <i>kan overføres</i>	48 200 000	
79	Velferdsordninger	1 800 000	100 900 000
1161	Statskog SF - forvaltningsdrift:		
70	Tilskudd til forvaltningsdrift	16 334 000	

Kap. Post	Kroner	Kroner
73 Avviklingskostnader	216 000	
75 Oppsyn i statsallmenninger	6 827 000	23 377 000
Sum miljø, areal og næring		<u>12 547 955 000</u>
Sum Landbruksdepartementet		<u>13 770 900 000</u>

Samferdselsdepartementet

Administrasjon m.m.

1300 Samferdselsdepartementet (jf. kap. 4300):		
1 Driftsutgifter	92 100 000	
70 Tilskudd til internasjonale organisasjoner	12 900 000	
71 Tilskudd til trafikksikkerhetsformål m.v.	16 700 000	121 700 000
1301 Forskning og utvikling m.v.:		
21 Utredninger vedrørende miljø, trafikksikkerhet m.v.	15 000 000	
50 Samferdselsforskning, <i>kan overføres</i>	104 800 000	
70 Tilskudd til rasjonell og miljøvennlig transport m.v., <i>kan overføres</i>	4 500 000	
71 Tilskudd til arbeids- og utdanningsreiser for funksjonshemmede, <i>kan overføres</i>	10 400 000	134 700 000
Sum administrasjon m.m.		<u>256 400 000</u>

Luftfartsformål

1310 Flytransport:		
70 Godtgjørelse for innenlandske flyruter, <i>kan nyttes under kap. 1311 post 71</i>	401 100 000	401 100 000
1311 Tilskudd til regionale flyplasser:		
70 Tilskudd til Luftfartsverkets regionale flyplasser	250 000 000	
71 Tilskudd til ikke-statlige flyplasser, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1310 post 70</i>	12 500 000	262 500 000
1313 Luftfartstilsynet (jf. kap 4313):		
1 Driftsutgifter	120 000 000	120 000 000
1314 Havarikommisjonen for sivil luftfart og jernbane (jf. kap. 4314):		
1 Driftsutgifter	23 000 000	23 000 000
Sum luftfartsformål		<u>806 600 000</u>

Vegformål

1320 Statens vegvesen (jf. kap. 4320):		
23 Trafikktilsyn, drift og vedlikehold av riksveger m.m., <i>kan overføres, kan nyttes under post 30 og post 72</i>	5 502 200 000	
24 Statens vegvesens produksjon, <i>kan overføres</i>	-110 000 000	
30 Riksveginvesteringer, <i>kan overføres, kan nyttes under post 23 og post 72</i>	4 568 400 000	
33 Kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift, <i>kan overføres</i>	121 800 000	
35 Vegutbygging i Bjørvika	20 000 000	
72 Tilskudd til riksvegferjedrift, <i>kan overføres, kan nyttes under post 23 og post 30</i>	1 091 300 000	11 193 700 000

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Kap. Post		Kroner	Kroner
1322	Svinesundsforbindelsen AS:		
91	Lån	250 000 000	250 000 000
	Sum vegformål		11 443 700 000
Særskilte transporttiltak			
1330	Særskilte transporttiltak:		
70	Tilskudd til Hurtigruten	183 200 000	
72	Særskilt tilskudd til kollektivtransport	10 000 000	
73	Tilskudd til lengre reiser, <i>overslagsbevilgning</i>	42 000 000	235 200 000
	Sum særskilte transporttiltak		235 200 000
Jernbaneformål			
1350	Jernbaneverket (jf. kap. 4350):		
23	Drift og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 30</i>	3 001 600 000	
25	Drift og vedlikehold av Gardermobanen, <i>kan overføres</i>	90 700 000	
30	Investeringer i linjen, <i>kan overføres, kan nyttes under post 23</i>	1 346 100 000	4 438 400 000
1351	Overføringer til NSB AS:		
70	Betaling for persontransporttjenester	1 386 000 000	1 386 000 000
1354	Statens jernbanetilsyn (jf. kap. 4354):		
1	Driftsutgifter	21 200 000	21 200 000
	Sum jernbaneformål		5 845 600 000
Samferdselsberedskap			
1360	Samferdselsberedskap:		
1	Driftsutgifter	3 000 000	
30	Transport- og sambandsanlegg, utstyr m.v., <i>kan overføres</i>	3 700 000	
70	Beredskapslagring, <i>kan overføres</i>	1 400 000	
71	Tilskudd til samfunnsplagte oppgaver vedr. Totalforsvaret	48 100 000	56 200 000
	Sum samferdselsberedskap		56 200 000
Post og telekommunikasjoner			
1370	Kjøp av posttjenester:		
70	Betaling for ulønnsomme posttjenester	305 000 000	305 000 000
1380	Post- og teletilsynet (jf. kap. 4380):		
1	Driftsutgifter	152 600 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	25 100 000	177 700 000
	Sum post og telekommunikasjoner		482 700 000
	Sum Samferdselsdepartementet		19 126 400 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Miljøverndepartementet			
Fellesoppgaver, regional planlegging, forskning, internasjonalt arbeid m.m.			
1400	Miljøverndepartementet (jf. kap. 4400):		
1	Driftsutgifter	154 841 000	
21	Spesielle driftsutgifter	68 728 000	
60	Tilskudd til lokalt miljøvern, <i>kan overføres</i>	2 000 000	
61	Yttersjø gård	3 700 000	
70	Grunnstøtte til frivillige miljøvernorganisasjoner	35 050 000	
71	Internasjonale organisasjoner	33 335 000	
72	Miljøverntiltak i nordområdene, <i>kan overføres</i>	7 000 000	
73	Tilskudd til kompetanseformidling og informasjon om miljøvennlig produksjon og forbruk, <i>kan overføres</i>	33 425 000	
74	Tilskudd til AMAP, <i>kan overføres</i>	2 200 000	
75	Miljøvennlig byutvikling, <i>kan overføres</i>	4 000 000	
76	Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	5 371 000	
78	Miljøtiltak i nikkerverkene på Kola, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	109 800 000	459 450 000
1410	Miljøvernforskning (jf. kap. 4410):		
21	Miljøovervåking og miljødata	90 157 000	
50	Basisbevilgninger til miljøforskningsinstituttene	92 586 000	
51	Forskningsprogrammer m.m.	130 818 000	
52	Rekrutteringsstipend til kvinnelige miljøvernforskere	200 000	
53	Internasjonalt miljøvernforskningssamarbeid	5 000 000	
60	Kommunal overvåking og kartlegging av biologisk mangfold, <i>kan overføres</i>	4 000 000	
70	Nasjonale oppgaver ved miljøforskningsinstituttene	22 151 000	344 912 000
	Sum fellesoppgaver, regional planlegging, forskning, internasjonalt arbeid m.m.		804 362 000
Biomangfold og friluftsliv			
1425	Vilt- og fisketiltak (jf. kap. 4425):		
1	Driftsutgifter	25 365 000	
61	Tilskudd til kommunale vilttiltak, <i>kan overføres</i>	5 500 000	
70	Tilskudd til fiskeformål, <i>kan overføres</i>	5 000 000	
71	Tilskudd til viltformål, <i>kan overføres</i>	25 645 000	61 510 000
1426	Statens naturoppsyn (jf. kap. 4426):		
1	Driftsutgifter	48 200 000	
30	Tiltak i nasjonalparkene, <i>kan overføres</i>	7 791 000	
31	Tiltak i naturvern-, kulturlandskap- og friluftsområder, <i>kan overføres</i>	16 971 000	
32	Skjærgårdsparker m.v., <i>kan overføres</i>	14 195 000	
70	Tilskudd til naturoppsyn, <i>kan overføres</i>	500 000	87 657 000
1427	Direktoratet for naturforvaltning (jf. kap. 4427):		
1	Driftsutgifter	75 371 000	
21	Spesielle driftsutgifter	27 439 000	

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Kap. Post		Kroner	Kroner
30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder, <i>kan overføres</i>	26 405 000	
32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner, <i>kan overføres</i>	19 450 000	
33	Statlige erverv, barskogvern, <i>kan overføres</i>	110 295 000	
34	Statlige erverv, nasjonalparker, <i>kan overføres</i>	2 100 000	
70	Tilskudd til kalking og lokale fiskeformål, <i>kan overføres</i>	98 200 000	
72	Erstatninger for rovviltskader, <i>overslagsbevilgning</i>	86 365 000	
73	Forebyggende tiltak mot rovviltskader og omstillingstiltak, <i>kan overføres</i>	32 000 000	
74	Tilskudd til friluftslivstiltak, <i>kan overføres</i>	10 170 000	
75	Internasjonale avtaler og medlemskap	1 010 000	
77	Tilskudd til naturinformasjonssentra, <i>kan overføres</i> ...	6 400 000	
78	Friluftsrådernes landsforbund og interkommunale friluftsråd, <i>kan overføres</i>	5 300 000	500 505 000
	Sum biomangfold og friluftsliv		<u>649 672 000</u>

Kulturminner og kulturmiljø

1429	Riksantikvaren (jf. kap. 4429):		
1	Driftsutgifter	73 790 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under postene 72 og 73</i>	27 150 000	
50	Tilskudd til Samisk kulturminnearbeid	2 000 000	
72	Vern og sikring av fredete og bevaringsverdige kulturminner og kulturmiljøer, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	107 684 000	
73	Brannsikring og beredskapstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	5 453 000	
75	Internasjonalt samarbeid, <i>kan overføres</i>	3 400 000	219 477 000
1432	Norsk kulturminnefond (jf. kap. 4432):		
1	Driftsutgifter	1 500 000	
50	Til disposisjon for kulturminnetiltak	5 000 000	6 500 000
	Sum kulturminner og kulturmiljø		<u>225 977 000</u>

Forurensning

1441	Statens forurensningstilsyn (jf. kap. 4441):		
1	Driftsutgifter	184 262 000	
21	Spesielle driftsutgifter	450 000	
39	Opprydningstiltak, <i>kan overføres</i>	45 880 000	
65	Tilskudd til helhetlig vannforvaltning, <i>kan overføres</i> .	3 000 000	
73	Tilskudd til biloppsamlingssystemet	118 900 000	
75	Utbetaling av pant for bilvrak, <i>overslagsbevilgning</i>	151 252 000	
76	Refusjonsordninger	50 000 000	
77	Tilskudd til innsamling av PCB-holdig isolerglassruter, <i>kan overføres</i>	12 000 000	
78	Tilskudd til energiutnyttelse fra avgiftspliktige sluttbehandlingsanlegg for avfall, <i>kan overføres</i>	40 000 000	605 744 000
1444	Produktregisteret:		
1	Driftsutgifter	14 640 000	14 640 000
	Sum forurensning		<u>620 384 000</u>

Kap. Post	Kroner	Kroner	
Kart og geodata			
1465	Statens kjøp av tjenester i Statens kartverk:		
21	Betaling for statsoppdraget, <i>kan overføres</i>	349 254 000	349 254 000
	Sum kart og geodata	<u>349 254 000</u>	<u>349 254 000</u>
Nord- og polarområdene			
1471	Norsk Polarinstitut (jf. kap. 4471):		
1	Driftsutgifter	102 785 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	6 000 000	
50	Stipend	498 000	109 283 000
	Sum nord- og polarområdene	<u>109 283 000</u>	<u>109 283 000</u>
	Sum Miljøverndepartementet	<u>2 758 932 000</u>	<u>2 758 932 000</u>
Arbeids- og administrasjonsdepartementet			
Administrasjon m.v.			
1500	Arbeids- og administrasjonsdepartementet (jf. kap. 4500):		
1	Driftsutgifter	154 172 000	
21	Spesielle driftsutgifter	104 693 000	258 865 000
1502	Tilskudd til kompetanseutvikling:		
70	Tilskudd, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	25 000 000	25 000 000
1503	Midler til tjenestemannsorganisasjonenes opplærings- og utviklingsarbeid:		
70	Tilskudd	106 654 000	
71	Bidrag fra arbeidstakerne	39 724 000	146 378 000
1507	Datatilsynet (jf. kap. 4507):		
1	Driftsutgifter	18 349 000	18 349 000
	Sum administrasjon m.v.	<u>448 592 000</u>	<u>448 592 000</u>
Fylkesmannsembetene			
1510	Fylkesmannsembetene (jf. kap. 4510):		
1	Driftsutgifter	918 693 000	918 693 000
	Sum fylkesmannsembetene	<u>918 693 000</u>	<u>918 693 000</u>
Fellestjenester			
1520	Statskonsult (jf. kap. 4520):		
1	Driftsutgifter	98 921 000	
21	Spesielle driftsutgifter	12 776 000	111 697 000
1522	Statens forvaltningstjeneste (jf. kap. 4522):		
1	Driftsutgifter	246 624 000	
21	Spesielle driftsutgifter	32 143 000	
22	Fellesutgifter for R-kvartalet	48 937 000	

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Kap. Post		Kroner	Kroner
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	15 683 000	343 387 000
	Sum fellestjenester		455 084 000
Partistøtte			
1530	Tilskudd til de politiske partier:		
70	Tilskudd til de politiske partiers sentrale organisasjoner	211 767 000	211 767 000
	Sum partistøtte		211 767 000
Pensjoner m.m.			
1541	Pensjoner av statskassen:		
1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	14 926 000	14 926 000
1542	Tilskudd til Statens Pensjonskasse:		
1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	4 704 733 000	
70	For andre medlemmer av Statens Pensjonskasse, <i>overslagsbevilgning</i>	88 932 000	4 793 665 000
1543	Arbeidsgiveravgift til folketrygden:		
1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	270 589 000	
70	For andre medlemmer av Statens Pensjonskasse, <i>overslagsbevilgning</i>	5 356 000	275 945 000
1544	Boliglån til statsansatte:		
90	Lån, <i>overslagsbevilgning</i>	4 780 000 000	4 780 000 000
1546	Yrkesskadeforsikring (jf. kap. 4546):		
1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	40 000 000	40 000 000
1547	Gruppelivsforsikring (jf. kap. 4547):		
1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	69 224 000	69 224 000
	Sum pensjoner m.m.		9 973 760 000
Konkurrans- og prispolitikk			
1550	Konkurransetilsynet (jf. kap. 4550):		
1	Driftsutgifter	64 947 000	64 947 000
	Sum konkurranse- og prispolitikk		64 947 000
Arbeidsmiljø og sikkerhet			
1570	Arbeidstilsynet (jf. kap. 4570):		
1	Driftsutgifter	267 000 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 700 000	270 700 000
1571	Direktoratet for brann- og elsikkerhet (jf. kap. 4571):		
1	Driftsutgifter	120 800 000	
21	Spesielle driftsutgifter	700 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	800 000	
70	Tilskudd til Norsk Brannvern Forening	1 500 000	
71	Tilskudd til Norsk Elektrotekniske Komite'	2 700 000	126 500 000
1573	Statens arbeidsmiljøinstitutt (jf. kap. 4573):		
1	Driftsutgifter	60 761 000	
21	Oppdrag	6 900 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 064 000	71 725 000
1574	Arbeidsforskningsinstituttet:		
70	Tilskudd til AFI AS	2 000 000	2 000 000
1575	Forskning og utredning:		
21	Forsknings- og utredningsoppdrag, m.m., <i>kan overføres</i>	9 000 000	
50	Norges forskningsråd	40 200 000	
70	Tilskudd til forskning og informasjon	800 000	50 000 000
1577	Norges brannskole (jf. kap. 4577):		
1	Driftsutgifter	43 244 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 000 000	44 244 000
	Sum arbeidsmiljø og sikkerhet		<u>565 169 000</u>

Bygg utenfor husleieordningen

1580	Bygg utenfor husleieordningen:		
31	Videreføring av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	881 600 000	
32	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>	43 400 000	
36	Kunstnerisk utsmykking, <i>kan overføres</i>	8 290 000	933 290 000
1581	Eiendommer til kongelige formål (jf. kap. 4581):		
1	Driftsutgifter	19 000 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 807 000	25 807 000
1582	Utvikling av Fornebuområdet:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	3 800 000	
30	Investeringer på Fornebu, <i>kan overføres</i>	121 300 000	125 100 000
1583	Utvikling av Pilestredet Park (jf. kap. 4583):		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	4 900 000	
30	Investeringer Pilestredet Park, <i>kan overføres</i>	21 300 000	26 200 000
	Sum bygg utenfor husleieordningen		<u>1 110 397 000</u>

Arbeidsmarked

1590	Aetat (jf. kap. 4590):		
1	Driftsutgifter	1 759 039 000	
21	Spesielle driftsutgifter	1 767 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	48 760 000	1 809 566 000
1594	Arbeidsmarkedstiltak (jf. kap. 4594):		
21	Evaluerings-, utviklingstiltak mv., <i>kan overføres</i>	23 148 000	
70	Ordinære arbeidsmarkedstiltak, <i>kan overføres</i>	1 203 609 000	
71	Spesielle arbeidsmarkedstiltak, <i>kan overføres</i> , <i>kan nyttes under post 70</i>	2 749 851 000	
73	Investeringer i skjermede tiltak, <i>kan overføres</i> , <i>kan nyttes under post 71</i>	72 178 000	
74	Lønnssubsidium ved reaktivisering, <i>overslagsbevilgning</i>	37 404 000	4 086 190 000
1595	Ventelønn mv. (jf. kap. 4595):		
1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	440 000 000	440 000 000
	Sum arbeidsmarked		<u>6 335 756 000</u>
	Sum Arbeids- og administrasjonsdepartementet		<u>20 084 165 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Finansdepartementet			
Finansadministrasjon			
1600	Finansdepartementet (jf. kap. 4600):		
1	Driftsutgifter	214 800 000	
21	Spesielle forsknings- og utredningsoppdrag, <i>kan overføres</i>	25 350 000	
50	Tilskudd til Finansmarkedsfondet	5 564 000	245 714 000
1602	Kredittilsynet (jf. kap. 4602):		
1	Driftsutgifter	129 950 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	700 000	130 650 000
	Sum finansadministrasjon		<u>376 364 000</u>
Skatte- og avgiftsadministrasjon			
1610	Toll- og avgiftsetaten (jf. kap. 4610):		
1	Driftsutgifter	919 150 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	2 150 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	39 150 000	960 450 000
1618	Skatteetaten (jf. kap. 4618):		
1	Driftsutgifter	3 252 135 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	61 000 000	
22	Større IT-prosjekter, <i>kan overføres</i>	328 200 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	126 100 000	3 767 435 000
	Sum skatte- og avgiftsadministrasjon		<u>4 727 885 000</u>
Offisiell statistikk			
1620	Statistisk sentralbyrå (jf. kap. 4620):		
1	Driftsutgifter	356 100 000	
21	Spesielle driftsutgifter	110 100 000	
22	Følge- og bolig telling mv., <i>kan overføres</i>	13 200 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	7 780 000	487 180 000
	Sum offisiell statistikk		<u>487 180 000</u>
Andre formål			
1630	Tiltak for å styrke statlig økonomi- og prosjektstyring:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	12 700 000	12 700 000
1632	Kompensasjon for merverdiavgift:		
60	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner	1 505 891 000	
70	Merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner, <i>kan overføres</i>	65 000 000	
71	Merverdiavgiftskompensasjon til NRK	150 000 000	1 720 891 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
1634	Statens innkrevingsentral (jf. kap. 4634):		
1	Driftsutgifter	155 675 000	155 675 000
1637	EU-opplysning:		
70	Tilskudd til frivillige organisasjoner	2 000 000	2 000 000
	Sum andre formål		1 891 266 000
Statsgjeld, renter og avdrag mv.			
1650	Statsgjeld, renter m.m. (jf. kap. 5606):		
1	Driftsutgifter	12 000 000	
88	Renter og provisjon m.m. på utenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	188 000 000	
89	Renter og provisjon m.m. på innenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	17 482 000 000	17 682 000 000
1651	Statsgjeld, avdrag og innløsning:		
90	Avdrag på innenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	1 049 000 000	
91	Avdrag og innløsning av statens grunnkjøpsobligasjoner, <i>overslagsbevilgning</i>	13 000 000	
92	Avdrag på utenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	3 921 700 000	4 983 700 000
	Sum statsgjeld, renter og avdrag mv.		22 665 700 000
Statlige fordringer, avsetninger mv.			
1670	Avsetninger til Den nordiske investeringsbank:		
50	Tapsfond for miljølåneordningen	10 000 000	10 000 000
	Sum Statlige fordringer, avsetninger mv.		10 000 000
	Sum Finansdepartementet		30 158 395 000
Forsvarsdepartementet			
1700	Forsvarsdepartementet:		
1	Driftsutgifter	170 330 000	
73	Forskning og utvikling, <i>kan overføres</i>	7 572 000	177 902 000
1719	Fellesutgifter og tilskudd til foretak under Forsvarsdepartementet (jf. kap. 4719):		
1	Driftsutgifter	46 650 000	
43	Til disposisjon for Forsvarsdepartementet	20 000 000	
51	Tilskudd til Forsvarets forskningsinstitutt	152 458 000	
71	Overføringer til andre, <i>kan overføres</i>	52 634 000	
78	Norges tilskudd til NATOs driftsbudsjett, <i>kan overføres</i>	90 000 000	361 742 000
1720	Felles ledelse og kommandoapparat (jf. kap. 4720):		
1	Driftsutgifter	1 249 793 000	1 249 793 000
1723	Nasjonal sikkerhetsmyndighet (jf. kap. 4723):		
1	Driftsutgifter	76 451 000	76 451 000
1725	Fellesinstitusjoner og -utgifter under Forsvarets overkommando (jf. kap. 4725):		
1	Driftsutgifter	2 524 184 000	
50	Overføring til Statens Pensjonskasse, <i>kan overføres</i> ..	60 821 000	
70	Renter låneordningen, <i>kan overføres</i>	8 735 000	
90	Lån til private, <i>kan overføres</i>	1 265 000	2 595 005 000
1731	Hæren (jf. kap. 4731):		
1	Driftsutgifter	4 565 695 000	4 565 695 000

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Kap. Post		Kroner	Kroner
1732	Sjøforsvaret (jf. kap. 4732):		
1	Driftsutgifter	2 882 024 000	2 882 024 000
1733	Luftforsvaret (jf. kap. 4733):		
1	Driftsutgifter	3 578 024 000	3 578 024 000
1734	Heimevernet (jf. kap. 4734):		
1	Driftsutgifter	1 064 039 000	1 064 039 000
1735	Forsvarets etterretningstjeneste:		
21	Spesielle driftsutgifter	660 111 000	660 111 000
1760	Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg (jf. kap. 4760):		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 1760 postene 45 og 47</i>	574 082 000	
44	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, nasjonalfinansiert andel, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1760 post 47</i>	108 000 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 763 495 000	
47	Nybygg og nyanlegg, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1760 post 44</i>	2 504 650 000	
48	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, fellesfinansiert andel, <i>kan overføres</i>	194 000 000	
75	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, Norges tilskudd til NATOs investeringsprogram for sikkerhet, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1760 post 44</i>	180 000 000	10 324 227 000
1790	Kystvakten (jf. kap. 4790):		
1	Driftsutgifter	649 080 000	649 080 000
1791	Redningshelikoptertjenesten (jf. kap. 4791):		
1	Driftsutgifter	231 842 000	231 842 000
1792	Norske styrker i utlandet (jf. kap. 4792):		
1	Driftsutgifter	1 019 074 000	1 019 074 000
1795	Kulturelle og allmenntilgode formål (jf. kap. 4795):		
1	Driftsutgifter	137 261 000	
60	Tilskudd til kommuner, <i>kan overføres</i>	40 500 000	
72	Overføringer til andre	1 043 000	178 804 000
	Sum Forsvarsdepartementet		<u>29 613 813 000</u>

Olje- og energidepartementet

Administrasjon

1800	Olje- og energidepartementet:		
1	Driftsutgifter	103 000 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	24 430 000	
22	Beredskapslagre for drivstoff, <i>kan overføres</i>	21 000 000	
70	Internasjonalisering av petroleumsvirksomheten, <i>kan overføres</i>	16 000 000	
71	Tilskudd til Norsk Oljemuseum	3 000 000	
72	Investeringsfond for klimatiltak i Østersjøområdet ...	8 100 000	175 530 000
	Sum administrasjon		<u>175 530 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Petroleumsforvaltning			
1810	Oljedirektoratet (jf. kap. 4810):		
1	Driftsutgifter	254 100 000	
21	Spesielle driftsutgifter	67 000 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 500 000	327 600 000
	Sum petroleumsforvaltning		<u>327 600 000</u>
Energi- og vassdragsforvaltning			
1820	Norges vassdrags- og energidirektorat (jf. kap. 4820 og 4829):		
1	Driftsutgifter	227 900 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	51 900 000	
22	Sikrings- og miljøtiltak i vassdrag, <i>kan overføres</i>	54 850 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 000 000	
70	Tilskudd til lokale el-forsyningsanlegg, <i>kan overføres</i>	1 000 000	
73	Tilskudd til utjevning av overføringstariffer, <i>kan overføres</i>	10 000 000	
75	Tilskudd til sikringstiltak, <i>kan overføres</i>	2 600 000	354 250 000
1825	Omlagging av energibruk og energiproduksjon:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	6 000 000	
50	Overføring til Energifondet	279 000 000	
73	Produksjonsstøtte til vindkraft	14 000 000	
74	Naturgass, <i>kan overføres</i>	19 000 000	318 000 000
	Sum energi- og vassdragsforvaltning		<u>672 250 000</u>
Forskningsformål			
1830	Energiforskning (jf. kap. 4829):		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	15 500 000	
50	Norges forskningsråd	280 000 000	
70	Internasjonale samarbeids- og utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	9 200 000	304 700 000
	Sum forskningsformål		<u>304 700 000</u>
	Sum Olje- og energidepartementet		<u>1 480 080 000</u>
Ymse utgifter			
2309	Tilfeldige utgifter:		
1	Driftsutgifter	8 011 746 000	8 011 746 000
	Sum ymse utgifter		<u>8 011 746 000</u>
Statsbankene			
2410	Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 5310):		
1	Driftsutgifter	273 570 000	
50	Avsetning til utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i> .	1 482 200 000	

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Kap. Post		Kroner	Kroner	
	70	Utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i>	4 366 500 000	
	71	Andre stipend, <i>overslagsbevilgning</i>	751 600 000	
	72	Rentestønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 861 000 000	
	73	Avskrivninger, <i>overslagsbevilgning</i>	466 000 000	
	74	Tap på utlån	456 000 000	
	75	Særskilte tilretteleggingstiltak for utdanning i utlandet	4 705 000	
	90	Lån til Statens lånekasse for utdanning, <i>overslagsbevilgning</i>	9 921 000 000	19 582 575 000
2412		Den Norske Stats Husbank (jf. kap. 5312 og 5615):		
	1	Driftsutgifter	262 300 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	5 000 000	
	72	Rentestøtte	32 000 000	
	90	Lån til Husbanken, <i>overslagsbevilgning</i>	12 671 000 000	12 970 300 000
2415		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond, fiskeri- og andre regionalpolitiske tiltak:		
	73	Rentestøtte stønadslån	300 000	
	75	Marint innovasjonsprogram, <i>kan overføres</i>	10 000 000	10 300 000
2420		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (jf. kap. 5320 og 5620):		
	55	Landsdekkende innovasjonsordning, fond	103 000 000	
	56	Tapsfond, distriktsrettet ordning	75 000 000	
	70	Administrasjon, <i>kan overføres</i>	170 500 000	
	71	Tilskudd til dekning av tap på eldre lån og garantier	2 200 000	
	72	Tilskudd til dekning av tap på risikolån	5 000 000	
	91	Lån til risikolåneordningen, <i>overslagsbevilgning</i>	5 000 000 000	
	92	Lån til lavrisikolåneordningen, <i>overslagsbevilgning</i>	25 000 000 000	
	96	Lån til distriktsrettet ordning	500 000 000	30 855 700 000
2422		Statens miljøfond:		
	70	Statens miljøfond, rentestøtte	850 000	
	90	Statens miljøfond, lån, <i>kan overføres</i>	15 500 000	16 350 000
2426		SIVA SF (jf. kap. 3961 og 5609):		
	90	Lån, <i>overslagsbevilgning</i>	50 000 000	50 000 000
		Sum statsbankene		<u>63 485 225 000</u>

Petroleumsvirksomheten

2440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (jf. kap. 5440):		
	22	Fjerningsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	30 000 000	
	30	Investeringer	15 100 000 000	
	50	Overføring til Statens petroleumsforsikringsfond	700 000 000	15 830 000 000
2442		Disponering av innretninger på kontinentalsokkelen:		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	130 000 000	130 000 000
2443		Petoro AS:		
	70	Administrasjon	230 000 000	230 000 000
		Sum petroleumsvirksomheten		<u>16 190 000 000</u>

Statens forretningsdrift

2445		Statsbygg (jf. kap. 5445):		
	24	Driftsresultat:		
		1 Driftsinntekter, <i>overslagsbevilgning</i>	-2 433 148 000	
		2 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	967 171 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
	3 Avskrivninger	588 835 000	
	4 Renter av statens kapital	16 596 000	
	5 Til investeringsformål	600 000 000	
	6 Til reguleringsfondet	-290 267 000	-550 813 000
30	Igangsetting av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>		32 100 000
31	Videreføring av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>		380 700 000
32	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>		55 030 000
33	Reserve for byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>		4 200 000
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>		87 154 000
49	Kjøp av eiendommer, <i>kan overføres</i>		60 030 000
2460	Garanti-Instituttet for Eksporthkreditt (jf. kap. 5460):		
24	Driftsresultat:		
	1 Driftsinntekter, refusjon av driftsutgifter fra risikoavsetningsfond	-39 000 000	
	2 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	39 000 000	0
2463	Forsvarsbygg:		
24	Driftsresultat:		
	1 Driftsinntekter	4 547 000 000	
	2 Driftsutgifter	-4 547 000 000	0
2465	Statens kartverk (jf. kap. 5491 og 5603):		
24	Driftsresultat:		
	1 Driftsinntekter	-564 254 000	
	2 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	543 464 000	
	3 Avskrivninger	13 500 000	
	4 Renter av statens kapital	3 290 000	-4 000 000
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>		13 896 000
2470	Statens Pensjonskasse:		
24	Driftsresultat:		
	1 Driftsinntekter, <i>overslagsbevilgning</i>	-292 124 000	
	2 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	224 722 000	
	3 Avskrivninger	31 043 000	
	4 Renter av statens kapital	1 727 000	
	5 Til reguleringsfond	-3 790 000	
	6 Til investeringsformål	6 766 000	-31 656 000
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>		26 118 000
2490	NVE Anlegg (jf. kap. 5490, 5491 og 5603):		
24	Driftsresultat:		
	1 Driftsinntekter	-41 000 000	
	2 Driftsutgifter	38 000 000	
	3 Avskrivninger	4 800 000	
	4 Renter	1 800 000	3 600 000
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>		7 000 000
	Sum statens forretningsdrift		10 600 000
			83 359 000

Folketrygden

Stønad ved fødsel og adopsjon

2530	Fødselspenger og adopsjonspenger:	
70	Fødselspenger til yrkesaktive, <i>overslagsbevilgning</i>	8 406 005 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
71	Engangsstønad ved fødsel og adopsjon, <i>overslagsbevilgning</i>	398 720 000	
72	Feriepenger av fødselspenger til arbeidstakere, <i>overslagsbevilgning</i>	239 955 000	
73	Adopsjonspenger m.v., <i>overslagsbevilgning</i>	131 030 000	9 175 710 000
	Sum stønad ved fødsel og adopsjon		<u>9 175 710 000</u>
Arbeidsliv			
2540	Stønad under arbeidsløyse til fiskere og fangstmenn:		
70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	<u>36 000 000</u>	36 000 000
2541	Dagpenger:		
70	Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i>	<u>7 770 000 000</u>	7 770 000 000
2542	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv. (jf. kap. 5704):		
70	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs m.v., <i>overslagsbevilgning</i>	<u>470 000 000</u>	470 000 000
2543	Ytelser til yrkesrettet attføring:		
70	Attføringspenger, <i>overslagsbevilgning</i>	6 908 000 000	
71	Attføringsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	<u>1 935 000 000</u>	8 843 000 000
	Sum arbeidsliv		<u>17 119 000 000</u>
Sosiale formål			
2600	Trygdeetaten:		
1	Driftsutgifter	4 717 700 000	
21	Spesielle driftsutgifter	9 500 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	142 200 000	
70	Tilskudd	<u>3 400 000</u>	4 872 800 000
2603	Trygderetten:		
1	Driftsutgifter	43 300 000	
21	Klagenemnd for utenlandsbehandling	<u>2 000 000</u>	45 300 000
2650	Sykepenger:		
70	Sykepenger for arbeidstakere m.v., <i>overslagsbevilgning</i>	25 780 000 000	
71	Sykepenger for selvstendige, <i>overslagsbevilgning</i>	1 780 000 000	
72	Omsorgs- og pleiepenger ved barns sykdom m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	280 000 000	
73	Tilretteleggingstilskudd	104 000 000	
74	Refusjon bedriftshelsetjenester	21 000 000	
75	Feriepenger av sykepenger, <i>overslagsbevilgning</i>	<u>1 340 000 000</u>	29 305 000 000
2652	Medisinsk rehabilitering m.v.:		
70	Rehabiliteringspenger, <i>overslagsbevilgning</i>	<u>7 560 000 000</u>	7 560 000 000
2655	Uførhet:		
70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	14 350 000 000	
71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	21 100 000 000	
72	Særtilllegg, <i>overslagsbevilgning</i>	1 300 000 000	
73	Foreløpig uførestønad, <i>overslagsbevilgning</i>	350 000 000	
74	Tidsbegrenset uførestønad, <i>overslagsbevilgning</i>	170 000 000	
75	Menerstatning ved yrkesskade, <i>overslagsbevilgning</i> ...	115 000 000	
76	Yrkesskadetrygd gml. lovgivning, <i>overslagsbevilgning</i>	<u>75 000 000</u>	37 460 000 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
2661	Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler m.v.:		
70	Grunnstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 430 000 000	
71	Hjelpestønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 540 000 000	
73	Hjelpemidler m.v. under arbeid og utdanning	112 000 000	
74	Tilskudd til biler	722 000 000	
75	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler	2 527 000 000	
76	Bedring av funksjonsevnen, andre formål	59 000 000	
77	Ortopediske hjelpemidler	551 000 000	
78	Høreapparater	353 000 000	7 294 000 000
2670	Alderdøm:		
70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	29 230 000 000	
71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	39 700 000 000	
72	Ventetillegg, <i>overslagsbevilgning</i>	140 000 000	
73	Sært tillegg, <i>overslagsbevilgning</i>	5 100 000 000	74 170 000 000
2680	Etterlatte:		
70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	1 190 000 000	
71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	1 015 000 000	
72	Sært tillegg, <i>overslagsbevilgning</i>	64 000 000	
74	Utdanningsstønad	3 000 000	
75	Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsbevilgning</i>	15 000 000	2 287 000 000
2683	Stønad til enslig mor eller far (jf. kap. 5701):		
70	Overgangsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	2 135 000 000	
72	Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsbevilgning</i>	762 000 000	
73	Utdanningsstønad	115 000 000	
75	Stønad til flytting for å komme i arbeid	500 000	
76	Forskuttering av underholdsbidrag	1 645 000 000	4 657 500 000
2686	Gravferdsstønad:		
70	Gravferdsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	93 000 000	93 000 000
2690	Diverse utgifter:		
70	Sykestønadsutgifter i utlandet	100 000 000	
77	Pasienter fra gjensidighetsland	30 000 000	130 000 000
	Sum sosiale formål		<u>167 874 600 000</u>

Helsevern

2711	Diverse tiltak i spesialisthelsetjenesten:		
70	Refusjon spesialisthjelp	1 163 000 000	
71	Refusjon psykologhjelp	205 000 000	
72	Refusjon tannlegehjelp	485 000 000	
76	Private laboratorier og røntgeninstituttt	560 000 000	
78	Opptreningsinstitusjoner m.fl.	687 251 000	3 100 251 000
2750	Syke transport m.v.:		
71	Skyssvederlag for leger m.v.	363 000 000	
73	Kiropraktorbehandling	22 000 000	
75	Logopedisk og ortoptisk behandling	39 000 000	
77	Syke transport	1 658 400 000	
78	Oppholdsutgifter	48 050 000	2 130 450 000
2751	Medisiner m.v.:		
70	Legemidler	7 177 000 000	
72	Sykepleieartikler	1 027 000 000	8 204 000 000
2752	Refusjon av egenbetaling:		
70	Refusjon av egenbetaling, frikortordningen	2 071 000 000	
71	Refusjon av egenbetaling, egenandelstak 2	90 000 000	2 161 000 000

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Kap. Post		Kroner	Kroner
2755	Helsetjeneste i kommunene:		
62	Tilskudd til fastlønnsordning fysioterapeuter, <i>kan nyttes under post 71</i>	207 000 000	
70	Refusjon allmennlegehjelp	2 721 000 000	
71	Refusjon fysioterapi, <i>kan nyttes under post 62</i>	1 155 000 000	4 083 000 000
2790	Andre helsetiltak:		
70	Bidrag, lokalt	359 000 000	
72	Sykebehandling i utlandet	73 000 000	432 000 000
	Sum helsevern		20 110 701 000
	Sum Folketrygden		214 280 011 000

Statens petroleumsfond

2800	Statens petroleumsfond (jf. kap. 5800):		
50	Overføring til fondet	172 755 000 000	172 755 000 000
	Sum Statens petroleumsfond		172 755 000 000

Totale utgifter:**820 945 000 000**

Kap. Post		Kroner	Kroner
Inntekter:			
Inntekter under departementene			
Regjering			
3024	Regjeringsadvokaten (jf. kap. 24):		
1	Erstatning for utgifter i rettssaker	2 700 000	
3	Oppdrag	520 000	3 220 000
	Sum Regjering	<u> </u>	<u>3 220 000</u>
Stortinget og underliggende institusjoner			
3041	Stortinget (jf. kap. 41):		
1	Salgsinntekter	60 000	
3	Leieinntekter	2 000 000	
40	Salg av leiligheter	5 000 000	7 060 000
3051	Riksrevisjonen (jf. kap. 51):		
1	Refusjon innland	800 000	
2	Refusjon utland	1 200 000	2 000 000
	Sum Stortinget og underliggende institusjoner	<u> </u>	<u>9 060 000</u>
Utenriksdepartementet			
3100	Utenriksdepartementet (jf. kap. 100):		
90	Ettergivelse av Østerrikes hjelpekreditt	2 000 000	2 000 000
3101	Utenriksstasjonene (jf. kap. 101):		
1	Gebyrer	8 900 000	
2	Gebyrer - utlendingssaker	9 200 000	
4	Leieinntekter	1 682 000	
5	Refusjon spesialutsendinger mv.	2 700 000	
90	Tilbakebetaling av nødlån i utlandet	318 000	22 800 000
3161	Tilbakeføringer samarbeid med næringslivet (jf. kap. 161):		
70	Tilbakeføringer av støtte	50 000	
71	Tilbakeføringer tilskudd blandede kreditter	8 410 000	8 460 000
	Sum Utenriksdepartementet	<u> </u>	<u>33 260 000</u>
Utdannings- og forskningsdepartementet			
3200	Utdannings- og forskningsdepartementet (jf. kap. 200):		
5	Refusjon utdanningsbistand NORAD o.a.	2 598 000	2 598 000
3202	Læringssenteret (jf. kap. 202):		
1	Inntekter ved oppdrag	7 004 000	
2	Salgsinntekter m.v.	10 560 000	17 564 000
3203	Statens utdanningskontorer (jf. kap. 203):		
1	Inntekter ved oppdrag	1 200 000	
2	Salgsinntekter m.v.	3 832 000	
11	Kursavgifter	7 031 000	12 063 000

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Kap. Post		Kroner	Kroner
3204	Foreldreutvalget for grunnskolen (jf. kap. 204):		
2	Salgsinntekter m.v.	220 000	220 000
3221	Grunnskolen (jf. kap. 221):		
4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	41 243 000	41 243 000
3222	Statens grunnskoler og grunnskoleinternat (jf. kap. 222):		
2	Salgsinntekter m.v.	364 000	364 000
3232	Statlige skoler med opplæring på videregående nivå (jf. kap. 232):		
2	Salgsinntekter m.v.	5 412 000	
61	Refusjoner fra fylkeskommuner	769 000	6 181 000
3243	Kompetansesentra for spesialundervisning (jf. kap. 243):		
1	Inntekter ved oppdrag	39 734 000	
2	Salgsinntekter m.v.	2 962 000	
11	Kursavgift ved voksenopplæring og etterutdanning .	1 900 000	
60	Betaling fra kommuner og fylkeskommuner	693 000	45 289 000
3254	Tilskudd til voksenopplæring (jf. kap. 254):		
4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	25 836 000	25 836 000
3256	VOX - Voksenopplæringsinstituttet (jf. kap. 256):		
1	Inntekter ved oppdrag	9 520 000	
2	Salgsinntekter m.v.	1 028 000	10 548 000
3269	Norges musikkhøgskole (jf. kap. 269):		
1	Inntekter ved oppdrag	1 200 000	
2	Salgsinntekter m.v.	312 000	1 512 000
3273	Statlige kunsthøgskoler (jf. kap. 273):		
1	Inntekter ved oppdrag	1 430 000	
2	Salgsinntekter m.v.	4 532 000	5 962 000
3274	Statlige høgskoler (jf. kap. 274):		
1	Inntekter ved oppdrag	3 366 000	
2	Salgsinntekter m.v.	715 000	4 081 000
3279	Norges veterinærhøgskole (jf. kap. 279):		
1	Inntekter ved oppdrag	59 099 000	
2	Salgsinntekter m.v.	20 369 000	
4	Refusjon gebyrstipend	555 000	80 023 000
3281	Fellesutgifter for universiteter og høgskoler (jf. kap. 281):		
1	Inntekter ved oppdrag	180 000	
2	Salgsinntekter m.v.	1 155 000	1 335 000
3283	Meteorologisk institutt (jf. kap. 283):		
1	Inntekter ved oppdrag	68 143 000	
2	Salgsinntekter m.v.	22 926 000	
4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	59 000	
5	Refusjon for flyværtjenester	69 826 000	160 954 000
3286	Fondet for forskning og nyskaping (jf. kap. 286):		
80	Avkastning	1 251 740 000	1 251 740 000
3287	Forskningsinstitutter og andre tiltak (jf. kap. 287):		
80	Avkastning fra Niels Henrik Abels minnefond	12 400 000	12 400 000
3288	Internasjonale samarbeidstiltak (jf. kap. 288):		
1	Inntekter ved oppdrag	276 000	
4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	4 589 000	4 865 000
	Sum Utdannings- og forskningsdepartementet		1 684 778 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Kultur- og kirkedepartementet			
3300	Kultur- og kirkedepartementet (jf. kap. 300):		
1	Ymse inntekter	52 000	52 000
3305	Inntekter fra spill og lotterier (jf. kap. 305):		
1	Spilleoverskudd fra Norsk Tipping AS	1 500 040 000	
2	Gebyr	46 200 000	
3	Refusjon	9 565 000	1 555 805 000
3320	Allmene kulturformål (jf. kap. 320):		
1	Ymse inntekter	260 000	260 000
3322	Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom (jf. kap. 322):		
1	Ymse inntekter	4 779 000	
2	Inntekter fra store utstillinger	1 207 000	5 986 000
3323	Musikkformål (jf. kap. 323):		
1	Inntekter ved Rikskonsertene	15 983 000	15 983 000
3324	Teater- og operaformål (jf. kap. 324):		
1	Inntekter ved Riksteatret	8 000 000	8 000 000
3325	Samordningstiltak for arkiv, bibliotek og museer:		
1	Ymse inntekter	740 000	740 000
3326	Språk-, litteratur- og bibliotekformål (jf. kap. 326):		
1	Ymse inntekter	4 228 000	
2	Inntekter ved oppdrag	8 354 000	12 582 000
3328	Museums- og andre kulturvernformål (jf. kap. 328):		
1	Ymse inntekter	1 388 000	
2	Inntekter ved oppdrag	14 090 000	15 478 000
3329	Arkivformål (jf. kap. 329):		
1	Ymse inntekter	1 247 000	
2	Inntekter ved oppdrag	5 715 000	6 962 000
3334	Film- og medieformål (jf. kap. 334):		
1	Ymse inntekter	10 195 000	
2	Inntekter ved oppdrag	3 232 000	
70	Gebyr	11 000 000	24 427 000
3340	Kirkelig administrasjon:		
1	Ymse inntekter	1 592 000	
2	Inntekter ved oppdrag	3 365 000	
3	Refusjoner	2 357 000	7 314 000
3341	Presteskapet:		
2	Inntekter ved oppdrag	2 523 000	
4	Leieinntekter m.m.	3 606 000	6 129 000
3342	Nidaros domkirke m.m.:		
1	Ymse inntekter	7 600 000	
4	Leieinntekter m.m.	1 700 000	9 300 000
	Sum Kultur- og kirkedepartementet		1 669 018 000

Justis- og politidepartementet

3400	Justisdepartementet (jf. kap. 400):		
1	Diverse inntekter	740 000	740 000
3410	Rettsgebyr (jf. kap. 410):		
1	Rettsgebyr	1 045 188 000	
4	Lensmennenes gebyrinntekter	163 862 000	1 209 050 000

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Kap. Post		Kroner	Kroner
3430	Kriminalomsorgens sentrale forvaltning (jf. kap. 430):		
2	Arbeidsdriftens inntekter	42 877 000	
3	Andre inntekter	8 008 000	50 885 000
3432	Kriminalomsorgens utdanningssenter (KRUS) (jf. kap. 432):		
3	Andre inntekter	379 000	379 000
3440	Politidirektoratet - politi- og lensmannsetaten (jf. kap. 440):		
1	Gebyrer	224 700 000	
3	Salgsinntekter	7 754 000	
4	Gebyrer - vaktelskap	207 000	
5	Gebyrer - utlendingssaker	36 800 000	269 461 000
3441	Oslo politidistrikt (jf. kap. 441):		
3	Salgsinntekter	158 000	
5	Personalbarnehage	2 205 000	2 363 000
3442	Politihøgskolen (jf. kap. 442):		
2	Diverse inntekter	5 234 000	5 234 000
3450	Sivile vernepliktige, driftsinntekter (jf. kap. 450):		
1	Inntekter av arbeid	58 176 000	
2	Andre inntekter	388 000	58 564 000
3451	Samfunnssikkerhet og beredskap (jf. kap. 451):		
3	Diverse inntekter	20 104 000	20 104 000
3470	Fri rettshjelp (jf. kap. 470):		
1	Egenandeler m.m.	13 122 000	13 122 000
	Sum Justis- og politidepartementet		<u>1 629 902 000</u>

Kommunal- og regionaldepartementet

3520	Utlendingsdirektoratet (jf. kap. 520):		
2	Gebyr nødvisum	90 000	
4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	504 586 000	504 676 000
3521	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere (jf. kap. 521):		
1	Tilbakevending for flyktninger	11 300 000	
3	Transport av flyktninger / reiseutgifter til og fra utlandet	34 496 000	
4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	30 994 000	76 790 000
3540	Sametinget (jf. kap. 540):		
51	Avkastning av Samefolkets fond	4 650 000	4 650 000
3571	Tilbakeføring av forskudd (jf. kap. 571):		
90	Tilbakeføring av forskudd	46 371 000	46 371 000
3572	Tilbakeføring av forskudd (jf. kap. 572):		
90	Tilbakeføring av forskudd	7 100 000	7 100 000
3585	Husleietvistutvalget i Oslo (jf. kap. 585):		
1	Gebyrer	200 000	200 000
3587	Statens bygningstekniske etat (jf. kap. 587):		
4	Gebyrer, godkjenningsordning for foretak for ansvarsrett	12 700 000	12 700 000
	Sum Kommunal- og regionaldepartementet		<u>652 487 000</u>

Sosialdepartementet

3600	Sosialdepartementet (jf. kap. 600):		
2	Oppdragsinntekter m.v.	2 000	2 000

Kap. Post	Kroner	Kroner
3622 Statens institutt for rusmiddelforskning:		
2 Oppdragsinntekter	353 000	353 000
Sum Sosialdepartementet		<u>355 000</u>
Helsedepartementet		
3704 Norsk Pasientskadeerstatning (jf. kap. 704):		
50 Overføring fra NPF som statlig fond	344 000 000	344 000 000
3706 Sosial- og helsedirektoratet (jf. kap. 706):		
2 Salg- og leieinntekter	16 157 000	
4 Gebyrinntekter	8 208 000	24 365 000
3707 Nasjonalt folkehelseinstitutt (jf. kap. 707):		
2 Salgs- og leieinntekter	75 120 000	75 120 000
3708 Statens helsetilsyn (jf. kap. 708):		
70 Refusjon av kontrollutgifter	800 000	800 000
3709 Pasientskadenemda (jf. kap. 709):		
50 Overføring fra NPE som statlig fond	10 000 000	10 000 000
3711 Statens rettsstoksikologiske institutt (jf. kap. 711):		
3 Diverse inntekter	831 000	831 000
3715 Statens strålevern (jf. kap. 715):		
2 Salgs- og leieinntekter	1 455 000	
5 Oppdragsinntekter	32 105 000	33 560 000
3739 Behandlingsreiser til utlandet (jf. kap. 739):		
2 Egenandeler og refusjoner	10 702 000	10 702 000
3750 Statens legemiddelverk (jf. kap. 750):		
2 Gebyrinntekter	1 139 000	1 139 000
3751 Apotekvesenet og legemiddelfaglige tiltak (jf. kap. 751 og 5577):		
3 Tilbakebetaling av lån	1 008 000	1 008 000
Sum Helsedepartementet		<u>501 525 000</u>
Nærings- og handelsdepartementet		
3900 Nærings- og handelsdepartementet (jf. kap. 900):		
1 Salgsinntekter fra beredskapslagre	4 700 000	
2 Ymse inntekter	1 500 000	6 200 000
3901 Styret for det industrielle rettsvern (jf. kap. 901):		
1 Patentavgifter	113 400 000	
2 Varemerkeavgifter	47 400 000	
3 Mønsteravgifter	2 100 000	
4 Forskjellige avgifter	7 100 000	
5 Inntekt av informasjonstjenester	7 400 000	177 400 000
3902 Justervesenet (jf. kap. 902):		
1 Justergebyrer	41 100 000	
3 Kontroll- og godkjenningsgebyr	22 000 000	
4 Oppdragsinntekter	100 000	63 200 000
3904 Brønnøysundregistrene (jf. kap. 904):		
1 Gebyrinntekter	400 000 000	
2 Oppdragsinntekter og andre inntekter	13 300 000	413 300 000
3905 Norges geologiske undersøkelse (jf. kap. 905):		
1 Oppdragsinntekter	11 000 000	
2 Tilskudd til samfinansieringsprosjekter	22 000 000	
3 Ymse inntekter	600 000	33 600 000

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Kap. Post		Kroner	Kroner
3906	Bergvesenet (jf. kap. 906):		
1	Produksjonsavgifter m.v.	800 000	800 000
3907	Sjøfartsdirektoratet (jf. kap. 907):		
1	Gebyrer for skip og offshoreinstallasjoner i NOR	101 500 000	
2	Maritime personellsertifikater	7 400 000	
3	Diverse inntekter	100 000	
4	Gebyrer for skip i NIS	44 800 000	
5	Inntekter av velferdstiltak	3 100 000	156 900 000
3908	Skipsregistrene (jf. kap. 908):		
1	Gebyrer NOR	4 800 000	
2	Gebyrer NIS	5 800 000	10 600 000
3922	Norsk Romsenter (jf. kap. 922):		
70	Tilbakeføring av kontingentmidler	33 900 000	33 900 000
3950	Forvaltning av statlig eierskap (jf. kap. 950):		
90	Salg av aksjer	10 000 000	10 000 000
3961	Selskaper under NHDs forvaltning (jf. kap. 2426 og 5609):		
91	Avdrag på utestående fordringer, Statskraft SF	425 000 000	
92	Avdrag på utestående fordringer, SIVA SF	20 000 000	
93	Tilbakebetaling av lån, Entra Eiendom AS	1 565 000 000	2 010 000 000
	Sum Nærings- og handelsdepartementet		<u>2 915 900 000</u>

Fiskeridepartementet

4000	Fiskeridepartementet (jf. kap. 1000):		
1	Refusjoner	10 000	10 000
4020	Havforskningsinstituttet (jf. kap. 1020):		
3	Oppdragsinntekter	126 000 000	126 000 000
4021	Drift av forskningsfartøyene (jf. kap. 1021):		
1	Oppdragsinntekter	47 000 000	47 000 000
4023	Fiskeri-, havbruks- og transporttrettet FoU (jf. kap. 1023):		
1	Inntekter Ernæringsinstituttet	8 500 000	8 500 000
4030	Fiskeridirektoratet (jf. kap. 1030):		
1	Oppdragsinntekter	10 000	
2	Salg av registre, diverse tjenester	80 000	
4	Fangstinntekter overvåkingsprogrammet	10 000	
6	Tvangsmulkt oppdrettsvirksomhet	625 000	
7	Inntekter ved laboratoriene	2 950 000	
8	Gebyr havbruk	12 990 000	
9	Gebyr Merkeregisteret	3 740 000	
10	Gebyr kvalitetskontroll	24 415 000	
11	Avgift fiskefôrkontroll	4 155 000	
12	Gebyr ervervstillatelse	2 660 000	
14	Refusjoner	10 000	51 645 000
4062	Kystverket (jf. kap. 1062):		
1	Gebyrinntekter	493 580 000	
2	Andre inntekter	7 342 000	500 922 000
4070	Elektroniske navigasjonshjelpemidler (jf. kap. 1070):		
7	Refusjoner	3 110 000	3 110 000
	Sum Fiskeridepartementet		<u>737 187 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Landbruksdepartementet			
4100	Landbruksdepartementet (jf. kap. 1100):		
1	Refusjon og gebyr	401 000	401 000
4107	Statens dyrehelsetilsyn (jf. kap. 1107):		
3	Gebyr- og analyseinntekter m.m.	25 678 000	25 678 000
4110	Statens landbrukstilsyn (jf. kap. 1110):		
1	Gebyr og analyseinntekter m.m.	88 050 000	88 050 000
4114	Statens næringsmiddeltilsyn (jf. kap. 1114):		
1	Gebyr og analyseinntekter m.m.	316 413 000	316 413 000
4143	Statens landbruksforvaltning (jf. kap. 1143):		
1	Driftsinntekter m.m.	23 896 000	23 896 000
4145	Jordskifterettene (jf. kap. 1145):		
1	Saks- og gebyrinntekter	13 182 000	13 182 000
4146	Norsk institutt for jord- og skogkartlegging (jf. kap. 1146):		
2	Driftsinntekter	17 402 000	17 402 000
4147	Reindriftsforvaltningen (jf. kap. 1147):		
1	Refusjoner m.m.	28 000	28 000
4150	Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m. (jf. kap. 1150):		
80	Markedsordningen for korn	122 000 000	122 000 000
	Sum Landbruksdepartementet		607 050 000

Samferdselsdepartementet

4300	Samferdselsdepartementet (jf. kap. 1300):		
1	Refusjon fra Utenriksdepartementet	1 900 000	1 900 000
4312	Oslo Lufthavn AS:		
90	Avdrag på lån	389 000 000	389 000 000
4313	Luftfartstilsynet (jf. kap. 1313):		
1	Gebyrinntekter	84 600 000	84 600 000
4320	Statens vegvesen (jf. kap. 1320):		
1	Salgsinntekter m.m.	17 000 000	
2	Diverse gebyrer	284 100 000	301 100 000
4350	Jernbaneverket (jf. kap. 1350):		
1	Kjørevegsavgift	40 000 000	
2	Salg av utstyr og tjenester m.v.	177 900 000	
6	Videresalg av elektrisitet til togdrift	162 000 000	
7	Betaling for bruk av Gardermobanen	90 700 000	
37	Anleggsbidrag	29 300 000	499 900 000
4380	Post- og teletilsynet (jf. kap. 1380):		
1	Diverse avgifter og gebyrer	167 700 000	167 700 000
	Sum Samferdselsdepartementet		1 444 200 000

Miljøverndepartementet

4400	Miljøverndepartementet (jf. kap. 1400):		
2	Ymse inntekter	87 000	
3	Refusjon fra UD	600 000	
21	Oppdragsinntekter	688 000	1 375 000

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Kap. Post		Kroner	Kroner
4410	Miljøvernforskning (jf. kap. 1410):		
50	Refusjon av diverse fond	4 000 000	4 000 000
4425	Refusjoner fra Viltfondet og Statens fiskefond (jf. kap. 1425):		
51	Refusjoner fra Viltfondet	48 510 000	
52	Refusjoner fra Statens fiskefond	13 000 000	61 510 000
4426	Statens naturoppsyn (jf. kap. 1426):		
1	Ymse inntekter	110 000	110 000
4427	Direktoratet for naturforvaltning (jf. kap. 1427):		
1	Ymse inntekter	7 273 000	
9	Internasjonale oppdrag	1 766 000	
54	Gebyrer	2 300 000	11 339 000
4429	Riksantikvaren (jf. kap. 1429):		
2	Refusjon og diverse inntekter	1 874 000	
9	Internasjonale oppdrag	2 155 000	4 029 000
4432	Norsk kulturminnefond (jf. kap. 1432):		
80	Avkastning fra Norsk kulturminnefond	6 500 000	6 500 000
4441	Statens forurensningstilsyn (jf. kap. 1441):		
1	Refusjon av kontrollutgifter	6 788 000	
4	Gebyrer	12 559 000	
5	Leieinntekter	857 000	
8	Inntekter fra salg av bilvrak	30 595 000	
9	Internasjonale oppdrag	4 347 000	55 146 000
4471	Norsk Polarinstittutt (jf. kap. 1471):		
1	Salgs- og utleieinntekter	16 698 000	
3	Inntekter fra diverse tjenesteyting	16 558 000	33 256 000
	Sum Miljøverndepartementet		177 265 000

Arbeids- og administrasjonsdepartementet

4500	Arbeids- og administrasjonsdepartementet (jf. kap. 1500):		
2	Salg av personalhåndboka	611 000	611 000
4520	Statskonsult (jf. kap. 1520):		
2	Andre inntekter	1 761 000	
3	Inntekter fra prosjektoppdrag	1 896 000	
5	Inntekter fra sentral opplæring	21 312 000	
6	Inntekter fra rådgivning	12 048 000	37 017 000
4522	Statens forvaltningstjeneste (jf. kap. 1522):		
1	Inntekter fra generell rådgivning overfor departementene innen EDB-drift	143 000	
3	Driftsvederlag - Akademika	1 039 000	
4	Inntekter - Norsk lysingsblad	56 495 000	
5	Inntekter fra publikasjoner	794 000	
7	Parkeringsinntekter	1 169 000	59 640 000
4546	Yrkesskadeforsikring (jf. kap. 1546):		
1	Premie yrkesskadeforsikring	56 405 000	56 405 000
4547	Gruppelivsforsikring (jf. kap. 1547):		
1	Premieinntekter gruppelivsforsikring	23 933 000	23 933 000
4570	Arbeidstilsynet (jf. kap. 1570):		
1	Diverse inntekter	1 668 000	
4	Kjemikaliekontroll, gebyrer	4 200 000	
5	Tvangsmulkt	1 600 000	
7	Byggesaksbehandling, gebyrer	13 100 000	20 568 000
4571	Direktoratet for brann- og elsikkerhet (jf. kap. 1571):		
2	Gebyrer	96 600 000	96 600 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
4573	Statens arbeidsmiljøinstitutt (jf. kap. 1573):		
	1 Laboratorievirksomhet	1 000 000	
	2 Informasjon, kurs og tjenesteyting	1 100 000	
	3 Oppdrag	6 900 000	9 000 000
4577	Norges brannskole (jf. kap. 1577):		
	1 Diverse inntekter	7 400 000	7 400 000
4581	Eiendommer til kongelige formål (jf. kap. 1581):		
	1 Ymse inntekter	104 000	104 000
4583	Salg av eiendom i Pilestredet Park (jf. kap. 1583):		
	39 Salg av eiendom	70 000 000	70 000 000
4590	Aetat (jf. kap. 1590):		
	4 Salgsinntekter m.m.	356 000	
	80 Innfordret misbruk av dagpenger	30 000 000	
	81 Innfordret feilutbetalte attføringsytelser	14 000 000	44 356 000
4594	Arbeidsmarkedstiltak (jf. kap. 1594):		
	2 Opplæringstjenester	1 777 000	1 777 000
4595	Ventelønn m.v. (jf. kap. 1595):		
	1 Refusjon statlig virksomhet m.v.	86 000 000	86 000 000
	Sum Arbeids- og administrasjonsdepartementet		513 411 000

Finansdepartementet

4600	Finansdepartementet (jf. kap. 1600):		
	80 Avkastning fra Finansmarkedsfondet	5 564 000	5 564 000
4602	Kredittilsynet (jf. kap. 1602):		
	1 Bidrag fra tilsynsenhetene	130 650 000	130 650 000
4610	Toll- og avgiftsetaten (jf. kap. 1610):		
	1 Ekspedisjonsgebyr	8 900 000	
	2 Andre inntekter	1 850 000	
	3 Pante- og tinglysingsgebyrer	1 100 000	
	4 Gebyr for registrering av småbåter	3 000 000	
	5 Gebyr ved kontroll av teknisk sprit	400 000	
	11 Gebyr på kredittdeklarasjoner	177 200 000	
	13 Gebyr ved avskilting av kjøretøy	300 000	192 750 000
4618	Skatteetaten (jf. kap. 1618):		
	1 Pante- og tinglysingsgebyr (Namsmannen)	25 900 000	
	2 Andre inntekter	17 250 000	
	3 Lignings-ABC	400 000	
	4 Gebyr for folkeregisteropplysninger	1 100 000	
	5 Gebyr for utleggsforretninger	8 600 000	
	6 Økonomitjenester	11 400 000	
	7 Gebyr for bindende forhåndsuttalelser	2 100 000	66 750 000
4620	Statistisk sentralbyrå (jf. kap. 1620):		
	1 Salgsinntekter	5 100 000	
	2 Spesialoppdrag	110 100 000	
	4 Tvangsmulkt	5 100 000	120 300 000
4634	Statens innkrevingsentral (jf. kap. 1634):		
	2 Refusjoner	16 500 000	
	81 Bøter, inndragninger	703 000 000	
	82 Vegadministrasjonsgebyr	49 000 000	
	84 Gebyr ved for sent innsendt regnskap m.m.	90 000 000	
	85 Misligholdte lån i Statens lånekasse for utdanning ...	105 000 000	963 500 000
	Sum Finansdepartementet		1 479 514 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Forsvarsdepartementet			
4720	Felles ledelse og kommandoapparat (jf. kap. 1720):		
1	Driftsinntekter	17 197 000	17 197 000
4723	Nasjonal sikkerhetsmyndighet (jf. kap. 1723):		
1	Driftsinntekter	297 000	297 000
4725	Fellesinstitusjoner og -inntekter under Forsvarets overkommando (jf. kap. 1725):		
1	Driftsinntekter	110 011 000	
70	Renter låneordningen	2 200 000	
90	Lån til boligformål	5 000 000	117 211 000
4731	Hæren (jf. kap. 1731):		
1	Driftsinntekter	77 633 000	77 633 000
4732	Sjøforsvaret (jf. kap. 1732):		
1	Driftsinntekter	44 539 000	44 539 000
4733	Luftforsvaret (jf. kap. 1733):		
1	Driftsinntekter	104 899 000	104 899 000
4734	Heimevernet (jf. kap. 1734):		
1	Driftsinntekter	2 567 000	2 567 000
4760	Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg (jf. kap. 1760):		
47	Salg av eiendom	100 000 000	
48	Fellesfinansierte bygge- og anleggsinntekter	194 000 000	
49	Salg av boliger	20 000 000	314 000 000
4790	Kystvakten (jf. kap. 1790):		
1	Driftsinntekter	340 000	340 000
4791	Redningshelikoptertjenesten (jf. kap. 1791):		
1	Driftsinntekter	17 715 000	17 715 000
4795	Kulturelle og allmenntilretteleggende formål (jf. kap. 1795):		
1	Driftsinntekter	779 000	779 000
4799	Militære bøter:		
80	Militære bøter	1 109 000	1 109 000
	Sum Forsvarsdepartementet		<u>698 286 000</u>
Olje- og energidepartementet			
4810	Oljedirektoratet (jf. kap. 1810):		
1	Gebyr- og avgiftsinntekter	2 500 000	
2	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	32 000 000	
3	Refusjon av tilsynsutgifter	56 500 000	
4	Salg av undersøkelsesmateriale	2 500 000	
6	Ymse inntekter	2 000 000	
8	Inntekter barnehage	3 500 000	99 000 000
4820	Norges vassdrags- og energidirektorat (jf. kap. 1820):		
1	Gebyr- og avgiftsinntekter	19 600 000	
2	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	41 400 000	
40	Sikrings- og miljøtiltak i vassdrag	12 000 000	73 000 000
4829	Konsesjonsavgiftsfondet (jf. kap. 1820 og 1830):		
50	Overføring fra fondet	132 600 000	132 600 000
4860	Statsforetak under Olje- og energidepartementet:		
70	Garantiprovisjon, Statnett SF	30 000 000	30 000 000
	Sum Olje- og energidepartementet		<u>334 600 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Ymse inntekter			
5309	Tilfeldige inntekter:		
29	Ymse	1 610 989 000	1 610 989 000
5310	Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 2410):		
3	Diverse inntekter	356 000	
4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	9 500 000	
72	Gebyr	143 000 000	
90	Avdrag	5 000 000 000	
91	Tap og avskrivninger	689 000 000	
93	Innbetaling fra konverteringsfond	872 000 000	6 713 856 000
5312	Den Norske Stats Husbank (jf. kap. 2412):		
1	Gebyrer m.m.	32 826 000	
90	Avdrag	6 679 000 000	6 711 826 000
5316	Kommunalbanken AS:		
70	Garantiprovisjon	13 800 000	13 800 000
5320	Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (jf. kap. 2420):		
52	Tilbakeføring fra landsdekkende innovasjonsordning	5 000 000	
70	Låneprovisjon, lavrisikolåneordningen	46 000 000	
71	Garantiprovisjon, lavrisikolåneordningen	100 000	
73	Låneprovisjon, risikolåneordningen	10 000 000	
91	Avdrag på utestående fordringer, risikolåneordningen	5 000 000 000	
93	Avdrag på utestående fordringer, lavrisikolåne- ordningen	25 200 000 000	30 261 100 000
5322	Statens miljøfond, avdrag:		
91	Innbetaling av avdrag	14 000 000	14 000 000
5327	Statens nærings- og distriktsutviklingsfond og fylkeskommunene m.v.:		
50	Tilbakeføring av tilskudd	70 000 000	
51	Tilbakeføring av tapsfond	20 000 000	90 000 000
5341	Avdrag på utestående fordringer:		
91	Alminnelige fordringer	18 894 000	18 894 000
5343	Statens varekrigsforsikring:		
50	Avvikling	1 150 000 000	1 150 000 000
	Sum ymse inntekter		46 584 465 000
	Sum inntekter under departementene		61 675 483 000

Inntekter fra petroleumsvirksomheten

5440	Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (jf. kap. 2440):		
24	Driftsresultat:		
1	Driftsinntekter	96 700 000 000	
2	Driftsutgifter	-18 000 000 000	
3	Lete- og feltutviklingsutgifter	-1 400 000 000	
4	Avskrivninger	-16 000 000 000	
5	Renter	-6 500 000 000	54 800 000 000
30	Avskrivninger		16 000 000 000
80	Renter	6 500 000 000	77 300 000 000
	Sum inntekter fra petroleumsvirksomheten		77 300 000 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg m.v.			
5445	Statsbygg (jf. kap. 2445):		
39	Avsetning til investeringsformål	600 000 000	600 000 000
5446	Salg av eiendom, Fornebu:		
1	Leieinntekter, Fornebu	2 494 000	
2	Refusjoner og innbetalinger - Fornebu	32 813 000	
40	Salgsinntekter, Fornebu	283 000 000	318 307 000
5460	Garanti-Instituttet for Eksportkreditt (jf. kap. 2460):		
50	Tilbakeføring fra risikoavsetningsfond for SUS/ Baltikum-ordningen	5 000 000	
71	Tilbakeføring fra Gammel alminnelig ordning	280 000 000	
72	Tilbakeføring fra Gammel særordning for utviklingsland	110 900 000	
80	Utbytte fra GIEK Kredittforsikring AS	2 000 000	397 900 000
5470	Statens Pensjonskasse (jf. kap. 2470):		
30	Avsetning til investeringsformål	6 766 000	6 766 000
5490	NVE Anlegg (jf. kap. 2490):		
1	Salg av utstyr m.v.	1 200 000	1 200 000
5491	Avskrivning på statens kapital i statens forretningsdrift (jf. kap. 2445-2490):		
30	Avskrivninger	638 178 000	638 178 000
	Sum avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg m.v.		1 962 351 000
Skatter og avgifter			
5501	Skatter på formue og inntekt:		
70	Toppskatt m.v.	22 000 000 000	
72	Fellesskatt	109 440 000 000	131 440 000 000
5506	Avgift av arv og gaver:		
70	Avgift	1 430 000 000	1 430 000 000
5507	Skatt og avgift på utvinning av petroleum:		
71	Ordinær skatt på formue og inntekt	39 000 000 000	
72	Særskatt på oljeinntekter	63 000 000 000	
73	Produksjonsavgift	700 000 000	
74	Arealavgift m.v.	600 000 000	103 300 000 000
5508	Avgift på utslipp av CO ₂ i petroleumsvirksomhet på kontinentalsokkelen:		
70	Avgift	3 300 000 000	3 300 000 000
5511	Tollinntekter:		
70	Toll	1 488 000 000	
71	Auksjonsinntekter fra tollkvoter	12 000 000	1 500 000 000
5521	Merverdiavgift og avgift på investeringer m.v.:		
70	Avgift	132 900 000 000	132 900 000 000
5526	Avgift på alkohol:		
71	Produktavgift på brennevin, vin m.m.	4 873 000 000	
72	Produktavgift på øl	3 666 000 000	8 539 000 000
5527	Vinmonopolavgiften m.m.:		
72	Gebyr på statlige skjenkebevillinger	300 000	
73	Vinmonopolavgiften	23 700 000	24 000 000

Kap. Post	Kroner	Kroner
5531 Avgift på tobakkvarer:		
70 Avgift	7 474 000 000	7 474 000 000
5536 Avgift på motorvogner m.m.:		
71 Engangsavgift på motorvogner m.m.	12 943 000 000	
72 Årsavgift	5 823 000 000	
73 Vektårsavgift	327 000 000	
75 Omregistreringsavgift	1 655 000 000	
76 Avgift på bensin	8 737 000 000	
77 Avgift på mineralolje til framdrift av motorvogn (autodieselavgift)	3 895 000 000	33 380 000 000
5537 Avgifter på båter m.v.:		
71 Avgift på båtmotorer	125 000 000	125 000 000
5541 Avgift på elektrisk kraft:		
70 Forbruksavgift	6 868 000 000	6 868 000 000
5542 Avgift på mineralolje m.v.:		
70 Avgift på mineralolje	800 000 000	
71 Avgift på smøreolje	84 000 000	884 000 000
5543 Miljøavgift på mineralske produkter m.v.:		
70 CO ₂ -avgift	3 632 000 000	
71 Svovelavgift	86 000 000	3 718 000 000
5545 Miljøavgifter i landbruket:		
71 Miljøavgift, plantevernmidler	40 000 000	40 000 000
5546 Avgift på sluttbehandling av avfall:		
70 Avgift på sluttbehandling av avfall	560 000 000	560 000 000
5547 Avgift på helse- og miljøskadelige kjemikalier:		
70 Trikloretten (TRI)	4 000 000	
71 Tetrakloretten (PER)	2 000 000	6 000 000
5548 Miljøavgift på klimagasser:		
70 Hydrofluorkarbon (HFK) og Perfluorkarbon (PFK)	90 000 000	90 000 000
5555 Sjokolade- og sukkervareavgift:		
70 Avgift	879 000 000	879 000 000
5556 Avgift på alkoholfrie drikkevarer m.m.:		
70 Avgift	979 000 000	979 000 000
5557 Avgift på sukker:		
70 Avgift	220 000 000	220 000 000
5559 Avgift på drikkevareemballasje:		
70 Grunnavgift på engangsemballasje	421 000 000	
71 Miljøavgift på kartong	17 000 000	
72 Miljøavgift på plast	32 000 000	
73 Miljøavgift på metall	91 000 000	
74 Miljøavgift på glass	44 000 000	605 000 000
5565 Dokumentavgift:		
70 Avgift	3 369 000 000	3 369 000 000
5571 Totalisatoravgift:		
70 Avgift	92 500 000	92 500 000
5577 Avgift til staten av apotekenes omsetning (jf. kap. 751):		
70 Avgift	131 300 000	131 300 000
5578 Avgift på farmasøytiske spesialpreparater (jf. kap. 750):		
70 Registreringsavgift	58 298 000	
71 Kontrollavgift	44 363 000	102 661 000
5583 Særskilte avgifter mv. i bruk av frekvenser:		
70 Inntekter fra telesektoren	114 000 000	114 000 000
Sum skatter og avgifter		442 070 461 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Renter og utbytte mv.			
5603	Renter av statens kapital i statens forretningsdrift (jf. kap. 2445-2490):		
80	Renter av statens faste kapital	23 413 000	23 413 000
5605	Renter av statskassens kontantbeholdning og andre fordringer:		
81	Av verdipapirer og bankinnskudd i utenlandsk valuta	5 000 000	
82	Av innenlandske verdipapirer	100 000	
83	Av alminnelige fordringer	130 000 000	
86	Av statskassens foliokonto i Norges Bank	3 748 000 000	3 883 100 000
5607	Renter av boliglånsordningen til statsansatte:		
80	Renter	995 440 000	995 440 000
5608	Renter av lån til statsforetak under Olje- og energidepartementet:		
80	Renter, Statnett SF	52 000 000	52 000 000
5609	Renter og provisjoner fra selskaper under NHDs forvaltning (jf. kap. 2426 og 3961):		
71	Låneprovisjon, SIVA SF	3 200 000	
72	Garantiprovisjon, Statkraft SF	220 000 000	
73	Garantiprovisjon, SIVA SF	4 000 000	
80	Renter, SIVA SF	53 900 000	
81	Renter, Statkraft SF	110 000 000	
82	Renter, Entra Eiendom AS	30 000 000	421 100 000
5615	Renter fra Den Norske Stats Husbank (jf. kap. 2412):		
80	Renter	7 341 000 000	7 341 000 000
5616	Renter og utbytte i Kommunalbanken AS:		
81	Aksjeutbytte	30 800 000	30 800 000
5617	Renter fra Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 2410):		
80	Renter	6 033 000 000	6 033 000 000
5618	Innskuddskapital i Posten Norge AS:		
80	Utbytte	54 000 000	54 000 000
5619	Renter av lån til Oslo Lufthavn AS:		
80	Renter	463 000 000	463 000 000
5620	Renter og utbytte fra Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (jf. kap. 2420):		
81	Renter, risikolåneordningen	187 000 000	
86	Renter, lavrisikolåneordningen	787 000 000	974 000 000
5621	Statens miljøfond, renteinntekter:		
80	Renteinntekter	9 000 000	9 000 000
5630	Aksjer i Norsk Eiendomsinformasjon as:		
80	Utbytte	5 000 000	5 000 000
5631	Aksjer i A/S Vinmonopolet:		
80	Statens overskuddsandel	22 700 000	
81	Utbytte	2 000	22 702 000
5651	Aksjer i selskaper under Landbruksdepartementet:		
80	Utbytte	750 000	750 000
5652	Innskuddskapital i Statskog SF:		
80	Utbytte	8 500 000	8 500 000
5656	Aksjer i selskaper under NHDs forvaltning (jf. kap. 950):		
80	Utbytte	4 772 000 000	4 772 000 000
5671	Renter og utbytte fra BaneTele AS:		
81	Utbytte	16 000 000	16 000 000

Kap. Post	Kroner	Kroner
5680	Utbytte fra statsforetak under Olje- og energidepartementet:	
80	450 000 000	450 000 000
5685	Aksjer i Statoil ASA:	
80	5 045 000 000	5 045 000 000
5692	Utbytte av statens kapital i Den nordiske investeringsbank:	
80	59 000 000	59 000 000
	<u>30 658 805 000</u>	<u>30 658 805 000</u>

Folketrygden

5700	Folketrygdens inntekter:	
71	62 300 000 000	
72	84 300 000 000	146 600 000 000
5701	Diverse inntekter:	
1	28 000 000	
2	150 000 000	
3	51 400 000	
6	35 000 000	
70	839 000 000	
71	762 000 000	
73	1 090 000 000	
74	500 000	
75	164 000 000	
80	45 000 000	3 164 900 000
5704	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv. (jf. kap. 2542):	
2	100 000 000	100 000 000
5705	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs, dagpenger:	
1	18 000 000	18 000 000
	<u>149 882 900 000</u>	<u>149 882 900 000</u>

Statens petroleumsfond

5800	Statens petroleumsfond (jf. kap. 2800):	
50	34 791 000 000	34 791 000 000
	<u>34 791 000 000</u>	<u>34 791 000 000</u>

Statslånemidler

5999	Statslånemidler:	
90	22 604 000 000	22 604 000 000
	<u>22 604 000 000</u>	<u>22 604 000 000</u>

Totale inntekter:

820 945 000 000

Folketrygden

§ 23-10, gis med 64 397 111 000 kroner, hvorav 13 585 200 000 kroner gis til dekning av utgifter som fullt ut skal dekkes ved tilskudd fra staten, jf. § 23-10 tredje ledd.

II

Stortinget samtykker i at statstilskudd til finansiering av folketrygden, jf. folketrygdlovens

Utenriksdepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2003 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 100 post 01 og kap. 101 post 01	kap. 3101 post 02
kap. 100 post 71	kap. 3100 post 01
kap. 101 post 01 og kap. 102 post 01	kap. 3101 post 05
kap. 142 post 01	kap. 3142 post 05

2. overskride bevilgningen under kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak, post 70 Ymse tilskudd mot tilsvarende inntekter under kap. 3166 Ymse inntekter, post 01 Salgsinntekter fra salg av bistandseiendommer som er finansiert over bistandsbudsjettet, og som ikke er avskrevet i forhold til innlemmelse i husleieordningen. Ubenyttede inntekter fra slikt salg kan tas med ved beregning av overførbart beløp under kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak, post 70 Ymse tilskudd.

III

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2003 kan:

1. omdisponere bevilgningene mellom postene under kap. 161 Næringsutvikling.
2. omdisponere med inntil 2 mill. kroner per tiltak fra kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak, post 70 Ymse tilskudd til øvrige ODA-godkjente bevilgninger. Beslutning om bruk av midler utover dette og inntil 6 mill. kroner treffes av Kongen.

IV

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2003 kan overskride bevilgningen over kap. 101 Utenriksstasjonene, post 90 Lån til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn, ved behov for bistand fra aktuelle transportselskaper ved evakuering av norske borgere i kriserammede land. Fullmakten gjelder i de tilfeller og på de betingelser som gjelder for denne typen bistand.

V

Agio/Disagio

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet gis fullmakt til å utgiftsføre/inntektsføre uten bevilgning kursgevinst og -tap som følge av justering av midlene ved utenriksstasjonene hvert år under kap. 101/3101 Utenriksstasjonene og kap. 142/3142 NORADs administrasjon av utenriksstasjonene, post 89 Agio/Disagio.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

VI

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2003 kan foreta bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
163		Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter	
	71	Humanitær bistand og menneskerettigheter	25 mill. kroner
164		Fred, forsoning og demokrati	
	71	ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA-godkjente OSSE-land	20 mill. kroner
170		FN-organisasjoner mv.	
	73	Verdens matvareprogram (WFP)	10 mill. kroner

VII

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2003 kan gi tilsagn om støtte utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
161		Næringsutvikling	
	70	Nærings- og handelstiltak	100 mill. kroner
	72	Finansieringsordning for utviklingstiltak	1 500 mill. kroner
	73	Institusjonsutvikling i utviklingsland	80 mill. kroner
197		Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak	
	70	Tilskudd til atomsikkerhetstiltak, prosjektsamarbeidet med Russland/SUS og handlingsplanen for søkerlandene til EU	265 mill. kroner

VIII

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2003 kan gi garantier innenfor en ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar for inntil 50 mill. kroner for å minske norske importørers risiko ved direkte import fra utviklingsland, jf. omtale under kap. 161 Næringsutvikling. Garantiordningen begrenses til import fra Norges hovedsamarbeidsland og andre land i kategorien minst utviklede land.

IX

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Kongen i 2003 kan inngå avtaler om forsikringsansvar for utstillinger ved visningsinstitusjoner i utlandet innenfor en total-

ramme for nytt og gammelt ansvar som ikke må overstige 4 500 mill. kroner.

X

Forskuttering av nødhjelpsleveranser til FN

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i samråd med Finansdepartementet i 2003 kan forskuttere norske nødhjelpsleveranser til FN innenfor en ramme på 25 mill. kroner. Utbetaling til FN, samt tilbakebetalt kreditt fra FN, nettoføres på kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak, post 70 Ymse tilskudd.

XI

Toårige budsjettvedtak i OECD

Stortinget samtykker i at Norge kan slutte seg til toårige budsjettvedtak i OECD.

Andre fullmakter

ført verdi per 31. desember 1997 etter tapsavsetninger.

XII

Ettergivelse av fordringer

Stortinget samtykker i at Kongen i 2003 kan ettergi statlige fordringer på utviklingsland i samsvar med kriteriene i gjeldsplanen av 1998 for inntil 1 000 mill. kroner under Garanti-Instituttet for Eksportkreditts gamle portefølje (gammel alminnelig ordning og den gamle særordningen for utviklingsland). Fordringene verdsettes til bok-

XIII

Bruk av opptjente rentemidler

Stortinget samtykker i at opptjente renter på tilskudd som er utbetalt fra Norge til multi-bi- og samfinansieringsprosjekter kan benyttes til tiltak som avtales mellom Utenriksdepartementet og den enkelte multilaterale organisasjonen.

Utdannings- og forskningsdepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utdannings- og forskningsdepartementet i 2003 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 200 post 01	kap. 3200 post 02
kap. 202 post 01	kap. 3202 post 02
kap. 203 post 01	kap. 3203 postene 02 og 11
kap. 204 post 01	kap. 3204 post 02
kap. 222 post 01	kap. 3222 post 02
kap. 232 post 01	kap. 3232 postene 02 og 61
kap. 243 post 01	kap. 3243 postene 02, 11 og 60
kap. 256 post 01	kap. 3256 post 02
kap. 269 post 01	kap. 3269 postene 02, 06 og 11
kap. 270 post 75	kap. 3270 post 49
kap. 273 post 01	kap. 3273 postene 02, 06 og 11
kap. 274 post 01	kap. 3274 postene 02 og 11
kap. 279 post 01	kap. 3279 post 02, 04 og 11
kap. 281 post 01	kap. 3281 post 02
kap. 283 post 01	kap. 3283 postene 02 og 05
kap. 283 post 45	kap. 3283 post 02
kap. 2410 post 01	kap. 5310 post 03

2. overskride bevilgningene til oppdragsvirksomhet under postene 21 i 2003 mot tilsvarende merinntekter.

3. nytte inntekter av salg av eiendommer ved universitetene og Norges landbrukshøgskole til kjøp, vedlikehold og bygging av andre lokaler til

undervisnings- og forskningsformål ved samme institusjon.

4. nytte inntekter ved salg av hybelhus Schultz' gate til bygging av nye studentboliger, jf. kap. 270 Studier i utlandet og sosiale formål for elever og studenter post 75 Tilskudd til bygging av studentboliger.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

III

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utdannings- og forskningsdepartementet i 2003 kan:

1. gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
202		Læringscenteret	
	70	Tilskudd til læremidler m.v.	20,0 mill. kroner
226		Kvalitetsutvikling i grunnskolen og videregående opplæring	
	21	Spesielle driftsutgifter	100,0 mill. kroner
248		Særskilte IKT-tiltak i utdanningen	
	21	Spesielle driftsutgifter	15,0 mill. kroner
270		Studier i utlandet og sosiale formål for elever og studenter	
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger	196,0 mill. kroner
285		Norges forskningsråd	
	52	Forskningsformål	37,5 mill. kroner

2. gi tilsagn om tilskudd til opplæring for elever med annet morsmål enn norsk og samisk i grunnskolen for 1. halvår 2004 (2. halvdel av skoleåret 2003-04) etter de satsene som blir fastsatt for 2. halvår 2003 (1. halvdel av skoleåret 2003-04), jf. kap. 221 Grunnskolen, post 65 Tilskudd til opplæring for språklige minoriteter i grunnskolen.
3. gi tilsagn om tilskudd til kommunale musikk- og kulturskoler for 1. halvår 2004 (2. halvdel av skoleåret 2003-04) etter de satsene som blir fastsatt for 2. halvår 2003 (1. halvdel av skoleåret 2003-04), jf. kap. 221 Grunnskolen, post 67 Tilskudd til kommunale musikk- og kulturskoler.
4. gi tilsagn om tilskudd til opplæring i finsk som andrespråk i grunnskolen for 1. halvår 2004 (2. halvdel av skoleåret 2003-04) etter de satsene som blir fastsatt for 2. halvår 2003 (1. halvdel av skoleåret 2003-04), jf. kap. 224 Fellestiltak i grunnskolen og videregående opplæring, post 64 Tilskudd til opplæring i finsk.
5. gi tilsagn om tilskudd til videreutdanning i finsk for lærere i grunnskolen tilsvarende 2 studiepermisjoner for 1. halvår 2004 (2. halvdel av skoleåret 2003-04) etter gjeldende regler, jf. kap. 224 Fellestiltak i grunnskolen og videregående opplæring, post 64 Tilskudd til opplæring i finsk.
6. gi tilsagn om å utbetale støtte for 1. halvår 2004 (2. halvdel av undervisningsåret 2003-04) etter de satser som blir fastsatt 2. halvår 2003 (1. halvdel av undervisningsåret 2003-04) jf. kap. 240 Private skoler mv., post 70 Tilskudd og kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning, post 70 Utdanningsstipend, post 71 Andre stipend, post 72 Rentestønad, post 90 Lån til Statens lånekasse for utdanning og kap. 5617 Renter fra Statens lånekasse for utdanning, post 80 Renter.
7. gi tilsagn om å konvertere lån til stipend 1. halvår 2004 (2. halvdel av undervisningsåret 2003-04) etter de satsene som blir fastsatt for 2. halvår 2003 (1. halvdel av undervisningsåret 2003-04), jf. kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning, post 50 Avsetning til utdanningsstipend.
8. gi tilsagn om å utbetale tillegg til utdanningslånet for 2003 med kr 3 575 per måned i opptil 2 måneder for studenter som tar del i undervisning som er omfattet av ordningen med sommerundervisning, jf. kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning, post 72 Rentestønad, post 90 Lån til Statens lånekasse for utdanning og kap. 5617 Renter fra Statens lånekasse for utdanning, post 80 Renter.

Andre fullmakter

IV

Diverse fullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. privatister som melder seg opp til eksamen, og

kandidater som melder seg opp til fag-/svenneprøver etter opplæringslova § 3-5, skal betale et gebyr per prøve. Gebyret skal betales til fylkeskommunen. Privatister som melder seg opp til eksamen, skal betale kr 280 dersom privatisten ikke har prøvd seg i faget tidligere som privatist eller elev, og kr 570 ved forbedringsprøver. Kandidater som melder seg opp til fag-/svenneprøver etter opplæringslova § 3-5, skal betale kr 570 per prøve dersom kandidaten ikke har gått opp tidligere, og kr 1 130 ved senere forsøk.

2. Utdannings- og forskningsdepartementet kan organisere innkreving av Kopinoravgift og utgifter til papir/kopier fra studenter ved underliggende institusjoner.
3. institusjoner under lov om universiteter og høyskoler etter nærmere retningslinjer fra Utdannings- og forskningsdepartementet kan gis adgang til å ta egenandeler av kursdeltakere for studier.
4. kap. 265 Arkitekthøgskolen i Oslo samt Høgskolen i Akershus, Høgskolen i Bergen, Høgskolen i Buskerud, Høgskolen i Finnmark, Høgskolen i Gjøvik, Høgskolen i Harstad, Høgskolen i Hedmark, Høgskolen i Lillehammer, Høgskolen i Molde, Høgskolen i Narvik, Høgskolen i Nesna, Høgskolen i Nord-Trøndelag, Høgskolen i Sogn og Fjordane, Høgskolen i Sør-Trøndelag, Høgskolen i Telemark, Høgskolen i Tromsø, Høgskolen i Vestfold, Høgskolen i Volda, Høgskolen i Østfold, Høgskolen i Ålesund og Høgskolen Stord/Haugesund under kap. 274 Statlige høyskoler, gis unntak fra Bevilgningsreglementets § 4.
5. ubrukte bevilgninger for 2002 under kap. 265 Arkitekthøgskolen i Oslo samt Høgskolen i Akershus, Høgskolen i Bergen, Høgskolen i Buskerud, Høgskolen i Finnmark, Høgskolen i Gjøvik, Høgskolen i Harstad, Høgskolen i Hedmark, Høgskolen i Lillehammer, Høgskolen i Molde, Høgskolen i Narvik, Høgskolen i Nesna, Høgskolen i Nord-Trøndelag, Høgskolen i Sogn og Fjordane, Høgskolen i Sør-Trøndelag, Høgskolen i Telemark, Høgskolen i Tromsø, Høgskolen i Vestfold, Høgskolen i Volda, Høgskolen i Østfold, Høgskolen i Ålesund og Høgskolen Stord/Haugesund under kap. 274 Statlige høyskoler, kan overføres i samsvar med vanlige regler til 2003 til post 50 Statstilskudd under henholdsvis kap. 265 Arkitekthøgskolen i Oslo og kap. 274 Statlige høyskoler.
6. Utdannings- og forskningsdepartementet kan gi universiteter og høyskoler fullmakt til å:
 - a) opprette nye selskap eller andre enheter og delta i selskap eller enheter i institusjonens randsone.
 - b) benytte overskudd av eksternt finansiert virksomhet ved institusjonen eller i randsonen til kapitalinnskudd ved oppretting av nye enheter eller deltakelse i enheter i institusjonens randsone.
 - c) benytte utbytte fra selskap eller enhet i institusjonens randsone som institusjonen etter fullmakt har opprettet eller kjøpt aksjer i. Utbyttet kan benyttes i driften av institusjonen eller som stiftelseskapital.
 - d) selge aksjer i selskap som institusjonen har opprettet eller kjøpt aksjer i. Salgssummen skal tilbakeføres til institusjonens driftsmidler.
7. Utdannings- og forskningsdepartementet kan omdanne Norsk samfunnsvitenskapelig data-tjeneste til aksjeselskap med virkning fra 1. januar 2003, jf. kap. 281 Fellesutgifter for universiteter og høyskoler, post 90 Kapitalinnskudd i forskningsstiftelser m.v.

Kultur- og kirkedepartementet

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kultur- og kirkedepartementet i 2003 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 300 post 01	kap. 3300 post 01
kap. 305, post 01	kap. 3305, postene 02 og 03
kap. 320, post 01	kap. 3320, postene 01 og 03
kap. 322, post 01	kap. 3322, post 01
kap. 322, post 21	kap. 3322, post 02
kap. 323, post 01	kap. 3323, post 01
kap. 324, post 01	kap. 3324, post 01
kap. 325, post 01	kap. 3325, post 01
kap. 326, post 01	kap. 3326, post 01
kap. 326, post 21	kap. 3326, post 02
kap. 328, post 01	kap. 3328, post 01
kap. 328, post 21	kap. 3328, post 02
kap. 329, post 01	kap. 3329, post 01
kap. 329, post 21	kap. 3329, post 02
kap. 334, post 01	kap. 3334, post 01
kap. 334, post 21	kap. 3334, post 02
kap. 340, post 01	kap. 3340, postene 01 og 03
kap. 340, post 21	kap. 3340, post 02
kap. 341, post 01	kap. 3341, post 04
kap. 341, post 21	kap. 3341, post 02
kap. 342, post 01	kap. 3342, postene 01 og 04

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

III

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kultur- og kirkedepartementet i 2003 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
320		Allmenne kulturformål	
	73	Nasjonale kulturbygg	112,9 mill. kroner
322		Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom	
	50	Utsmykking av offentlige bygg	8,3 mill. kroner

IV

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Kongen i 2003 kan inngå avtaler om forsikringsansvar i forbindelse med utenlandske utstillinger innenfor en samlet ramme for nytt og gammelt ansvar som ikke må overstige 750 mill. kroner.

Andre fullmakter

V

Fastsetting av fordelingsnøkler for visse tilskudd
Stortinget fastsetter følgende fordelingsnøkler for 2003:

1. Det ordinære offentlige driftstilskuddet til region-/landsdelsinstitusjoner fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 70 pst. på staten og 30 pst. på regionen, jf. kap. 323 Musikkformål og kap. 324 Teater- og operaformål.
2. Det ordinære offentlige driftstilskuddet til de nordnorske knutepunktinstitusjonene med unntak av Nordnorsk Kunstmuseum, fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 70 pst. på staten og 30 pst. på regionen, jf. kap. 322

Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom, kap. 323 Musikkformål og kap. 334 Film- og medieformål.

3. Det ordinære offentlige driftstilskuddet til de øvrige knutepunktinstitusjonene fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 60 pst. på staten og 40 pst. på regionen, jf. kap. 322 Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom, kap. 323 Musikkformål og kap. 328 Museums- og andre kulturvernformål.

VI

Fastsetting av gebyrer og avgifter m.m.

Stortinget samtykker i at for 2003 skal:

1. gebyret for merking av hver kopi av et videogram for utleie eller salg være kr 1,20. Kultur- og kirke departementet kan sette ned eller frita for gebyr i visse tilfelle.
2. avgiften per videogram for omsetning i næring til Norsk kino- og filmfond være kr 3,50.
3. kringkastingsavgiften for fjernsynsmottakere være kr 1 850. Tilleggsavgiften ved forsinket betaling av kringkastingsavgiften og når melding ikke blir gitt etter reglene i lov av 4. desember 1992 nr. 127 om kringkasting § 8-1 andre ledd, skal være 15 pst. av kringkastingsavgiften.

Justis- og politidepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2003 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 410 post 01	kap. 3410 post 03
kap. 411 post 01	kap. 3411 post 03
kap. 430 post 01	kap. 3430 postene 03 og 14
kap. 440 post 01	kap. 3440 postene 02, 03 og 05
kap. 441 post 01	kap. 3441 postene 02 og 03
kap. 442 post 01	kap. 3442 post 02
kap. 451 post 01	kap. 3451 post 03

2. overskride bevilgningen under kap. 451 Samfunnsikkerhet og beredskap, post 01 Driftsutgifter, med inntil 75 pst. av inntekter ved salg av sivilforsvarsanlegg. Inntekter inntektsføres under kap. 3451 Samfunnsikkerhet og beredskap, post 40 Salg av eiendom mv.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

III

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2003 kan bestille varer utover den gitte bevilgning, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
440		Politidirektoratet - politi- og lensmannsetaten	
	01	Driftsutgifter	80 mill. kroner

IV

Videreføring av bobehandling

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2003 kan bestemme at det under ordningen med utgifter til fortsatt bobehandling pådras forpliktelser utover gitt bevilgning under kap. 475 Bobehandling, post 21 Spesielle driftsutgifter, med inntil 7 mill. kroner, men slik at totalrammen for nytt og gammelt ansvar ikke overstiger 25 mill. kroner.

Andre fullmakter

V

Nettobudsjettering

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2003 kan:

1. trekke salgsomkostninger ved salg av faste eiendommer fra salgsinntekter før det overskytende inntektsføres under kap. 3451 Samfunnsikkerhet og beredskap, post 40 Salg av eiendom m.v.
2. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 475 Bobehandling, post 21 Spesielle driftsutgifter, inntektene ved avholdelse av kurs og konferanser i regi av Konkursrådet, samt inntekter fra rådets øvrige virksomhet.
3. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 475 Bobehandling, post 21 Spesielle driftsutgifter, tilbakebetalte inntekter under ordningen med utgifter til bobehandling.

VI

Førtidsdimittering i siviltjenesten

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2003 kan bestemme førtidsdimittering av mannskaper slik det fremgår i omtalen under kap. 450 Sivile vernepliktige.

VII

Fri rettshjelp

Stortinget samtykker i at hevingen av inntektsgrensene for fri rettshjelp og endringene i rettshjelpsloven § 9 om bortfall av egenandeler iverksettes fra 1. september 2003 slik som det fremgår i omtalen under kap. 470 Fri rettshjelp.

Kommunal- og regionaldepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2003 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 500 post 01	kap. 3500 post 01
kap. 522 post 01	kap. 3522 post 01
kap. 585 post 01	kap. 3585 post 01
kap. 587 post 01	kap. 3587 post 04
kap. 2412 post 01	kap. 5312 post 01

III

Omdisponeringsfullmakter i forbindelse med forsøk med rammefinansiering

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2003 i samråd med Utdannings- og forskningsdepartementet, Sosialdepartementet, Helsedepartementet og Barne- og familiedepartementet, får adgang til å omdisponere mellom bevilgningen under kap. 571 Rammetilskudd til kommuner, post 68 Forsøk med rammefinansiering av øremerkede tilskudd på den ene siden og bevilgningene under:

1. kap. 221 Tilskudd til grunnskolen, post 63 Tilskudd til skolefritidsordninger.
2. kap. 221 Tilskudd til grunnskolen, post 65 Tilskudd til opplæring for språklige minoriteter i grunnskolen.
3. kap. 221 Tilskudd til grunnskolen, post 67 Tilskudd til kommunale musikk- og kulturskoler.
4. kap. 254 Tilskudd til voksenopplæring, post 60 Tilskudd til norskopplæring for innvandrere.
5. kap. 521 Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere, post 60 Integreringstilskudd.
6. kap. 586 Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser, post 63 Tilskudd til kompensasjon for utgifter til renter og avdrag.

7. kap. 621 Tilskudd til kommunale tjenester, organisasjoner m.v., post 61 Tilskudd til vertskommunene m.v.
8. kap. 743 Statlige stimuleringsiltak for psykisk helsevern, post 62 Tilskudd til psykiatri i kommuner.
9. kap. 840 Tilskudd til krisetiltak, post 60 Tilskudd til kommuner til krisetiltak.
10. kap. 856 Barnehager, post 60 Driftstilskudd til barnehager.

IV

Forskudd på rammetilskudd

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2003 kan utgiftsføre uten bevilgning:

1. inntil 150 mill. kroner på kap. 571 Rammetilskudd til kommuner, post 90 Forskudd på rammetilskudd, som forskudd på rammetilskudd for 2004 til kommuner.
2. inntil 50 mill. kroner på kap. 572 Rammetilskudd til fylkeskommuner, post 90 Forskudd på rammetilskudd til fylkeskommuner, som forskudd på rammetilskudd for 2004 til fylkeskommuner.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

V

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2003 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
581		Bolig- og bomiljøtiltak	
	71	Tilskudd til boligkvalitet	40,6 mill. kroner
	75	Boligtilskudd til etablering, utbedring og utleieboliger	200,1 mill. kroner
586		Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser	
	60	Oppstartingsstilskudd	3 161,5 mill. kroner

VI

Fullmakt om midlertidig innkvartering
av asylsøkere og flyktninger

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2003 kan inngå avtaler om midlertidig innkvartering av asylsøkere og flyktninger med varighet utover 2003. Dersom behovet for mottaksplasser for asylsøkere og flyktninger blir større enn antatt i budsjettet for 2003, samtykker Stortinget i at Kommunal- og regionaldepartementet kan øke antall plasser i statlige mottak, innenfor gjeldende rammer for etablering og drift av det statlige mottaksapparatet, selv om det medfører et bevilgningsmessig merbehov under kap. 520 Utlendingsdirektoratet, post 21 Spesielle driftsutgifter, statlige mottak.

Andre fullmakter

VII

Garantiprovisjon fra Kommunalbanken AS

Stortinget samtykker i at Kommunalbanken AS i 2003 betaler en provisjon på statsgarantien på 0,1 prosent av bankens lån opptatt før 1. november 1999.

VIII

Husbankens avdragsvilkår

Stortinget samtykker i at punkt 1.2 Avdragsvilkår i gjeldende bestemmelser om Husbankens rente- og avdragsvilkår av 14. desember 1995, jf. St.prp. nr. 16 (1995-96) Om endringer i Husbankens rente- og avdragsvilkår og Innst. S. nr. 83 (1995-96), endres til «Lån til utleieboliger kan ha en samla løpetid på inntil 50 år.».

Sosialdepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Sosialdepartementet i 2003 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 600 post 01	kap. 3600 post 02
kap. 622 post 01	kap. 3622 post 02

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

III

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Sosialdepartementet i 2003 kan gi tilsagn utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
621		Tilskudd til kommunale tjenester, organisasjoner m.v.	
	60	Tilskudd til omsorgstjenester	1 mill. kroner
	73	Tilskudd til døvblinde og døve	7 mill. kroner

Andre fullmakter

IV

Statens overskuddsandel i A/S Vinmonopolet

Stortinget samtykker i at statens andel i 2003 av driftsoverskuddet i A/S Vinmonopolet fastsettes til 40 pst. av resultatet i 2002, før ekstraordinære poster og etter vinmonopolavgiften.

Folketrygden*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Sosialdepartementet i 2003 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 2600 post 01	kap. 5701 postene 01, 04, 05 og 06
kap. 2603 post 01	kap. 5702 post 02

Andre fullmakter

III

Folketrygdytelser

Stortinget samtykker i at med virkning fra 1. januar 2003 skal følgende ytelser etter folketrygdloven utgjøre ¹:

	kroner
1a. Grunnstønad for ekstraavgifter ved uførhet etter lovens § 6-3 (laveste sats)	6 540
1b. Ved ekstraavgifter utover laveste sats, kan grunnstønaden forhøyes til	9 996
1c. eller til	13 140
1d. eller til	19 332
1e. eller til	26 208
1f. eller til	32 748
2a-1. Hjelpstønad til uføre som må ha hjelp i huset ^{1), 2)}	10 896
2a-2. Hjelpstønad etter lovens § 6-4 til uføre som må ha tilsyn og pleie ²⁾	11 724
2b. Forhøyet hjelpstønad etter lovens § 6-5 til uføre som må ha særskilt tilsyn og pleie ³⁾	23 448
2c. eller til	46 896
2d. eller til	70 334
3a. Gravferdsstønad etter lovens § 7-2 (ordinær sats)	0
3b. Behovsprøvet gravferdstillegg (utover ordinær sats) inntil ⁴⁾	15 000
4. Stønad til barnetilsyn etter lovens §§ 15-11 og 17-9 (ordinære satser) for første barn	32 052
for hvert av de øvrige barn ⁵⁾	-
for to barn	41 820
for tre og flere barn	47 388

¹⁾ Stønad til hjelp i huset gjelder tilfeller før 1. januar 1992.

²⁾ Fra 1. januar 1997 skilles det mellom stønad til hjelp i huset og stønad til særskilt tilsyn og pleie.

³⁾ Gjelder også ved uførhet som skyldes yrkesskade, jf. lovens § 12-18.

⁴⁾ Gjelder fra 1. september 1997.

⁵⁾ Til og med 1997. Fra 1. januar 1998 dekkes 70 prosent av dokumenterte utgifter til barnetilsyn. Beløpene i tabellen er maksimale refusjonssatser. Stønaden er inntektsprøvet.

¹ Satsene under pkt. 1, 2 og 4 er årsbeløp for ytelsene.

Helsedepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Helsedepartementet i 2003 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 700 postene 01, 60 og 70	kap. 3700 postene 02 og 03
kap. 704 post 01	kap. 3704 post 50
kap. 706 post 01	kap. 3706 postene 02, 03 og 04
kap. 707 postene 01 og 21	kap. 3707 post 02
kap. 708 post 01	kap. 3708 postene 04 og 70
kap. 711 post 01	kap. 3711 post 03
kap. 715 postene 01 og 21	kap. 3715 postene 02, 03 og 05.
kap. 750 post 01	kap. 3750 post 02

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

III

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Helsedepartementet i 2003 kan foreta bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
707		Nasjonalt folkehelseinstitutt	
	01	Driftsutgifter	4 mill. kroner
	21	Formidlingsvirksomhet	70 mill. kroner

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Helsedepartementet i 2003 kan gi tilsagn utover gitt bevilgning til anskaffelse av en ny strålemaskin, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
732		Regionale helseforetak	
	70	Tilskudd til helseforetakene	42 mill. kroner

Andre fullmakter

V

Diverse fullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. Helsedepartementet i 2003 kan gi de 5 regionale helseforetakene adgang til å oppta driftskredittlån innenfor en total låneramme på 4 500 mill. kroner.
2. det av avgiftspliktig omsetning for legemiddelgrossister i 2003 skal betales avgift tilsvarende 1,3 pst.
3. Helsedepartementet gis fullmakt til å dele Åsgårdeiendommen gnr. 118 bnr. 1 i Tromsø og oppheve bestemmelser nedfelt i skjøte av 14. desember 1965.

Barne- og familiedepartementet*Andre fullmakter*

II

Satser for barnetrygd

Stortinget samtykker i at Rikstrygdeverket for 2003 i medhold av Lov 8. mars 2002 nr. 4 om barnetrygd, § 10, kan utbetale barnetrygd med kr 11 664 per barn per år.

For hvert stønadsberettiget barn mellom 1 og 3 år ytes et tillegg i barnetrygden, det såkalte småbarnstillegget, på kr 657 per måned frem til 31.7.2003. Tillegget ytes fra og med kalendermåneden etter at barnet fyller 1 år til og med den kalendermåneden barnet fyller 3 år.

Enslige forsørgere som fyller vilkårene for rett til utvidet stønad etter barnetrygdloven og full overgangsstonad etter folketrygdloven, og som har barn i alderen 0-3 år har rett til ett ekstra småbarnstillegg på kr 7 884 per år. Dette tillegget gis per enslig forsørger, uavhengig av hvor mange barn i alderen 0-3 år vedkommende faktisk forsørger.

For stønadsmottakere bosatt i Finnmark og Nord-Troms (Karlsøy, Kvæningen, Kåfjord, Lyn-gen, Nordreisa, Skjærvøy og Storfjord) ytes et tillegg i barnetrygden på kr 3 792 per barn per år, det såkalte Finnmarkstillegget.

Ved utbetaling av barnetrygd for barn i fosterhjem, barnehjem, spesialskole eller lignende institusjon skal institusjonen i tillegg til generell barnetrygd også ha utbetalt eventuelt tillegg for barn mellom 1 og 3 år. Finnmarkstillegget skal utbetales for barn i fosterhjem, barnehjem, spesialskoler m.v. i de aktuelle kommunene.

III

Satser for kontantstøtte

Stortinget samtykker i at Rikstrygdeverket for 2003 i medhold av Lov 26. juni 1998 nr. 41 om kontantstøtte til småbarnsforeldre kan:

1. utbetale kontantstøtte med følgende beløp for 1- og 2-åringer frem til 31.7.2003:

Oppholdstid i barnehage	Prosentandel av full sats	Kontantstøtte i kroner per år
Ikke bruk av barnehage	100	36 000
Til og med 8 timer per uke	80	28 800
9-16 timer per uke	60	21 600
17-24 timer per uke	40	14 400
25-32 timer per uke	20	7 200
33 timer eller mer per uke	0	0

2. utbetale kontantstøtte med følgende beløp for 1- og 2-åringer fra 1.8.2003:

Oppholdstid i barnehage	Prosentandel av full sats	Kontantstøtte i kroner per år
Ikke bruk av barnehage	100	43 884
Til og med 8 timer per uke	80	35 112
9-16 timer per uke	60	26 328
17-24 timer per uke	40	17 556
25-32 timer per uke	20	8 784
33 timer eller mer per uke	0	0

IV

Satser for engangsstonad ved fødsel og adopsjon og stønad ved fødsel utenfor institusjon

Stortinget samtykker i at Rikstrygdeverket for 2003 i medhold av lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd, kan utbetale:

1. Engangsstonad ved fødsel og adopsjon, lovens §§ 14-12 og 14-20kr 33 584 per barn
2. Stønad ved fødsel utenfor institusjon, lovens § 5-13..... kr 1 765

Nærings- og handelsdepartementet

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2003 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 901 post 01	kap. 3901 postene 01 og 02
kap. 902 post 01	kap. 3902 postene 01 og 03
kap. 902 post 21	kap. 3902 post 04
kap. 904 post 01	kap. 3904 postene 01 og 02
kap. 905 post 21	kap. 3905 postene 01 og 02
kap. 907 post 01	kap. 3907 post 03
kap. 907 post 21	kap. 3907 post 05

III

Utbetaling under garantiordninger
(trekkfullmakter)

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2003 kan foreta utbetalinger til Garanti-Instituttet for Eksportkreditt (GIEK) uten bevilgning i den utstrekning behovet for utbetalinger under den enkelte garantiordning overstiger innestående likvide midler tilknyttet ordningen innenfor følgende rammer:

1. Saldoen for nytt og gammelt trekk på trekkfullmaktskontoen for gammel SUS/Baltikum-ordning skal ikke overstige 10 mill. kroner. Utbetalinger på trekkfullmakten posteres under kap. 2460 Garanti-Instituttet for Eksportkreditt, post 96 Utbetaling iflg. trekkfullmakt – gammel SUS/Baltikum-ordning.
2. Saldoen for nytt og gammelt trekk på trekkfullmaktskontoen for den nye SUS/Baltikum-ordningen skal ikke overstige 10 mill. kroner. Utbetalinger på trekkfullmakten posteres under kap. 2460 Garanti-Instituttet for Eksportkreditt, post 97 Utbetaling iflg. trekkfullmakt – ny SUS/Baltikum-ordning.

IV

Utbetaling under forsikringsordninger
(trekkfullmakter)

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2003 kan foreta utbetalinger til Sta-

tens varekrigsforsikring uten bevilgning i den utstrekning behovet for utbetalinger under forsikringsordningen overstiger innestående likvide midler tilknyttet ordningen. Det etableres en trekkfullmaktskonto for Statens varekrigsforsikring. Rammen for trekk på trekkfullmaktskontoen for Statens varekrigsforsikring skal ikke overstige 1 000 mill. kroner. Utbetalinger på trekkfullmakten posteres under kap. 940 Statens varekrigsforsikring, post 90 Utbetaling iflg. trekkfullmakt, Statens varekrigsforsikring.

V

Tap på garantier

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2003 uten bevilgning kan utgiftsføre fastslåtte tap på garantier for lån til miljøvern tiltak til NOAH AS under kap. 945 NOAH AS, post 70 Dekning av garantiansvar for miljøvern lån.

VI

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Kongen i 2003 kan overskride bevilgningen under kap. 950 Forvaltning av statlig eierskap, post 21 Spesielle driftsutgifter, til dekning av meglerhonorarer og utgifter til faglig bistand ved salg av statlige aksjeposter samt andre endringer som kan få betydning for eierstrukturen i selskapene.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

VII

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2003 kan:

1. gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
920		Norges forskningsråd	
	50	Tilskudd	172,5 mill. kroner
923		Forsknings- og utviklingskontrakter	
	70	Tilskudd	100,0 mill. kroner
930		Statens veiledningskontor for oppfinnere	
	70	Utviklingsarbeider og stipend	1,0 mill. kroner

2. gi Eksportfinans ASA tilsagn om statlig dekning av framtidig underskudd på avregningskontoen for eksisterende eksportkredittordning, den såkalte 108-ordningen. Fullmakten gjelder for samlede framtidige underskudd som oppstår som følge av tilsagn om lån fram til 31. desember 2003. Fullmakten har som forutsetning at:
 - a) Eksportfinans ASA fram til 31. desember 2003 kan gi tilsagn om lån ved eksport av kapitalvarer og skip til de gunstigste rentevilkår og kredittider som OECD (Consensus-reglene) tillater.
 - b) de enkelte innlån til Eksportfinans ASA under ordningen må godkjennes av Nærings- og handelsdepartementet. Nærings- og handelsdepartementet kan for øvrig utarbeide nærmere retningslinjer for ordningen.
- til 40 mill. kroner for lån til realinvesteringer og driftskapital, men slik at totalrammen for nytt og gammelt ansvar ikke overstiger 100 mill. kroner.
2. garanti for låneopptak til Svensk-Norsk Industriefond for inntil motverdien av SEK 80 000 000.
3. Garanti-Instituttet for Eksportkreditt (GIEK) fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye garantier og gammelt ansvar på inntil 40 000 mill. kroner ved eksport til og investeringer i utlandet innenfor den alminnelige ordning (tidligere Samfunnsdelen) og inkludert gammel alminnelig ordning. Garantivirkksomheten skal finne sted innenfor de rammer som Consensusavtalen setter. Alminnelig ordning skal drives i balanse på lang sikt. Nærings- og handelsdepartementet kan gi utfyllende bestemmelser om gjennomføringen av dette vedtak.
4. GIEK fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye garantier og gammelt ansvar på 1 500 mill. kroner ved eksport til og investeringer i utviklingsland. Garantivirkksomheten skal finne sted innenfor de rammer som Consensusavtalen setter. Virksomheten skal drives i balanse på lang sikt, gitt bevilgninger til grunnfondet. Nærings- og handelsdepartementet kan i samråd med Utenriksdepartementet gi utfyllende bestemmelser om gjennomføringen av dette vedtak.

VIII

Fullmakt til å inngå forpliktelser
utover gitt bevilgning

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2003 kan inngå forpliktelser for inntil 7,5 mill. kroner til utredninger o.l. utover gitt bevilgning under kap. 900 Nærings- og handelsdepartementet, post 21 Spesielle driftsutgifter.

IX

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2003 kan gi:

1. Statens nærings- og distriktsutviklingsfond fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier for inn-

X

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2003 kan gi tilsagn til Institutt for energiteknikk og Statsbygg om dekning av forsi-

kringsansvar for inntil 60 000 000 spesielle trekkrettigheter (SDR) overfor tredjeperson for instituttets og Statsbyggs ansvar etter lov av 12. mai 1972 nr. 28 om atomenergivirksomhet, kapittel III.

Andre fullmakter

XI

Frigivelse av bergrettigheter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2003 kan gi Bergvesenet fullmakt til å foreta frigivelse av bergrettigheter som staten eier. Frigivelse skal først finne sted etter nøye gjennomgang av den enkelte bergrettighet og den betydning rettigheten har for staten.

Fiskeridepartementet

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Fiskeridepartementet i 2003 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1020 postene 01 og 21	kap. 4020 post 03
kap. 1021 postene 01 og 21	kap. 4021 post 01
kap. 1023 postene 01 og 21	kap. 4023 post 01
kap. 1062 postene 01 og 45	kap. 4062 postene 01 og 02

2. nytte inntil 10 mill. kroner av salgsinntekter fra salg av ikke næringsaktive fiskerihavner til:
- dekning av salgsomkostninger forbundet med salget.
 - oppgradering og vedlikehold av fiskerihavner.

III

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Fiskeridepartementet i 2003 kan overskride bevilgningen under kap. 1062 Kystverket, post 21 Spesielle driftsutgifter, med inntil 15 mill. kroner dersom det er nødvendig å sette i verk tiltak mot akutt forurensning uten opphold og før Kongen kan gi slikt samtykke.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

IV

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Fiskeridepartementet i 2003 kan foreta bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1062		Kystverket	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	3 mill. kroner

V
Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Fiskeridepartementet i 2003 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1062		Kystverket	
	60	Tilskudd til fiskerihavneanlegg	20 mill. kroner

Landbruksdepartementet

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Landbruksdepartementet i 2003 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1100 post 01	kap. 4100 post 01
kap. 1107 post 01	kap. 4107 post 03
kap. 1110 post 01	kap. 4110 post 01
kap. 1114 post 01	kap. 4114 post 01
kap. 1143 post 01	kap. 4143 post 01
kap. 1145 post 01	kap. 4145 post 01
kap. 1146 post 01	kap. 4146 post 02
kap. 1147 post 01	kap. 4147 post 01

2. overskride kap. 1100 Landbruksdepartementet, post 45 Store utstyrskjøp og vedlikehold, med et beløp som tilsvare merinntektene fra salg av eiendom. Ubrukte merinntekter fra salg av eiendom kan regnes med ved utregning av overførbart beløp under bevilgningen.

III

Forskuttering av utgifter til tvangsflytting av rein
Stortinget samtykker i at Landbruksdepartementet i 2003 kan overskride bevilgningen under kap. 1147 Reindrifftsforvaltningen, post 01 Driftsutgifter med inntil 0,5 mill. kroner i sammenheng med forskuttering av utgifter til tvangsflytting av rein.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Landbruksdepartementet i 2003 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1148		Naturskade, erstatninger og sikring	
	70	Tilskudd til sikringstiltak m.m.	2 mill. kroner
	71	Naturskade, erstatninger	50 mill. kroner

Andre fullmakter

V

Salg av fast eiendom

Stortinget samtykker i at Landbruksdepartementet i 2003 kan selge innkjøpt og opprinnelig statseiendom for inntil 5 mill. kroner.

Samferdselsdepartementet**Vegformål***Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2003 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1320 postene 23 og 30	kap. 4320 postene 01 og 02

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

III

Garantifullmakt

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2003 kan gi tilsagn om statsgaranti for 2. prioritetslån til anskaffelse og ombygging av ferjer i tilskuddsberettiget ferjedrift, likevel slik at totalrammen for nytt og gammelt ansvar ikke overstiger 1 205 mill. kroner.

IV

Fullmakt til forskuttering

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2003 kan inngå avtaler om forskuttering av midler til vegformål utover gitt bevilgning på kap. 1320 Statens vegvesen, post 30 Riksveginvesteringer, likevel slik at samlet, løpende refusjonsforpliktelse ikke overstiger 1 800 mill. kroner. Forskutteringene skal refunderes uten kompensasjon for renter og prisstigning.

V

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser knyttet til investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2003 kan forplikte staten for framtidige budsjetterminer utover gitt bevilgning på kap.

1320 Statens vegvesen, post 30 Riksveginvesteringer, for investeringsprosjekter som ikke er omtalt med kostnadsoverslag overfor Stortinget, likevel slik at samlet ramme for gamle og nye forpliktelser ikke overstiger 2 000 mill. kroner.

Jernbaneformål

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

VI

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2003 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1350 postene 23 og 30	kap. 4350 postene 02 og 06
kap. 1350 post 25	kap. 4350 post 07
kap. 1350 post 30	kap. 4350 post 37

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

VII

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2003 kan bestille materiell utover bevilgningen, likevel slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1350		Jernbaneverket	
	23, 25 og 30	Drift, vedlikehold og investeringer	650 mill. kroner

VIII

Forskutteringer

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2003 kan inngå avtale om forskuttering av 50 mill. kroner fra LKAB til utbygging av nytt kryssingsspor ved Katterat stasjon på Ofofbanen mot tilbakebetaling, uten renter, i 2004.

1350 Jernbaneverket, post 30 Investeringer i linjen, for investeringsprosjekter som ikke er omtalt med kostnadsoverslag overfor Stortinget, likevel slik at samlet ramme for gamle og nye forpliktelser ikke overstiger 150 mill. kroner.

Andre fullmakter

IX

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser knyttet til investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2003 kan forplikte staten for framtidige budsjetterminer utover gitt bevilgning på kap.

X

Opprettelse av aksjeselskap

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2003 kan opprette aksjeselskap under Jernbaneverket med aksjekapital tilsvarende minimumskravet i aksjeloven.

Post og telekommunikasjoner*Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger*

XI

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2003 kan bestille materiell utover bevilgningen, likevel slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1380		Post- og teletilsynet	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	4 mill. kroner

Andre fullmakter

XII

Overføringer til og fra reguleringsfondet

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2003 kan overføre inntil 10 mill. kroner til eller fra Post- og teletilsynets reguleringsfond.

Miljøverndepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2003 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1400 post 01	kap. 4400 post 02
kap. 1400 post 21	kap. 4400 post 21
kap. 1427 post 01	kap. 4427 post 01
kap. 1427 post 21	kap. 4427 postene 09 og 54
kap. 1429 post 01	kap. 4429 postene 02 og 09
kap. 1441 post 01	kap. 4441 postene 04 og 09
kap. 1471 post 01	kap. 4471 postene 01 og 03

2. overskride bevilgningen under kap. 2465 Statens kartverk, post 45 Større anskaffelser og vedlikehold, med et beløp som tilsvarer regnskapsførte inntekter fra salg av anleggsmidler under kap. 5465 Statens kartverk, post 49 Salg av anleggsmidler. Ubenyttede inntekter fra slikt salg kan tas med ved beregning av overført beløp.

3. overskride bevilgningen under kap. 1427 Direktoratet for naturforvaltning, post 33 Statlige erverv, barskogvern, med et beløp som tilsvarer regnskapsførte inntekter fra salg av makeskiftearealer under kap. 4427 Direktoratet for naturforvaltning, post 40 Inntekter fra salg av makeskiftearealer. Ubenyttede merinntekter fra salg av makeskiftearealer kan tas med ved beregning av overført beløp.

III

Fullmakter til overskridelser

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2003 kan avvike driftsbudsjettet til Statens kartverk mot dekning av reguleringsfondet.

IV

Fullmakt til å utgiftsføre uten bevilgning

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2003 kan utgiftsføre uten bevilgning fastslåtte tap på garantier for lån til miljøverniltak og energiøkonomiseringsformål som staten er juridisk for-

pliktet til å dekke, under kap. 1400 Miljøverndepartementet, post 77 Oppfyllelse av garantiansvar.

V

Omdisponeringsfullmakt

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2003 kan omdisponere inntil 3 mill. kroner mellom kap. 1465 Statens kjøp av tjenester i Statens kartverk, post 21 Betaling for statsoppdraget, og kap. 2465 Statens kartverk, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

VI

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2003 kan foreta bestillinger:

1. av materiell o.l. utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1426		Statens naturoppsyn	
	32	Skjærgårdsparker m.v.	1,5 mill. kroner
1441		Statens forurensningstilsyn	
	39	Opprydningstiltak	20,0 mill. kroner

2. av sjømålingsdata og kartgrunnlag utover gitt bevilgning under kap. 1465 Statens kjøp av tjenester i Statens kartverk, post 21 Betaling for statsoppdraget, men slik at rammen for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger 90 mill. kroner.

VII

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2003 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1400		Miljøverndepartementet	
	73	Tilskudd til kompetanseformidling og informasjon om miljøvennlig produksjon og forbruk	2,3 mill. kroner
	78	Miljøtiltak i nikkerverkene på Kola	31,9 mill. kroner
1427		Direktoratet for naturforvaltning	
	30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder	11,2 mill. kroner
	32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner	51,0 mill. kroner
	33	Statlige erverv, barskogvern	124,3 mill. kroner
	34	Statlige erverv, nasjonalparker	58,2 mill. kroner
	77	Tilskudd til naturinformasjonssentra	2,0 mill. kroner

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1429		Riksantikvaren	
	72	Vern og sikring av fredete og bevaringsverdige kulturminner og kulturmiljøer	6,5 mill. kroner
	73	Brannsikring og beredskapstiltak	2,0 mill. kroner
2422		Statens miljøfond	
	90	Statens miljøfond, lån	14,6 mill. kroner

Andre fullmakter

VIII

Kjøp av makeskiftearealer

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2003 kan nytte inntil 8 mill. kroner av bevilgning-

gen under kap. 1427 Direktoratet for naturforvaltning, post 33 Statlige erverv, barskogvern, til kjøp av areal som senere kan makeskiftes med barskogsareal som blir vernet.

Arbeids- og administrasjonsdepartementet**Arbeids- og administrasjonsdepartementets alminnelige fullmakter***Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet i 2003 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1507 post 01	kap. 4507 post 01
kap. 1522 post 01	kap. 4522 postene 01 og 02
kap. 1570 post 01	kap. 4570 postene 01, 06 og 07
kap. 1571 post 01	kap. 4571 post 06
kap. 1573 post 01	kap. 4573 post 02
kap. 1573 post 21	kap. 4573 post 03
kap. 1577 post 01	kap. 4577 post 01

III

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet i 2003 kan:

1. overskride bevilgningen under kap. 2470 Statens Pensjonskasse, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, med inntil 3 mill. kroner mot dekning i reguleringsfondet.

- omdisponere inntil 10 pst. av bevilgningen under kap. 1594 Arbeidsmarkedstiltak, post 70 Ordinære arbeidsmarkedstiltak til post 71 Spesielle arbeidsmarkedstiltak.
- omdisponere inntil 40 mill. kroner fra kap. 1594 Arbeidsmarkedstiltak, post 71 Spesielle arbeidsmarkedstiltak til kap. 1590 Aetat, post 01 Driftsutgifter, jf. omtale under kap. 1590 post 01.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet i 2003 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1594		Arbeidsmarkedstiltak	
	70	Ordinære arbeidsmarkedstiltak	363,781 mill. kroner
	71	Spesielle arbeidsmarkedstiltak	533,782 mill. kroner

Andre fullmakter

V

Fullmakt til å ettergi rente- og avdragsfrie lån

Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet i 2003 kan ettergi rente- og avdragsfrie lån gitt til arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede der dette blir vurdert som nødvendig for å sikre den videre driften.

1. selge inntil 100 pst. av statens aksjer i Arbeidsforskningsinstituttet AS.
2. inntektsføre uten bevilgning salg av statens aksjer i Arbeidsforskningsinstituttet AS under kap. 4574 Arbeidsforskningsinstituttet, post 90 Salg av aksjer.

Bygge- og eiendomsfullmakter*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

VI

Fullmakt til nettobudsjettering

Stortinget samtykker i at:

1. det enkelte departement som et ledd i ordningen med bonus og rabatter, i 2003 kan nettoføre som utgiftsreduksjon på vedkommende utgiftspost tilbakebetalt bonus og rabatt, også om tilbakebetalingen refererer seg til kjøp i tidligere år.
2. Arbeids- og administrasjonsdepartementet i 2003 kan nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 1510 Fylkesmannsembetene, post 21 Spesielle driftsutgifter, refusjoner av utgifter til feljestjenester der fylkesmannen samordner utgiftene.
3. Arbeids- og administrasjonsdepartementet i 2003 kan nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 1520 Statskonsult, post 01 Driftsutgifter, refusjoner som Statskonsult mottar for oppdrag utført for andre statlige virksomheter.

VII

Fullmakt til å selge aksjer i Arbeidsforskningsinstituttet AS

Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet gis fullmakt til å:

VIII

Fullmakter til å overskride

Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet i 2003 kan:

1. avvike Statsbyggs driftsbudsjett mot dekning i reguleringsfondet.
2. overskride kap. 2445 Statsbygg, postene 30-49, med inntil 175 mill. kroner, mot dekning i reguleringsfondet.
3. overskride kap. 2445 Statsbygg, postene 30-49, med beløp som tilsvarer inntekter fra salg av eiendommer, samt medregne ubenyttede inntekter fra salg av eiendom ved beregning av overført beløp.
4. overskride andre departementers byggebevilgninger som stilles til disposisjon for Statsbygg mot tilsvarende innsparing under kap. 1580 Bygg utenfor husleieordningen/kap. 2445 Statsbygg, post 33 Reserve for byggeprosjekter.

IX

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet i 2003 kan omdisponere:

1. mellom postene 30-38 under kap. 1580 Bygg utenfor husleieordningen.
2. mellom postene 01 og 45 under kap. 1581 Eieendommer til kongelige formål.
3. mellom postene 30-49 under kap. 2445 Statsbygg.
4. fra post 21 Spesielle driftsutgifter til post 30 Investeringer på Fornebu under kap. 1582 Utvikling av Fornebuområdet.
5. fra post 21 Spesielle driftsutgifter til post 30 Investeringer Pilestredet Park under kap. 1583 Utvikling av Pilestredet Park.

*Fullmakter til å pådra staten forpliktelser
utover gitte bevilgninger*

X

Fullmakter til å igangsette eller utvide
byggeprosjekter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet i 2003 kan iverksette nye prosjekter eller utvide igangsatte prosjekter der bruker/fagdepartement har nødvendige leiemidler innenfor eget budsjett på følgende vilkår:

1. For prosjekter inntil 25 mill. kroner (fullmaktsprosjekter) er fullmakten begrenset til å inngå forpliktelser innenfor en samlet ramme på 150 mill. kroner til igangsetting av prosjekter utover bevilgningen under kap. 2445 Statsbygg, postene 30-49.
2. For kurante prosjekter er fullmakten begrenset til å inngå forpliktelser innenfor en samlet ramme på 1 000 mill. kroner til videreføring/ferdigstilling av prosjekter som igangsettes innenfor bevilgningen under kap. 2445 Statsbygg, post 30 Igangsetting av byggeprosjekter.

Andre fullmakter

XI

Diverse fullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. Arbeids- og administrasjonsdepartementet i 2003 kan:
 - a) godskrive det enkelte bygge- og eiendomsprosjekt med innbetalt dagmulkt, kon-

vensjonalbot og erstatning for misligholdt entrepriser, ved at innbetalingen blir postert i statsregnskapet på vedkommende investeringspost som en utgiftsreduksjon.

- b) godkjenne salg av statens eiendom på Vestbanetomten i Oslo.
 - c) godkjenne salg, makeskifte og bortfeste av eiendom som forvaltes av Statsbygg eller av andre statlige etater som ikke har egen fullmakt til å avhende eiendom, til en verdi av 250 mill. kroner i hvert enkelt tilfelle og for inntil 800 mill. kroner totalt i terminen.
 - d) godkjenne kjøp av eiendom finansiert ved salgsinntekter, innsparte midler eller midler fra reguleringsfondet for inntil 150 mill. kroner i hvert enkelt tilfelle, og for inntil 300 mill. kroner totalt, utover bevilgningen på kap. 2445 Statsbygg, post 49 Kjøp av eiendom.
 - e) overdra til underpris eller vederlagsfritt eiendommer og bygninger som har vært disponert av statlige spesialskoler, grunnskoler og videregående skoler, til kommuner og fylkeskommuner. Fullmakten gjelder kun når ansvaret for virksomheten overtas av kommunen/fylkeskommunen eller det ikke er mulig å oppnå full pris.
 - f) foreta bortfeste, salg og makeskifter av eiendommer som er nødvendig ved disponering av statens eiendommer på Fornebu for inntil 500 mill. kroner, samt reinvestere inntekter ved bortfeste, salg og makeskifte i samme område for inntil 25 mill. kroner.
 - g) godkjenne at staten v/Statsbygg i forbindelse med etterbruksarbeidet på Fornebu inngår i selskapsdannelser med formål å påvirke en gunstig eiendomsutvikling på Fornebu, slik at den langsiktige økonomiske avkastning for staten øker.
 - h) foreta de salg og makeskifter som er nødvendig ved disponering og avvikling av statens eiendommer i Pilestredet Park.
 - i) feste bort til underpris en nærmere spesifisert statlig eiendom i Pilestredet Park og/eller på Haugerud (begge i Oslo) til Studentsamskipnaden for utbygging av studentboliger.
2. Kongen i 2003 kan avhende statlig eiendom til lavere pris enn markedspris der særlige hensyn tilsier det.

Finansdepartementet

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2003 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1618 post 01	kap. 4618 post 02
kap. 1620 post 21	kap. 4620 post 02
kap. 1634 post 01	kap. 4634 post 02

III

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Statsministerens kontor i 2003 kan overskride bevilgningen på kapittel 21 Statsrådet for å iverksette nødvendige sikkerhets tiltak for Statsministeren og regjeringens øvrige medlemmer.

pådras forpliktelser utover gitte bevilgninger, men slik at totalrammen for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 23,6 mill. kroner. Utbetalinger dekkes av bevilgningene under henholdsvis kap. 1610 Toll- og avgiftsetaten, post 21 Spesielle driftsutgifter og kap. 1618 Skatteetaten, post 21 Spesielle driftsutgifter.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

IV

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2003 kan gi garantier for:

1. grunnkapitalen til Den nordiske investeringsbank innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt ansvar som ikke må overstige 715 959 651 euro.
2. lån fra Den nordiske investeringsbank vedrørende ordningen med prosjektinvesteringsslån innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt garantiansvar som ikke må overstige 340 991 000 euro.
3. miljølån til Nordens nærområder gjennom Den nordiske investeringsbank innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt garantiansvar som ikke må overstige 63 500 000 euro.

V

Fullmakt til fortsatt bobehandling

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet for 2003 kan bestemme at det under ordningen med oppfølging av statens krav i konkursbo

Andre fullmakter

VI

Fullmakt til å korrigere uoppklarte differanser og feilposter i tidligere års statsregnskap

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i statsregnskapet for 2003 i enkeltsaker kan korrigere uoppklarte differanser i regnskapene og feilposter i statsregnskapet som gjelder tidligere års regnskaper, ved postering over konto for forskyvninger i balansen i det sentrale statsregnskapet i det inneværende års regnskap. Fullmakten gjelder inntil 1 mill. kroner.

VII

Endring i reglement for Folketrygdfondet

Reglementet for Folketrygdfondet endres slik (*endringer i kursiv*):

§ 5 skal lyde:

Styret har ansvaret for at fondets midler anbringes med sikte på best mulig avkastning under hensyntaken til betryggende sikkerhet og den nødvendige likviditet. Styret skal påse at det er etablert et betryggende risikostyringssystem for fondets forvaltning.

Fondets midler kan plasseres i norske ihendehaverobligasjoner og sertifikater, som kontolån til

statskassen og som innskudd i forretnings- og sparebanker. Innenfor en ramme på 20 pst. av forvaltningskapitalen kan fondets midler plasseres i aksjer notert på norsk børs eller på børs i Danmark, Finland eller Sverige, og, etter godkjenning fra Finansdepartementet i aksjer i norske selskaper ellers hvor aksjene er gjenstand for regelmessig og organisert omsetning, børsnoterte grunnfondsbevis i norske sparebanker, kredittforeninger og gjensidige forsikringsselskaper, og børsnoterte konvertible obligasjoner og børsnoterte obligasjoner med kjøpsrett til aksjer i norske selskaper. Plassering i aksjer notert på børs i Danmark, Finland eller Sverige må samlet ikke overstige 20 pst. av Folketrygdfondets ramme for aksjeplasseringer. *Innenfor rammen for aksjeplasseringer kan fondet delta i emisjoner i ikke-børsnoterte aksjer i norske selskaper som har søkt eller har konkrete planer om å søke om børsnotering. Selskapene skal være notert på den såkalte OTC-listen, som administreres av Norges Fondsmeglerforbund. Plassering i denne type aksjer kan ikke overstige 2,5 pst. av rammen for aksjeplasseringer.*

Annet ledd er ikke til hinder for at Folketrygdfondet kan beholde aksjer i norsk selskap som i forbindelse med oppkjøp, fusjon e.l. endrer status til å bli utenlandsk selskap.

Fondet kan videre, innenfor den samlede rammen på 20 pst. av fondskapitalen, gå inn med egenkapitalinnskudd i form av ikke-børsnoterte papirer, i tilfelle hvor fondet står i fare for å lide

betydelige tap på plasseringer i obligasjoner. Dette må i så fall være ledd i en koordinert aksjon, hvor en dominerende gruppe av kreditorene deltar, og hvor siktemålet for fondet alene er å trygge fondets egne interesser.

Folketrygdfondet kan eie andeler for inntil 15 pst. av total aksjekapital eller grunnfondsbeviskapital i ett enkelt selskap i Norge. Folketrygdfondet kan eie andeler for inntil 3 pst. av total aksjekapital i ett enkelt selskap i Danmark, Finland og Sverige. Styret kan ta opp kortsiktige lån dersom dette finnes hensiktsmessig.

Folketrygdfondet kan, etter nærmere retningslinjer fastsatt av Finansdepartementet, inngå salgs- og gjenkjøpsavtaler knyttet til egenkapitalinstrumenter og rentebærende instrumenter der erververen av instrumentene etter avtalen har plikt til å tilbakeføre disse til selger.

VIII

Endring i Bevilgningsreglementet

Bevilgningsreglementet endres slik (*endring i kursiv*):

§ 11, femte ledd, skal lyde:

Kongen kan fastsette regler som gir Finansdepartementet fullmakt til å bemyndige departementene og underordnede institusjoner til å overskride bevilgninger til driftsutgifter med inntil 5 pst. til investeringsformål mot tilsvarende innsparing i løpet av de tre følgende budsjett-terminer.

Forsvarsdepartementet

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2003 kan benytte alle merinntekter til å overskride enhver utgiftsbevilgning under Forsvarsdepartementet, med følgende unntak:

1. inntekter fra militære bøter kan ikke benyttes som grunnlag for overskridelse.
2. inntekter ved salg av større materiell kan benyttes med inntil 75 pst. til overskridelse av bevilgningen under kap. 1760 Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

III

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2003 kan:

- foreta bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1725		Fellesinstitusjoner og -utgifter under Forsvarsdepartementet	
	01	Driftsutgifter	30 mill. kroner
1731		Hæren	
	01	Driftsutgifter	820 mill. kroner
1732		Sjøforsvaret	
	01	Driftsutgifter	400 mill. kroner
1733		Luftforsvaret	
	01	Driftsutgifter	1 181 mill. kroner
1760		Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg	
	01	Driftsutgifter	144 mill. kroner
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	21 028 mill. kroner
1790		Kystvakten	
	01	Driftsutgifter	25 mill. kroner
1791		Redningshelikoptertjenesten	
	01	Driftsutgifter	66 mill. kroner

- gi Forsvarets forskningsinstitutt fullmakt til å ha økonomiske forpliktelser på inntil 50 mill. kroner utover det som dekkes av egne avsetninger.

IV

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2003 kan gi tilsagn om økonomisk støtte utover bevilgningen, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1700		Forsvarsdepartementet	
	73	Forskning og utvikling	5 mill. kroner

Andre fullmakter

V

Nettobudsjettering av salgsomkostninger

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2003 kan trekke salgsomkostninger ved salg av materiell og fast eiendom fra salgsinntekter før det overskytende inntektsføres under kap. 4760 Nyanskaffelser av materiell og nybygg, henholdsvis post 45 Store nyanskaffelser og vedlikehold og post 47 Salg av eiendom.

VI

Organisasjon og verneplikt

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2003 kan:

- fastsette Forsvarets organisasjon slik det går fram av redegjørelsen i foreliggende proposisjon.
- fastsette lengden på førstegangstjenesten, repetisjonstjenesten og heimeverntjenesten slik det går fram av foreliggende proposisjon.
- gi øvrige bestemmelser slik det går fram av foreliggende proposisjon.

4. verve personell innenfor rammen av de fore-
slåtte bevilgninger.

VII

Investeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2003 kan:

1. starte opp nye investeringsprosjekter, herunder større bygg- og eiendomsprosjekter, som presentert under Nye prosjekter i foreliggende proposisjon, innen de kostnadsrammer som er anført.
2. endre tidligere godkjente prosjekter som anført i foreliggende proposisjon, herunder endrede kostnadsrammer.
3. starte opp og gjennomføre materiellinvesteringer av lavere kategori, samt byggeprosjekter med en nasjonal andel som ikke overstiger 100 mill. kroner.
4. nytte bevilgningen på den enkelte investeringspost, hhv. post 44, 45, 47 og 48 fritt mellom objekter, bygg- og eiendoms kategorier, anskaffelser og prosjekter som presentert i foreliggende proposisjon.
5. gjennomføre konsept- og definisjonsfasen av planlagte materiellanskaffelser.
6. igangsette projektering av byggeprosjekter med en samlet utgift tilsvarende 5 pst. av bevilgningen på de respektive poster.

VIII

Fullmakter vedrørende fast eiendom

Stortinget samtykker i at:

Olje- og energidepartementet

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2003 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1810 post 01	kap. 4810 post 06
kap. 1810 post 21	kap. 4810 post 02
kap. 1820 post 21	kap. 4820 post 02
kap. 1820 post 22	kap. 4820 post 40
kap. 2490 post 45	kap. 5490 post 01

1. Kongen i 2003 kan overdra eiendommer, bygg og anlegg som Forsvaret ikke lenger har behov for til kommuner eller til overtallig personell i Forsvaret i forbindelse med utnyttelse av etableringer til næringsutvikling. Overdragelsen kan skje vederlagsfritt, eller med redusert vederlag der dette anses hensiktsmessig.
2. Forsvarsdepartementet i 2003 kan:
 - a) avhende fast eiendom uansett verdi til markedspris.
 - b) avhende fast eiendom til en verdi av inntil kr 100 000 vederlagsfritt eller til underpris når særlige grunner foreligger.
 - c) gi forskudd til befal og sivile som må flytte grunnet organisasjonsendringer ved nyetablering av egen bolig, jf. Innst. S. nr. 182 (1990-91). Forskudd belastes kap. 1725 Fellesinstitusjoner og statsforetak under Forsvarets overkommando, post 90 Lån til private, og tilbakeføres kap. 4725 Fellesinstitusjoner og statsforetak under Forsvarets overkommando, post 90 Lån til boligformål.
3. Forsvarsdepartementet kan overdra Høytorp fort vederlagsfritt til Eidsberg kommune. Det tas forbehold om at kommunen ikke kan selge eiendommen videre uten samtykke fra Forsvarsdepartementet i 10 år etter overdragelsen.
4. Forsvarsdepartementet gis fullmakt til å etablere nærøvingsområde for Forsvarets avdelinger på Romerike.

III

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Kongen i 2003 kan overskride bevilgningen under kap. 1800 Olje- og energidepartementet, post 21 Spesielle driftsutgifter,

til dekning av meglerhonorar og utgifter til faglig bistand ved salg av statlige aksjeposter samt andre endringer som kan få betydning for eierstrukturen i Statoil ASA.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2003 kan gi tilsagn utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat	
	75	Tilskudd til sikringstiltak	2,5 mill. kroner
1825		Omlegging av energibruk og energiproduksjon	
	50	Overføring til Energifondet	130,0 mill. kroner
	74	Naturgass	20,0 mill. kroner
1830		Energiforskning	
	50	Norges forskningsråd	33,0 mill. kroner

V

Fullmakt til å inngå forpliktelser utover gitt bevilgning

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2003 kan pådra seg forpliktelser utover gitte bevilgninger innenfor følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Ramme
1800		Olje- og energidepartementet	
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres	2,5 mill. kroner
2443		Petoro AS	
	70	Administrasjon	35,0 mill. kroner

Andre fullmakter

VI

Utbyggingsprosjekter på norsk kontinentalsokkel

Stortinget samtykker i at Kongen i 2003 kan godkjenne prosjekter på norsk kontinentalsokkel under følgende forutsetninger:

1. Prosjektet må ikke ha prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.
2. Øvre grense for de samlede investeringer per prosjekt utgjør 10 mrd. kroner.
3. Hvert enkelt prosjekt må vise akseptabel sam-

funnsøkonomisk lønnsomhet og være rimelig robust mot endringer i prisutviklingen for olje og naturgass.

4. Det må være bevilgningsmessig dekning for investeringene under kap. 2440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten.

VII

Overføring av eiendomsrett mot bruksrett

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2003 kan godkjenne overføring av eiendomsrett fra en rettighetshavergruppe hvor

Petoro AS som forvalter av SDØE er en av rettighetshaverne, til en annen rettighetshavergruppe. Det forutsettes at Petoro AS som forvalter av SDØE er sikret tilstrekkelig bruksrett. Denne fullmakt vil gjelde for de prosjekter hvor Kongen har fått fullmakt til å godkjenne plan for utbygging/anlegg og drift, samt ved mindre endringer for prosjekter hvor plan for utbygging/anlegg og drift allerede er godkjent. Fullmakten gis under forutsetning av at overføring av eiendomsrett ikke har prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.

VIII

Overdragelse av andeler i utvinningstillatelser

Stortinget samtykker i at Kongen i 2003 kan godkjenne overdragelse av andeler for Petoro AS som

forvalter av SDØE i utvinningstillatelser der det antas at samlede utvinnbare ressurser i forekomstene er mindre enn 10 mill. tonn oljeekvivalenter.

IX

Opphevelse av generalforsamlingsklausulen

Stortinget samtykker i at generalforsamlingsklausulen skal kunne oppheves for gitte tillatelser og ertattes av en vetorett i tråd med konsesjonsdirektivet og petroleumsforskriften § 12, dersom rettighetshaverne skulle ønske dette. Olje- og energidepartementet skal i så fall godkjenne dette i hvert enkelt tilfelle.

Vedlegg 1**Statsbudsjettet medregnet folketrygden**

Tabell 1.1 Hovedtallene i statsbudsjettet for perioden 1997-2003

Mill. kroner

	Regnskap					Saldert budsjett 2002	Anslag regn- skap 2002	Forslag 2003
	1997	1998	1999	2000	2001			
Driftsutgifter og investeringer ekskl. petroleumsvirksomhet	95 041	102 488	104 849	106 051	104 712	108 284	105 888	106 721
Driftsresultat forretningsdriften.....	-132	-231	-723	-142	-281	-240	-313	-693
Renter av statsgjeld.....	18 411	18 273	15 615	15 401	18 211	17 248	17 568	17 670
Overføringer til andre.....	277 112	295 601	316 306	345 659	368 488	425 727	439 439	439 755
Utgifter ekskl. lån og petroleumsvirksomhet	390 432	416 131	436 047	466 969	491 130	551 019	562 582	563 453
Inntekter ekskl. oljeskatter og petroleumsvirksomhet	370 365	398 678	423 981	459 026	489 490	514 369	520 277	528 662
Oljekorrigert overskudd	-20 067	-17 453	-12 066	-7 943	-1 640	-36 650	-42 305	-34 791
Oljeskatter	44 898	27 600	18 736	61 455	112 106	107 300	89 500	106 600
Utbytte fra Statoil.....	1 600	2 940	135	1 702	5 746	4 600	5 045	5 045
Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet...	23 326	42 109	56 718	121 466	151 049	91 300	95 032	77 300
Utgifter til statlig petroleumsvirksomhet...	-16 983	27 609	30 962	23 300	25 666	16 430	19 990	16 190
Netto oljeinntekter.....	86 807	45 040	44 627	161 373	243 236	186 770	169 587	172 755
Overskudd før avsetning til Statens petroleumsfond	66 740	27 587	32 561	153 430	241 595	150 120	127 282	137 964
Netto kontantstrøm overført til Statens petroleumsfond	-64 019	-27 982	-26 133	-151 905	-242 826	-149 870	-127 282	-137 964
Overskudd før lånetransaksjoner.....	2 721	-395	6 428	1 525	-1 231	250	0	0
Utlån og avdrag, brutto	75 828	98 035	90 983	56 715	123 878	113 650	133 404	68 547
Tilbakebetalinger	46 131	43 119	54 848	51 024	62 474	54 579	54 583	45 943
Utlån, netto	29 697	54 916	36 135	5 691	61 403	59 071	78 821	22 604
Samlet finansieringsbehov.....	26 976	55 311	29 707	4 166	62 635	58 821	78 821	22 604

Tabell 1.2 Samlede utgifter etter departement 1997-2003

Mill. kroner

Departement	Regnskap					Budsjett	
	1997	1998	1999	2000	2001	2002 ¹⁾	2003 ²⁾
Det kongelige hus og Slottsforvaltningen, Regjering, Stortinget og Høyesterett.....	880	933	1 049	1 078	1 214	1 207	1 432
Utenriksdepartementet	11 545	12 778	12 723	13 367	14 847	16 280	17 255
Utdannings- og forskningsdepartementet.....	22 366	22 753	27 455	26 913	32 794	27 994	30 028
Kultur- og kirkedepartementet	3 027	3 248	3 518	3 574	3 907	5 078	5 329
Justisdepartementet	9 310	9 793	10 724	11 381	11 791	11 927	12 687
Kommunal- og arbeidsdepartementet	58 551	0	0	0	0	0	0
Kommunal- og regionaldepatementet	0	53 543	57 110	63 459	65 197	81 892	66 185
Sosial- og helsedepartementet	19 229	24 651	27 941	29 877	33 219	0	0
Sosialdepartementet	0	0	0	0	0	3 676	4 022
Helsedepartementet	0	0	0	0	0	54 151	60 605
Barne- og familiedepartementet.....	17 825	18 714	20 288	20779	23 498	24 241	25 891
Nærings- og handelsdepartementet	5 010	5 468	3 963	4 541	5 675	5 204	3 283
Fiskeridepartementet.....	1 871	1 948	2 031	2 208	2 377	2 668	2 430
Landbruksdepartementet.....	13 781	14 217	14 419	16 487	14 019	14 102	13 771
Samferdselsdepartementet	21 919	24 341	17 951	24 764	20 848	18 207	19 126
Miljøverndepartementet.....	2 817	2 511	2 657	2 654	2 730	2 808	2 759
Planleggings- og samordningsdepartementet	7 199	0	0	0	0	0	0
Arbeids- og administrasjonsdepartementet ...	0	16 114	20 503	21 082	21 487	18 419	20 084
Finansdepartementet.....	49 304	69 116	49 955	25 217	68 264	71 487	30 158
Forsvarsdepartementet.....	25 443	25 536	26 138	25 818	26 842	27 657	29 614
Olje- og energidepartementet.....	1 584	1 200	5 616	1 157	22 503	1 391	1 480
Ymse utgifter	29	20	24	25	29	7 095	8 011
Statsbankene	52 457	53 796	61 632	51 883	68 529	70 740	63 485
Statlig petroleumsvirksomhet	-16 983	27 609	31 062	23 300	25 736	16 430	16 190
Statens forretningsdrift	2 754	2 638	3 944	2 014	1 634	1 389	83
Statens petroleumsfond.....	86 808	45 041	44 627	161 373	257 426	197 056	172 755
Sum statsbudsjettet	396 726	435 968	440 330	532 950	724 566	681 099	606 665
Folketrygden	139 359	150 848	162 289	175 357	187 642	186 770	214 280
Utgifter i alt.....	536 085	586 816	602 619	708 307	912 208	867 869	820 945

1) Saldert budsjett 2002.

2) Forslag 2003. St.prp. nr. 1 (2002-2003).

Tabell 1.3 Driftsutgifter (postene 1-29) etter departement 1997-2003

Departementet	Regnskap					Budsjett	
	1997	1998	1999	2000	2001	2002 ¹⁾	2003 ²⁾
Det kongelige hus og Slottsforvaltningen, Regjering , Stortinget og Høyesterett.....	786	836	890	945	1 059	1 007	1 129
Utenriksdepartementet	1 455	2 024	2 074	2 736	2 603	2 783	2 748
Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet	14 804	15 598	16 808	17 500	11 220	7 446	3 509
Kulturdepartementet	723	790	896	923	1 019	1 699	1 888
Justisdepartementet.....	8 492	9 000	9 609	10 396	10 754	10 951	11 671
Kommunal- og arbeidsdepartementet	2 669	0	0	0	0	0	0
Kommunal- og regionaldepartementet.....	0	1 327	2 116	2 202	1 865	1 911	1 877
Sosial- og helsedepartementet.....	4 270	4 676	1 915	1 954	2 302	0	0
Sosialdepartementet	0	0	0	0	0	219	249
Helsedepartementet	0	0	0	0	0	1 699	1 745
Barne- og familiedepartementet.....	258	245	269	311	340	337	301
Nærings- og handelsdepartementet	612	655	692	740	1 045	962	1 035
Fiskeridepartementet	1 206	1 311	1 367	1 466	1 609	1 568	1 699
Landbruksdepartementet.....	842	923	1 018	1 231	1 045	1 021	1 053
Samferdselsdepartementet	7 875	7 857	8 050	8 968	9 794	8 522	8 911
Miljøverndepartementet.....	1 244	1 298	1 352	1 381	1 389	1 276	1 250
Planleggings- og samordningsdepartementet	5 685	0	0	0	0	0	0
Arbeids- og administrasjonsdepartementet ...	0	8 327	8 713	9 437	10 746	11 089	9 560
Finansdepartementet.....	3 958	4 072	4 420	4 642	5 247	4 951	5 593
Forsvarsdepartementet	16 134	16 889	18 453	18 951	19 177	18 472	19 429
Olje- og energidepartementet.....	693	674	738	770	1 287	790	826
Ymse utgifter	29	20	24	25	29	7 095	8 012
Statsbankene	423	435	467	448	477	498	536
Statlig petroleumsvirksomhet	-38 019	2	23	11	8 449	140	30
Statens forretningsdrift	-37	-66	-434	-166	-191	-80	-583
Sum statsbudsjettet	34 102	76 893	79 460	84 871	91 265	84 720	82 465
Folketrygden	3 164	3 425	3 617	3 714	4 222	4 425	4 773
Utgifter i alt.....	37 266	80 318	83 077	88 585	95 487	89 145	87 238

1) Saldert budsjett 2002.

2) Forslag 2003. St.prp. nr. 1 (2002-2003).

Tabell 1.4 Nybygg, anlegg m.v. (postene 30-49) etter departement 1997-2003

Departement	Regnskap					Budsjett	
	1997	1998	1999	2000	2001	2002 ¹⁾	2003 ²⁾
Det kongelige hus og Slottsforvaltningen, Regjering, Stortinget og Høyesterett.....	64	73	134	104	116	54	119
Utenriksdepartementet	104	56	81	19	30	20	20
Utdannings- og forskningsdepartementet.....	1 045	509	627	709	392	230	121
Kultur- og kirkedepartementet.....	25	38	36	33	44	36	37
Justisdepartementet	383	321	352	301	380	105	73
Kommunal- og arbeidsdepartementet.....	56	0	0	0	0	0	0
Kommunal- og regionaldepartementet.....	0	6	11	27	20	5	5
Sosial- og helsedepartementet.....	903	153	25	31	30	0	0
Sosialdepartementet	0	0	0	0	0	3	3
Helsedepartementet	0	0	0	0	0	23	23
Barne- og familiedepartementet.....	0	0	0	0	0	0	0
Nærings- og handelsdepartementet	14	21	16	11	12	14	4
Fiskeridepartementet	240	236	225	289	294	611	329
Landbruksdepartementet.....	28	18	28	37	29	8	11
Samferdselsdepartementet	5 242	7 304	5 644	5 415	5 749	6 091	6 085
Miljøverndepartementet.....	102	111	128	148	150	201	243
Planleggings- og samordningsdepartementet	10	0	0	0	0	0	0
Arbeids- og administrasjonsdepartementet ...	0	2 318	4 803	1 974	1 181	1 287	1 157
Finansdepartementet.....	64	68	118	206	190	187	174
Forsvarsdepartementet	8 637	8 107	7 024	6 224	7 030	8 569	9 590
Olje- og energidepartementet.....	89	102	94	70	7	7	13
Ymse utgifter	0	0	0	0	0	0	0
Statsbankene	4	5	3	4	5	4	5
Statlig petroleumsvirksomhet	20 342	27 251	30 337	22 647	16 569	15 300	15 100
Statens forretningsdrift	2 571	2 444	1 666	1 646	1 580	1 444	666
Sum statsbudsjettet	39 923	49 141	51 352	39 895	33 806	34 199	33 778
Folketrygden	43	51	57	87	155	140	142
Utgifter i alt.....	39 966	49 192	51 409	39 982	33 961	34 339	33 920

1) Saldert budsjett 2002.

2) Forslag 2003. St.prp. nr. 1 (2002-2003).

Tabell 1.5 Overføringer til andre (postene 50-89) etter departement 1997-2003

Mill. kroner

Departement	Regnskap					Budsjett	
	1997	1998	1999	2000	2001	2002 ¹⁾	2003 ²⁾
Det kongelige hus og Slottsforvaltningen, Regjering, Stortinget og Høyesterett.....	30	24	25	28	39	146	183
Utenriksdepartementet	9 863	10 490	10 389	10 467	12 044	13 169	14 146
Utdannings- og forskningsdepartementet	6 517	6 575	7 017	7 696	15 181	17 117	23 392
Kultur- og kirkedepartementet	2 279	2 420	2 586	2 618	2 845	3 343	3 405
Justis- og politidepartementet.....	435	472	763	685	656	871	942
Kommunal- og arbeidsdepartementet	55 740	0	0	0	0	0	0
Kommunal- og regionaldepartementet.....	0	52 081	54 918	60 744	62 008	79 976	64 303
Sosial- og helsedepartementet	14 049	19 815	26 001	27 892	30 883	0	0
Sosialdepartementet	0	0	0	0	0	3 454	3 770
Helsedepartementet	0	0	0	0	0	52 428	56 838
Barne- og familiedepartementet.....	17 567	18 469	20 020	20 468	23 159	23 904	25 591
Nærings- og handelsdepartementet	4 314	4 764	2 877	3 355	3 978	4 199	2 215
Fiskeridepartementet.....	425	401	440	453	474	488	402
Landbruksdepartementet.....	12 907	13 276	13 372	13 894	12 945	13 073	12 707
Samferdselsdepartementet	3 402	3 200	3 119	9 711	2 737	3 594	3 880
Miljøverndepartementet.....	1 440	1 037	1 176	1 125	1 192	1 330	1 266
Planleggings- og samordningsdepartementet	1 725	0	0	0	0	0	0
Arbeids- og administrasjonsdepartementet ...	0	5 196	4 372	4 465	4 966	4 543	4 588
Finansdepartementet.....	18 782	18 963	16 571	16 583	19 663	18 477	19 408
Forsvarsdepartementet	642	540	662	638	635	615	594
Olje- og energidepartementet.....	802	424	934	317	1 165	595	642
Ymse utgifter	0	0	0	0	0	0	0
Statsbankene	8 352	8 255	7 852	8 280	8 818	9 137	9 787
Statlig petroleumsvirksomhet	694	356	701	642	698	990	1 060
Statens forretningsdrift	100	100	115	35	45	25	0
Statens petroleumsfond.....	86 808	45 041	44 627	161 373	243 236	186 770	172 755
Sum statsbudsjettet	246 873	211 899	218 535	351 469	447 367	438 244	421 875
Folketrygden	136 152	147 372	158 615	171 556	183 265	192 490	209 365
Utgifter i alt.....	383 025	359 271	377 150	523 025	630 632	630 734	631 240

¹⁾Saldert budsjett 2002.²⁾Forslag 2003. St.prp. nr. 1 (2002-2003).

Tabell 1.6 Utlån, gjeldsavdrag m.v. (postene 90-99) etter departement 1997-2003

Mill. kroner

Departement	Regnskap					Budsjett	
	1997	1998	1999	2000	2001	2002 ¹⁾	2003 ²⁾
Det kongelige hus og Slottsforvaltningen, Regjering, Stortinget og Høyesterett.....	0	0	0	0	0	0	0
Utenriksdepartementet.....	123	208	180	145	169	308	342
Utdannings- og forskningsdepartementet	0	71	3 003	1 008	6 000	3 201	3 005
Kultur- og kirkedepartementet.....	0	0	0	0	0	0	0
Justisdepartementet.....	0	0	0	0	0	0	0
Kommunal- og arbeidsdepartementet.....	86	0	0	0	0	0	0
Kommunal- og regionaldepartementet.....	0	129	64	486	1 305	0	0
Sosial- og helsedepartementet.....	7	7	0	0	5	0	0
Sosialdepartementet.....	0	0	0	0	0	0	0
Helsedepartementet.....	0	0	0	0	0	0	2 000
Barne- og familiedepartementet.....	0	0	0	0	0	0	0
Nærings- og handelsdepartementet.....	70	28	379	435	640	29	27
Fiskeridepartementet.....	0	0	0	0	0	1	0
Landbruksdepartementet.....	4	0	0	1 325	0	0	0
Samferdselsdepartementet.....	5 400	5 980	1 138	670	2 568	0	250
Miljøverndepartementet.....	31	65	1	0	0	0	0
Planleggings- og samordningsdepartementet	-221	0	0	0	0	0	0
Arbeids- og administrasjonsdepartementet ...	0	273	2 614	5 206	4 594	1 500	4 780
Finansdepartementet.....	26 500	46 013	23 846	3 785	43 163	47 508	4 984
Forsvarsdepartementet.....	30	0	0	6	0	1	1
Olje- og energidepartementet.....	0	0	3 850	0	20 045	0	0
Ymse utgifter.....	0	0	0	0	0	0	0
Statsbankene.....	43 678	45 101	53 310	43 151	59 229	61 102	53 158
Statlig petroleumsvirksomhet.....	0	0	0	0	20	0	0
Statens forretningsdrift.....	120	160	2 597	499	200	0	0
Sum statsbudsjettet.....	75 828	98 035	90 983	56 715	137 937	113 650	68 547
Folketrygden.....	0	0	0	0	14 191	0	0
Utgifter i alt.....	75 828	98 035	90 983	56 715	152 128	113 650	68 547

1) Saldert budsjett 2002.

2) Forslag 2003 St.prp. nr. 1 (2002-2003).

Tabell 1.7 Skatter og avgifter i perioden 1997-2003

Kapittel	Regnskap					Budsjett		
	1997	1998	1999	2000	2001	2002 ¹⁾	2003 ²⁾	
	Mill. kroner							
5501	Skatter på formue og inntekt	65 742	79 979	87 643	96 871	103 030	125 962	131 440
5506	Avgift av arv og gaver	1 035	1 179	1 024	1 273	1 328	1 430	1 430
5507	Skatt og avgift på utvinning av petroleum	41 855	24 372	15 475	58 408	109 244	104 000	103 300
5508	Avgift på utslipp av CO ₂ i petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen	3 043	3 229	3 261	3 047	2 862	3 300	3 300
5511	Tollinntekter	2 436	2 589	2 409	2 029	1 784	1 789	1 500
5521	Merverdiavgift og avgift på investeringer m.v.	102 901	110 615	114 076	121 710	130 306	130 535	132 900
5526	Avgifter på alkohol	7 106	7 433	8 607	8 670	8 471	8 351	8 539
5527	Driftsoverskudd i A/S Vinmonopolet m.m.	54	22	28	41	19	32	24
5531	Avgift på tobakkvarer	5 988	6 558	6 644	6 914	7 110	7 501	7 474
5536	Avgift på motorvogner m.m.:							
	Engangsavgift på motorvogner m.m.	9 771	10 078	8 705	9 629	10 073	12 855	12 943
	Årsavgift	3 687	4 247	4 442	4 636	5 348	5 356	5 823
	Vektårsavgift	271	214	226	273	342	347	327
	Kilometeravgift m.m.	4	1	8	1	0	0	0
	Omregistreringsavgift	1 307	1 348	1 402	1 410	1 595	1 574	1 655
	Avgift på bensin	10 903	11 312	9 666	9 762	8 843	8 772	8 737
	Avgift på mineralolje til framdrift av motorvogn (autodieselavgift)	3 406	3 763	4 465	4 802	4 087	3 930	3 895
5537	Avgift på båtmotorer	84	107	87	111	107	119	125
5541	Avgift på elektrisk kraft	4 765	2 901	3 269	4 205	6 137	6 206	6 868
5542	Avgift på mineralolje m.v.	1 727	1 765	69	578	841	987	884
5543	Miljøavgift på mineralske produkter m.v.	0	0	3 987	3 638	3 701	3 716	3 718
5544	Avgift på kull og koks	6	2	0	0	0	0	0
5545	Miljøavgifter i landbruket	192	189	144	55	35	40	40
5546	Avgift på sluttbehandling av avfall	0	0	443	484	472	470	560
5547	Avgift på helse og miljøskadelige kjemikalier	0	0	0	4	9	40	6
5548	Miljøavgift på klimagasser	0	0	0	0	0	0	90
5555	Sjokolade- og sukkervareavgift	742	781	785	789	855	835	879
5556	Avgift på alkoholfrie drikkevarer m.m. ³⁾	745	877	953	937	959	870	979
5557	Avgift på sukker	193	234	227	230	226	209	220
5559	Avgift på drikkevareemballasje	245	231	0	336	547	551	605
5563	Honoraravgift m.v.	14	2	0	0	0	0	0
5565	Dokumentavgift	2 258	2 057	3 006	2 750	2 926	2 800	3 369
5571	Totalisatoravgift	62	76	79	88	97	98	93
5577	Avgift til staten av apotekenes omsetning	77	77	94	105	99	131	131
5578	Avgift på farmasøytiske spesialpreparater	65	63	66	76	104	99	103
5580	Avgift på flyging av passasjerer	666	1 056	1 197	1 298	1 428	555	0
5581	Avgift på utstyr for opptak og/eller gjengivelse av lyd eller bilder	336	320	323	329	-1 ⁴⁾	0	0
5583	Særskilte avgifter mv. i bruk av frekvenser	0	32	32	625	310	110	114
	Sum skatter og avgifter, statsbudsjettet	271 686	277 709	282 842	346 114	413 297	433 570	442 070
5700	Trygdeavgift	42 006	45 600	48 585	51 890	53 299	57 542	62 300
5700	Arbeidsgiveravgift	56 186	61 696	67 018	70 116	75 075	78 629	84 300
	Sum skatter og avgifter til folketrygden	98 192	107 296	115 603	122 006	128 374	136 171	146 600
	Sum skatter og avgifter i alt	369 878	385 005	398 445	468 120	541 671	569 741	588 670

1) Saldert budsjett 2002.

2) Forslag 2003 St.prp. nr. 1 (2002-2003).

3) Kullsyreholdige og kullsyrefrie alkoholfrie drikkevarer er slått sammen fra 2003.

4) Gjelder refusjon knyttet til avgift som er opphørt.

Tabell 1.8 Samlede inntekter i perioden 1997-2003

Mill. kroner

	Regnskap					Saldert budsjett 2002	Anslag regn- skap 2002	Forslag 2003
	1997	1998	1999	2000	2001			
Skatter på formue og inntekt	66 777	81 158	88 667	98 144	104 358	127 392	129 500	132 870
Arbeidsgiveravgift og trygdeavgift.....	98 192	107 297	115 603	122 006	128 374	136 171	138 000	146 600
Tollinntekter.....	2 437	2 589	2 409	2 029	1 784	1 789	1 681	1 500
Merverdiavgift og avgift på investeringer	102 902	110 615	114 076	121 710	130 306	130 535	131 700	132 900
Avgifter på alkohol.....	7 405	7 687	8 635	8 711	8 491	8 383	8 182	8 563
Avgifter på tobakk.....	5 988	6 558	6 644	6 914	7 110	7 501	7 100	7 474
Avgifter på motorvogner	29 350	30 963	28 914	30 513	30 289	32 834	31 770	33 380
Andre avgifter.....	11 934	10 538	14 760	16 638	18 853	17 836	19 867	18 783
Sum skatter og avgifter	324 985	357 405	379 709	406 666	429 565	462 440	467 800	482 070
Renter av statens forretningsdrift	170	171	203	91	94	67	66	23
Avskrivninger, avsetninger til investeringsfor- mål og inntekter av statens forretningsdrift...	2 689	3 337	5 166	3 550	2 772	2 233	2 115	1 960
Sum inntekter av statens forretningsdrift	2 859	3 508	5 370	3 641	2 865	2 300	2 181	1 985
Renter fra statsbankene	9 419	7 946	10 771	10 258	11 579	12 956	13 247	14 348
Renter av kontantbeholdning og andre fordringer.....	5 683	4 118	3 176	4 369	6 435	6 528	4 641	5 824
Utbytte ekskl. Statoil	4 197	3 303	3 847	3 603	4 560	5 909	7 451	5 421
Renteinntekter og utbytte (ekskl. statens forretningsdrift og Statoil).	19 299	15 367	17 794	18 230	22 574	25 393	25 340	25 591
Inntekter under departementene	18 011	18 205	17 567	19 623	19 499	15 379	16 099	19 016
Overføring fra Norges Bank	4 236	3 811	3 401	10 685	10 685	8 857	8 857	0
Tilbakeføring av midler fra Statens banksikringsfond	975	382	140	182	4 350	0	0	0
Sum andre inntekter.....	23 222	22 398	21 108	30 490	34 534	24 236	24 957	19 016
Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet ¹⁾	23 326	42 109	56 718	121 466	151 049	91 300	95 032	77 300
Skatt og avgift på utvinning av petroleum.....	44 898	27 600	18 736	61 455	112 106	107 300	89 500	106 600
Aksjeutbytte og renteinntekter fra Statoil	1 600	2 940	135	1 702	5 746	4 600	5 045	5 045
Sum petroleumsinntekter	69 824	72 649	75 589	184 623	268 902	203 200	189 577	188 945
Tilbakebetalinger.....	46 131	43 119	54 848	51 024	90 725	54 579	54 583	45 943
Statens petroleumsfond.....	22 789	17 059	18 494	9 468	409	36 900	42 305	34 791
Sum inntekter.....	509 109	531 505	572 911	704 141	849 574	809 048	806 742	798 341

¹⁾Fra 1998 inkluderes driftsresultatet fra statlig petroleumsvirksomhet. Driftsresultatet for tidligere år er ført på statsbudsjettets utgiftsside.

Tabell 1.9 Saldert budsjett 2002, utgifter fordelt etter departement og grupper av postnummer

1000 kroner											
	Samlede utgifter	Statens egne driftsutgifter				Nybygg, anlegg (postnr. 30-49)	Overføringer				Utlån gjeldsavdrag m.v. (postnr. 90-99)
		I alt	Driftsutgifter (postnr. 01)	Spesielle driftsutgifter (postnr. 21-23)	Driftsresultat for retningsdriften (postnr. 24)		I alt	Andre statsregnskaper (postnr. 50-59)	Kommuner (postnr. 60-69)	Andre overføringer (postnr. 70-89)	
Det kongelige hus og Slottsforvaltningen	87410	8500	8500	0	0	0	78910	78910	0	0	0
Regjering.....	177470	177470	172570	4900	0	0	0	0	0	0	0
Stortinget og underliggende institusjoner....	892400	771200	771200	0	0	54300	66900	0	0	66900	0
Høyesterett	49899	49899	49899	0	0	0	0	0	0	0	0
Utenriksdepartementet	16279550	2782753	2089716	693037	0	20215	13168722	83000	0	13085722	307860
Utdannings- og forskningsdepartementet....	27994325	7446272	6307706	1138566	0	229767	17116878	10732391	2998762	3385725	3201408
Kultur- og kirkedepartementet.....	5078150	1698676	1656557	42119	0	36203	3343237	506980	195030	2641227	34
Justisdepartementet.....	11927190	10950548	10710455	240093	0	105313	871329	105993	29573	735763	0
Kommunal- og regionaldepartementet.....	81892167	1910877	632977	1277900	0	5400	79975890	703800	76563275	2708815	0
Sosialdepartementet	3675500	218600	126200	92400	0	2700	3454200	36600	1257600	2160000	0
Helsedepartementet.....	54150750	1699100	1041700	657400	0	23700	52427950	99700	1485300	50842950	0
Barne- og familiedepartementet	24241283	337240	267040	70200	0	0	23904043	53818	6056176	17794049	0
Nærings- og handelsdepartementet.....	5203570	961570	864050	97520	0	14200	4199000	2352500	0	1846500	28800
Fiskeridepartementet	2668260	1568320	1392240	176080	0	611000	488280	214500	23000	250780	660
Landbruksdepartementet.....	14102000	1021194	1021194	0	0	7802	13073004	1320127	0	11752877	0
Samferdselsdepartementet	18207300	8682500	395500	8287000	-160000	6090500	3594300	84000	0	3510300	0
Miljøverndepartementet.....	2807711	1276449	722142	554307	0	201211	1330051	216326	90020	1023705	0
Arbeids- og administrasjonsdepartementet..	18419474	11088903	10835897	253006	0	1287291	4543280	32700	0	4510580	1500000
Finansdepartementet.....	71486950	5315000	4704550	610450	0	186950	18477000	10000	1217000	17250000	47508000
Forsvarsdepartementet	27656918	18472055	17871516	600539	0	8569108	614755	226527	40100	348128	1000
Olje- og energidepartementet.....	1391480	789580	550100	239480	0	6500	595400	523100	0	72300	0
Ymse utgifter	7094727	7094727	7094727	0	0	0	0	0	0	0	0
Statsbankene	70740213	497685	497685	0	0	4000	9136528	862500	0	8274028	61102000
Petroleumsvirksomhet	16430000	140000	0	140000	0	15300000	990000	600000	0	390000	0
Statens forretningsdrift.....	1388643	0	0	0	-79904	1443547	25000	25000	0	0	0
Folketrygden	197055700	4425500	4393700	31800	0	140000	192490200	5800	195000	192289400	0
Statens petroleumsfond.....	186770000	0	0	0	0	0	186770000	186770000	0	0	0
Sum utgifter	867869040	89384618	74177821	15206797	-239904	34339707	630734857	205644272	90150836	334939749	113649762

Tabell 1.10 Forslag for 2003, utgifter fordelt etter departement og de forskjellige grupper av postnummer

1000 kroner											
	Samlede utgifter	Statens egne driftsutgifter				Nybygg, anlegg (postnr. 30-49)	Overføringer				Utlån gjeldsavdrag m.v. (postnr. 90-99)
		I alt	Driftsutgifter (postnr. 01)	Spesielle driftsutgifter (postnr. 21-23)	Driftsresultat for retningsdriften (postnr. 24)		I alt	Andre statsregnskaper (postnr. 50-59)	Kommuner (postnr. 60-69)	Andre overføringer (postnr. 70-89)	
Det kongelige hus.....	110515	11700	11700	0	0	0	98815	98815	0	0	0
Regjering.....	198440	198440	192310	6130	0	0	0	0	0	0	0
Stortinget og underliggende institusjoner.....	1071800	868100	868100	0	0	119100	84600	0	0	84600	0
Høyesterett.....	51050	51050	51050	0	0	0	0	0	0	0	0
Utenriksdepartementet.....	17255100	2747773	2092736	655037	0	19500	14146217	120000	0	14026217	341610
Utdannings- og forskningsdepartementet.....	30027767	3509262	2594214	915048	0	121465	23391832	16673970	2592415	4125447	3005208
Kultur- og kirkedepartementet.....	5329177	1887535	1849049	38486	0	36782	3404810	537568	158531	2708711	50
Justis- og politidepartementet.....	12686823	11671289	11433877	237412	0	73142	942392	112227	30667	799498	0
Kommunal- og regionaldepartementet.....	66185116	1876542	718496	1158046	0	5481	64303093	152469	60969866	3180758	0
Sosialdepartementet.....	4021500	248900	97300	151600	0	2700	3769900	49100	1269000	2451800	0
Helsedepartementet.....	60605416	1744966	1145140	599826	0	22520	56837930	402570	1752700	54682660	2000000
Barne- og familiedepartementet.....	25891345	300549	209983	90566	0	0	25590796	132932	7763796	17694068	0
Nærings- og handelsdepartementet.....	3282600	1035415	939215	96200	0	4400	2215435	896035	0	1319400	27350
Fiskeridepartementet.....	2430325	1698900	1514100	184800	0	329025	402400	230000	27400	145000	0
Landbruksdepartementet.....	13770900	1052657	1052657	0	0	11007	12707236	1173161	0	11534075	0
Samferdselsdepartementet.....	19126400	9021400	411900	8609500	-110000	6085100	3879900	104800	0	3775100	250000
Miljøverndepartementet.....	2758932	1249932	680754	569178	0	243087	1265913	236102	18200	1011611	0
Arbeids- og administrasjonsdepartementet....	20084165	9559786	9311022	248764	0	1156704	4587675	40200	0	4547475	4780000
Finansdepartementet.....	30158395	5592510	5039810	552700	0	173730	19408455	15564	1505891	17887000	4983700
Forsvarsdepartementet.....	29613813	19428640	18768529	660111	0	9590145	593763	213279	40500	339984	1265
Olje- og energidepartementet.....	1480080	825680	585000	240680	0	12500	641900	559000	0	82900	0
Ymse utgifter.....	8011746	8011746	8011746	0	0	0	0	0	0	0	0
Statsbankene.....	63485225	535870	535870	0	0	5000	9786855	1660200	0	8126655	53157500
Petroleumsvirksomheten.....	16190000	30000	0	30000	0	15100000	1060000	700000	0	360000	0
Statens forretningsdrift.....	83359	0	0	0	-582869	666228	0	0	0	0	0
Folketrygden.....	214280011	4772500	4761000	11500	0	142200	209365311	0	207000	209158311	0
Statens petroleumsfond.....	172755000	0	0	0	0	0	172755000	172755000	0	0	0
Sum utgifter.....	820945000	87931142	72875558	15055584	-692869	33919816	631240228	196862992	76335966	358041270	68546683

Tabell 1.11 Statsbankenes innvilgninger 1997-2001, saldert budsjett 2002 og forslag til rammer for 2003

Mill. kroner

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Lånekassen for utdanning.....	6 196	6 418	6 645	7 935	8 290	8 165	9 921
Husbanken	8 712	8 004	9 000	11 000	13 000	13 000	14 000
Landbruksbanken ¹⁾	350	249	377				
SND	1 874	1 443	2 221	2 417	2 620	1 985	2 650
- Grunnfinansiering.....	1 107 ²⁾	500	800	653	800		
- Risikolåneordn. (landsomf.)	280	235	160	162	230	100	150
- Risikolåneordn. (distriktsr.)	487	308	461	388	390	385	500
- Lavrisikordningen.....		400	800	800	800		
- Lån til landbruksformål.....				414	400		
- «Ny» lavrisikolåneordning ³⁾						1 500	1 500
- Distriktsrettet ordning							500
Kommunalbanken ⁴⁾	2 920 ⁵⁾	3 324 ⁵⁾	5 997 ⁶⁾				
Sum	20 052	19 438	24 240	21 352	23 910	23 150	26 571

¹⁾ Integrert i SND fra 1.1.2000.

²⁾ SNDs innvilgninger av lån under den ordinære grunnfinansieringsordningen, den nye låneordningen som hadde ramme på 300 mill kroner 2. halvår 1997 og fiskerilån (407 mill kroner).

³⁾ «Ny» lavrisikolåneordning består av lavrisikolån, grunnfinansieringsordningen og lån til landbruksformål.

⁴⁾ Kommunalbanken er omdannet til aksjeselskap 1.10.1999. Banken har således ingen utlånsramme f.o.m. 2000.

⁵⁾ Utbetaling av nye lån i Kommunalbanken i 1997 med en ramme for netto utlånsvekst på null, og utbetalinger i 1998 med en ramme for netto utlånsvekst på 700 mill. kroner.

⁶⁾ Utbetalinger i Kommunalbanken i 1999.

Vedlegg 2**Bevilgningsregnskapet**

Tabell 2.1 Hovedoversikt over bevilgningsregnskapet pr. 1. halvår 2002

	Mill. kroner				
Utgifter	Overført fra forrige termin	Budsjettets stilling 2002	Samlet til disposisjon	Regnskap for 1. halvår	Gjenstående beløp
Det kongelige hus.....	0	99	99	66	33
Regjering.....	5	184	189	93	96
Stortinget og underliggende institusjoner	16	892	909	466	443
Høyesterett	0	50	50	24	26
Utenriksdepartementet	434	16 313	16 747	6 381	10 365
Utdannings- og forskningsdepartementet.....	700	42 239	42 939	15 468	27 470
Kultur- og kirkedepartementet.....	48	5 114	5 162	3 223	1 939
Justisdepartementet	208	12 146	12 354	6 329	6 025
Kommunal- og regionaldepartementet.....	1 607	86 055	87 668	54 550	333 112
Sosialdepartementet	58	4 197	4 255	1 734	2 522
Helsedepartementet	405	57 216	57 620	28 852	28 769
Barne- og familiedepartementet.....	8	24 382	24 390	12 504	11 886
Nærings- og handelsdepartementet	272	5 255	5 527	3 242	2 285
Fiskeridepartementet.....	181	2 673	2 854	1 486	1 368
Landbruksdepartementet.....	679	14 132	14 812	11 363	3 448
Samferdselsdepartementet.....	588	19 467	20 056	11 225	8 831
Miljøverndepartementet.....	146	2 971	3 117	1 116	2 002
Arbeids- og administrasjons- departementet.....	549	21 402	21 951	9 755	12 196
Finansdepartementet.....	274	72 073	72 347	26 456	45 892
Forsvarsdepartementet.....	1 790	29 234	31 024	13 695	17 328
Olje- og energidepartementet	158	1 424	1 582	943	639
Ymse utgifter	0	2 666	2 666	13	2 653
Statsbankene	71	71 561	71 632	30 634	40 998
Statlig petroleumsvirksomhet	0	19 990	19 990	6 105	13 885
Statens forretningsdrift	467	1 121	1 588	77	1 511
Folketrygden	760	203 120	203 880	98 456	105 424
Statens petroleumsfond.....	0	169 587	169 587	64 820	104 767
Sum utgifter.....	9 426	885 563	894 989	409 076	485 913
Nedgang i diverse beholdninger				-5 446	
Totalsum.....	9 426	885 563	894 989	403 630	485 913

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Mill. kroner

	Budsjettets stilling 2002	Regnskap for 1. halvår	Gjenstående beløp
Inntekter			
Skatt på formue og inntekt.....	129 500	67 582	61 918
Arbeidsgiveravgift og trygdeavgift.....	138 000	69 331	68 669
Tollinntekter.....	1 681	829	852
Merverdiavgift.....	131 700	64 286	67 414
Avgifter på alkohol.....	8 182	4 002	4 180
Avgifter på tobakk.....	7 100	3 536	3 564
Avgifter på motorvogner.....	31 770	18 117	13 653
Andre avgifter.....	19 867	9 179	10 688
Sum skatter og avgifter.....	467 800	236 863	230 937
Renter av statens forretningsdrift.....	66	37	29
Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg mv.....	2 115	557	1 558
Sum inntekter av statens forretningsdrift.....	2 181	594	1 587
Renter fra statsbankene.....	13 247	6 277	6 971
Renter av kontantbeholdning og andre fordringer.....	4 641	424	4 217
Aksjeutbytte ekskl. Statoil.....	7 451	3 094	4 357
Renteinntekter og utbytte (ekskl statens forretningsdrift og Statoil)..	25 340	9 795	15 545
Inntekter under departementene.....	16 099	9 395	6 704
Overføring fra Norges Bank.....	8 857	8 857	0
Tilbakeføring av midler fra Statens banksikringsfond.....	0	0	0
Sum andre inntekter.....	24 957	18 252	6 704
Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet.....	95 032	47 903	47 129
Skatt og avgift på utvinning av petroleum.....	89 500	46 842	42 658
Aksjeutbytte fra Statoil.....	5 045	5 045	0
Sum petroleumsinntekter.....	189 577	99 790	89 787
Tilbakebetalinger.....	54 583	20 756	33 826
Statens petroleumsfond.....	42 305	0	42 305
Sum inntekter.....	806 742	386 049	420 692

Tabell 2.2 Bevilgningsregnskapet for 1. halvår 2001 og 2002 i mill. kroner

Utgifter	Samlede utgifter		Driftsutgifter		Nybygg, anlegg mv.		Overføringer til andre		Utlån, gjelds-avdrag mv.	
	2001	2002	2001	2002	2001	2002	2001	2002	2001	2002
Det kongelige hus.....	69	66	39	6	30	0	0	59	0	0
Regjering.....	84	93	84	93	0	0	0	0	0	0
Stortinget og underliggende institusjoner.....	414	466	385	408	12	27	17	31	0	0
Høyesterett.....	24	24	24	24	0	0	0	0	0	0
Utenriksdepartementet.....	6 990	6 381	936	1 018	8	11	5 878	5 076	169	276
Utdannings- og forskningsdepartementet.....	16 758	15 468	5 509	3 853	137	83	7 613	8 331	3 500	3 201
Kultur- og kirkedepartementet	2 403	3 223	501	932	23	13	1 879	2 278	0	0
Justisdepartementet.....	5 767	6 329	5 325	5 884	161	17	281	428	0	0
Kommunal- og regionaldepartementet.....	36 261	54 550	823	1 172	10	1	35 410	53 328	17	49
Sosial- og helsedepartementet	16 596	0	924	0	10	0	15 662	0	0	0
Sosialdepartementet.....	0	1 734	0	74	0	1	0	1 658	0	0
Helsedepartementet.....	0	28 852	0	920	0	10	0	27 923	0	0
Barne- og familie- departementet.....	11 966	12 504	161	164	0	0	11 805	12 340	0	0
Nærings- og handels- departementet.....	2 170	3 242	515	472	6	6	1560	2 696	89	69
Fiskeridepartementet.....	1 152	1 486	790	857	128	382	234	246	0	1
Landbruksdepartementet.....	9 560	11 363	475	527	5	16	9 080	10 820	0	0
Samferdselsdepartementet...	10 663	11 225	4 920	4 473	2 459	2 685	1 149	1 906	2 135	2 160
Miljøverndepartementet.....	1 238	1 116	575	581	68	42	596	492	0	0
Arbeids- og administrasjons- departementet.....	10 871	9 755	5 475	5 395	658	551	2 525	2 342	2 212	1 467
Finansdepartementet.....	55 305	26 456	2 601	2 814	73	80	11269	10 932	41 362	12 629
Forsvarsdepartementet.....	12 290	13 695	8 663	9 568	3 372	3 902	256	225	0	0
Olje- og energidepartementet	20 508	943	399	395	2	1	66	547	20 040	0
Ymse utgifter.....	19	13	19	13	0	0	0	0	0	0
Statsbankene.....	32 615	30 634	223	245	1	1	4 955	4 384	27 436	26 004
Statlig petroleumsvirksomhet	9 588	6 105	0	1	8 970	5 907	607	197	10	0
Statens forretningsdrift.....	77	77	-798	-571	630	646	45	0	200	2
Folketrygden.....	90 678	98 456	2 083	2 312	141	130	88 454	96 014	0	0
Statens petroleumsfond.....	145 000	64 820	0	0	0	0	145 000	64 820	0	0
Sum utgifter.....	499 065	409 076	40 652	41 631	16 905	14 513	344 340	307 074	97 169	45 858

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Inntekter	Samlede inntekter		Salgsinntekter		Inntekter i samband med nybygg og anlegg		Skatter, avgifter og andre overføringer		Tilbakebetalinger	
	2001	2002	2001	2002	2001	2002	2001	2002	2001	2002
Skatt på formue og inntekt.....	56 251	67 582	0	0	0	0	56 251	67 582	0	0
Arbeidsgiveravgift og folketrygd-avgift.....	65 912	69 331	0	0	0	0	65 912	69 331	0	0
Tollinntekter.....	833	829	0	0	0	0	833	829	0	0
Merverdiavgift.....	63 563	64 286	0	0	0	0	63 563	64 286	0	0
Avgifter på alkohol.....	4 123	4 002	0	0	0	0	4 123	4 002	0	0
Avgifter på tobakk.....	3 587	3 536	0	0	0	0	3 587	3 536	0	0
Avgifter på motorvogner.....	17 134	18 117	0	0	0	0	17 134	18 117	0	0
Andre avgifter.....	9 057	9 179	0	0	0	0	9 057	9 179	0	0
Sum skatter og avgifter.....	220 459	236 863	0	0	0	0	220 459	236 863	0	0
Renter av statens forretningsdrift	30	37	0	0	0	0	30	37	0	0
Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg m.v.	1 168	557	22	4	824	148	322	405	0	0
Sum inntekter av statens forretningsdrift.....	1 198	594	22	4	824	148	352	442	0	0
Renter fra statsbankene.....	5 831	6 277	0	0	0	0	5 831	6 277	0	0
Renter av kontantbeholdning og andre fordringer.....	490	424	0	0	0	0	490	424	0	0
Aksjeutbytte ekskl. Statoil.....	3 252	3 094	0	0	0	0	3 252	3 094	0	0
Renteinntekter og utbytte (ekskl statens forretningsdrift og Statoil).....	9 573	9 795	0	0	0	0	9 573	9 795	0	0
Inntekter under departementene	9 141	9 395	6 697	6 730	190	33	2 253	2 632	0	0
Overføring fra Norges Bank.....	10 685	8 857	0	0	0	0	10 685	8 857	0	0
Tilbakeføring av midler fra Statens banksikringsfond.....	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum andre inntekter.....	19 826	18 252	6 697	6 730	190	33	12 938	11 490	0	0
Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet.....	104 660	47 903	51 067	30 270	49 553	15 183	4 039	2 450	0	0
Skatt og avgift på utvinning av petroleum.....	49 762	46 842	0	0	0	0	49 762	46 842	0	0
Aksjeutbytte fra Statoil.....	5 734	5 045	0	0	0	0	5 734	5 045	0	0
Sum petroleumsinntekter ...	160 156	99 790	51 067	30 270	49 553	15 183	59 535	54 336	0	0
Tilbakebetalinger.....	57 449	20 756	0	0	0	0	0	0	57 449	20 756
Statens petroleumsfond.....	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum inntekter.....	468 660	386 049	57 786	37 003	50 567	15 364	302 857	312 926	57 449	20 756

Lånetransaksjoner	Regnskap 2001	Budsjettets stilling 2002	Endringer i pst.	Regnskap 1. halvår 2001	Regnskap 1. halvår 2002	Endringer i pst.
1. Inntekter (ekskl. tilbakebetalinger mv. og overføring fra statens petroleumsfond	746 068	709 854	-4,9	411 212	365 293	-11,2
2. Utgifter (ekskl. utlån, avdrag på statsgjeld)	749 834	752 159	0,3	401 896	363 218	-9,6
Driftsutgifter	80 689	86 132	6,7	40 652	41 631	2,4
Nybygg, anlegg mv.	37 699	38 343	1,7	16 905	14 513	-14,1
Overføringer til andre	386 594	458 098	18,5	199 340	242 254	21,5
Overføringer til statens petroleumsfond	244 852	169 587	-30,7	145 000	64 820	-55,3
3. Overskudd før lånetransaksjoner før overføring fra Statens petroleumsfond (1-2).....	-3 766	-42 305		9 315	2 076	
4. Overføring fra Statens petroleumsfond	3 766	42 305		0	0	
5. Overskudd før lånetransaksjoner (3+4)	0	0		9 315	2 076	
6. Utlån, gjeldsavdrag, aksjetegning mv. i alt.	129 778	133 404	2,8	97 169	45 858	-52,8
Utlån m.v. til statsbankene	63 274	61 764	-2,4	27 436	26 004	-5,2
Gjeldsavdrag	44 415	47 418	6,8	41 337	12 539	-69,7
Andre utlån, aksjetegning mv.	22 089	24 222	9,7	28 396	7 315	-74,2
7. Tilbakebetalinger m.v.	73 009	54 583	-25,2	57 449	20 756	-63,9
8. Utlån mv. netto (6-7)	56 769	78 821	38,8	39 720	25 102	-36,8
9. Samlet finansieringsbehov dekket av kontantbeholdning og lån (8-5) ¹⁾.....	56 769	78 821		30 405	23 027	
10. Statslånemidler	0	0		3 705	17 581	
11. Endring i diverse beholdninger (9-10)	56 769	78 821		-26 699	-5 446	

¹⁾Inkluderer ikke finanstransaksjoner knyttet til petroleumsvirksomheten

Tabell 2.3 Statens utgifter pr 30. juni 2001 og 2002 fordelt etter programområde

Mill. kroner

Programområder	Regnskap 1. halvår		Endringer i pst.
	2001	2002	
00 Konstitusjonelle institusjoner	567	624	10,1
01 Fellesadministrasjon	7 025	6 089	-13,3
02 Utenriksformål	1 115	1 210	8,5
03 Utviklingshjelp	5 875	5 171	-12,0
04 Militært forsvar	12 235	13 773	12,6
06 Rettsvesen, politi og kriminalomsorg	5 791	6 353	9,7
07 Kirke-, utdannings- og forskningsformål	24 424	23 213	-5,0
08 Kulturformål	2 403	3 223	34,1
09 Sosiale formål	3 882	1 734	-55,3
10 Helsevern	12 708	28 852	127,0
11 Familie- og forbrukerpolitikk	11 966	12 504	4,5
12 Miljøvern og regional planlegging	1 304	1 141	-12,5
13 Innvandring, arbeidsmiljø og distriktsutbygging	35 189	53 081	50,8
14 Bolig, bomiljø og bygningssaker	8 169	9 045	10,7
15 Landbruk	9 560	11 363	18,9
16 Fiskeri-, havbruks- og kystforvaltning	1 190	1 500	26,0
17 Nærings- og handelsformål	20 195	18 828	-8,3
18 Olje- og energiformål	30 099	7 048	-76,6
19 Arbeidsmarked	3 468	3 459	-0,3
21 Innenlands transport	10 547	9 488	-10,0
22 Post og telekommunikasjoner	352	1 931	448,5
23 Finansadministrasjon	3 789	4 205	11,0
24 Renter og avdrag på statsgjeld	51 516	22 251	-56,8
Herav:			
Renter	10 151	9 707	-4,4
Avdrag	41 365	12 544	-69,7
26 Ymse utgifter	19	13	-30,0
28 Fødselspenger, folketrygden	3 876	4 013	3,5
29 Sosiale formål, folketrygden	71 590	77 262	7,9
30 Helsevern, folketrygden	8 263	9 130	10,5
33 Arbeidsliv, folketrygden	6 949	8 051	15,9
Sum utgifter ekskl. Statens petroleumsfond	354 065	344 256	-2,8

Vedlegg 3**Antall arbeidstakere/årsverk i staten per 1. mars 2002****A. Generelt**

Forbruker- og administrasjonsdepartementet etablerte per 1. oktober 1973 Statens Sentrale Tjenestemannsregister (SST). Registeret gir grunnlag for løpende produksjon av lønns- og personalstatistiske oppgaver til bruk under forhandlinger om tjenestemennenes lønns- og arbeidsvilkår, lønns- og kostnadsanalyser, personalplanlegging, budsjettarbeid o.l.

I tillegg ble ansvaret for drift og vedlikehold av Sentralt Tjenestemannsregister for Skoleverket (STS) overført fra Kirke- og undervisningsdepartementet til Forbruker- og administrasjonsdepartementet fra og med 1. oktober 1978. Departementet har i forbindelse med endring av oppgaver skiftet navn fem ganger siden 1973, og fra 1. januar 1998 ble Arbeids- og administrasjonsdepartementet (samme benevnelse som fra 1990 - 1993) etablert. Departementet har det overordnede ansvaret for SST og STS, mens Statistisk sentralbyrå har gjennomført innsamling og bearbeiding av dataene til SST fra 2001, og for STS fra i år.

Med tjenestemannsregistrene som grunnlag utarbeider Statistisk sentralbyrå den årlige offisielle lønnsstatistikk for statens embets- og tjenestemenn, og for tilsatte i skoleverket.

Stortinget vedtok den 19. juni 1997 bl.a. å oppheve bevilgningsreglementets § 10 om stillinger som budsjettrettslig begrep. Forutsetningen i Innst. S. nr. 243 (1996-97) fra Stortingets presidentskap er at det i tilknytning til hvert års budsjettforslag gis en oversikt over antall tilsatte i statlige virksomheter.

Arbeids- og administrasjonsdepartementet og Finansdepartementet har derfor blitt enige om et nytt tellingsmønster. Per 1. mars hvert år skal det innhentes opplysninger om *antall tilsatte/årsverk*, for å få en mer ajourført telling av dette i løpende termin i St.prp. nr. 1.

Tellingen per 1. oktober må for øvrig fortsette av hensyn til de detaljerte data som skal innhentes til bruk ved lønnsforhandlingene den påfølgende vårtermin.

B. Arbeidstakere som lønnes etter statens lønnsregulativ

Statens jernbanetrafikkselskap (NSB BA) og Posten Norge BA gikk ut av det statlige tariffområdet pr. 1. november 2001. Ved tellingstidspunktene 1. oktober 1999 til og med 1. oktober 2001 ble de tilsatte innrapportert til SST, men ble holdt utenfor statistikkgrunnlaget.

SST omfatter alle arbeidstakere i statsforvaltningen som lønnes etter Lønnsregulativ for statens arbeidstakere, dvs. faste og midlertidige (engasjerte) heltids- og deltidstilsatte arbeidstakere.

Statistikken for statsforvaltningen omfatter i alt 127 879 *regulativlønnete* arbeidstakere per 1. mars 2002. Av disse er 106 436 *heltidstilsatte* og 21 443 *deltidstilsatte*.

Av de *heltidstilsatte* er 38 468 (36,1%) *kvinner* og 67 968 (63,9%) *menn*. Av de som er tilsatt på *deltid* er 15 358 (71,6%) *kvinner* og 6 085 (28,4%) *menn*.

Ovennevnte grupper utførte 118 643 årsverk, fordelt på 47 979 (40,4%) *årsverk for kvinner* og 70 664 (59,6%) *årsverk for menn*.

Tilsatte i *lederstillinger* som ble tatt ut av regulativet i 1990, er innrapportert til SST, men er holdt utenfor statistikkgrunnlaget. Det samme gjelder *Stortingets ombudsmann for forvaltningen* (38,2 årsverk) og *Ombudsmannsnemnda for forsvaret* (3,5 årsverk), som også er tatt ut av statistikkgrunnlaget fordi de avviker fra statens lønnsystem. Samme forhold var det for *Riksrevisjonen* fra 1. oktober 1991. Riksrevisjonen følger imidlertid statens lønnsystem igjen, og er registrert i SST fra 1. mars 1998. De private helsefaghøgskolene ble tidligere innrapportert til SST, men dette opphørte per 1. oktober 1997.

Per 1. mars 2002 var det en nedgang på 5 249 årsverk i forhold til per 1. oktober 2001. (Imidlertid må det nevnes at Statens landbruksstilsyn ikke rapporterte data til SST per 1. oktober 2001. Per 1. mars 2002 er det i denne virksomheten rapportert 149 årsverk.) Nedgangen skyldes i hovedsak at alle virksomheter som var definert som statlige sykehus og apotek i SST fra 1. januar 2002 gikk inn i de regionale helseforetakene, og dermed ut av det statlige tariffområdet.

På grunn av bl.a. organisasjonsmessige endringer kan det være vanskelig å sammenligne data fra år til år på virksomhetsnivå.

Per 1. mars 2002 hadde 66 arbeidstakere *permisjon med redusert lønn*. Disse er holdt utenfor statistikkgrunnlaget. 2 171 arbeidstakere hadde *fødselspermisjon* på tellingstidspunktet, 2 143 av disse er med i statistikkgrunnlaget, mens 28 er lønnet etter overenskomst, og ikke med i statistikkgrunnlaget.

Alle som er holdt utenfor statistikkgrunnlaget er med under pkt. E.

C. Statlig tilsatte registrert i STS

Statstjenestemenn som er tilsatt i statlige skoler er ikke registrert i Statens Sentrale Tjenestemanns-

register (SST), men i Sentralt Tjenestemannsregister for Skoleverket (STS).

Per 1. mars 2002 omfattet disse 972 *heltidstilsatte* og 406 *deltidstilsatte*, som i alt utførte 1 215,4 årsverk.

D. Arbeidstakere lønnet etter overenskomst (eks.vis verksted-, apoteker- eller annen overenskomst)

Fra og med 1979 er også arbeidstakere lønnet etter overenskomst registrert i SST og STS.

Per 1. mars 2002 var det i SST registrert 1 841 i denne gruppen (inkl. 1 568 i Forsvaret), mens ingen var registrert i STS i år.

Tilsatte lønnet etter overenskomst holdes utenfor statistikkgrunnlaget.

E. Sammendrag - antall tilsatte i staten per 1. mars 2002 målt i antall personer og årsverk

	Antall	Årsverk
Faste og midlertidige regulativlønnete arbeidstakere i SST	127 879	118 643
Statlige regulativlønnete arbeidstakere i STS	1 378	1 215
Tilsatte lønnet etter overenskomst:		
SST ¹⁾	1 841	1 712
STS	0	0
Tilsatte ved Stortingets ombudsmann for forvaltningen, Ombudsmannsnemnda for Forsvaret, lederstillinger og dommerstillinger som faller utenfor den statlige tariffavtalen og tilsatte som hadde permisjon med redusert lønn	867	841
Statlige arbeidstakere i alt	131 965	122 411

¹⁾Årsverktallet for SST er et anslag

Statsaksjeselskaper, statsforetak og statlige virksomheter som er omgjort til stiftelser er ikke registrert i SST.

Tabell 3.1 viser tilsatte etter kjønn, tjenesteforhold, årsverk og etat/institusjon i SST. Utførte årsverk er beregnet på grunnlag av innrapportert dellønnsprosent (stillingsandel) for den enkelte arbeidstaker.

Tabell 3.2 viser tilsatte etter tjenesteforhold, kjønn, fylke og kommune. I denne tabellen er folketallet registrert per 1. januar 2002, mens antall

statlige arbeidstakere er registrert per 1. mars 2002.

Tjenestemenn som figurerer under *uspesifisert kommune* gjelder i hovedsak arbeidstakere ved utedriften i Vegvesenet. Tjenestemenn som står under *uoppgitt fylke* er i hovedsak de militære og sivile stillingene i Forsvaret.

Dette vedlegget er utarbeidet av Arbeids- og administrasjonsdepartementet.

Tabell 3.1 Tilsatte etter kjønn, tjenesteforhold og etat/institusjon per 1. mars 2002

Departement/etat/institusjon	Tilsatte	Menn				Kvinner			
		I alt	Herav		Års- verkper 1.3.2002	I alt	Herav		Års- verkper 1.3.2002
			Heltids- ansatte	Deltids- ansatte			Heltids- ansatte	Deltids- ansatte	
I alt	127 879	74 053	67 968	6 085	70 664	53 826	38 468	15 358	47 979
Statsministerens kontor	52	22	22	0	22	30	22	8	28
Arbeids og administrasjons- departementet	235	99	97	2	98	136	104	32	127
Arbeidsforskningsinstituttet (AFI)	53	22	19	3	20	31	25	6	29
Arbeidsmarkedsetaten	3 715	1 370	1 261	109	1 324	2 345	1 575	770	2 066
Arbeidsdirektoratet	279	130	121	9	127	149	119	30	142
Aetat servicenheter	274	109	96	13	103	165	127	38	151
Fylkesarbeidskontorene	346	145	132	13	140	201	135	66	179
Aetat arbeidskontorene	2 705	925	856	69	896	1 780	1 156	624	1 548
Aetat arbeidsrådgivning	111	61	56	5	59	50	38	12	46
Arbeidstilsynet	528	229	212	17	222	299	196	103	259
Direktoratet for arbeidstilsynet	150	51	47	4	49	99	65	34	89
Arbeidstilsynets distrikts administrasjon	378	178	165	13	173	200	131	69	170
Datatilsynet	32	10	10	0	10	22	16	6	21
Direktoratet for brann- og elsikkerhet (DBE)	164	109	102	7	106	55	35	20	49
Direktoratet for brann- og elsikkerhet (DBE), hovedkontoret	119	76	70	6	74	43	29	14	40
DBE - regionkontorene	37	25	25	0	25	12	6	6	9
DBE - distriktskontorene	8	8	7	1	8	0	0	0	0
Fylkesmannsembetene	1 869	895	790	105	860	974	655	319	872
Konkurransetilsynet	103	52	46	6	50	51	43	8	49
Statens arbeidsmiljøinstitutt	110	53	48	5	52	57	38	19	51
Statens forvaltningstjeneste	399	218	211	7	215	181	146	35	172
Statens pensjonskasse	283	101	97	4	99	182	152	30	173
Statsbygg	665	457	422	35	441	208	165	43	193
Statsbygg	418	266	252	14	260	152	134	18	146
Regionadministrasjonen	54	27	25	2	26	27	23	4	25
Drift av statseiendommer	193	164	145	19	155	29	8	21	22
Statskonsult	164	68	65	3	67	96	79	17	90
Barne- og familiedepartementet	150	34	33	1	33	116	85	31	110
Barneombudet	12	5	5	0	5	7	5	2	6
Forbrukerombudet	22	12	12	0	12	10	8	2	10
Forbrukerrådet	160	58	55	3	57	102	56	46	85
Forbrukerrådet, sekretariatet	64	22	20	2	22	42	27	15	38
Forbrukerrådene i fylkene	96	36	35	1	36	60	29	31	47
Fylkesnemndene for sosiale saker	63	19	18	1	19	44	32	12	39
Likestillingsombudet	9	1	1	0	1	8	3	5	7
Likestillingssenteret	10	4	3	1	3	6	6	0	6
Statens institutt for forbruksforskning	51	18	16	2	17	33	21	12	29
Statens ungdoms- og adopsjonskontor	38	13	13	0	13	25	19	6	23
Finansdepartementet	285	150	145	5	148	135	105	30	128
Folketrygdfondet	21	11	11	0	11	10	8	2	9

Tabell 3.1 fortsetter

Departement/etat/institusjon	Tilsatte	Menn				Kvinner			
		I alt	Herav		Års- verk per 1.3.2002	I alt	Herav		Års- verk per 1.3.2002
			Heltids- ansatte	Deltids- ansatte			Heltids- ansatte	Deltids- ansatte	
Kredittilsynet	167	89	87	2	88	78	57	21	73
Skatteetaten	6 645	2 438	2 320	118	2 395	4 207	2 878	1 329	3 730
Skattedirektoratet	605	308	301	7	306	297	216	81	276
Sentralskattekontorene	123	53	50	3	53	70	50	20	64
Fylkesskattekontorene	1 096	485	456	29	474	611	454	157	565
Skattefogdkontorene	640	201	193	8	198	439	328	111	408
Likningskontorene og folkeregistrene	4 181	1 391	1 320	71	1 364	2 790	1 830	960	2 417
Statens innkreivingsentral	275	65	63	2	64	210	164	46	198
Statistisk sentralbyrå	912	405	374	31	393	507	349	158	459
Toll- og avgiftsadministrasjon	1 779	924	898	26	915	855	616	239	783
Toll- og avgiftsdirektoratet	254	131	127	4	130	123	104	19	118
Tollvesenets distriktsadministrasjon	1 525	793	771	22	786	732	512	220	665
Fiskeridepartementet	92	40	38	2	39	52	48	4	51
Fiskeridministrasjonen	635	313	290	23	303	322	192	130	268
Fiskeridirektoratet	178	76	70	6	74	102	66	36	91
Ernæringsinstituttet	83	26	23	3	25	57	33	24	52
Avdeling for kvalitet, kontroll og regional forvaltning	374	211	197	14	205	163	93	70	126
Havforskningsinstituttet	309	212	198	14	207	97	70	27	88
Kystforvaltning	1 078	961	935	26	951	117	75	42	99
Kystdirektoratet	50	37	34	3	36	13	10	3	12
Kystverket, distriktsadministrasjon	1 028	924	901	23	915	104	65	39	87
Forsvarsdepartementet	179	103	103	0	103	76	66	10	74
Forsvarets forskningsinstitutt (FFI)	541	396	379	17	387	145	103	42	134
Forsvarsbygg	1 986	1 017	981	36	1 002	969	671	298	858
Militære stillinger i forsvaret	10 717	10 057	9 897	160	9 984	660	594	66	638
Sivile stillinger i forsvaret	7 359	4 849	4 714	135	4 794	2 510	2 107	403	2 368
Hæren, inkl. Heimevernet	2 749	1 499	1 449	50	1 478	1 250	1 044	206	1 181
Sjøforsvaret	933	574	553	21	563	359	303	56	338
Luftforsvaret	2 736	2 152	2 110	42	2 136	584	493	91	550
Fellesinstitusjoner underlagt forsvarsdep/forsvarets overkommando	941	624	602	22	617	317	267	50	299
Helsedepartementet	163	53	50	3	52	110	85	25	104
Nasjonalt folkehelseinstitutt	555	184	166	18	175	371	274	97	342
Nemnd for bioteknologi	6	3	2	1	2	3	3	0	3
Sosial- og helsedirektoratet	416	112	95	17	103	304	234	70	283
Statens helsetilsyn og fylkeslegene	413	151	120	31	133	262	198	64	238
Statens legemiddelverk	168	47	39	8	44	121	92	29	113
Statens rettsstoksikologiske inst.	102	26	25	1	26	76	54	22	68
Statens strålevern	93	41	35	6	39	52	35	17	48
Justis- og politidepartementet	295	117	109	8	113	178	138	40	167
Den militære påtalemyndighet	5	5	5	0	5	0	0	0	0
Den sivile påtalemyndighet	117	50	50	0	50	67	49	18	60
Førsteinstansdomstolene	1 206	217	206	11	212	989	685	304	877
Kriminalomsorgen KIA/KIF	3 082	2 005	1 905	100	1 965	1 077	804	273	971

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Tabell 3.1 fortsetter

Departement/etat/institusjon	Tilsatte	Menn				Kvinner			
		I alt	Herav		Års- verk per 1.3.2002	I alt	Herav		Års- verk per 1.3.2002
			Heltids- ansatte	Deltids- ansatte			Heltids- ansatte	Deltids- ansatte	
Kriminalomsorgens it-tjeneste (KITT)	18	11	11	0	11	7	5	2	7
Kriminalomsorgens utdannings-senter	336	194	194	0	194	142	139	3	141
Kriminalpolitisen-tralen	319	158	156	2	157	161	130	31	153
Lagmannsrettene	101	8	7	1	8	93	67	26	86
Norges grensekommisær	5	3	3	0	3	2	2	0	2
Politi og lensmannsetaten	11 089	7 242	7 120	122	7 192	3 847	2 700	1 147	3 378
Politidirektoratet	151	90	89	1	90	61	54	7	59
Politiets datatjeneste	108	68	68	0	68	40	32	8	38
Politiets materiell-tjeneste (PMT)	49	34	34	0	34	15	9	6	13
Politi-høgskolen	136	66	63	3	65	70	46	24	63
Redningstjenesten	34	28	28	0	28	6	6	0	6
Hovedrednings-sentralen Sør-Norge, Stavanger	18	16	16	0	16	2	2	0	2
Hovedrednings-sentralen Nord-Norge, Bodø	16	12	12	0	12	4	4	0	4
Rettsvesenets it- og fagtjeneste (RIFT)	36	19	19	0	19	17	15	2	17
Sentralen for politiets sikkerhetstjeneste	186	126	122	4	124	60	50	10	56
Sivilt beredskap	466	275	258	17	267	191	119	72	154
Direktoratet for sivilt beredskap	133	78	71	7	75	55	38	17	48
Sivilforsvarets regionale skoler og sivilforsvarsleir	114	60	55	5	58	54	27	27	42
Sivilforsvarskretsene (lokal ledelse)	219	137	132	5	135	82	54	28	64
Siviltjenesteadministrasjonen og forsko- len for sivile vernepliktige	76	27	25	2	26	49	40	9	46
Siviltjenesteadministrasjonen, Dillingøy	32	11	11	0	11	21	16	5	20
Siviltjenesteadm. Hustad inkl. forskolen for sivile vernepliktige	44	16	14	2	15	28	24	4	27
Sysselmannen på Svalbard	26	12	12	0	12	14	13	1	14
Utrykningspolitiet	32	23	23	0	23	9	5	4	7
Økokrim (sentr. enhet for e.forskn. og påtale av øk.krim. og miljøkrim.)	111	69	65	4	68	42	34	8	40
Kommunal- og regional departementet	249	87	80	7	85	162	129	33	154
Arbeidsretten	3	1	1	0	1	2	2	0	2
Den norske stats husbank	366	139	130	9	135	227	183	44	216
Husleietvistutvalget	4	0	0	0	0	4	3	1	3
Kontaktutvalget mellom innvandrere og myndighetene	6	1	1	0	1	5	5	0	5
Riksmeklingsmannen	4	0	0	0	0	4	2	2	2
Sametinget	96	31	28	3	29	65	58	7	63
Sametingets administrasjon	34	9	9	0	9	25	23	2	24
Sametingets kulturavdeling	6	3	3	0	3	3	2	1	3
Sametingets språkavdeling	7	2	2	0	2	5	5	0	5
Sametingets næringsavdeling	7	4	4	0	4	3	3	0	3
Sametingets miljø- og kulturvern- avdeling	17	9	7	2	8	8	7	1	8
Sametingets opplæringsavdeling	25	4	3	1	3	21	18	3	20
Senter mot etnisk diskriminering	3	1	1	0	1	2	2	0	2
Statens bygningstekniske etat	40	19	19	0	19	21	15	6	20
Utlendingsforvaltning	664	196	185	11	193	468	390	78	445
Utlendingsdirektoratet	523	149	140	9	146	374	307	67	354

Tabell 3.1 fortsetter

Departement/etat/institusjon	Tilsatte	Menn				Kvinner			
		I alt	Herav		Års- verk per 1.3.2002	I alt	Herav		Års- verk per 1.3.2002
			Heltids- ansatte	Deltids- ansatte			Heltids- ansatte	Deltids- ansatte	
Utlendingsforvaltningens regionale kontorer	141	47	45	2	47	94	83	11	91
Utlendingsnemnda	108	30	29	1	30	78	66	12	75
Kultur- og kirkedepartementet	143	58	56	2	57	85	63	22	79
Arkeologisk museum, Stavanger	79	23	20	3	21	56	28	28	43
Arkivverket	226	99	90	9	95	127	91	36	114
Bispedømmerådene og kirkerådet	190	88	79	9	84	102	65	37	86
Bunad- og folkedrakterrådet	7	0	0	0	0	7	3	4	6
Den norske UNESCO-kommisjon	8	1	1	0	1	7	3	4	6
Det praktisk-teologiske seminar	15	9	7	2	7	6	6	0	6
Eierskapstilsynet	7	3	3	0	3	4	3	1	4
Forvaltningsorganet for opplysningsvesenets fond	32	17	15	2	16	15	14	1	15
Lotteritilsynet	46	23	23	0	23	23	21	2	23
Museet for samtidskunst	36	9	8	1	9	27	20	7	24
Nasjonalbiblioteket	344	148	132	16	141	196	135	61	179
Nasjonalbiblioteket, stab	14	4	4	0	4	10	5	5	9
Nasjonalbiblioteket, avdeling Rana	183	93	87	6	91	90	57	33	81
Nasjonalbiblioteket, avdeling Oslo	147	51	41	10	46	96	73	23	88
Nasjonalgalleriet	40	16	14	2	15	24	20	4	23
Nidaros domkirkes restaureringsarbeider	46	26	26	0	26	20	19	1	20
Norsk filmfond	15	7	7	0	7	8	6	2	8
Norsk filminstitutt	83	43	32	11	36	40	30	10	35
Norsk filmutvikling	7	2	1	1	2	5	3	2	4
Norsk kulturråd	42	17	16	1	17	25	18	7	23
Norsk lokalhistorisk institutt	4	2	2	0	2	2	1	1	2
Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek	46	14	13	1	14	32	19	13	28
Norsk museumsutvikling	21	6	5	1	6	15	13	2	14
Norsk språkråd	21	13	9	4	12	8	7	1	8
Presteskapet	1 358	1 094	1 034	60	1 065	264	204	60	240
Riksbibliotekjentesten	15	5	5	0	5	10	8	2	10
Rikskonsertene	42	23	22	1	23	19	15	4	18
Riksteatret	31	7	7	0	7	24	22	2	24
Riksutstillinger	27	14	12	2	13	13	12	1	13
Statens bibliotektilsyn	16	5	5	0	5	11	9	2	11
Statens filmtilsyn	17	8	8	0	8	9	8	1	9
Statens medieforvaltning	15	7	6	1	7	8	5	3	7
Utsmykkingsfondet for off. bygg	10	2	2	0	2	8	5	3	7
Landbruksdepartementet	184	87	85	2	86	97	75	22	91
Jordskifterettene	269	194	181	13	190	75	35	40	57
Norsk institutt for jord- og skogkartlegging	124	76	59	17	71	48	26	22	43
Norsk institutt for landbruks-økonomisk forskning	74	44	37	7	41	30	15	15	26
Norsk institutt for planteforskning (Planteforsk)	385	207	171	36	191	178	100	78	151
Reindriftsforvaltningen	57	31	28	3	30	26	17	9	22
Skogforsk - norsk institutt for skogforskning	114	74	64	10	71	40	25	15	34

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Tabell 3.1 fortsetter

Departement/etat/institusjon	Tilsatte	Menn				Kvinner			
		I alt	Herav		Års- verk per 1.3.2002	I alt	Herav		Års- verk per 1.3.2002
			Heltids- ansatte	Deltids- ansatte			Heltids- ansatte	Deltids- ansatte	
Statens dyrehelsetilsyn	326	222	115	107	172	104	52	52	80
Statens landbruksforvaltning	171	79	77	2	79	92	72	20	88
Statens landbrukstilsyn	168	48	39	9	44	120	73	47	105
Statens næringsmiddeltilsyn	114	37	35	2	36	77	63	14	72
Veterinærinstituttet	286	102	83	19	92	184	123	61	166
Veterinærinstituttet	216	80	66	14	72	136	98	38	125
Veterinærinstituttets distriktsadm.	70	22	17	5	20	48	25	23	41
Miljøverndepartementet	249	110	101	9	108	139	110	29	131
Direktoratet for naturforvaltning	182	109	104	5	108	73	58	15	69
Norsk polarinstitutt	108	66	62	4	63	42	39	3	41
Norsk polarinstitutt, hovedkontoret (Tromsø)	96	56	52	4	53	40	37	3	39
Norsk polarinstituttets reg. enheter	12	10	10	0	10	2	2	0	2
Produktregisteret	21	11	10	1	10	10	7	3	9
Riksantikvaren	131	56	53	3	55	75	62	13	71
Riksantikvaren	128	56	53	3	55	72	60	12	69
World heritage kontor	3	0	0	0	0	3	2	1	3
Statens forurensningstilsyn (SFT)	293	131	119	12	128	162	108	54	151
Statens forurensningstilsyn - hovedkontoret	246	103	91	12	100	143	98	45	134
SFT - regionale kontorer	47	28	28	0	28	19	10	9	17
Statens kartverk	640	399	364	35	387	241	145	96	212
Nærings- og handelsdepartementet	205	94	89	5	93	111	92	19	107
Bergvesenet	18	13	13	0	13	5	5	0	5
Brønnøysundregistrene	376	144	140	4	143	232	181	51	218
Garanti-instituttet for eksportkreditt (GIEK)	40	20	20	0	20	20	13	7	17
Justervesenet	95	63	62	1	63	32	25	7	30
Justervesenet	57	31	30	1	31	26	22	4	25
Justerkamrene	38	32	32	0	32	6	3	3	5
Norges geologiske undersøkelse (NGU)	215	148	131	17	141	67	37	30	58
NGU, hovedkontoret, Trondheim	203	138	124	14	133	65	35	30	56
NGU, Oslokontoret	7	6	4	2	5	1	1	0	1
NGU, geodatasenteret, Løkken	3	2	1	1	2	1	1	0	1
NGU, Tromsø	2	2	2	0	2	0	0	0	0
Sjøfartsdirektoratet	332	214	203	11	210	118	83	35	105
Sjøfartsdirektoratet	220	134	125	9	131	86	66	20	80
Sjøfartsdirektoratets ytre etat	112	80	78	2	79	32	17	15	25
Skipsregistrene	10	3	3	0	3	7	7	0	7
Statens veiledningskontor for oppfinnere	9	6	6	0	6	3	3	0	3
Styret for det industrielle rettsvern	242	97	96	1	97	145	118	27	139
Olje- og energidepartementet	133	68	68	0	68	65	54	11	62
Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)	411	264	243	21	258	147	107	40	135
Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)	290	166	150	16	161	124	91	33	115
Regionkontorene	85	62	61	1	62	23	16	7	21
Anleggsmenheter	36	36	32	4	35	0	0	0	0

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Tabell 3.1 fortsetter

Departement/etat/institusjon	Tilsatte	Menn				Kvinner			
		I alt	Herav		Års- verk per 1.3.2002	I alt	Herav		Års- verk per 1.3.2002
			Heltids- ansatte	Deltids- ansatte			Heltids- ansatte	Deltids- ansatte	
Oljedirektoratet	342	195	185	10	192	147	108	39	136
Samferdselsdepartementet	119	56	51	5	55	63	52	11	61
Havarikommisjonen for sivil luftfart og jernbane (HSLB)	18	13	11	2	12	5	3	2	4
Jernbaneverket	3 626	3 132	3 025	107	3 089	494	375	119	453
Jernbaneverket - hovedkontoret	217	151	145	6	149	66	52	14	63
Jernbaneverket - hovedenhetene	3 409	2 981	2 880	101	2 940	428	323	105	391
Luftfartstilsynet	142	94	92	2	93	48	40	8	46
Luftfartsverket	2 437	1 901	1 843	58	1 873	536	408	128	488
Luftfartsverket, hovedkontoret	413	261	255	6	259	152	135	17	147
Regionene	2 024	1 640	1 588	52	1 614	384	273	111	340
Post- og teletilsynet	181	120	117	3	119	61	43	18	56
Post- og teletilsynet, hovedkontoret	146	90	87	3	89	56	39	17	51
Post- og teletilsynet, regionkontorene	35	30	30	0	30	5	4	1	5
Statens jernbanetilsyn	14	8	8	0	8	6	6	0	6
Vegvesenet	9 907	7 422	7 119	303	7 299	2 485	1 666	819	2 165
Vegdirektoratet	608	378	356	22	371	230	187	43	218
Vegkontorene i fylkene, adm. inne	3 331	2 116	1 993	123	2 071	1 215	835	380	1 092
Vegkontorene i fylkene, adm. ute	1 951	1 230	1 164	66	1 202	721	464	257	619
Vegadministrasjonen i fylkene, vegarbeidere	4 017	3 698	3 606	92	3 656	319	180	139	236
Sosialdepartementet	105	43	42	1	43	62	50	12	59
Pensjonstrygden for sjømenn	47	19	18	1	19	28	22	6	26
Statens institutt for rusmiddelforskning og dokumentasjon	33	12	12	0	12	21	18	3	20
Trygdeetaten	8 205	2 239	2 070	169	2 168	5 966	4 209	1 757	5 307
Rikstrygdeverket	550	244	230	14	239	306	250	56	290
Fylkestyrgdekontorene	855	336	315	21	327	519	392	127	478
Hjelpemiddelsentralene	949	432	407	25	421	517	372	145	468
Trygdekontorene	5 588	1 134	1 030	104	1 090	4 454	3 059	1 395	3 911
Folketrygdkontoret for	263	93	88	5	91	170	136	34	160
Folketrygdktr. for utenlandssaker	263	93	88	5	91	170	136	34	160
Trygderetten	67	26	26	0	26	41	33	8	39
Utdannings- og forskningsdepartementet	285	111	102	9	108	174	133	41	161
Arkitektthøgskolen i Oslo	84	55	41	14	47	29	26	3	28
Foreldreutvalget for grunnskolen, sekretariatet	5	1	1	0	1	4	4	0	4
Hattfjelldal statsinternat	7	1	1	0	1	6	4	2	5
Kunsthøgskolen i Bergen	88	50	21	29	33	38	12	26	24
Kunsthøgskolen i Oslo	192	98	57	41	75	94	62	32	77
Læringscenteret	134	56	52	4	54	78	72	6	76
Meteorologisk institutt	442	290	244	46	267	152	108	44	135
Norges handelshøgskole	325	209	128	81	157	116	70	46	96
Norges idrettshøgskole	199	128	91	37	106	71	45	26	59
Norges landbrukshøgskole	769	422	366	56	390	347	241	106	309
Norges musikkhøgskole	234	156	68	88	99	78	35	43	48

Tabell 3.1 fortsetter

Departement/etat/institusjon	Tilsatte	Menn				Kvinner			
		I alt	Herav		Års- verk per 1.3.2002	I alt	Herav		Års- verk per 1.3.2002
			Heltids- ansatte	Deltids- ansatte			Heltids- ansatte	Deltids- ansatte	
Norges teknisk-naturvitenskapelige uni- versitet	4 589	2 936	1 972	964	2 226	1 653	1 013	640	1 329
Norges veterinærhøgskole	366	160	142	18	147	206	155	51	188
Norgesnettrådet, sekretariatet	46	14	13	1	14	32	24	8	29
Norsk institutt for forskning om opp- vekst, velferd og aldring (NOVA)	90	35	28	7	31	55	48	7	52
Norsk utenrikspolitisk institutt	68	43	37	6	40	25	17	8	21
Statens lånekasse for utdanning	374	133	123	10	129	241	181	60	225
Statens utdanningskontorer	269	99	78	21	90	170	125	45	152
Statlig spesialpedagogisk støttesystem	36	18	16	2	17	18	13	5	15
Statlige høyskoler	9 150	4 222	3 495	727	3 826	4 928	3 404	1 524	4 348
Universitetet i Bergen	3 030	1 675	1 292	383	1 420	1 355	922	433	1 164
Universitetet i Oslo	5 627	3 017	2 158	859	2 433	2 610	1 722	888	2 148
Universitetet i Tromsø	1 835	1 019	809	210	869	816	607	209	716
Vox - voksenopplæringsinstituttet	74	20	17	3	18	54	48	6	51
Utenriksdepartementet	650	274	270	4	272	376	325	51	361
Det norske fredskorpset, sekretariatet	9	4	4	0	4	5	4	1	5
NORAD-direktoratet for utviklingshjelp	362	142	136	6	140	220	194	26	213
NORAD, direktoratet for utviklings samarbeid	260	93	87	6	91	167	141	26	160
NORAD, stedlig representasjon i utlandet	100	47	47	0	47	53	53	0	53
NORAD, eksperter	2	2	2	0	2	0	0	0	0
Utenriktjenesten	487	258	257	1	258	229	226	3	228
Høyesteretts kontor	37	10	9	1	10	27	19	8	25
Regjeringsadvokatembetet	46	23	22	1	23	23	18	5	21
Riksrevisjonen	446	220	209	11	217	226	191	35	217

Tabell 3.2 Tilsatte etter tjenesteforhold, kjønn, fylke og kommune per 1. mars 2002.
Heltid og deltidsansatte

Fylke/kommune	Folketallet per 1.1.2002	Tjeneste- menn i alt	Tj.menn i prosent av samlet folketall	Heltidsansatte			Deltidsansatte		
				I alt	Kvinner	Menn	I alt	Kvinner	Menn
I alt	4 524 066	127 879	2,8	106 436	38 468	67 968	21 443	15 358	6 085
Østfold	252 746	3 292	1,3	2 680	1 011	1 669	612	487	125
Halden	27 204	559	2,1	442	159	283	117	82	35
Moss	27 338	793	2,9	633	276	357	160	129	31
Sarpsborg	48 555	534	1,1	437	169	268	97	76	21
Fredrikstad	68 505	788	1,2	651	248	403	137	118	19
Hvaler	3 588	9	0,3	6	1	5	3	3	0
Aremark	1 441	5	0,4	2	0	2	3	2	1
Marker	3 319	49	1,5	42	15	27	7	6	1
Rømskog	657	2	0,3	1	1	0	1	1	0
Trøgstad	4 952	55	1,1	48	11	37	7	6	1
Spydeberg	4 670	10	0,2	9	5	4	1	1	0
Askim	13 673	102	0,8	79	45	34	23	22	1
Eidsberg	9 919	92	0,9	80	32	48	12	9	3
Skiptvet	3 258	8	0,3	6	2	4	2	2	0
Rakkestad	7 159	21	0,3	12	4	8	9	8	1
Råde	6 388	19	0,3	14	8	6	5	4	1
Rygge	13 539	66	0,5	54	20	34	12	7	5
Våler	4 126	18	0,4	14	7	7	4	4	0
Hobøl	4 455	10	0,2	8	4	4	2	2	0
Uspesifisert kommune	0	152	0,0	142	4	138	10	5	5
Akershus	477 325	6 129	1,3	5 134	2 086	3 048	995	797	198
Vestby	12 515	41	0,3	32	23	9	9	9	0
Ski	25 763	313	1,2	276	115	161	37	34	3
Ås	14 037	1 335	9,5	1 010	435	575	325	227	98
Frogn	12 962	101	0,8	82	37	45	19	17	2
Nesodden	15 777	51	0,3	35	16	19	16	16	0
Oppegård	23 152	76	0,3	57	35	22	19	18	1
Bærum	101 497	1 169	1,2	976	455	521	193	161	32
Asker	49 990	285	0,6	242	96	146	43	37	6
Aurskog-Høland	12 997	41	0,3	34	21	13	7	6	1
Sørums	12 386	75	0,6	53	23	30	22	15	7
Fet	9 327	46	0,5	34	16	18	12	12	0
Rælingen	14 631	32	0,2	28	21	7	4	4	0
Enebakk	8 965	30	0,3	24	10	14	6	6	0
Lørenskog	29 834	384	1,3	328	184	144	56	53	3
Skedsmo	40 034	1 131	2,8	996	299	697	135	103	32
Nittedal	19 185	57	0,3	49	26	23	8	8	0
Gjerdrum	4 778	8	0,2	6	5	1	2	2	0
Ullensaker	21 942	419	1,9	379	136	243	40	29	11
Nes	17 458	91	0,5	77	32	45	14	13	1
Eidsvoll	18 035	118	0,7	107	59	48	11	11	0
Nannestad	9 436	45	0,5	37	20	17	8	8	0
Hurdal	2 624	16	0,6	11	5	6	5	5	0
Uspesifisert kommune	0	265	0,0	261	17	244	4	3	1
Oslo	512 589	33 260	6,5	27 617	13 127	14 490	5 643	3 900	1 743

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Tabell 3.2 fortsetter

Fylke/kommune	Folketallet per 1.1.2002	Tjenestemenn i alt	Tj.menn i prosent av samlet folketal	Heltidsansatte			Deltidsansatte		
				I alt	Kvinner	Menn	I alt	Kvinner	Menn
Hedmark	187 965	2 921	1,6	2 384	881	1 503	537	446	91
Kongsvinger	17 366	716	4,1	544	235	309	172	160	12
Hamar	26 952	1 001	3,7	850	304	546	151	112	39
Ringsaker	31 701	144	0,5	119	52	67	25	20	5
Løten	7 292	30	0,4	19	9	10	11	10	1
Stange	18 030	110	0,6	90	28	62	20	18	2
Nord-Odal	5 065	29	0,6	17	4	13	12	12	0
Sør-Odal	7 501	30	0,4	23	13	10	7	5	2
Eidskog	6 429	30	0,5	26	8	18	4	4	0
Grue	5 412	23	0,4	18	6	12	5	5	0
Åsnes	8 024	61	0,8	39	14	25	22	16	6
Våler	4 020	40	1,0	33	19	14	7	6	1
Elverum	18 527	255	1,4	226	94	132	29	24	5
Trysil	7 049	48	0,7	40	16	24	8	7	1
Åmot	4 398	57	1,3	52	25	27	5	3	2
Stor-Elvdal	2 921	23	0,8	17	6	11	6	6	0
Rendalen	2 217	13	0,6	7	1	6	6	6	0
Engerdal	1 516	10	0,7	9	4	5	1	1	0
Tolga	1 808	14	0,8	7	4	3	7	6	1
Tynset	5 428	78	1,4	56	22	34	22	17	5
Alvdal	2 409	14	0,6	11	3	8	3	2	1
Folldal	1 753	10	0,6	6	2	4	4	3	1
Os	2 147	7	0,3	5	3	2	2	1	1
Uspesifisert kommune	0	178	0,0	170	9	161	8	2	6
Oppland	183 235	2 714	1,5	2 154	717	1 437	560	436	124
Lillehammer	24 796	916	3,7	730	262	468	186	145	41
Gjøvik	27 093	650	2,4	498	195	303	152	110	42
Dovre	2 897	47	1,6	46	12	34	1	1	0
Lesja	2 213	13	0,6	12	4	8	1	1	0
Skjåk	2 389	10	0,4	6	3	3	4	2	2
Lom	2 519	9	0,4	7	2	5	2	2	0
Vågå	3 813	19	0,5	15	4	11	4	3	1
Nord-Fron	5 886	35	0,6	32	8	24	3	3	0
Sel	6 162	124	2,0	103	33	70	21	18	3
Sør-Fron	3 323	18	0,5	12	4	8	6	6	0
Ringebu	4 692	22	0,5	18	3	15	4	3	1
Øyer	4 924	26	0,5	21	4	17	5	5	0
Gausdal	6 192	29	0,5	19	11	8	10	9	1
Østre Toten	14 167	104	0,7	80	24	56	24	16	8
Vestre Toten	13 169	54	0,4	44	13	31	10	8	2
Jevnaker	6 227	28	0,5	24	12	12	4	3	1
Lunner	8 455	51	0,6	43	14	29	8	7	1
Gran	13 038	172	1,3	133	48	85	39	33	6
Søndre land	6 096	16	0,3	13	5	8	3	2	1
Nordre land	6 892	39	0,6	29	16	13	10	10	0
Sør-Aurdal	3 352	14	0,4	11	3	8	3	3	0
Etnedal	1 431	7	0,5	5	3	2	2	2	0
Nord-Aurdal	6 538	98	1,5	60	23	37	38	35	3
Vestre Slidre	2 269	17	0,8	13	3	10	4	3	1
Øystre Slidre	3 061	24	0,8	17	5	12	7	3	4

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Tabell 3.2 fortsetter

Fylke/kommune	Folketallet per 1.1.2002	Tjeneste- menn i alt	Tj.menn i prosent av samlet folketall	Heltidsansatte			Deltidsansatte		
				I alt	Kvinner	Menn	I alt	Kvinner	Menn
Vang	1 641	8	0,5	4	0	4	4	3	1
Uspesifisert kommune	0	164	0,0	159	3	156	5	0	5
Buskerud	239 793	3 797	1,6	3 138	1 145	1 993	659	552	107
Drammen	55 862	1 448	2,6	1 190	504	686	258	218	40
Kongsberg	22 657	317	1,4	255	102	153	62	54	8
Ringerike	27 912	835	3,0	705	242	463	130	108	22
Hole	5 117	25	0,5	19	6	13	6	4	2
Flå	1 065	4	0,4	2	0	2	2	1	1
Nes	3 479	23	0,7	15	5	10	8	8	0
Gol	4 415	45	1,0	31	13	18	14	12	2
Hemsedal	1 921	6	0,3	2	1	1	4	3	1
Ål	4 730	73	1,5	62	9	53	11	10	1
Hol	4 578	36	0,8	25	7	18	11	8	3
Sigdal	3 544	14	0,4	12	4	8	2	2	0
Krødsherad	2 233	10	0,5	8	0	8	2	2	0
Modum	12 541	46	0,4	32	13	19	14	11	3
Øvre eiker	15 161	184	1,2	134	53	81	50	47	3
Nedre eiker	20 931	75	0,4	54	32	22	21	19	2
Lier	21 536	132	0,6	109	46	63	23	17	6
Røyken	16 749	329	2,0	305	89	216	24	15	9
Hurum	8 599	25	0,3	18	10	8	7	7	0
Flesberg	2 532	12	0,5	10	3	7	2	2	0
Rollag	1 477	6	0,4	4	1	3	2	2	0
Nore og Uvdal	2 754	12	0,4	9	4	5	3	2	1
Uspesifisert kommune	0	140	0,0	137	1	136	3	0	3
Vestfold	216 456	3 168	1,5	2 560	948	1 612	608	503	105
Borre	24 302	690	2,8	538	201	337	152	122	30
Holmestrand	9 426	67	0,7	45	28	17	22	19	3
Tønsberg	35 326	1 239	3,5	972	402	570	267	212	55
Sandefjord	40 079	282	0,7	240	96	144	42	35	7
Larvik	40 795	344	0,8	289	113	176	55	53	2
Svelvik	6 445	24	0,4	17	10	7	7	7	0
Sande	7 524	29	0,4	24	13	11	5	5	0
Hof	3 033	50	1,7	39	10	29	11	8	3
Re	8 172	26	0,3	20	9	11	6	6	0
Ramnes (Våle)	0	3	0,0	3	2	1	0	0	0
Andebu	4 823	18	0,4	13	6	7	5	5	0
Stokke	9 815	31	0,3	20	11	9	11	10	1
Nøtterøy	19 797	50	0,3	42	27	15	8	7	1
Tjøme	4 533	56	1,2	50	6	44	6	6	0
Lardal	2 386	13	0,5	10	5	5	3	3	0
Uspesifisert kommune	0	249	0,0	241	11	230	8	5	3
Telemark	165 710	2 740	1,7	2 179	736	1 443	561	436	125
Porsgrunn	33 122	484	1,5	373	120	253	111	78	33
Skien	49 936	1 077	2,2	855	355	500	222	192	30
Notodden	12 340	308	2,5	243	106	137	65	45	20
Siljan	2 328	8	0,3	7	1	6	1	1	0

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Tabell 3.2 fortsetter

Fylke/kommune	Folketallet per 1.1.2002	Tjeneste- menn i alt	Tj.menn i prosent av samlet folketal	Heltidsansatte			Deltidsansatte		
				I alt	Kvinner	Menn	I alt	Kvinner	Menn
Bamble	14 159	44	0,3	35	19	16	9	9	0
Kragerø	10 610	126	1,2	103	27	76	23	19	4
Drangedal	4 196	42	1,0	39	3	36	3	3	0
Nome	6 646	18	0,3	15	3	12	3	3	0
Bø	5 163	209	4,1	152	51	101	57	35	22
Sauherad	4 356	58	1,3	53	6	47	5	4	1
Tinn	6 490	43	0,7	35	11	24	8	6	2
Hjartdal	1 636	8	0,5	5	2	3	3	2	1
Seljord	2 935	18	0,6	12	4	8	6	5	1
Kviteseid	2 672	23	0,9	14	3	11	9	8	1
Nissedal	1 441	7	0,5	5	1	4	2	2	0
Fyresdal	1 333	14	1,1	7	0	7	7	5	2
Tokke	2 497	22	0,9	15	6	9	7	7	0
Vinje	3 850	35	0,9	25	9	16	10	6	4
Uspesifisert kommune	0	196	0,0	186	9	177	10	6	4
Aust-Agder	102 945	1 696	1,7	1 309	393	916	387	308	79
Risør	7 027	57	0,8	42	15	27	15	15	0
Grimstad	18 307	349	1,9	263	73	190	86	62	24
Arendal	39 554	916	2,3	713	241	472	203	158	45
Gjerstad	2 486	11	0,4	9	4	5	2	2	0
Vegårshei	1 831	9	0,5	3	1	2	6	6	0
Tvedestrand	5 957	42	0,7	31	10	21	11	10	1
Froland	4 630	19	0,4	12	3	9	7	6	1
Lillesand	8 930	36	0,4	28	11	17	8	7	1
Birkenes	4 315	25	0,6	19	7	12	6	6	0
Åmli	1 853	28	1,5	22	1	21	6	6	0
Iveland	1 113	6	0,5	4	2	2	2	2	0
Evje og Hornnes	3 337	51	1,5	36	15	21	15	14	1
Bygland	1 314	10	0,8	9	3	6	1	1	0
Valle	1 439	13	0,9	10	4	6	3	1	2
Bykle	852	4	0,5	3	0	3	1	1	0
Uspesifisert kommune	0	120	0,0	105	3	102	15	11	4
Vest-Agder	157 851	2 704	1,7	2 130	678	1 452	574	447	127
Kristiansand	73 977	1 996	2,7	1 574	531	1 043	422	314	108
Mandal	13 417	144	1,1	117	43	74	27	23	4
Farsund	9 497	73	0,8	54	22	32	19	17	2
Flekkefjord	8 839	100	1,1	72	19	53	28	26	2
Vennesla	12 255	52	0,4	36	13	23	16	13	3
Songdalen	5 502	11	0,2	7	5	2	4	4	0
Søgne	9 229	40	0,4	33	12	21	7	7	0
Marnardal	2 184	13	0,6	9	2	7	4	3	1
Åseral	902	6	0,7	5	3	2	1	0	1
Audnedal	1 554	7	0,5	3	0	3	4	4	0
Lindesnes	4 413	22	0,5	17	5	12	5	5	0
Lyngdal	7 192	36	0,5	28	9	19	8	8	0
Hægebostad	1 602	14	0,9	9	0	9	5	3	2
Kvinesdal	5 530	26	0,5	16	2	14	10	10	0
Sirdal	1 758	12	0,7	9	4	5	3	3	0
Uspesifisert kommune	0	152	0,0	141	8	133	11	7	4

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Tabell 3.2 fortsetter

Fylke/kommune	Folketallet per 1.1.2002	Tjeneste- menn i alt	Tj.menn i prosent av samlet folketall	Heltidsansatte			Deltidsansatte		
				I alt	Kvinner	Menn	I alt	Kvinner	Menn
Rogaland	381 375	5 827	1,5	4 706	1 729	2 977	1 121	927	194
Eigersund	13 324	106	0,8	83	25	58	23	22	1
Sandnes	54 929	499	0,9	386	164	222	113	106	7
Stavanger	109 710	3 178	2,9	2 535	1 091	1 444	643	503	140
Haugesund	30 742	625	2,0	532	142	390	93	77	16
Sokndal	3 309	25	0,8	20	0	20	5	5	0
Lund	3 130	16	0,5	10	3	7	6	6	0
Bjerkreim	2 467	11	0,5	7	1	6	4	4	0
Hå	14 203	212	1,5	187	39	148	25	22	3
Klepp	14 009	91	0,7	68	16	52	23	21	2
Time	13 593	97	0,7	57	30	27	40	37	3
Gjesdal	9 104	28	0,3	18	5	13	10	10	0
Sola	19 231	329	1,7	296	89	207	33	31	2
Randaberg	8 880	13	0,2	12	8	4	1	1	0
Forsand	1 055	2	0,2	2	1	1	0	0	0
Strand	10 188	53	0,5	42	24	18	11	10	1
Hjelmeland	2 708	10	0,4	7	3	4	3	1	2
Suldal	3 984	15	0,4	7	4	3	8	6	2
Sauda	4 926	28	0,6	20	9	11	8	8	0
Finnøy	2 822	14	0,5	8	0	8	6	6	0
Rennesøy	3 249	17	0,5	11	3	8	6	6	0
Kvitsøy	520	3	0,6	1	1	0	2	2	0
Bokn	765	2	0,3	1	1	0	1	1	0
Tysvær	9 036	22	0,2	20	5	15	2	1	1
Karmøy	37 093	190	0,5	159	52	107	31	25	6
Utsira	233	2	0,9	2	1	1	0	0	0
Vindafjord	4 827	38	0,8	33	4	29	5	4	1
Ølen	3 341	6	0,2	3	0	3	3	3	0
Uspesifisert kommune	0	195	0,0	179	8	171	16	9	7
Hordaland	438 253	9 860	2,3	7 758	3 036	4 722	2 102	1 418	684
Bergen	233 291	8 041	3,5	6 273	2 609	3 664	1 768	1 126	642
Etne	3 966	17	0,4	14	6	8	3	3	0
Sveio	4 683	18	0,4	11	4	7	7	7	0
Bømlo	10 892	34	0,3	20	7	13	14	14	0
Stord	16 219	286	1,8	215	103	112	71	60	11
Fitjar	2 921	13	0,5	10	4	6	3	3	0
Tysnes	2 843	14	0,5	5	3	2	9	7	2
Kvinnherad	13 140	44	0,3	34	15	19	10	8	2
Jondal	1 112	7	0,6	5	1	4	2	2	0
Odda	7 575	78	1,0	67	25	42	11	11	0
Ullensvang	3 560	34	1,0	25	14	11	9	5	4
Eidfjord	959	5	0,5	4	2	2	1	1	0
Ulvik	1 201	9	0,8	6	1	5	3	3	0
Granvin	1 051	4	0,4	4	1	3	0	0	0
Voss	13 751	212	1,5	175	34	141	37	34	3
Kvam	8 516	37	0,4	28	9	19	9	9	0
Fusa	3 723	16	0,4	12	4	8	4	4	0
Samnanger	2 343	9	0,4	5	2	3	4	4	0
Os	14 103	44	0,3	36	18	18	8	7	1
Austevoll	4 460	44	1,0	33	11	22	11	9	2

Tabell 3.2 fortsetter

Fylke/kommune	Folketallet per 1.1.2002	Tjenestemenn i alt	Tj.menn i prosent av samlet folketal	Heltidsansatte			Deltidsansatte		
				I alt	Kvinner	Menn	I alt	Kvinner	Menn
Sund	5 250	11	0,2	9	8	1	2	2	0
Fjell	18 927	115	0,6	92	44	48	23	21	2
Askøy	20 575	82	0,4	65	28	37	17	15	2
Vaksdal	4 187	60	1,4	50	14	36	10	8	2
Modalen	345	1	0,3	1	0	1	0	0	0
Osterøy	7 104	25	0,4	20	8	12	5	5	0
Meland	5 577	17	0,3	9	4	5	8	8	0
Øygarden	3 786	15	0,4	10	3	7	5	5	0
Radøy	4 618	20	0,4	13	4	9	7	7	0
Lindås	12 612	83	0,7	67	23	44	16	12	4
Austrheim	2 515	11	0,4	6	4	2	5	5	0
Fedje	685	9	1,3	8	0	8	1	1	0
Masfjorden	1 763	32	1,8	22	5	17	10	9	1
Uspesifisert kommune	0	413	0,0	404	18	386	9	3	6
Sogn og Fjordane	107 280	2 115	2,0	1 661	469	1 192	454	367	87
Flora	11 323	119	1,1	105	43	62	14	13	1
Gulen	2 473	12	0,5	6	3	3	6	6	0
Solund	921	9	1,0	7	3	4	2	2	0
Hyllestad	1 528	8	0,5	5	1	4	3	3	0
Høyanger	4 632	31	0,7	23	11	12	8	8	0
Vik	2 915	24	0,8	19	6	13	5	4	1
Balestrand	1 506	11	0,7	9	3	6	2	2	0
Leikanger	2 199	470	21,4	376	100	276	94	71	23
Sogndal	6 604	335	5,1	236	85	151	99	77	22
Aurland	1 807	48	2,7	45	2	43	3	3	0
Lærdal	2 178	13	0,6	9	2	7	4	4	0
Årdal	5 709	26	0,5	22	12	10	4	4	0
Luster	4 968	22	0,4	17	7	10	5	3	2
Askvoll	3 344	15	0,5	10	4	6	5	5	0
Fjaler	2 935	30	1,0	22	8	14	8	6	2
Gaular	2 824	32	1,1	25	4	21	7	5	2
Jølster	2 978	17	0,6	8	2	6	9	9	0
Førde	10 765	300	2,8	228	90	138	72	60	12
Naustdal	2 751	7	0,3	7	5	2	0	0	0
Bremanger	4 093	18	0,4	11	5	6	7	7	0
Vågsøy	6 385	62	1,0	45	20	25	17	14	3
Selje	3 037	14	0,5	6	2	4	8	7	1
Eid	5 758	55	1,0	41	15	26	14	11	3
Hornindal	1 197	8	0,7	3	2	1	5	5	0
Gloppen	5 716	51	0,9	31	10	21	20	16	4
Stryn	6 734	26	0,4	18	6	12	8	8	0
Uspesifisert kommune	0	352	0,0	327	18	309	25	14	11
Møre og Romsdal	243 855	3 395	1,4	2 713	916	1 797	682	521	161
Molde	23 876	917	3,8	738	322	416	179	134	45
Kristiansund	17 009	263	1,6	223	65	158	40	34	6
Ålesund	39 373	754	1,9	618	195	423	136	95	41
Vanylven	3 899	18	0,5	10	7	3	8	6	2
Sande	2 633	12	0,5	9	4	5	3	2	1
Herøy	8 374	40	0,5	29	7	22	11	11	0

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Tabell 3.2 fortsetter

Fylke/kommune	Folketallet per 1.1.2002	Tjeneste- menn i alt	Tj.menn i prosent av samlet folketall	Heltidsansatte			Deltidsansatte		
				I alt	Kvinner	Menn	I alt	Kvinner	Menn
Ulstein	6 664	36	0,5	17	9	8	19	18	1
Hareid	4 780	24	0,5	17	7	10	7	7	0
Volda	8 329	276	3,3	212	78	134	64	40	24
Ørsta	10 218	110	1,1	86	34	52	24	20	4
Ørskog	2 096	19	0,9	13	3	10	6	3	3
Norddal	1 905	5	0,3	4	1	3	1	1	0
Stranda	4 683	27	0,6	22	7	15	5	4	1
Stordal	1 024	5	0,5	2	1	1	3	3	0
Sykkylven	7 446	29	0,4	18	10	8	11	11	0
Skodje	3 570	9	0,3	6	4	2	3	3	0
Sula	7 230	22	0,3	17	6	11	5	5	0
Giske	6 439	73	1,1	68	12	56	5	4	1
Haram	8 781	36	0,4	23	9	14	13	13	0
Vestnes	6 424	24	0,4	21	10	11	3	3	0
Rauma	7 381	59	0,8	51	13	38	8	8	0
Nesset	3 248	14	0,4	7	3	4	7	5	2
Midsund	1 956	8	0,4	5	2	3	3	2	1
Sandøy	1 305	4	0,3	4	2	2	0	0	0
Aukra	3 026	12	0,4	9	3	6	3	2	1
Fræna	8 949	78	0,9	65	37	28	13	10	3
Eide	3 272	9	0,3	5	4	1	4	4	0
Averøy	5 430	30	0,6	19	6	13	11	9	2
Frei	5 216	12	0,2	7	2	5	5	4	1
Gjemnes	2 627	15	0,6	10	5	5	5	4	1
Tingvoll	3 146	17	0,5	11	4	7	6	5	1
Sunndal	7 354	45	0,6	34	16	18	11	10	1
Surnadal	6 234	37	0,6	30	10	20	7	7	0
Rindal	2 132	5	0,2	4	0	4	1	0	1
Aure	2 702	13	0,5	9	1	8	4	3	1
Halsa	1 750	11	0,6	6	0	6	5	4	1
Tustna	1 045	5	0,5	4	2	2	1	1	0
Smøla	2 329	16	0,7	10	4	6	6	5	1
Uspesifisert kommune	0	306	0,0	270	11	259	36	21	15
Sør-Trøndelag	266 323	9 352	3,5	6 982	2 507	4 475	2 370	1 249	1 121
Trondheim	151 408	8 215	5,4	6 037	2 270	3 767	2 178	1 086	1 092
Hemne	4 278	16	0,4	10	1	9	6	4	2
Snillfjord	1 056	3	0,3	1	0	1	2	2	0
Hitra	4 051	19	0,5	16	5	11	3	2	1
Frøya	4 107	26	0,6	20	7	13	6	3	3
Ørland	5 085	112	2,2	80	26	54	32	28	4
Agdenes	1 807	5	0,3	4	2	2	1	0	1
Rissa	6 449	34	0,5	29	12	17	5	4	1
Bjugn	4 677	51	1,1	34	13	21	17	16	1
Åfjord	3 362	16	0,5	10	4	6	6	5	1
Roan	1 111	8	0,7	6	0	6	2	2	0
Osen	1 152	3	0,3	3	1	2	0	0	0
Oppdal	6 379	58	0,9	48	12	36	10	7	3
Rennebu	2 675	11	0,4	9	1	8	2	2	0
Meldal	3 995	15	0,4	12	3	9	3	2	1
Orkdal	10 381	110	1,1	92	47	45	18	17	1
Røros	5 597	84	1,5	66	8	58	18	16	2

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Tabell 3.2 fortsetter

Fylke/kommune	Folketallet per 1.1.2002	Tjenestemenn i alt	Tj.menn i prosent av samlet folketal	Heltidsansatte			Deltidsansatte		
				I alt	Kvinner	Menn	I alt	Kvinner	Menn
Holtålen	2 193	25	1,1	20	6	14	5	3	2
Midtre Gauldal	5 819	66	1,1	61	8	53	5	4	1
Melhus	13 425	78	0,6	65	27	38	13	11	2
Skaun	5 922	19	0,3	16	8	8	3	3	0
Klæbu	5 047	20	0,4	15	8	7	5	5	0
Malvik	11 472	43	0,4	33	15	18	10	9	1
Selbu	3 961	14	0,4	8	2	6	6	5	1
Tydal	914	2	0,2	0	0	0	2	2	0
Uspesifisert kommune	0	299	0,0	287	21	266	12	11	1
Nord-Trøndelag	127 457	2 435	1,9	1 940	640	1 300	495	384	111
Steinkjer	20 483	865	4,2	694	246	448	171	125	46
Namsos	12 352	193	1,6	153	69	84	40	32	8
Meråker	2 559	18	0,7	18	7	11	0	0	0
Stjørdal	18 724	403	2,2	336	84	252	67	51	16
Frosta	2 445	9	0,4	8	2	6	1	1	0
Leksvik	3 532	13	0,4	10	7	3	3	2	1
Levanger	17 572	408	2,3	301	146	155	107	94	13
Verdal	13 665	87	0,6	71	20	51	16	14	2
Mosvik	922	3	0,3	1	1	0	2	1	1
Verran	2 663	10	0,4	7	2	5	3	2	1
Namdalseid	1 814	8	0,4	6	2	4	2	2	0
Inderøy	5 854	21	0,4	13	5	8	8	5	3
Snåsa	2 335	24	1,0	14	3	11	10	8	2
Lierne	1 558	10	0,6	9	4	5	1	0	1
Røyrvik	563	1	0,2	1	1	0	0	0	0
Namsskogan	969	15	1,6	14	0	14	1	1	0
Grong	2 588	85	3,3	73	7	66	12	9	3
Høylandet	1 308	3	0,2	1	0	1	2	1	1
Overhalla	3 600	14	0,4	13	5	8	1	1	0
Fosnes	766	1	0,1	0	0	0	1	1	0
Flatanger	1 254	11	0,9	5	3	2	6	6	0
Vikna	3 950	45	1,1	34	13	21	11	10	1
Nærøy	5 297	27	0,5	19	7	12	8	7	1
Leka	684	11	1,6	6	2	4	5	4	1
Uspesifisert kommune	0	150	0,0	133	4	129	17	7	10
Nordland	237 503	5 909	2,5	4 960	1 883	3 077	949	757	192
Bodø	41 760	1 814	4,3	1 528	630	898	286	207	79
Narvik	18 495	523	2,8	455	153	302	68	43	25
Bindal	1 867	9	0,5	8	2	6	1	1	0
Sømna	2 111	8	0,4	5	1	4	3	3	0
Brønnøy	7 532	467	6,2	394	202	192	73	64	9
Vega	1 392	8	0,6	5	3	2	3	3	0
Vevelstad	557	2	0,4	2	1	1	0	0	0
Herøy	1 835	15	0,8	12	4	8	3	3	0
Alstahaug	7 434	166	2,2	136	39	97	30	25	5
Leirfjord	2 200	3	0,1	3	3	0	0	0	0
Vefsn	13 484	252	1,9	216	62	154	36	28	8
Grane	1 569	27	1,7	25	6	19	2	2	0
Hattfjell	1 603	13	0,8	9	7	2	4	3	1

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Tabell 3.2 fortsetter

Fylke/kommune	Folketallet per 1.1.2002	Tjenestemenn i alt	Tj.menn i prosent av samlet folketall	Heltidsansatte			Deltidsansatte		
				I alt	Kvinner	Menn	I alt	Kvinner	Menn
Dønna	1 556	9	0,6	6	5	1	3	2	1
Nesna	1 855	161	8,7	126	54	72	35	26	9
Hemnes	4 580	21	0,5	18	4	14	3	2	1
Rana	25 350	931	3,7	782	398	384	149	135	14
Lurøy	2 066	11	0,5	6	2	4	5	5	0
Træna	474	4	0,8	2	1	1	2	2	0
Rødøy	1 509	6	0,4	4	1	3	2	1	1
Meløy	6 830	47	0,7	42	14	28	5	5	0
Gildeskål	2 276	12	0,5	9	4	5	3	3	0
Beiarn	1 257	10	0,8	7	1	6	3	3	0
Saltdal	4 863	37	0,8	31	12	19	6	5	1
Fauske	9 627	238	2,5	197	40	157	41	38	3
Skjerstad	1 080	3	0,3	3	0	3	0	0	0
Sørfold	2 278	9	0,4	7	2	5	2	2	0
Steigen	2 889	13	0,5	7	1	6	6	4	2
Hamarøy	1 932	20	1,0	13	1	12	7	7	0
Tysfjord	2 283	12	0,5	11	3	8	1	1	0
Lødingen	2 358	66	2,8	61	11	50	5	5	0
Tjeldsund	1 477	21	1,4	15	8	7	6	5	1
Evenes	1 508	78	5,2	69	8	61	9	6	3
Ballangen	2 679	11	0,4	11	6	5	0	0	0
Røst	649	15	2,3	11	3	8	4	2	2
Værøy	770	15	2,0	8	0	8	7	7	0
Flakstad	1 540	5	0,3	4	2	2	1	0	1
Vestvågøy	10 668	93	0,9	83	25	58	10	8	2
Vågan	9 094	255	2,8	221	61	160	34	29	5
Hadsel	8 131	62	0,8	56	21	35	6	5	1
Bø	3 159	15	0,5	13	5	8	2	2	0
Øksnes	4 687	22	0,5	15	8	7	7	5	2
Sortland	9 408	228	2,4	189	50	139	39	32	7
Andøy	5 549	84	1,5	58	13	45	26	20	6
Moskenes	1 282	5	0,4	5	3	2	0	0	0
Uspesifisert kommune	0	83	0,0	72	3	69	11	8	3
Troms	151 673	5 125	3,4	4 140	1 724	2 416	985	629	356
Harstad	23 092	499	2,2	434	192	242	65	50	15
Tromsø	60 524	3 661	6,1	2 922	1 274	1 648	739	424	315
Kvæfjord	3 151	14	0,4	8	3	5	6	6	0
Skånland	3 064	28	0,9	24	8	16	4	2	2
Bjarkøy	554	8	1,4	2	1	1	6	4	2
Ibestad	1 715	12	0,7	8	5	3	4	4	0
Gratangen	1 316	13	1,0	8	1	7	5	3	2
Lavangen	1 050	10	1,0	7	3	4	3	3	0
Bardu	3 799	99	2,6	74	37	37	25	24	1
Salangen	2 303	39	1,7	28	8	20	11	9	2
Målselv	6 856	170	2,5	137	54	83	33	29	4
Sørreisa	3 298	42	1,3	34	10	24	8	8	0
Dyrøy	1 309	12	0,9	11	6	5	1	1	0
Tranøy	1 684	7	0,4	5	3	2	2	1	1
Torsken	1 129	6	0,5	5	1	4	1	0	1
Berg	1 061	9	0,9	5	1	4	4	4	0
Lenvik	11 080	118	1,1	93	44	49	25	23	2

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Tabell 3.2 fortsetter

Fylke/kommune	Folketallet per 1.1.2002	Tjenestemenn i alt	Tj.menn i prosent av samlet folketal	Heltidsansatte			Deltidsansatte		
				I alt	Kvinner	Menn	I alt	Kvinner	Menn
Balsfjord	5 642	51	0,9	44	26	18	7	6	1
Karlsøy	2 464	14	0,6	9	5	4	5	3	2
Lyngen	3 183	15	0,5	9	4	5	6	6	0
Storfjord	1 860	25	1,3	21	5	16	4	4	0
Kåfjord	2 344	11	0,5	8	4	4	3	2	1
Skjervøy	3 014	18	0,6	14	6	8	4	4	0
Nordreisa	4 739	53	1,1	44	18	26	9	7	2
Kvænangen	1 442	6	0,4	4	1	3	2	1	1
Uspesifisert kommune	0	185	0,0	182	4	178	3	1	2
Finnmark	73 732	2 596	3,5	2 226	784	1 442	370	313	57
Vardø	2 586	54	2,1	47	14	33	7	7	0
Vadsø	6 120	479	7,8	409	166	243	70	61	9
Hammerfest	9 020	204	2,3	174	88	86	30	28	2
Kautokeino	3 052	133	4,4	103	65	38	30	22	8
Alta	17 159	478	2,8	402	158	244	76	56	20
Loppa	1 398	12	0,9	9	4	5	3	2	1
Hasvik	1 184	21	1,8	15	3	12	6	6	0
Kvalsund	1 091	6	0,6	6	4	2	0	0	0
Måsøy	1 433	18	1,3	12	3	9	6	5	1
Nordkapp	3 513	192	5,5	184	31	153	8	5	3
Porsanger	4 349	155	3,6	135	45	90	20	19	1
Karasjok	2 852	78	2,7	69	37	32	9	8	1
Lebesby	1 511	21	1,4	13	3	10	8	8	0
Gamvik	1 234	22	1,8	16	1	15	6	6	0
Berlevåg	1 210	29	2,4	22	3	19	7	7	0
Tana	3 039	27	0,9	21	8	13	6	4	2
Nesseby	966	27	2,8	21	9	12	6	4	2
Båtsfjord	2 407	38	1,6	28	9	19	10	10	0
Sør-Varanger	9 608	355	3,7	311	113	198	44	38	6
Uspesifisert kommune	0	247	0,0	229	20	209	18	17	1
Svalbard	0	84	0,0	80	23	57	4	2	2
Spitsbergen	0	71	0,0	67	21	46	4	2	2
Bjørnøya	0	9	0,0	9	2	7	0	0	0
Hopen	0	4	0,0	4	0	4	0	0	0
Jan Mayn	0	4	0,0	4	1	3	0	0	0
Utenriks tjenestemenn	0	680	0,0	669	333	336	11	10	1
Uoppgitt fylke	0	18 076	0,0	17 312	2 701	14 611	764	469	295